

der afkyere. Mer voele meer
mynsche leue meer beestelyck
dan vstandelyck of redelyck.
Om dat se beestelyck oer dyc
voer seyde crachte teghe redē
reggere tot alle sundē yn dyc
vbolghēheyt gades daer se
by dyc redene mede waerē
schuldelyck te bedwynghē oere
vif synne vā butē dat sy oere
schepper vnderdanyck waerē
yn gode ghy werckē. **On** hys
vme wyl yck yn dūtsche ma
kē sunte gregorius omelien
dyc he yn mēnyghē kerkē
predycke seluē den volke alst
toe predyckē quā. **In** welkē
omeliē elc vyndē mach woe
he yn salyghēdē dyt leuen
auidē sal vū em toe gade
kyere. **On** dese omeliē en sal
yck myt schryuē yn ordynā
cie als he se predycke mer na
dyc ordynācie vā der tyt be
ghynēde vā der aduēte vū al
soe voert. **On** voer elke omē
he sal yck sette dat ewāgelīū
yn dūtsche daer se af spreket.
Omelie bedudet guet anspre
kē vā der salygher lerynghe.
Voer myn arbeyt byd yck el
kē dyc syn profijt hys yn doe
sal dat he voer my bydde.
Op anderen sommēdath

**van der aduente. Lucas
ewangeli.**

In der tyt seyde ihūs
synē vongherē. **Et**
sullē sijn teykene yn
dyc sone vū yn der maenen.
vū yn dē sterne vū yn der eer
dē bedruythēyt der ludē vū
dyc confusye des gheluyts vā
der zee vū der vloedē. **On** dē
dyc mynsche sullē vdoorē an
myds der vrese vū des vnbey
dens dyc vp alle dyc werlt
komē sullē. **Wāt** dyc crachten
der hemelē sullē werdē be
wert. **On** dan sullē se syen des
mynsche soen komē yn eenre
wolckē myt groter macht vū
moghetheyt. **En** als dese dyn
ghē beglypne te gheschyeen
soe an syet vū heeftet vp uwe
hoefde wāt uwe vlosynghe
naet. **On** he seyde em een
ghelykenysse. **Syet** dē vige
boem vū alle dyc boeme als
sye thant vrucht vā em voert
brenghē soe weetty dat dyc
somer by ys. **Alsoe** vū ghy
als ghy dese dynghē sullen
syen gheschyeen soe suldy we
tē dattet rijke gades by ys.
Voer waer seg yck v wāt
dyt gheslechte en sal myt au
lidē voer dat alle dese dynghē

ghescreuen sullē. Hemel vnde
eerde sullē aulijde. mer my
ne woede en sullē myet auer
lijde. *Sunte gij omelie vp
dit selue ewāgeli die he
predicte dē volke te romē
yn sūte peters kerkē*

Dese here vnde
vnse vloeser
dye vns begheert
bereyt toe vyn
dene he baet
schapt vns wat quade volghē
yn dye werlt dye alt wert
vp dat he vns vā oere myne
bedwīghe. *Woe grote slaghe
daer voer komē sullē maect
he vns laont. Vm dat. yst dat
wy gade yn dē guede sachtē
tijde myet en wyllē vntsyen.
dat wy vntsyen sullē moete
syn toekomēde ordel als wy
myt sleghe ghecastyt werde.*
*Want voer dye lexe des hel
lyghe ewāgelijns dye nu uwe
broederlycheyt ghehoert heuet
een luttel daer voer seghede
vnse here. Dat volc sal vp
staen teghē dat volc. vñ dat
ene rijke teghē dat ander
rijke. vñ et sullē syn grote/ert
beuynghe te voele stedē vñ
sterfte vñ honghere. vñ so
myghe woerde sette he daer*

3
tusschē vñ sethde daer toe dat
ghy nu hoert. *Vñ et sullē n
syn teyke yn der sonne vñ
yn der manē vñ yn dē ster
nē vñ yn der eerde bedruc
heyt der lude vñ dye confu
sye des gheluyts vā der zee
vñ der vloede. Vā alle dese
waerlyt syen wy toe hant
dat somynghe gheschiet syn.
vñ dye andere vntsyen wy
dat sy haestelyc ankomē sul
lē. Dye lude teghē dye lude
vp staen vñ dye bedructhey
dē vā em yn der werlt ghe
schyen syen wy te hants meer
yn vnser vnoye dan wijs le
sen yn boeke. *Dat dye eert
beuynghe vntelyke poerten
of stedē neder woerpt. dat
wetty dat wūt ducwille ghe
hoert hebbē wt anderē landē
van der werlt. Sterften
ghedoechte wy sonder vphal
dē. mē dye teyke yn der son
nē vñ yn der manē vñ yn
den sternē en syen wy noch
apenbaerlyt myet. *Mer dat
dese oer myet verre en syn dat
merke wy thant aumyds
verwandelinghe vā der lucht.
Al wasset cer ytalie gheleuert
was vslaghe te werde myt
der heydenē swerde dat wy***

yn den hemel saghe vurrighe
sithaere dye dat mysche
lyke bloet debeteykenē dat
naemaels wtghestort waert.
Vn dye confusye vā der zee
vū vā den vloedē en syn
noth myet nyce vp ghekomē.
Mer vū datter voele vande
dye thant voerghesecht syn
verwult syn soe en yst gheen
twyuel datter oer na volghē
een luttel dye te gheschylene
syn. **W**āt dat voldoen der
dynghe dye voerledē syn ys
dye sekerheyt vā dē dynghe
dye na volghē sullē. **L**yeue bro
dere dyt hebbe wy hīr vū
ghesecht vp dat uwe ghedach
tē vntwakē sullē totter erns
tachtych v te voerhoedē dat
se myet en vtraghe vā seker
heydē. vū dat se myet quellē
en sullē vā vūwetēheyden.
mer dat se vrese altoes haldē
sal eernstich yn gude werke
vū dat se forthuoldyts vaste
make dat merkēde dat vūse
vloeser daer na secht. **V**n dye
mysche sullē vdoorē aūmpde
der vresen vū des vūbeydes
dye vp alle dye werlt sal komē.
wāt dye crachte der hemele
sullē werdē beroert. **L**yeue bro
dere wat hyyet vūse here dye
crachte der hemele sonder dye

engelen vū archangelen dye
thronē dye dominacien dye
pripate vū dye potestaten
dye vū der eerde toekoenst.
des strenghe rythters. dan sul
lē vūsen oghē spenlyc apāba
rē vū dat se dan nauwe vā
vūse eyche sullē dat. dat dye
vūspenlyke schepper nu vūse
vūpēdelyke vdraghet. **H**īr
by volghet daer. **V**n dan sullē
se syen des mysche soene ko
mede yn den wolke des he
mels yn groter machte vūde
moghentheydē. als of mē apē
baer seyde. **S**e sullē yn grof
macht vū moghentheydē syen.
den se myet hoerē en wolden.
doe he yn oetmodytheyden
ghesat was vp dat se dan
sūne macht alsoe voele te har
dere gheuocle sullē als als
se nu den nacke oerre herte
myet neder en bughe tot syn
re ghedoechsamh. **M**er vū
dat dyt teghe dye quade ghe
secht ys soe werdē thant dye
woerde ghekyert ter troesth
ghē. der wtūtaerene. want
daer volghet na. **V**n als de
se dynghe begynnē te ghe
schylene anspet vū heeftet
vp uwe hoefde wāt uwe
vloesinghe naect. **A**ls of dye
waerheyt oer wtūtaerene

apenbaerlyck vmaende vñ
sethde. **A**ls dye plaghe der werlt
wassen vñ als dye anyt des
ordels mytte bernede nachte
vtoent wert soe heeffet vp uwe
hoefde. dat ys. vblit v herte.
Want als dye werlt eendet
der ghy myet vzyende en sijt
soe ys by dye vloesensse dye
ghy ghesocht hebbet. **I**n der
hellygher scrifture soe neemt
men dacke dat houet voer dye
ghedachte. wat als vā dē ho
uede dye ander lede regvert
werde dye ghepense mytter
ghedachte vsatet. **A**ldus ys
dat vp heffen vā den hoofde
dat wy vnse ghedachte vp
heffen ter blitschap wert
vā dē hemelsche lantschappe.
Dye dan gade myne dē ghe
byedet men te vblide vñ te
verzouwe vā den werlt
eende der werlt. **W**at dan
vynde se de se myne als dat
en wech lyt dat se myet en
myden. **W**at dat en moet
myet syn dat enych ghelouich
mynsche dye gade begheert
te spene wene vāder werlde
slaghe dye he weet dat eende
moet myt oere sleghe. **W**at
et ys gheschreue. **S**oe wy
wesen wy deser werlde vriet
he wort gades vyant. **D**ye

4
Dan myet en vblit als dye werlt
de eende naket. he oertondet
dat he der werlt vzyent ys. vñ
daer mede wort he ghepduet
gades vyant te wesen. **M**er
dye moet vere wese vā der
ghelouygher herte. vñ et moet
vere wesen vā den dye aumys
den gheloue een ander leuen
gheloue te wesen vñ dye dat
myt den werke myne. **D**en
behoert toe te wene vñ der
werlt vstoringhe dye dye
wortele loere herte gheplant
hebbe yn der werlde myne.
dye dat toekomede leue myet
en soeke. vñ dye myet en wa
ne dattet sy. **M**er wy dye be
kenē **d**ye ewyge blitschap
vā den hemelsche lantschap
wy sulle vns daer toe haesten
al dat wy moghe. **W**y sullen
begheere haestelyc darwaert
te varene vñ te komene mytte
toersten weghe. **W**at myt wat
quade plaghe en wort dye
werlt myt ghequelllet. wat
droefheyde ys vñ wederstoet
dye vns myet en quellet. wat
ys dye sterflyke leue sonder
een wech. **V**ñ merct myne
brodere woe grote soetheyt
dattet ys moede te werde yn
arbeide yn den weghe. **V**nde
datme nochtā myet en wypl dat

dye wech gheendet werde.
Dat men dye werlt vnder
dye voete tredē sal vñ vñ
werdē dat tonet vnse vloet
ser myt eenre voersnemy
gher ghelykenisse segghēde.
syet den yngheboeme vñ alle
dye boeme als se thant vrucht
rut em voert brenghe soe wet
ty dat dye somer by ys. **A**lsoe
vñ ghy als ghy dese dynghe
sult syen gheschynen. soe sult
weten dattet rijke gades
by ys. **A**lsoe of he apēbaer
lyt seyde. **W**at alsoe mē be
kent by den vruchte vā dē
boemē dat dye somer by ys.
alsoe bekēnet mē vā der
werlde valle dattet rijke
gades by ys. **M**yt desen
woerdē toent men waer
lyt datter werlde vrucht
een val ys. **W**at daer toe
wasset se dat se valle sal
vñ daer toe groeyt se dat
soe wat se groeyēde voert
bringhet myt tribulacien
vñ droeffemisse vterē sal.
Vñ dat rijke gades ghelijet
mē wael dē somer. wāt dā
ghaen en wech dye doncker
heyt vnser droefheyt. **V**ñ
dye daghe des leuēs vcla
ren mytter claerheyt der
ewygher sonnē. **V**ñ alle

dese dynghe werdē gheueft
vnder eenre groter seker
heyt als dye sentēcie na vol
ghet daer men secht. **W**oer
waer seg yd v wāt dyt ghe
slechte en sal myet voer by lij
dē eer alle dese dynghe ghe
schynen en sullen. **H**emel vñ eer
de sullen auerlijdē. mer myn
woerde en sullen myet aulijdē.
Wat yn der natuerē vā lychā
lykē dynghe en ys myet ghe
durvgher dan dye hemel
vñ dye eerde. **V**ñ yn dye na
ture vā den dynghe en gaet
myet soe haestelyt en wech
als dat wort. **W**ant alsoe
langhe als dye woerde vñ
volmaect syn soe en syn
gheen woerde. mer als se
volmaect syn soe en syn se
alle. alle myt alle myet thant.
Wat men en mach se myet
volmakē se en moete aulijdē.
Hyr vñ secht dan. **H**emel
vñ eerde sullen aulijdē. mer
myne woerde en sullen myet
aulijdē. **A**ls of he apenbaerlyk
seyde. **A**l dat myt v ghedurich
ys vñ sonder verwandelen
teghē dye ewycheyt en ys
myet ghedurich vñ al dat
myt my schynet aulijdēde
dat ys vast vñ sonder auer
lijdē. **W**at myn woert dat

auerlijt brenghet voert dye
gheduerēde sentēcie sonder
verwande. **S**yet myne
broedere nu thant syen wy
dat wy hoerde. **D**ye werlt
wort daghelix ghepijnt myt
myen vñ stedeghe quade dñ
ghen. **V**n vā vntelike lude.
syē woe voele uwer ghebleue
ys vñ nochtāt soe quelle vns
daghetix gheyschinge vñ
haestelike valle vpletten vns.
vñ mee vñ vnuspenlike tri
bulacie quē vns. **W**āt als
yn der voghet dat lytha groyt
vñ sterck ys vñ sterck vnde
ghesont dye borst blijft dye
necke stijf vñ dye arme vol
vlesches syn mer vñ dē alde
pare dye lenghe vā dē lytha
me cympet vñ dye vdroghe
de necke neder wert hanghet.
dye borst myt stedeghe such
tinghe wort ghepijnt vñ dye
cracht ghebrekt. **D**ye **A**dem
breket dye woerde des spēkes.
Wāt al yst datter gheen quē
lynghe en ys. **D**ucwille ys dē
alde lude oere ghesontheyt quel
lynghe. **A**ldus groeyede dye
werlt hijs voermaels yn
oere joncheyt se was sterck
vm lude te wñē vā mysche
like gheslechte groen yn der
ghesontheyt der lythame vet

yn aūvloedytherdē vā allē dñ
ghen. **D**ier nu wort se myt
oere altheyt neder ghedruct
vñ se wert myt stadelyke quel
hinghe ghepijnt als totter
doet wert dye oer naect. **H**ijr
vme lyeue broedere en wylt
myt mynē dye werlt dye
ghy syet dat myt langhe stae
en math. **S**ettet oec yn uwe
ghedachte des apostels gheba
de daer he vns mede vmaent
segghe. **E**n wylt dye werlt
myt mynē noch dye dynghe
dye daer yn syn. **W**āt soe wye
dye werlt mynt dye myne
des hemelsche vaders en ys
yn em myt. **B**roedere ghy
wust eerghysterē dat myt eenē
haestlyghe storme alde boeme
daer neder gheworpe worde
vñ huse vstuert. vñ kerkē vā
oere fundamēte vme ghewor
pe worde. **W**oe voele wasser
des auents ghesont vñ gans.
dye meynde dat se des mor
ghens iet ghedaen soldē heb
bē. vñ nochtāt worde se bynē
der seluer nath ghedodet. myt
haestlygher doet begrepe vñ dē
strijcke des vals. **D**ier wy sullen
merke dat dye vnuspenlike
rychter vm dat te doenroerde
dat blasen een alte cleynē wyn
des he porrede dye vlaghe ceme

wolkē vñ werpe dye eerde vñ
me. vñ sloech te gader dye fū
damente vā soe voele ghetv
mers dat se vallē moeste. Wat
sal dese ruyter doen als he by
em seluē komē sal vñ syne grā
schap vinstekē sal yn dye wra
ke der sunderē. Ofmen myt
vdraghe en mach als he oer
sleet myt eenre tededere wol
kē. wat mynsthe sal staende
blyuē yn dye teghewordrth.
syne gramschap. Of he eenē
wint porrede vñ dye eerde
daer neder werp vñ he dye
lucht beruerde vñ soe voele
ghetymēō vallē dede. Paulus.
merkēde dye strengheyt
des toekomēde ruyters seyde
he. Et ys te vresene te vallene
yn des leuēdyghē gades hāde.
Dese schayphēyt vdaert dauid
segghēde. God sal apēbaerlyc
komē. vñse god en sal myt
swyghē. vuer sal yn synen
anshouwē bernē. vñ al vñ
em sal syn grote tempēst dat
ys vñweder. Wat vuer vñ
vñweder komē mytter strēg
heyt der groter gherechticheyt.
Want vñweder proeft dye
ghene dyet vuer bernet. Dē
dath lyeue broedere settet voer
v oghē vñ soe wat nu swaer
schijnt wert vlycht teghē dat

te rekenē. Wat vā dē daghe
ys vā den pphē gheseghet.
Dye grote dath des herē ys
by. he ys by vñ seer snellyck.
Dye stēme vā des herē daghe
ys bytter. Daer sal dye stercke
yn vernope wesen. een dath
der gramscap ys dye dath. vñ
een dath vā tribulatiē. vñ vā
moyenysse. Dye dath vā ver
nopy vñ vā vnsalichēdē. Dye
dath der donckerheydē vñde
duystermyse. Dye dath des ne
uels vñ des stormes dye dath
der basimen vñ vā trompene.
Vā desen daghe secht vñse
here echter by den pphē. Noth
een werue vñ yck sal beruerē
myt allene dye eerde mer oer
den hemel. Siet als wy voer
sept hebbē soe porē he dye
lucht vñ dye eerde en bleef
myt staende. Wy sal dat
vdraghe als he den hemel be
ruerē sal. Vñ wat sal yt seg
ghē te wesen dye amte dye
wy syen dan voer badē der
gramschap dye daer na vol
ghē sal. Vñ hijs by yst noet
dat men merke dat dese try
bulatiē alsoe vngheleijck syn
teghē dye echterste tribulatiē
alsoe voele al set scheelt vā der
moghetheyt een ruyters dye
persone syns badē. Hijs vñme

leue brodere voerpenset dat de
dath myt alle inuer meynighe.
Betert v leue verwandelt v
sedē dyc quade dynghe dyc v be
taerē verwynt weder staende.
vñ dat ghy quades ghedaen heb
bet dat pynghet myt schreue
ne. **W**at ghy sult totter tijt der
toekomst des ewighē rythters
alsoe voele te sekere syn als ghy
nu syne strengh pynheyt vnt
syende verpenset. **Op den**
derden sommendath vā d
aduent mattheus ewāgeli.

In der tijt doe sunte johā bap
tiste yn der gheueinghemysse
hoerde cristus werke soe sande
he twee vā synē iongherē ende
sethde em. **B**ystu dyc toekomē
de byst of vnberdē wy eenē
anderē. **V**ñ ihesus antworde
em vñ sethde. **G**haect vñ weder
baetscap iohāne dat ghy ghe
hoert hebt vñ ghesven. **D**yc
blyndē syen. dyc troppele gaen
dyc malaetsche werdē ghesu
uert. dyc douē hoerē. **D**yc do
de vrysen. dyc armē euāge
lizierē. **V**ñ salych ys he dyc
myet gheschandeleeziert en
woert yn my. **V**ñ doe dyc en
wech ghynghe soe begonste
ihesus tottē scharē te segghē
vā sunte iohane. **W**at ghyng
dy wt te syene yn der wylder

6
myse een wapende myt den
wynde. **M**er wat ghyngdy
wt te syene eenē man myt
sachtē ghecleet. **S**yet dyc myt
sachtē ghecleet werdē syn yn
der conynghē huse. **M**er wat
ghengdy wt te syene eenē pro
phete. oec seg yck v vñ meer
dan eenē pphete. **W**at dyt ys
he daer af gheschreue steet.
Syet yck sende mynē enghel
voer dyn ansichte dy dynen
wech voer dy beroydē sal.

Sunte gregorius omelie v
dit selue ewāgeli die he
preditte yn der martelare
ketke marcelli vñ petri.

In leue broders vns staet
te vraghene sunte Jo
hānes baptiste dyc een pphete
was vñ meer dan een pphete.
dyc vnsen here doe he te doep
sel quam wijsde vñ sethde.
Syet dat lam gades syet
dyc af doet dyc sundē der
werlt. dyc oec merkedē syne
oetmodich vñ dyc moghet
heyt der gottheit xpi segghede.
Dyc vā der eerde ys he
sprecht vā der eerde. mer dyc
vā den hemel komē ys he ys
bauē alle mynschē. **W**aer
vñ doe he yn den kerker
ghelegghet was sende he sy
ne iongherē vñ vragghede.

Bystu dye toekomēde byst.
of vnberde wy eenē anderē
als of he myet en wüste dē he
gheuyset hadde. vñ of he niet
en wüste noch en kende daer
he af gheroepē hadde. dat
hijt ware pphetierēde dopēde
vñ wysende. **M**er dese vra
ghe vntbynt men haestelicke
yft dat men merct dye tijt
vñ ordynatie des dīnghes
dat daer gheschiede. **W**ant
doe **J**ohānes baptytē vā der
iōdanē was soe sechde he dat
Ihūs dye vloeser der werlt
were. mer doe he yn dē ker
kenen ghelept was. soe vrage
de he wer sy enē anderē vnt
berde of wer hijt sy dye ko
mē sal. **P**ret dat he twyuelde
he en sy een vloeser der werlt.
mer he vraghet vp dat he wet
ten mach oft ihūs dye by em
seluē yn dye werlt komē was.
by em seluē solde oec neder ko
mē ten besloetē der hellen.
Wāt den he na der gheboertē
voerlopēde der werlt ghebaet
schapt hadde. voer den hēphē
oec steruēde ter hellē wert.
Daer vme sechde he. bystu
dye ghene dye toekomēde byst
oft vntberde wy eenē anderē.
As of he apenbaerlyck sechde.
Sech vns alsoe als du vm dē

mīschē gherwerdich byst ghe
baerē toe werdē. oft u oec alsoe
salst vm den mīschē gherwer
dyghē te steruē. dat yck dye
dīnre ghebuerde voer loeper
heb' ghewēst dīnre doet oec
een voerghengher werde.
vñ dat yck baetschapē moghe
yn der hellē dattu daer ko
mē salst. dye ghebaetschap
hebbe thant der werlde dat
tu daer komē byst. **V**ñ doe
vnse here vā sūte **J**ohāns ion
gherē ghevraghet was vā
sīnre toe koemst. **V**ñ he em
vtellet hadde dye myraculē
sīnre moghenhē soe antwor
de he te hant vā der oetmoe
dyghē sīnre doet vñ sechde.
Dye blynde syen dye cropelē
ghaen. dye malaetschē wer
dē ghesuuert. dye dodē vryse.
dye armē euāgelizirē vñ sa
lyth ys he dye myet en sal wer
dē ghestandalaziert yn my.
Siemēt en mochte ghestan
dalaziert werdē mer ver
wonderē als he soe voele tey
kene satch vñ grote doechden.
mer der vnghelouygher her
ken of ghedachte droech swae
re schandē teghē ihesū doe
sye oen sagen steruē na soe
voele myraculē. **V**ñ hijt af
secht sūte pauwel. **V**ñ wy

7
pēdykē cristū gheest dat ys
den iode stande vñ den heyde
nē soetheyt. **W**at dyt ducht
te den myschē soetheyt dat dye
maker des leuens vm dye my
schē steruē solde. **V**ñ daer af
nam dye mynsche teghē em
stande daer he em meerre schul
dener was schuldich vm tē
werdē. **W**at alsoe voele te meer
were god weerdelyke vā den
myschē te werdē gheert soe he
meer vñverdrichēde wistont
vm dye myschē. **W**at ys dat
te segghē. **S**alich ys he dye
myet ghesandalaziert en wort
yn my sonder myt apēbaere
stēmē te beteykenē dat verwo
pē vñ oetmodich synre doet.
Als of he apenbaerlyck sechde.
Ick doe wonderlyke dynghe
mer yck en veruwerde myet
te līdē vñmaetheyt. **W**at vm
dat yck steruēde dy nauolge
soe ys herde sere den myschē
te wachte dat sy yn my den
doet myet en veruwerden
dye myne teykenē erē. **M**er
doe ihesus sunte iohānes ion
gherē hadde laetē ghaen wat
he vā iohānes secht hoerē wy.
Wat ghynt ghy wt yn der
wyldeernysse te spene een ryet
wayende myttē wynde. **E**t
ys te vstaen dat he dyt sechde

myet meynende alsoe mer dat
alsoe myet en was. **W**ant thant
als dye wynt dat ryet rueret
soe wreyket hūt ter ander syde
weert. **V**ñ wat ys beteykent by
den ryete sonder een vleysche
lyck ghedachte thant als men
der ghedachte ghenaeet myt
sneken of myt quaet te spre
kē soe wreyket se oer yn elke
syde. **W**at yst dat vā des my
schē monde blaset dye wynt
des smekēs soe vblīt se vñ
vheffet oer vñ vñ bughet oer
al nederwaert als ter gracie.
Mer yst dat daer wt komet
wynt vā quaet sprekenē daer
dye wynt vā prysē wt quā
thant wreyket dan dese ghe
dachte an dye ander syde tot
der cracht der gramscap.
Mer sunte Johan en was
gheen ryet wayende myt dē
wynde. **W**at em en maecte
nyemāt blyde myt prysene.
noth nyemants quaetsprekē
en maect em wrete yn gram
schap. **W**at voerspoede en
mochte em myet vheffē noth
weder stoet gheuellē daer
vm en was he gheen ryet
wayende myt den wynde
den en gheen verwādelyn
ghe der dynghe brachtē vā
der gherechtichs syns staets.

leren wy dan lieue brodere
myet wesen een myet waeyede
myt den wynde. make wy
vaste vnse moet dye vnder de
wynde der tonghe steet. Dye
staet vns moets sal staen son
der bughe vn gheen quaet dat
men vns sprekt en sal vns be
weghe tot gramscap. **V**n en gheen
smekerye en doe vns neyghen
ter nederheyt der vnutter
gracie. **V**n voerspoede en ver
heffen vns myet noch weder
stoet en vstuer vns myet vp
dat wy dye yn vastheyt des
gheloue gheueest syn myet en
werde beruert myt der wan
dehynghe deser vganckker
dynghe. **V**n noch sechde vn
se here na va sunte iohanes te
vclare. **N**der wat ghyngdy
wt yn dye wyldermyse te sye
ne eenē man myt sachte ghe
cleet. **S**yet dye myt sachten
ghetleet ~~was~~ werde syn yn
der conynghe huse. **M**en schry
uet dat sunte iohanes ghede
det was myt hare va camelē
te gader gheweue. **V**n wat ist
te segghene. **S**yet dye myt sachtē
te ghetledet werde syn yn der
conynghe huse sonder myt apē
baere sentēcie te tughē dat dye
ghene dye dē hemelschē rijke
myet en dyenē mer dē eertsche

dye vlyen harde dynghe te liden
vm gade mer gheue em alleen
tot den dynghe va butē vn sue
kē dye sachticheyt vn dye ghe
muechte va dese leue. **H**yr vm
en sal myemāt wane dat yn
dye aultaltijt vn forthuoldyt
va duerbare clederē ghene
sunde en ys. **W**at en were dat
ghene sunde vnse here en hed
de yn gheome wijs iohanes
ghepryst va der scharpheyt sy
nes cledes. **V**n were dat gheen
sunde soe en hadde sunte peter
dye apostel by synre eppisto
lē den wyue myet vbaede dye
dye begheerte va duerbare
clederē segghede. **S**yet yn duer
bare clederē. **M**erket daer v
me wat mysdaet et ys dat
māne dat begheere soldē daer
dye heer va der kerkē sorghe
af hadde den wyue te vbyede.
Al ist dat ment noch anders
vstaen mach te betekene dat
men secht dat iohanes myt sachtē
te myet ghetleet en was. **W**at
he en was myt sachtē myet ghe
cleet. **W**at der sunderē leue en
voede he myet myet myt smey
kenē mer he berispede myt
scharpē begripe vn sechde em.
Slanghe gheslechte wyse he
uet v gheuwst te vleyene va
der gramstoe komeder gram

8
schap. **V**ir af ys ghesecht by salo-
mon. Der wyser lude woerde
syn als prekele vñ naghele daer
yn gheslaghe. Wāt der wyser lu-
de woerde rekentmen teghen
naghelē vñ prekele dñe dñe sū-
den der sunderē nyet en styke
mer perth prekele. **M**er wat
ghynghet ghy wt te syene eenē
pphete. **D**es seg yck v meer dan
eenē pphete. **W**āt eens pphete
ambocht ys te voerscgghe dat
ghescreuen sal nyet dat oec te
wysen. **J**ohannes ys dus meer
dā een pphete. Wāt den he voer-
gaende ghepredyct hadde den
baetschap he em oec wysende
mytten vnggher. **A**veue brue-
dere shānes baptyste den men
secht dat he en gheen nyet en
ys waghende mytte wynde wāt
he en ys myt sachtē nyet ghe-
cleet. **V**ñ den men secht dat em
eens pphete naem vngghelyck
ys. wy sollē toe hant hoerē wat
men em te rechte hretē mach.
Wāt vnse here secht daer na.
Dyt ys he daer af gheschreue
staet. **S**yt yck sende mynen
enghel voer dyn ansyghte dñe
dynē wech voer dy bereyden
sal. **D**en men yn griecsch een
enghel hret dat hret men yn
duutsche een bade. **T**e rechte
hret men den een enghel dñe

ghesent was vñ den hoetystē
rychter te baetschapē dat he
dñe werdyghet behalde yn
den name dñe he voldoet yn
den werke. **W**āt et ys een
hoghe name mer yst dat dat
leuē nyet nederre en ys.
Geue god lyeue broders dat
wyt tot vnser vdoemenysse
nyet en moete segghe. **W**āt
alle dñe vnder den priester
lyke namē gherekent syn
werdē enghelē ghehyeten.
Als dñe pphete tughet daer
he segghet. **D**es priesters
lypē hoede dñe wetheyt
vñ se vnderuzaghe dñe wyte
vā synē monde wāt he een
enghel ys des herē der schare.
Mer dñe hoetheyt vā desen
namē moeth dy oec vdrēne
of ghy wilt. **W**āt elc vā v lude
yn alsoe voele als he v mach
yn alsoe voel als he vntfaen
heeft dñe gracie vā den ynghe-
uē vā bauē yst dat he synen
euē mynschē vā der quaetheyt
trekiet vñ sozghet he vñ em
te radē vñ wael te doene. **I**st
dat he baetschapt den ghenē
dñe dwaelt dat ewighe leuē
of dñe ewighe pyne. als he
em mede deylt dñe woerde
der hellygher baetschap waer
lyke dan ys he een enghel.

Wā nymāt en mach segghen.
Ick en vmath nyet te vmanē.
yt en byn nyet guet gheuoeth
te radē. **A**lsoe voele als du ver
moghes soe doe. dat men yn
der pyne vā dy dat pont nyet
en ersche dattu vntfaen heues
dattu et quellike ghehalden
heues. **W**āt dyc en hadde
nyet meer dan een pont vū
fanghē dyc dat nernstigher
was te berghē dan wt te ghe
uē. **W**ā wy wetē dat yn dē
tabernakel by vns herē ghe
bade nyet alleen phialen
ghemaect en wordē mer oer
nappē. **W**āt by den phialen
ys auerploeyende lere betey
kent vū by den nappē deryne
vū nauwe const. **E**en mysche
ys lerynghe der waerheyt
alsoe vol dat he der gheemre
hertē dyet hoerē vervult. **I**n
den dat he setht soe reykhet he
waerlyke dyc phialē. **E**en an
der en mach nyet veruullē
dat he gheuoelt. **m**er dat he
dat baetschaep als he beest
mach soe ghyft he waerlyke
mytte nappē te prouē of te sma
ken. **G**hy dyc dan yn gades
tabernakel dat ys yn dyc hel
lyghe kerke gheset sūt yst dat
ghy by wijsheyt vā lerynghe
myt sphialē nyet dyenē en

moghē yn alsoe voel als ghy v
moghet by der gottyker mylt
heyt gheuet uwe eue mynsche
den nap der guder woerde al
soe voele als ghy wanet dat ghy
ghe gheuordet hebbet soe trec
ket oer dyc anderē. **B**egheer
ret ghesellē te hebbē yn dē we
ghe gades. **B**rodere of ymāt
vā v gaet te merite wert of te
bade waert dē he ledyck mant
noet hi dat hi myt em kome
uwe eertsche werck dat lere
v. **W**ā yst dat ghy toe gade
waert tūdt soe besorghet dat
ghy tot em alleen nyet en ko
met. **W**āt hijs af ys gheschre
uen. **D**yc hoert dyc sal segghē
komet vp dat he dyc thant yn
dat herte vntfaen heuet dyc
stēme der hogher mynen he
gheue oer vā butē synē euen
mynsche dyc stēme des gude
rades. **W**ā machschyen en he
uet he nyet dat broet dat i
he den armē mynsche gheue
mach. mer et ys meere dat
he gheue mach dyc dyc tonghe
heuet als myt vmanynghen.
Wāt et ys meere mytter
spysen des guede woerdes te
vmaectē dyc syele dyc ewely
ke leue sal dan den buet des
vleysches dat sterue sal te sadē
myt eertsche brode. **H**ijs vme

brodere en wilt myet vntrecken/
unve euen mynsche dye aetmisse
des woerdes. **I**ck vmaene v
myt my selue spare wy vns
vā ydele woerde vñ kyere wy
vns vā vnnuttelyke te spreke
yn alsoe voel als wy moghe
dye tonghe bedwyrnghe soe en
vloeyen vns vnse woerde myet
te vghewe vñ dat vnse ryche
setit. **E**lck ydel woert dat dye
mynsche ghesprake hebbe se sul
len daer af rede gheue yn den
daghe des ordels. **W**at dat ys
een ydel woet dat myet en heuet
orberlytheit der gherechticheit.
of reden rechter noetsake. **H**ijr
vme kyert dye ydele woerde
tot eernsticheit der stythyghe.
merckiet woe snellyke dye
tyde dyns leuens en wech gaen
vñ vlyen vñ voerpenset woe
scharpe rychter daer komē sal.
Settet desen rychter voer dye
oghe vnser herte vñ dese baet
sthaep den ghedachte unwer
euere mynsche. vp dat yst dat
ghy myet en vrokeloset yn alsoe
voel als ghy vmoghet dē rych
ter te baetstapē dat ghy mo
ghet vdyenē vā em myt iohā
nes te werde een enghel ghe
lypē. **O**p den vierden
sommendach yn der adue
te **Johannes ewangeli**

In der tyt dye ioden sendē van
iherosolima priesterē vñ leuēte
tot iohāne dat se em vraghen
soldē. wye bystu. **V**ñ he hedes.
vñ en lothendes myet. **V**ñ he
hedes. wāt yck en byn cristus
myet. **V**ñ sy vraghe em. **W**ye
bystu dan. bystu helyas. **V**ñ he
seghede. **I**ck en byn myet. bystu
een pphete. **V**ñ he antworde.
Icken yck. **D**aer vñ sechden
se em. **W**ye bystu. dat wy ant
worde gheue moghe den ghe
nē dye vns ghesent hebben.
Wat segghes du vā dy seluen.
Vñ he sechde. **I**ck byn een stem
me des roepers yn der wylder
nisse. bereyt den wech des herē.
als ysayas dye pphete seyde. **V**ñ
dye ghesant warē. warē vādē
phariseen. **V**ñ se vracethden
em vñ seyde. **W**at doepestu dan
oftu cristus myet en byst. noch
helyas. noch pphete. **J**ohānes ant
worde vñ sechde. **I**ck dope yn
den water mer yn den myddel
vā v stont den ghy myet en we
tet. **H**e ys dye na my komen
sal dye voer my ghemaket ys
wies yck myet werd ych en
byn dat yck den ryeme syns
schoys vntbyndē mach. **D**ese
dynghe gheschpedē yn betha
mien aū dye yordane daer io
hānes dopende was.

Sunte gregorius omelie
op dyt selue ewangeli die
he predikte te romen yn
sunte peters kercke.

In den woerde van
deser lezen lyeue
brodere wort vns ghepriesen
iohānes oetmodych. **W**at om
dat he vā soe groter doghede
was dat men mochte gheloue
dat he cristus were. soe wes he
ghelijck vnder te blyue yn em
selue dat he mytter mynsche
waninghe myet ydelyck ghe
trect en worde bauē em selue.
Wat he liedes vñ he en loethe
des myet. vñ he liedes. wāt yck
en byn cristus myet. mer om
dat he sechde. yck en byns myet.
soe loechende he claertyck dat
hyt myet en was. **M**er he en
loechende myet dat he was om
dat he dye waerheyt spreken
de des lyt werde solde. wes
name he bedryeghelyck em
myet an en trecte. **A**ls he al
dus cristus name an em myet
trecken en wolde soe wert he
cristus lyt. wāt doe he eerns
tyck was syne crancheit oet
modelyck te bekēnē. soe vdyen
de he waertyck cristus hoeth
te vkrighē. **M**er als men vns
wt cenre ander lezen vns be
halderis sentencie yn dye ghe

dachte brenghet soe wert wt
den woerde vā deser leze een
harde beworrende vraghe voert
ghebracht. **W**at yn een ande
re stad doe vnsen herē gheura
ghet waert vā syne ionghere
vā helyas toekomst. soe ant
worde he. **H**elyas ys thant
ghekomē vñ se en bekendens
myet. mer se dedē teghē em wat
se woldē. vñ yst dat ghy wete
wylt. iohānes he ys helyas.
Om doe iohānes des gheuraghet
wert soe sechde. **I**ck en byn
helyas myet. **W**at ys dat lyeue
brodere. **W**at dat dye waerth
voer waer secht dat dat dye
pyhete der waerheyt loechent.
Wat dat ys harde seer teghē
den anderē contrarie. **H**e yst.
vñ yck en byns myet. **D**oe ys
he dan een pyhete der waerheyt
of he mytter seluer waerheyt
de woerde myet eendrachttych
en ys. **M**er yst dat men dye
waerheyt subtilyke soeket dat
daer onderlynghe contrarie
ludet soe vynt men woet myet
contrarie en ys. **W**at dye engel
seyde tot zacharias vā iohānes.
He sal voer em ghaen yn he
lyas gheest vñ cracht. **H**yr vme
secht men dat he komē sal yn
helyas gheest vñ machyt. **W**at
alsoe helyas komē sal voer vns

heren ander toekoemst. alsoe
quam iohannes voer vns herē
verste toekoemst. vñ alsoe hely
as sal wesen een voerloeper
vns ryckters. alsoe heeft iohan
nes gheweest een voerloeper
vns vloesers. Aldus was iohan
nes yn den gheeste helyas. mer
yn der personē en was he he
lyas niet. Daer vme dat vns
here sechde vā den gheeste dat
loechent iohānes vā den perso
ne. Wāt dat was rechte dat vn
se here synē iongherē dyc gees
telijke sentencie vā iohānes
sechde. vñ dat he selue iohānes
den vleyschelykē schazē niet
vā synē gheeste. mer vā synē
lycham antworde. Aldus schy
tet der waerheyt contrarie
wesen dat iohānes sechde.
mer nochtāt en ghynt he
niet af vā den weghe der
waerheyt. Vñ he loechent en
oec te wesen een pphete. dat
ys wāt he en mochte vnsen
vloeser niet allene voersegghe
mer oec wpsen. Wāt wy he
sy dat apenbaert he te hant
als he na secht. Ick byn een
stēme des roepers yn der
werldernysse. Ghy weet dat
lyeue brodere dat dyc eenghe
baerē sone gades des vaders
woert ghehyetē als iohānes

10
tughet vñ secht. In den begyn
ne was dat woert. vñ dat
woert was by gade vñ god
was dat woert. Ghy beken
an uwē spreke dat verst dyc
stēme luyt vm dat men nae
maels dat woert sal hoeren
moghe. Hjr vm secht iohānes
dat he een stēme ys vm dat
he voer dat woert ghaet. vm
dat he dyc toekoemst vns he
rē voergaet soe secht men
em eene stēme. Wāt aumyds
synē dyenste wort des vaders
woert pā den mynsche ghe
hoert. Dyc oec yn der wyl
dermyse roept. Want der
ghelatenre vñ bedroefder
iudea. dat ys den iodeffchen
volke baetsapte he dat so
laes vns vloesers. Vñ wat
he roept apenbaert he als
he na secht. Bereyt dē wech
des herē alsoe ysaias dyc pro
phete sechde. Men bereyt
den wech des herē tē hertē
als men oetmodelyke hoert
dat woert der waerheyt.
mē bereyt des herē wech ter
hertē als mē toe den gheba
de dat leuē bereyt. Hjr af
ys gheschreue. soe wy my
mynt sal myne redē haldē.
vñ myn vader sal oen my
nē. vñ wy sullē tot em ko

men vñ ene wonnighe myt
em make. **S**oe wyre dan syne
ghedachte yn houdre vhesfet.
soe wyre anhanghet den brade
der ghyerichheit. soe wyre em
besmyt myt vnsuuerheyden
der vncuyshert dyc sluet dyc
dore des hertē teghē dyc waer
heyt. **V**ñ vp dat dyc here tot
em myet komē en mach soe
vdoemt he dyc slotē sijn
moets mytte slotē der sūde.
Mer dyc ghesent warē vra
ghē noch. wat doepstu crist
dan oft u cristus myt byst
noch helyas noch yphete. **V**ñ
wāt se dat sechde myt vñ dyc
waerheyt te bekēne mer vñ
dyc boesheyt des haets den se
teghē em hadde soe betekēde
dat dyc wewāgeliste heyme
lyke dyc daer na sechde. **V**ñ
dyc ghesent warē. warē van
den phariseen. **A**ls of he apē
baertlyck sechde. **D**yc vra
ghen iohānes vā syne wert
kē dyc ldyre leyringhe myt en
kōnen soekē mer bemyden.
Mer een yghelyck helyck
mynsche als em een vkyert
ghedachte vraghet en wort
myt verwandelt vā der eint
sticheyt syne guetheyt. **A**ijn
by soe antworde iohānes den
woerde oers bemydens dyc

predycaac des leuens wāt he
sechde doe thans. **I**ck dope yn
den watere. mer yn den myd
del vā v stont den ghy myet
en weet. **I**ohānes doeppe myt
yn den gheeste mer yn den wa
ter der gheene lytham dyc
he doeppe. mer nochtan en
drvoeth he dyc gracie ghedach
te myt myt gracie. **W**at doep
te he dan dyc by den doepsel
dyc sūde myt en vghyft son
der dat he halde dyc ordynā
cie sijn voerlopēs. **D**at he
dyc na der ghebuerde cristu
voerkomē was. dyc ghebare
solde werde. **V**ñ dat he soe oer
solde voerghaen vnsen heren
dyc doepen solde vñ dyc pre
dykende was gheworde cristus
voerloper. dat he oer doepen
de syn voerghengher wesen
solde myt nauwlyghene des
sacraments. **D**yc vnder dese
dynghe dyc vhalentheyden
vns vloesers baetschape. he
secht dat he myt myddel der
mynsche stont. vñ dat ment
myt en wyse. **W**at doe vñ se
here yn den vleysche apēbaer
de soe was he srentlyck yn de
lytham vñ vnsrentlyck vñ der
moghentē. **V**ā dese seghet he
oer na. **D**yc na my komē ys
dyc ys voer my ghemaket.

11
Wat alsoe voel ys ghesecht
voer my ghemaket als of men
sechde. voer my gheset. **N**a my
ys he dan ghekome wat he
waert na my ghebaere vnde
voer my ghemaect. **W**at he ys
bauē my gheset. **M**er doe he
dyt een luttel daer voer sech
de. soe vntfloet he oec dye sake
syns bauē syttens doe he na
sechde. **W**at he was eer dan
yck. als of he apenbaerlyck
seyde. **D**aer by ys he dye na my
ghebaere ys bauē my yn den
dat em dye tide synre ghebuer
te myet en benauwē. **W**ant
he dye vā der moder yn een
re tijt waert ghebaere. dye
wert ghebaere sonder tijt vā
den vader. **E**n woe grote
werdytheit vū oetmodytheit
he dan schuldich was apēbaert
he daer he na seyt. **W**ees yck
myet weerdych en byn dat
yck den ryem syns schoys vū
bynde math. **E**t was een zede
hijr voermaels dat soe wy
een wyf myet nemē en wolde
dye em toe behoede te nemē
dat dye gheue em syne schoen
vntbynde solde. dye totte wy
ue brudegom werde solde na
rechte der maetschap. **W**at
was cristus vnder den mysche
anders dan he em toende ene

brudegom der helligher kerk
ken. **E**n vā em sechde dese io
hānes. **D**ye eene bruyt heeft
ys een brudegom. **M**er vū dat
dye mynsche waende dat io
hānes cristus were dat dye
selue iohānes loechent. soe sey
de he em te recte vūweerdich
te wesen te vntbynde dye ryem
vā syne schoe. **A**s of he apen
baerlyck seyde. **I**ck en mach
vnses vloesers voet myet vnt
decken wat yck des vūweerdich
byn soe en trecke yck my
myet an den name eens bru
degoms. **E**n nochtā mach
men dyt oec anders vstaen.
Wat wy en weet myet dat
men dye schoen maect van
dode beeste. **W**at doe vūse he
quam vū mynsche wert soe
apenbaerde he als gheschort.
Wat he nam an yn synre goth
dye sterflich vūser ghebrecht.
Daer af ys oec by den pphete
gheseyt. **I**ck sal myn gheschorte
wt trecke vnt lant vā ydumea.
Wat by ydumea ys beteyket
dye herdenschap. vū by dē ghe
schorte dye sterflicheit dye
cristus an namā hijr af seyde
cristus **D**aer he syn gheschorte
wt trecke yn ydumea. **W**ant
doe he aūmpde den vlersche
den heydenē apēbaer wert

soe quam dye gothert als ghe-
schort tot vns. **M**er dye vha-
lericheit deser mynschelycheit
en vmach myet doer te syene
dat mynschelyke oghe. want
men mach yn gheemte wijs
vnderuynde woe dat woert
lytha wort. woe dye alre hoech-
ste vñ dye gheest dye leuende
maect leuedyck wort bynen
synre moder lythame. woe dye
gheen beglyn en heuet ghe-
maect wert vñ vntfanghen.
Aldus ys dye ryem vā synen
schoene dat bynde der vhaler-
heyt. **D**us en vmach iohānes
baptista myet te vntbynden
den ryem syns schoys. **W**ant
he en vmach myet te vnder-
gronde dye vhalenthy synre
mynsheyt. dye dye mynsheyt
bekēde aumyds den gheest der
pphetie. **W**at yst dan te segghe.
Ick en byn myet werdyck te vñ
bynde den ryem synre schoen
sonder apenbaerlyck vñ oet-
modelyck synre vñwetenheyt
belven. **A**ls of he apēbaerlyke
seethde. **W**at wonder yst of
dye bauen my gheset ys den
yck nochtā merke na my ghe-
baern. **W**at yck en vmach myet
dye vhalentheyt synre mynsch-
begrype. **S**yet iohānes dye
vol ys des gheestes der pphecie

he blondit myt wonderlyker
wetenheyt. mer nochtā seryt he
vā em seluē dat he myet en weet.
Ireue brodere yn desen dyngē
sulle wy merke vñ myt alre
andacht pensen woe dat dye hel-
lyghe māne vñ dye doecht der
oetmodyck yn em behuede als
se enyghē dynghe wonderlyke
wetē. pynē em dat voer dye
oghe der ghedachte te legghē
dat se myet en weten vñ dat
als sy an der eenze syde mer-
kē oere crancheit vā deser syde
daer oer ghedachte volmaect
ys oer moet em myet vheffen
en sal. **W**at wetenheyt ys ene
doghet. mer oetmodyck ys een
huetster der doechde. **M**ijn vñ
me behoerdet daer toe dat yn
al den dat dye ghedachte weet
se oer vñedere soe wat dye
doeghet der wetenhy vñgadert
dye wynt der houdye myet
af en neme. **B**rodere als
ghy dan guede werke doet
soe brenghet weder altoes yn
uwe ghedachte dye quade wer-
ke dye ghy ghedaen hebt vñ
dat als men behendelyck dye
mysdaet ansyret dat dye ghe-
dachte nūmermeer yn guede
werke vñwyslyke oer en ver-
blyde. **G**hy oūste ansyret vñ
dertussche vñ sunderlynghe

dencke v euen mynſche an
 dye v myet beualē en ſyn. **W**at
 dye ghy myet en ſyet enyghē
 quade dynghe doen ghy en
 wetet myet wat guedes yn
 em vborghē ys. **H**ijr vme py
 ne em elck groet te weſe mer
 nochtā yn eenre hande wijs
 en ſal he em myet wetē vp dat
 he als he ſelūē em groetheyt an
 nemet myet en vlyeſe dat gue
 de dat he heuet vñ daer toe
 merde verdreue vñ dye ſun
 de der houduyghē. **W**at hijr
 af ys vā den pphete gheſecht.
We v dye wijs ſynt yn uwē
 oghē vñ voer v ſelūē vroet.
Hijr by ſecht paulus. **E**n wylt
 voer v ſelūē myet vroet weſe.
Hijr af ys gheſeyt teghē dē
 houduyghē ſaul. **D**oe du cley
 ne waerſte yn dynē oghen
 doe wortſtu thoef ghe maect
 yn den gheſlechte vā ysrahel.
Als of men apēbaelyck ſechde.
 als du dy ſelūē cleyne anſaeth
 ſte ſoe maecte yck dy groet
 bauē al den anderē. mer vñ
 dattu dy ſelūē groet anſpeſt
 ſoe werſtu cleyne vā my ghe
 acht. **D**aer en teghē dauid
 doe he dye moghentheyt ſys
 conynckrykes veruwerde
 vñ ſprantk voer vns heren
 arke doe ſeethde he. **I**ck ſal

ſpelē vñ vñutter werde meer
 dan yck ghedaen hebbe vñde
 yck ſal oetmodyck weſen yn
 mynē oghē. **W**ien en ſolde myt
 vheffen. te brekē dye monde der
 lewen vñ der berē arme te
 ſchorē. vñ ghetarē te werden
 daer ſyne aldelfte brodere vñ
 ſmaet wordē. vñ dat he gheſal
 uet weit vñ dat ryke te regie
 rē vñ dye conynck ſaul veruñ
 werdet wort. **E**nde dat he
 myt enē ſtene gohās doet
 warp den alle mynſche vñt
 ſaghe. vñ dat he ſoe voek phi
 liſteen vñ ſloech vñ brachtē den
 conynghē een groet ghetal der
 aſſydynghe dye he gheeyſchet
 hadde. **V**ñ dat he dat ryke
 vñſenck vā beloſtē vñ dat
 he daer na al dat volck van
 ysrahel beſat ſonder enyck we
 der ſegghē vñ nochtā vñſmaede
 he em ſelūē yn allē dynghe dye
 belyet dat he oetmodyck ys yn
 ſynē oghē. **H**ijr vme of dye hel
 lyghe lude oet als ſe ſterke dy
 ghe doen vā em ſelūē vñutte
 dynghe wanē. wat ſullē dye
 tot oerē vñſchult ſegghē dye
 em vñhouduyghē ſonder werke
 der doethden. **M**er wāt ſoe
 wat gueder wercken men he
 uet en ſyn myet. ten ſy dat mē
 ſe ſalte myt oetmodyck. **W**at

een wonderlyck werck myt
houerdrycheyt en heffet myt
vp mer et vswaert. **W**at dye
sonder oetmodycheit doechde
vgaert he draghet stubbe yn
den wynde. vñ daer he af
schyent wat te draghe daer
af wort he qualyker vblint.
Vijr vme lyeue brodere yn
alle dynghe n dye ghy doet hal
det dye oetmodycheit dat een
wortel der gueder werken
ys vñ en spet myt an dye ghe
ne daer ghy thant baue sijt.
op dat als ghy voer v settet
der ghener exempel dye be
ter syn dan ghy by oetmody
cheit altoes vp climen tot
meerre dynghe n. **D**es sa
terdaghes yn dye quater
tempeze. lucas ewangeli.

In den vijftiende vare des
kysers tyberius doe pontius
pylatus was prouest vā iudea.
vñ herodes dye prync van
galilea. vnde philippus syn
broder prync van iturea.
vnde des lantschap tetrarchid
tidis. vñ lysanias prync vā
abiline. vnder den pryncen
van den priesteren annas
vñ caphas. soe wert vnser
heren woert ghedaen yn
der wyldernisse vp iohānes
zacharias sone vñ he qua

^{al}
yn dat lantschap der iordane
predykede dat doepsel der
penitencien yn verlatenisse
der sunden als gheschreuen
ys yn den boeke der sermo
nen ysaias des propheten.
Stēme des roepers yn der
wyldernisse. bereydet des
heren wech maect recht syne
pade. alle dal sal ghewullet
worden vnde alle berch vñ
houel. sal ghenedert werde
vñ dye quade dynghe sullen
yn rechte wesen vnde dye
vneffenen yn slechte weghe
vñ alle vleysche sal syen ga
des salycheit. **S**ūte gre
gorius omelie vp dit selue
ewangeli dat he preditte
dē volke te romē yn sunte
Johānes baptiste kerkke

Ode wat tijde vns
verloeffers voerlo
per dat woert der
predicacien vntfent vñ be
teykent mytē ghedencken
des pryncen der ghemeyn
re dynghe vā romē vnde
by den conynghe n van iu
deen als men secht. **I**n den
vijftienden iaere des key
sers tyberius doe pontius
pylatus was proefft van
iudeen. vñ herodes was pr
te van galilea. vñ philippus

anroet die. daer ghy noch
oder sijt

13
syn broder prync van phurea.
vnder den pryncen van den
priesteren anas vnde cayphas
soe wert vns heren woert
ghedaen yn der wyldernysse
vp iohanes zacharias sone.
Wat he qua te predyken de
ghene dye verloesen solde
somyghe van iudeen vnde
voele vā den heydenen soe
syn dye tijden vā synen pre
dyken beteykent by den con
ghen der heydenen vnde by
den pryncen van den ioden.
On vm dat men dat heydene
volck vergaderen solde vnde
iudea vm dye mysdaet der
vngheleuicheyt folden wer
den ghestroyet. soe bewysset
dat oec dye beschryuynghen
der eertscher moghentheyt.
Wat men schruet dat auer
dat ghemeyne guet vā romē
een prync was vnde ynt
ryke van iudeen dat yn vye
ren ghedeylet was waeren
voele pryncen. **W**ant auer
myds vnser verloesers stem
me ys gheseyt. Alle ryke dat
yn em seluen ghedeylet ys sal
verstuert werden. Aldus yst
apenbaer dat iudea ten eende
van oeren ryke komen was
dye ghedeylet vnder soe voele

conynghe lach. Temelijck bewijst
men oec myet allene vnder
wat conynghe. mer oec vnder
wat priesteren dyt gheschye
den. **O**n want iohanes bap
tiste den predyken solde dye
beyde priester vñ conynck was.
soe apenbaert lucas dye ewā
geliste dye tijde synre predy
cacion by den ryke vñ der
priesterchap. **O**n he quam yn
al dat lantschap der iordanen
predykende dat doepsel der
penytencien ~~predycke mer~~
~~he gaffet oec somyghen. Mer~~
~~nochtan en yn verlatenysse~~
der sunden. **E**m allen dye lese
ys apenbaer dat iohanes myet
allene dat doepsel der peny
tencien predycke. mer he gaffet
oec somyghen. **M**er nochtan
en mochte he syn doepsel myet
gheuen yn verlatenysse der
sunden. **W**at verlatenysse der
sunden wert vns allene ghe
gheuen yn cristus doepsel. **O**n
men sal mercken dat men
seecht predykende dat doep
sel der penytencien yn verla
tenysse der sunden. **W**at dat
doepsel dat dye sunden af
doen solde predycke he vm dat
hijt myet gheuen en mochte.
vp dat ghelijck als he gades
woert dat mynsche ghewor

den was voerghynck mytten
woerde der predelynghe dat
he alsoe dat doepsel der peni-
tencien daer dye sundē mede
af ghedaen wert voelopē sol-
de myt synen doepsel daer
dye sunden myt mede en
moghen werden verlaten.
dat wāt syn woert ghynck
voer dye teghenwoordyghert
vns behalders dat syn doep-
sel oer voer en gaende wer-
den solde een schēme der
waerheyt. **D**an volghet daer
na als gheschreuen ys yn
den boeke der sentencie des
propheten ysaias. **D**ye stem-
me des roepers yn der wyl-
dermyssen bereyt den wech
des heren maect recht syne
pade. **D**oe men desen seluē
iohānes baptista vraghede
woye he were soe antworde
he. **I**ck byn een stēme des
roepers yn der wyldermyssē.
Want als voer seyt ys soe
ys he daer vme een stemme
ghehyeten van den prophe-
te vñ dat he voer twoert
ghynck. **V**nde wat he ryep
seyt men als daer na vol-
ghet. **B**ereyt den wech des
heren maect recht syne pa-
de. **E**lck dyet rechte ghelo-
ue vñ guede werckie predy-

ket wat doet he anders dan he
wechden bereyt vnsen here dye ko-
met totter gheeme herten
dyet hoeren. **v**p dat dye cracht
der grānen dye herten doer-
ghae vnde verluchte se myt
ten lychte der waerheyt.
vñ dat he vñse here rechte
pade make als he auermids
sermoen der guder predica-
tien syn ghepense suuer for-
myert yn synen ghedachte.
Alle dal sal vervullet wēde.
vnde alle berth vnde houel
sal vernedert werden. **W**ye
syn yn deser stat by den na-
me des daels betekent
sonder dye oetmodyghen
vnde wye by den berghe
vnde houelen sonder dye
houerdyghe mynschen. **W**āt
yn der toekoemst vñses ver-
loesers werden dye dalen
vervult. mer dye berghen
vnde dye houelen wēde
ghenedert. want na synē
woerden. **E**lck dye en
verheffet sal vernedert
werden. **v**nde dye en v
oetmodyght sal verheuen
werden. **W**āt een ghevult
dal wort vmeerret. mer
dye berth vnde dye houel
dye ghenedert wort wert
ghennymet. **W**aenden yn

den gheloue des myddelaers
gades vnde der mynſche des
mynſchen ihu xpi ſoe vntſent
dat herdenſche volck dyc vol
hert der gracen. vnde dat
iodeſſche volck auermysdes der
dwalynghe der vngheloue
verloest daert em af verhyef.
Dus ſal dan alle dat ghevult
werden. **W**ant der oetmo
dygher herte ſullen vervult
werden van den woerden
der helligher lerynghe vñ
auermysdes gracen der doct
den na dat gheſchreue ys.
Dyc wiſendes dyc fonteyne
yn den dalen. **V**nde daer
ys echter af gheſent. **V**ñ dyc
dalen ſullen auervloeyen van
coerne. **W**ant dat water
vallet neder van den ber
ghen. **W**ant dyc lerynghe
der waerheyt laet achter
dyc houerdygher herte. **N**er
dyc fonteynen ſprynghen
yn den dalen. **W**ant der oet
modygher herten vntſaen
dat woert der predicacien.
Wy ſyen te hant. wy mer
ken te hant dat dyc dalen
auer vloeyen van coerne. **W**at
der lude monde ſyn vervult
mytter ſpyſen der waer
heyt dyc ſachtmoedygh vñ
ſympel waren. vñ ſchenen

van deſer werlt verſmaect.
Vnde vm dat dat volck ſach
iohannes baptiſten yn won
derlyker heyligheyt leuen. ſoe
waendet dat he ſonderlyghe
deſe hoghe vnde vaſte berth
gheweest hadde van wyen
gheſchreuen ys. **I**n den leſten
van den daghen ſal weſen
bereyt dyc berth des huſes
vns heren yn den toppe alre
berghe. **W**ant dyc mynſche
waenden dat iohannes baptiſ
ta criſtus were. als dyc ewan
gelista ſecht. **V**nde dat volck
waende vnde ſe penſede alle
yn oere herten van iohannes
dat he lichte waer criſtus wa
re. **V**nde daer vm vraghede
ſe em vnde ſeethde. **E**n bystu
criſtus myet. **N**er en hadde
dyc ſelue iohannes by em myet
gheweest een dael he en had
de myet vervult ghe worden
mytten gheeste der gracen
vnde vm dat he beroyſen
ſolde dat he was. ſoe ſeethde
he. **E**t ys een ſtarker namy
ghekomē dan yck byn wes
ryem van ſynen gheſchoyde
yck myet werdych en byn te
vntbynden. **V**nde ſeethde echter
he. **D**yc eene bruyt heuet
he ys brudegom. vnde des
brudegoms vzyent ſtaet vñ

hoert en. he verblidet vā
vrouden vū des brudegoms
stemme. **W**ant dese myne blit
scap ys vervult. dye moet
wassen vnde yck moet ver
mynnet werden. **S**iet doe
iohānes vū dye wonderlyke
werke der doethden dye he
dede alsulck was dat men
waende dat he cristus were.
he en antworde myet allene
dat he cristus myet en was.
mer oec dat he vūwerdyth
was te vntbyndene dē iye
me van syne gheschopte. dat
ys te vnderbynden dye ver
halentheyt synre mynscheyt.
Dye gheloeffden dat dye
kerke iohānes bruyt were
dye waenden dat he cristus
were. **M**er he seyde. dye
eene bruyt heuet he ys een
brudegom. als of he seyde.
Ick en byn dye brudegom
myet mer yck byn des bru
degoms vrent. **U**nde he
seyde. dat he myet vū syne
stemme mer yn des brude
goms stemme verblide.
Want daer vū en vblide
he yn den herten myet dat
he oetmodelyck wert ghehoat
van den volcke als he en
pre predycte. mer vū dat
he van bynnen hoerde der

waerherde stemme vū dat
he se buten spreken solde. wel
ke blytschap seyt he waer dat
vervullet ys. **W**ant soe wy
van synre stemme verblit.
he en heuet ghene volle blit
schap. **U**nde iohānes seyde
daer na. **D**ye moet wassen
vnde yck moet vermynnen.
Unde hi vū yst te vraghe
waer yn cristus wassede. vū
waer yn iohānes vermyn
rede sonder dat dat volck
dat iohānes abstinentien sach
vū dat he em verre van den
mynschen hiet dat men
waende dat he cristus were.
Unde cristum den se saghen
myten publicanen eten vū
vnder den sunderen wande
ren dat se em myet cristum
mer eenen porphete waen
den te wesen. mer doe cristus
daer na den men waende
eenen prophete te wesen be
kent wert. dat he cristus was
vnde iohānes dye men waen
de dat cristus were een pro
phete scheen te wesen soe
wert vervullet dat cristus
voerloper van em hadde voer
seyt. **D**ye moet wassen. mer
yck moet vermynnen. **W**at
yn des volcs wānghe soe
wyses cristus. **W**at he wert

bekent was he. Ende iohānes
mynde. **W**ant men hylet
vp te segghen h dat he myet en
was. **W**nde hin vm want io
hānes baptista volstont yn hel
lycheyt vm dat wat he yn oet
modycheyt gheduerde. **W**nde
voel yffer daer vm ghevalen.
want se yn em seluen myt ho
uerdyghen ghepyense em ver
heuen. soe mach men myt
ys rechte segghen. **A**lle dalē
sullen vervult werden. vñ
alle berghe vnde houele fullē
vernedert werden. **W**at dyc
oetmodyghen vntfaen dyc
gaue dyc dyc herten der ho
uerdyghen vā em verdrue.
Daer volghet na vnde dyc
quade sullen ynt rechte we
sen vnde dyc vneffene yn
dyc slechte weghe. **D**yc qua
de werden recht als der qua
der mynsche herte dyc auer
myds vnrechtuerdyt ghe
rompen syn gherechtet wer
den na der regulen der recht
uerdyt. **W**nde dyc vneffene
werde verwandelt yn slech
te weghe als dyc vnghe
dyghe vnde dyc toernyghē
herten aumyds yn stortyn
ghe der gracie van bauen
weder ayghē dyc zuetrich
der sactymodycheyt. **W**ant

15
als dat woert der waerheyt
myet vnsanghen en wort vā
eenen toernyghen herte. dat
ys rechte als dyc vneffenheyt
des weghe vdruyet dan den
ghanck des ganghers. **N**ier
als een toernygh mynsche aū
myds der gracie der sache
modycheyt dyc he vntfan
ghen heeft vntfaet dat woert
der berpspynghe of de draet
daer vndet dyc predyker
den wech slechte daer he te
voeren vm dyc vneffenheyt
van den weghe myet en mocht
te ghaen. dat ys daer he myet
en mochte setten den ghanck
der predication. **D**aer na
volghet. vñ alle vleysche sal
sven gades salycheyt. **W**ant
voer alle vleysch neemt mē
alle mynschen. vnde gades
salycheyt dat ys cristus den
en mochten alle mynschen
yn desen leuen myet sven.
Werwart kyert dan dyc
pphete syn oghe yn de sentē
tien deser pphete sonder te
lestē doemesdaghe daer myt
apenē hemelē myt dyenen
de enghelē mytē apostelē dyc
by em sytē fullē vñ cristus
em toenē sal yn den stoele
synre moghētheyt daer vm
alle wtūcarene vñ dyc quade

te gader ^{sien} sullen. vp dat dye recht
uerdyghe sullen vblide sonder
eende van den ghyften oer loes
vnde vp dat dye quade ewely
ke suchten vnde schreyen sul
len yn dye wrake der pynen.
Ende om dese sentencie dat
meynet dat cristus ten lesten
ordel van allen vleysche ghe
syn sal werden soe voghet
te rechte na. Vnde iohanes
seyde totten scharen dye wt
quamen om van em ghedoept
te syn. Gheslechte der adere.
wy heeft v gheuyt te v
olgen van der toekomender
gramschap. want dye kome
de toern ys eene wreetheyt
der lester wrake dye dye
sunder dan met vlyen en
mach. dye nu met en loept
te schreyene der penytencie.
Vnde et ys te merken dat
men dye quade kynder
dye volghen dye quade w
ken oerre alders lyet tyghe
slechte der aderen of der
slinghen. Want om dat
se den guden benyden v
re dye veruolghen. dat se
sompghen dat quade ghelde.
dat se soeken oeren eue my
schen te deren. Want yn
al desen volghen se oerre
vleyschelyker alders wech

soe syn se alle gheueynde kyn
der ghebaeren van gheue
nynde vader vnde moeder.
Mer om dat wy te hant ghe
sundicht hebbe. Vn om dat
wy ghyworden syn yn den
wercken der quader ghe
woente. soe segghe ons ioha
nes wat wy doen sullen vp
dat wy moghen vntolgen
den toekomende toerne. **D**
Daer na volghet. doet hyr
vme werdyghe vruchte der
penytencien. In welken woer
den te merken ys. dat des
brudegoms vrent ons ver
maent te doen met allene
vruchte der penytencie. mer
weerdighe vruchte der pe
nitencie. Want et ys a een
ander dynck vrucht te doen. **O**
Op dat wy spreke moghen
va der werdygher vrucht
der penytencie. soe yst te we
ten dat he dye ghene mysdaet
ghedaen en heeft dat men
em te rechte gheorloft dat
he ghebruken mach dat ghe
orloft ys vn dat he alsoe
dye wercken der gueder
hierenheyt doe. vp dat noch
tan yst dat hyt worl met en
laet dat der werlt toe behoert.
Of ys dat eene yn dye sun
de der vncuyshet of dat

vn een and dynck werdighe vrucht
der penytencie te doen

16
swaerre ys yn auēspel ghe
uallen ys. soe ys he se schuldich
soe voele te meer van em doe
ne dynghe dye gheorlouet
syn. alsoe voel als he ghedenut
dat he vngheorlofde dynghe
ghedaen heeft. Want dye
vrucht des guden werkes
en sal niet ghelijck syn des
ghenes dye myn. vnde des
ghenes dye meer ghesun
dycht heuet. vnde des ghe
nes dye yn ghene. vnde des
ghenes dye yn somynghe
mysdaet gheuallen ys. Daer
by dan dat men seyt doet
weerdighe vrucht der pe
nitencien soe bedwynghet
men elkes consciencie dat
he alsoe voele te meer ghe
wynne gueder werke auer
myds penytencie soekē sal
als he em seluen yn swaerre
schaden ghebracht heeft au
myds sunden. Mer dye
ioden verblyden em vā der
edelheyt oers gheslechtes vā
en wolden em daer vme
niet sunders bekēnē vā dat
se vā abrahams gheslechte
komē waerē. Ende den seyt
men niet rechte. Vā en be
ghynt niet te segghē. wy
hebbē abraham tot eenē va
der. Wāt rick segghe v dat

god ys mechtich vā dese ste
nen te verwekkē abrahams
kynder. Wāt wat waren
dye stene anders dan dye
herten der heydenē dye vā
uoelicheyt toe der vstande
nisse des almachtighen gades.
Aldus yst oer somynghe vā
den ioden gheseyt. Ick sal dē
stenē herten vā uwe vley
sche nemē. Wāt niet vnbil
lykers en syn dye heydenen
beteykent by den name des
steens dye stene anbeden.
Hij af ys gheschreue. Sy
sulle den ghelijck werden
dye se maken vnde alle dye
yn em betrouwe. Wā welkē
stenen abrahams kynder
verwekt syn. Wāt doe dye
harde herten der heydenen
yn abrahams sade dat ys yn
cristū ghelouedē soe wordē
se syne kyndere niet roes
sade se vrent wordē. Hij
af ys vā desen seluē heyde
nen ghesetht auermyds den
grote prediker. Wāt yst dat
ghy cristo toebehoert soe sy
dy abrahams saet of kynder.
Ist dan dat wy aumyds cris
tus gheloue thant abrahams
kynder syn soe hebbē dye io
dē vā oere vngheloue late te
syne abrahams kynde. Mer dat

yn den daghe des beuenden
ordels guede vadere vñ mo-
dere quade kyndere nyet en
sulle moghe vorderē dat tu
ghet dye prophete daer he
secht. **Hoe**. daniel. vñ iob. yst
dat se yn myddē em syn. leue
yck seyt dye here god. **Want**
se en sulle sone noch dochtere
vloesen. mer se sulle yn oere
gherechticheyt oere speler ver-
loesen. **Wnde** echter dat gue-
de kyndere quade vaderen
vnde moderē nyet en vor-
derē. mer dattet meer ter
mysdaet der quader alders
helpet dye guetheyt der kyn-
der. soe seyt by oer seluē dye
waerheyt den ioden dye nyet
en gheloefde. **Of** yck yn bel-
zebuc dye duuele wt dryue.
uwe kyndere yn wien wer-
pen se dye wt. **Hijr** vme sul-
len se uwe wesen ryckters.
Daer na volghet. wāt te
hans ys dye byle gheset an
dye wortel des boems. **Wāt**
elck boem dye ghene guede
vrucht en maect sal men
af houwē vñ yn dat vuer
werpen. **Dye** boem deser
werlt ys dat mynschelyke
gheslechte mer dye byle ys
ynse vloeser dye ghehouwē
wort mytter myscheyt als

myt eenē stele mer se hou-
wet myt synze gotheyt als
myt eenē yserey. **Vñ** dye
byle ys te hant gheset an dye
wortel des boems. **Wāt** al
yst dat he aynmyds lijdsam-
heyt vberdet. he seyt nochtā
wat dye byle doen sal. **Wāt**
elck boem dye nyet gude
vrucht en maket sal werde
vps ghehouwē vñ yn dat
vuer gheworpe. **Wāt** elck v-
kerpt mynsche vynt soe voel
te eere bereyt dē brant des hel-
sche vuers dye hijr vromer
det te doene dye vrucht der
gueder werke. **Vñ** et ys te
merckē dat he seyt dat dye
byle nyet beneue dye telghe
gheset en ys mer an dye
wortel. **Wāt** als men der
quader luder kynder en wech
doet. wat doet men anders
dan mē af houwet dye tel-
ghe vā den vndrachtighen
boem. **Mer** als dat gheslechte
te te gader myt vader vnde
myt moder wert en wech
ghenamē soe ys dye vvrucht
bare boem afghehouwē by
der wortelē vps dat daer te
hant nyet en blyue daer dat
quade kynt of gheslechte
af wassen mach. **Vñ** yn dese
woerde dye iohānes baptiste

serde ys apenbaert dat dat
der gheenre herte dyc sychoer
de vmaect worden als men
thant daer na seyt. **U**nde dyc
scharen vraghedē iohāne vñ
seydē. **W**at sullē wy dan doe.
wāt se dyc raet vragheden
waren gheslaghe myt anyte.
Daer volghet na. **D**yc twee
rocke hebbē gheue den ghe
nen dyc myt en hebbē heeft
vñ dyc spryse heeft he doe oer
alsoe. **W**an dat dyc rock te vn
ser behoef meer noet druchtich
ys ys dan dyc mantel soe be
hoert he totter weedygher
vrucht der penytenciē vp
dat wy myt allene dyc vter
ste dynghe vñ der vns myn
noet ys. mer oet dyc vns
harde noetdruchtich syn
deyle sullen myt vnsē eue
mynschē. dat ys of dyc spryse
daer wy vleyschelyck by le
uē of den rock daer wy vns
mede cleden. **W**ant vñ
dat yn dyc ee gheschreuen
ys. **M**yne dync euen myn
schen ghelijck dy seluē. **H**ier
mē verwynet eenē dat he
synē eue mynshē my mynt
dyc myt em yn synre noet
drucht myt en deylt oer dyc
dynghe dyc em noetdruchtich
syn. **H**ijr vñ dan ghyft

men dat ghebot myttē euen
mynschē te deplen dyc twee
rocke. **W**āt dat en mochte
men vā eenē rocke myt seg
ghē. **W**āt deylt men eenē
eenuoldyghē rock soe en
wert daer myemēt mede
ghetledet. **W**āt yn eenē hal
uen rocke blyft naect dyc
en vnfaet vñ naect dyc en
ghaf. **U**nder desen ys te we
tē woe voele dyc werck der
vntfarnlyctich vñmoghen.
wāt men sye ghebyet bauē
dyc ander werck toe der
wedygher vrucht der pe
nytēien. **H**ijr af seyt dyc
waerheyt oer by oer seluen.
Gheuet aelmyssen vñ syet
alle dynghe syn v suuer.
Hijr af seyt he echter. **G**he
uet vñ v sal werdē gheghe
uē. **H**ijr af ys gheschreuen.
Dat water lesschet dat ber
nēde vuer. vñ dyc almyssē
wederstaet dyc sundē. **H**ijr
seyt men echter af. **B**esludet
dyc aelmyssen yn den schoet
des armē vñ se sal voer dy
byddē. **H**ijr af vmaent dyc
guede vader synē vñnoselē
sone vñde seyt. **H**ebbestu
voele soe ghyf myldelyke.
hebbestu luttel soe ghyf oer
gheern luttel. **U**nde vñme

dat vnsse vloeser bewysse wol
de woe' groet dye doechde ys
yn suuertheyde te leue vñ dye
arme te vntfane. soe seyde he.
Dye eenē prophete vntfaet
yn den name eens pphete dye
sal eens ppheten loen vntfaen.
vnde dye eenē gherechtighē
vntfaet. yn den name eens ghe
rechtighē. he sal eens gherech
tyghen loen vntfaen. In wel
ken woerde men mercken
sal dat he nyet en secht dat
he sal vntfaen dat loen vā
den pphete vñ dat loen van
den gherechtighē. mer dat
loen eens pphete vñ dat loen
eens gherechtighē. **W**at een
ander dynck yst dat loen
van eenē prophete. vñ een an
der dynck dat loen eens pro
phete. vñ een ander dynck
yst dat loen vā den gherech
tighē. vñ een ander dynck
dat loen des gherechtighen.
Want wat yst te segghē he
sal vntfaen eens pphete loen
sonder dat he den pphete mit
synre myltheyt voedet al
yst dat he nyet dye pphete
en heuet voer den almech
tyghen heer. nochtan sal he
hebben dye loene der prophe
tien. **W**at dese machschyen
ys gherecht vñ soe he myn

ijet besyt yn deser werlt al
soe voele te meer betrouwēs
heeft he te spreken voer dye
gherechtycheyt. **A**ls dye ghe
ne desen noet ijēt heuet yn
deser werlt vnde dye mach
schyen em noch nyet vyzlick
en vnderwint te spreke voer
dye gherechtycheyt soe maket
he em deelaftich tot synre
behoef der vryheyt synre
gherechtycheyt dat he myt
em te gader dat loen der
gherechtycheyt vntfaen sal
den he voedende halp dat he
dye selue gherechtychē vry
tyck spreken no mochte.
Dye prophete ys vol vā dē
gheeste der pphete mer noch
tan heeft he te doene lythā
lyker voedynge vñ en voet
men syn lytham nyet soe
yst seker dat em syne stem
me vntaghen wert. **D**ye
dan eenen prophete om dat
he pphete ys syn voetsel ghe
uet. he gheuet cracht synre
pphetien te spreken. **A**ldus
sal he mytten prophete des
propheten loen vntfaen.
want al en was he nyet
vol van den gheeste der
prophetien. he dede nochtā
dat voer den oghen gades
daer toe halp. **V**ijr vñ yst

dat iohānes toe gavo seyde
 van sonynghe broedere dye
 pelgrymaetse ghynghe. wāt
 sū syn en wech gheghaen v
 um cristus name myt vnt
 faende van den heydenen.
Daer um sullen wy dusda
 ne lude vntfaen dat wy me
 derwerkers moghen syn der
 waerheyt. **W**āt dye dē ghe
 nen dye gheestelyke gaue
 hebbē tytlyke hulpe doet he
 ys mede werker yn den
 gheestelyken gaue. **W**ant v
 me datter luttel ys dye dye
 gheestelyke ghaue vntfaen
 vnde voele dye dese tytlyke
 dynghe auerbloedelyke heb
 ben. nochtan brenghē en
 dye ryke daer mede yn dye
 doechde der armer dat se
 den hellyghē armē myt oe
 rē rīcheyden te hulpe ko
 mē. **J**hr vme doe vnsē hē
 auermysds ysaias stē me dē
 ghelatenē heydenen dat ys
 der hellygher kerke be
 laefde dye vdyenste van
 gheestelykē doechdē als he
 der wyldernysse boem be
 laefde soe belaeft he oer
 oer mede segghēde. **I**ck sal
 dye wyldernysse setten yn
 staende waterē. vñ dat vñ
 bewanderde lant yn bekē

vā water. **I**ck sal yn der wyl
 dermyse gheue den ceder
 boem vñ doerne vñ gaghel
 crudes bome vñ dat oliuē
 holt. **I**ck sal yn dye wylder
 myse setten vuerē boem vñ
 busboemē holt te gader. **U**p
 dat se syen sullē vñ weten
 vñ wederpensē vñ vstaen
 te gader. **U**nse settede dye **hē**
 woestenye yn staende wate
 re vñ dat unbekēde lant
 yn bekē vā waterē. **W**ant
 dat heydene volck dat te
 voerē aumyds droecheyt
 der ghedachtē ghene vrucht
 vā gūde werckē en brachte
 dē ghaf he dye ryuierē der
 hellygher predycatiē. **U**nde
 dat heydensche volck daer
 en gheen wech toe was te
 voerē den predycatē vñ
 dye vneffenheyt syme droet
 heyt vloende daer na wt
 ryuierē vā leynghe. **W**elkē
 volke wert noch belaeft vā
 groter ghyfte. **I**ck sal yn der
 wyldernysse gheue dē ceder
 dboem vñ dē doorn. **W**y vñ
 faen te rechte dē cederbome
 yn belofte. wāt he ys vā gro
 tē gūde roke vñ vā naturē
 en machhe myt rottē. **D**er
 vā dē doerne dē myschē doe
 he ghesundvcl hadde ghesent

wert. **D**ye eerde sal dye doer-
nē vñ dyestel draghē. **W**at
wonder yst dat mē der hel-
lygher kerckē belaeft dat
men den sundyghē mynschē
voer dye pyne ghemamty-
uoldyghet wert. **M**er yn
dē name des cedaers boemes
werdē vns beteykent dye
yn oerē werkē teykē vnde
doechdē bewysen vñ doen.
Dye myttē apostel segghen
moghē. wy syn cristus gue-
de roke gade. **W**elker herte
vā ymygher mynē soe ghe-
uest syn dat se ghene volthē
der eertscher mynē thant
te quetsen en mach. **M**er
by dē doerne syn beteykent
dye māne vā gheestelyker
leynghe. dye wāneer sy spre-
kē vā dē sundē vñ doechdē
vñ als nu dreyghē myttē
ewelykē tormētē vñ als nu
dat hemelrūt belauē daer
se mede der gheenre herte
stekē dyet hoerē vñ aldus
oere ghedachte doer bare
myt rouwe der droefhey-
dē soe dat wt oerē oghen
nederlopē tranē als bloet
der syclē. **M**er dye ghaghel-
arudes boem ys vā ghetem-
perieder crachte soe dat dye
lede dye ghequetset syn

^{ghe}
myt sachticheyt weder ghe-
neest. **W**ye syn dus beteyket
by den gaghelarude sonder
dye ghene dye mede konnē
doghē myt oerē eue myschē
dye yn doghene syn. vñ dye
oere droefnyssē temperieren
of matyghē aumyde medely-
dene na den woerde dat ghe-
schreue ys. **G**ade sy danck
dye vns vtroest yn al onser
droefnyssē dat wy oet moghē
vtroesten dye ghē dye yn al-
le drucke syn. **W**āneer dese
hoerē euen mynschē dye yn
droefheyt syn gheue dat woert
of dye hulpe des troestes son-
der twyuel brenghe se dye
weder ten state der rethtych-
dat se myt myt vnghe-
myerde droefheyt yn wan-
hopen en vallen. **W**ā wy en
nemen wy by den olyuen
boeme sonder dye barmher-
tyghē. **W**ant yn den griet-
schē lyetmen dye vntfarm-
heytcheyt elyos. **W**at reth-
te als dye oly des olybomes
vns luchtet. alsoe luchtet
dye vrucht der barmhertich-
voer den oghē des almēch-
tyghē gades. **W**nde dese hel-
lygher kercken seyt men
noch na yn beloften. **I**ck
sal yn dye wyldermyssē set

ten den voere boem dye meer
brefen vñ den busboem te
gader. **W**ye syn beteykent
by den vuere boem dye was
sende harde hoghe yn dye
lucht vp wasset. sonder dye
lude dye noch byne der hel
lygher kercken syn yn oere
eertse lychame vñ thant
dye hemelsche dymghē schou
wen. vñ al yst dat se na ghe
buerte van der eerden konie
syn nochtant schouwede heffe
se vp den top oerre ghedach
te neuen dye sterne. vñ wat
ys by den meerbrefe sonder
der werltlyker lude ~~gh~~ ghe
dachte beteykent dye als se
nocht dyene de sorghē der
werlt soe en draghe se ghene
vrucht der gheesteliker do
ghede. **M**er al en heuet dye
meerbrefe ghene eyghene
vrucht. nochtā pleghet he te
draghe den wyngaerde myt
ter vruchte. **W**at dye werlt
lyke lude al yst dat se byne
der kercke myt en hebben
dye ghauē der gheesteliker
doeghede nochtan alse sy dye
gheestelike lude dye vol ghees
teliker gauen syn myt oerte
myltheit voeden wat doen
se anders dan dat se de wim
gaerde mytten druue dra

ghen. **V**ñ dye busborne dye
yn hoghe myt vp en wasset
vñ al en heuet he ghene vrucht
te he heuet groenheyt. **W**at
lude bedudet he anders dan
dye ghene dye byne der hel
lygher kercke aumyds pont
heyt noch myt en vmoeghe
guede werike draghe. noch
tan volghen se na den ghe
loue der ghelouygher alders.
vñ haldē dye gheloue der
enrygher groenheyt. **U**nde
na al desen volghet daer
temelyke na. **W**p dat se syn
vñ weten wederpense vñ
vstaen te gader. **W**at daer
toe ys dye cederboem yn dye
kercke gheset dat soe wy
van synen eue mynsche gue
de roeke der doeghede trect
dat he oer myt vtraghē en
sal vā der ghenuechte des
ynwendyghē leuens. mer
dat he sal vntstake werden
totte begheerte der hemel
scher gauen. **D**aer toe ys daer
dye doern gheset dat soe wy
berouwenysse cryghet auer
myds den woerde eens an
ders predycacie dat he oer
des ghelykes lere dye herte
dye em volghē mytten woer
den der predycacien toe be
rouwenysse te brenghen.

Daer toe ys gaghelcruyt ghe-
gset dat soe wyse yn den bran-
de der droefnisse van syns eue-
mynsthen monde of hulpe dye
myt em doghet vntsaen he-
uet eene ghesaetheyt des trof-
tes dat he oet leren sal woe he
synen ewen mynsthe dye yn
lyden ys voertbrenghe dye
ghesattheyt syns vertroestes.
Daer toe ys dye olyboem ghe-
set dat soe wyse bekent dat
em werke der barmhertich-
syn bewysset van eenē vreem-
den sal he leren woe he em
ontfarmen sal auer synen
euen mynsthe dyes te doene
heeft. **D**aer toe ys dye vuerē
boem gheset dat soe wyse be-
kent dye tracht des beschou-
wens vñ der ymyttheyt dat
he vntsteken werde om te
beschouwene dye ewyge
loene. **D**aer toe ys dye meer-
bryse gheset dat soe wyse dē
anspet dye myet hebben en
mach dye vruchte der ghees-
teliker doode doechden. mer
nochtan voet he dye ghene
dye vol gheesteliker gauen
syn dat he oet dyenē sal
myt alsoe voele mylttheyt
als he vermach toe den le-
uene der hellygher lude.
vnde dat he draghe vntthāl-

dende dye driuen der hemel-
sicher ghauen dye he van em
myet gherwynen en can. **D**aer-
toe ys dye busboem gheset
dat soe wyse merkt dat voe-
len mynsthe dye noch yn vñ
poutherden hebben dye groen-
heyt der waergher gheloue
dat em schame vnghelouich-
te wesen. **D**aer vmsypt mē
als men voerscreue heuet
vā den boemen dat sijt syen
sullen vñ weten vñ verpen-
sen vnde verstaen. **V**ñ daer
sypt men temelyken nate ga-
der. **W**ant om dat bynē der
hellygher kerken der myn-
schen sede manygher dhan-
de syn vnde mēnyghe ma-
nyeren. soe yst noet dat se
alle te gader leren. **O**m dat
men daer yne secht ghees-
telike mynsthe van men-
nygherhande manne-
re vnde altheyt vnde orde-
nen dye men te gader vol-
ghen sal yn oeren leue. **N**er
syet alsoe wy soeken te toene
dye meerbryse soe syn wy
veere vñ walet vnde voek
boeme. **N**yt om kryeē wy
weder toe dē daer wy des
pyhetē tuyt vñ voerbrachte.
Dye enē pyhete vntsaet om
dē name des pyhetē he sal

cons. ghyeten loen vntfaen.
Want al en heeft dye meer
byese ghyene vrucht nochtan
den wingnaert myt synen
druue draghende soe make
de he dese sijns selues als he
wael vreemde vrucht vntthal
det vñ een vnderstant vs. **W**ñ
vm dat vns iohānes baptiste
tot grote werckē vmaent
segghēde. **D**oet hijr vme we
weerdighe vruchtē der pe
nytenien. **V**ñ echter dye
twe rocke heeft dye gheue
dē ghenē dye ghene en heuet.
Vñ dye spyse heuet dye oec al
soe. **A**ldus gheeftmen thant
apēbaerlyck te vstaene wat
dat vs dat dye waerheyt seyt.
Wā iohānes baptisten daghē
tot nu soe lydet dat rijke der
hemelen cracht. vñ dye crach
tyghē grūpen dat. **W**ñ dese
woerde der hogher senten
tien staen vns grotelyck te
vnderfockē. **W**āt men mach
vraghē woe dat hemelryck
ghewelt lyde mach. **W**ant
weye mach den hemel auer
cracht doen. **V**ñ echter soe
moghen wy vraghen of dye
hemel auer cracht lyden
mach. **W**aer vme dattet dye
cracht van iohānes baptiste
tijden vnde oec myt daer

voer gheleden en heeft. **M**er
vm dat dye ee seyt. **W**ye dyt
of dat ghedaen heeft he sterue
des dodes soe werdet em alle
apenbaer dyet lesen dat
dye doet alle sunder sloech
mytter pynen oerre wreeth.
mer se en brachte se myt we
der ten leuen auermyds pe
nitencie. **M**er als iohānes
baptiste dye gracie vns ver
loessers voer lopende dye pe
nitencie predycte vp dat dye
sunder dye by synze mysdaet
doet was auermyds bekve
rynghe leuen mochte. soe lydet
dat hemelrycke waertycke
auctoricht van iohānes baptis
ten daghen. **M**er wat vs
dat rijke der hemelē sonder
dye stede der gherechtigher.
Want dye lonen des hemel
schen vaderlandes behoere
allene den rechtuerdyghē
toe. dat vs dye oetmodyghē
vñ saueren. dye sachtmody
ghen vnde dye vntfarmher
tyghē komē sullen totte ouer
sten blytschappē. **W**ant als
ymant hoemoedyck vs vā
houerdpen of besmyt myt
sunden des vleyssches of vnt
steken mytten brande der
gramschap of vnghe nadich
van wreetheden dye na

den sunden tot penitentie
weder komet vnde dat ewy
ghe leuen vntsaet soe gaet
dye sunder yn als yn een
vremde stad. **W**an iohānes
baptisten daghen tijdet dat
hemelrijck aldus craeft vnde
dye crachtighen grūpen dat.
Wāt dye den sunderē peni-
tentie kondyghde wat dede
he anders dan he leerde den
hemel gherwelt doen. **H**ijr
vme lyeue broders laet vns
weder auerdencken dye qua-
de dynghe dye wy ghedaen
hebben. vnde laet vns vns
seluē te wryuen myt stedy-
ghē schēyene der gherechti-
gher erfnyssē dye wy myt
ghehalden en hebbē aumyds
guedē leuen dat wy dye be-
grūpen aumyds penitēcie.
Dye almachtighe god wyl
dusdane gherwelt van vns
lijden. want hemelrijck wil
beghepen werden myt
vnsen schreyene vñ wone-
ne dat vnsen vdyentē myt
toe en behoert. **H**ijr vme
vā der sekerheyt der hape
soe en toe breke vns myt
manychuoldicheyt noch
groetheyt vnser sundē. **W**āt
dye eersame mordenaer
ghyft vns eene grote betrou-

wen vā ghenadē. myt daer-
vme eersam dat he een mor-
dener was. **W**āt he was een
mordener van wreetheyden.
vñ eersam vā synē belgēne.
Penset ghy byd vñ penset
woe vnghebegrūpelyck syn
yn den almachtighe gade dye
binnenste der vntfarnhertich-
heydē. **D**ese mordenaer dye
myt blodryghen handē ghe-
taghē wert vā den anghe-
sichte des weghes. he wert
ghehanghē yn dye galghe des
crutes. daer belpede he. daer
waet he ghesont ghemaect.
daer vdyede he te hoerē. **D**u
salst hudē myn wesen yn
dē paradyse. **W**at ys dat. wie
mach spreke soe grote guetli-
ghedes. of wye soldē dat mo-
ghen wanē of merke. vā
der pynē der mysdaet quā
he te loenē der doethdē. **W**āt
hijr vme vhanghet dye al-
machtighe god syne wtūne-
rē yn somyghē sundē vallē
dat he den anderē dye yn
sundē lygghe. yst dat se myt
alre hertē tot em wederke-
ren gheuen sal hape der
ghenaden vnde dat he em
aumyds wene der be-
trouwenysen openen sal
den wech der gudertierē.

Defene wy dan ons seluē vn
wenene vñ schreyene. Laet
ons wtdoen myt wenene
vñ myt weerdrghē vrachte
der penitencie onse sunden.
Dre tijden dye ons gheghe
uen syn toe penitencie te doe
ne en laet ons nyet vlyesen.
wāt wi dre syn voele myn
schē thant ghenesen vā oerē
quaetheyden. wāt haldē wy
anders dan dat pant der ho
gher vntfarmherticheyt. dye
ons moet gheue dye mytte
vader leuet vñ regnert
yn dye enycheyt des helly
ghē gheestes god ewelyke vñ
vñmeer. Amen. *In kerst
daghe des hellighe tzerstes
misse. Lucas ewangeli.*

In der tijd ghenck wt en ghe
bot vā den kerser augustus
dat men al dye welrt be
schryue solde. Dese verste
beschryuēghe wart ghedaen
vā dē p̄mitē vā syrien vñmo.
Vñ alle ludē ghynghe dat se
betpen soldē elc yn syne stad.
Vñ ioseph clam vp vā gali
leen vā syne stad nazareth yn
iudea yn dauids stad dye mē
hiet bethlehē om dat he
was van dauids huse
vñ familie. vp dat he belie
solde myt maria dye em

te wyue ghetruuet was dye
een droech kint. Vñ et ghe
scheyde doe se daer waren
worden dye daghe vervult
dat se gheberē solde. Vñ se
ghebeerden oerē verste sone
ghebaerē sone. vñ se want
em yn doetskene vñ se leyde
neder yn dye cribbe. want
yn den apenē huse en was
em ghene stad. Vñ yn den
seluen lantstappe warē hyer
den wakende vñ hoedende
dye wakynghe der nacht
vp oer vee. Vñ syet ons herē
enghel stont beneuē em vñ
gades claerheyt vmscheen se
vñ se vntvruchten myt grote
anxte. Vñ dye enghel seyde
em. En wylt nyet vntsyn
wāt syet yck baetscappe v gro
te blitscap dye alden volke
wesen sal. wāt v ys hude ghe
baerē een behalder dye cris
tus ys dye here yn dauids
stad. vñ dyt sy v een teyken.
Ohy sullet vynden een kint
dekim yn doetskene ghewo
den vñ ghelegghet yn eene
cribbe. Vnde haestelykewert
mytten enghel ghemaect
ene mēmythuoldytheyt der
hemelscher rydderschap
gadelaurende vnde segghen
de. Glorie sy yn dē hoechste

gade vñ yn der eerden vrede
den mynſche vā guede wyllē.

Sunte gregorius omelie
vp dyt ſclue ewāgeli die
he predice den volke te
romē yn ſunte Mariē ker
ke der ionfrouwen.

Ome dat wy
hude vā der ghe
nade gades drie
werue celebriere ſullen dye
ſollemnitert der myſſen ſoe
en v moghen wy myet langhe
ſpreken vā der lexen ewan
geli. **N**er dye ghebuerde
vns vloeffers dwynghet vns
doch yetſwat cortelyck te ſeg
ghen. **W**at ys dat men al dye
werlt beſchryuet als vns he
ghebaere werde ſolde. ſonder
dat dat apenbaertlyck bewy
ſet wert. dat dye yn dē veyſ
ſche quam dye ſyne wtūaer
ne toe ſchryue wolde yn dye
ewyghert. **W**nde hyr teghe
ys by den prophete van den
quaden gheſeyt. **N**en doetſe
af wt den boeke der leuendy
gher vnde men en ſchryue ſe
myet mytten rechtuerdyghen.
Dye oec wael yn bethlehe
ghebaren wert. **W**ant beth
lem beduyt dat huys des
brodes. **W**ant he ys dye ſeyt.
Ick byn dat leuende broet

dye van den hemel neder ko
men byn. **D**ye ſtat daer vñ
ſe here yn ghebaere wert was
te voere dat huys des brodes
ghehyete. want et was waer
lyke toekomende dat he daer
aernyde materien des vley
ſches apenbaere ſolde dye
der wtuermaeren ghedachte
vermaken ſolde myt ymwē
dygher ſadynghe. **W**nde he
en wert noch yn ſyns vader
noch yn ſynre moder huſe
ghebaeren. mer yn den we
ghe. vñ dat he waerlyke
toenen ſolde dat he als yn
vreemthert ghebaere wert
aernyde der mynſchert
dye he anghenamē hadde.
Ick en ſegghe myet dat he
yn vreemthert ghebaeren
wert na ſynre moghentſ
mer na der nature. **W**ant
na ſynre moghentheyt ys
gheſeyt. **H**e quam yn ſyne
eyghene. **W**ant yn ſynre
natuer was he voer alle
tyde ghebaeren. mer yn vñ
ſe natuer quam he te tyden.
Dye dan ewygh gheduerē
de ys apenbaert yn den tyde.
waerlyck ſoe was vrede
daer he yn neder quā. **W**nde
wāt by dē prophete gheſeyt ys.
Alle vleyſch ys hov. doe he my

sche wert soe verwandelde
 he vnse hoy yn coern dye vā
 em seluen seyt. **T**en sy dattet
 weyten coern vallende yn dye
 eerde sterue et blijft allene.
Hijr by doe he ghebaere was
 leytmen neder yn dye crybbe
 vp dat alle ghelouyghē dat
 ys dye hellyghe dēze als die
 mynsche mitten coerne syn
 vleysches voeden solde dat se
 myet hongherich blyue en sol
 den van der sprsen der ynwē
 dygher verstandensse. **W**nde
 wat ys dat. dat dye enghel
 den wakenden hēde apen
 baerde vñ dat se gades claer
 heyt vmscheen sonder dat
 dye voer den anderē vdyē
 nen hoghe dēghe te syene
 dye sochtuoldelyke kōne we
 sen bauē dye ghelouyghē kud
 den. **W**ant als se guedertyer
 lyke waken bauē oer kudde
 soe sijn schijnt te mydeliker
 vp em dye gottyke gracie of
 gheide. **W**nde dye enghel
 baetscapte em den conynck
 dye ghebare ys vñ myt syn
 ze stēme synghen dye thore
 der enghelen. vñ myt em
 vblidende roepen sy. **G**lorie
 sy yn den hoethstē gade. vñ
 yn der eerden vrede den
 mynschen dye van guedē

wylle syn. **W**ant te voeren
 eer vnse vloeser wert gheba
 ren yn den vleysche soe had
 den wy vnrede mytē en
 ghelen. van welker claerheyt
 vñ suuerheyde wy verre wa
 ren vm dye vdyenste der yer
 sten sūde vñ vnse daghe
 lics ghebrek vñ mysdade.
Wat vm dat wy sundyghē
 de vremd vā gade waren
 soe hēden vns dye enghelē
 gades burgher vzeemde vā
 oerre gheselschap. **M**er vm
 dat wy vnse conynck beken
 den soe bekēne vns oer dye
 enghē oere borghers. **W**ant
 vm dat dye conynck des he
 mels vnse vleysch annam
 soe en veruueerdet thant
 myet dye enghelsche hoeth
 vnse cranchert. **D**ye engelē
 kere werder tot vnse vze
 de se setten achterwert dye
 mynnyghe der verster vñ
 drachticheyt. vñ dye sye crāck
 vñ veruuekt vñ veruor
 pen te voerē haddē. dye eere
 se te hant als oere ghesellen.
Want hijr vm yst dat loth
 vñ iosue dye enghelē anbe
 den nochtan en verboet
 ment em myet an te beden.
Mer sunte iohānes wolde
 yn den boeke synre apēbaerē

ghe den enghel anbeden mer
nochtan vboet om dese selue
enghel dat he em myet anbe-
de en solde segghende. **S**pet
dattu dat myet en doet. **W**at
yck byn dyn medeknecht
vñ dynre broder dye ihesus
oer constap hebbē. **W**at ys
dat men voer vnser voef-
sers toekomst dye enghen
anbedet vā den mynsche
vñ dat se swyghen. vñ dat
se daer na myet anghebedet
en wyllē syn. sonder dat
se vnse natuere dye se te voe-
ren veruueerde na den
dat se syen dat dye bauen
em vntfanghen ys em vt
syen dye te syene voer em
neder lygghen. **W**ñ se en
syn nu myet toene vnder em
dye natuere als krank te
veruueerden. dye se bauē
em yn den conynghe des he-
miels eeren. noch sye en ver-
uueerden em myet te heb-
ben den mynsche tot eenē
gheselle dye bauen em an-
beden eenen mynsche god.
Hebben wy sorghe lreue
broedere dat vns ghene
vnsuerheyt en besmytte
dye yn dye ewyge voer-
wetentheyt syn gades bor-
ghere vñ den enghelē ghe-

ghelyck. **L**aet vns vnse weer-
dyghert oren myt zeden
vñ ghene vnuysheyt en be-
smytte vns. ghene vuele ghe-
pense en vroeghe vns. **G**he-
ne quaetheyt en knaghe vnser
ghedachte. vnde dye roestich-
des dhates en verteerse myet.
Ghene houerdye en verhef-
fe vns. ghene begheerte der
eerde en schore vns aumyds
eertschen ghenuechte. **G**he-
ne gramscap en verstorme
vns. **W**ant dye mynschen
syn gada ghehyeten. **O** my-
sche bescherme dye hyn vm
gades eere teghen dye sundē.
Want vm dynen wyllē ys
god mynsche worden.

**Dertien dach Sinte
matheus ewangeli**

De ihesus ghebare
was yn bethlehem
van iuda yn des co-
nyngs herodes tijden spet
soe quamen dye conynghe
vā oesten tot iherusalē vñ
seyden. **W**aer ys he dye ghe-
baere ys der ioden conynck.
Want wy hebbē syne ster-
ne ghesyn yn den oeste vñ
wy komen dē ante bedē. **W**ñ
doe dat conynck herodes
hoēde soe waert he bedroeft
vnde al iherusalem myt em.

Wnde he vergaderde alle dye
 princen der priestere vñ dye
 scriben van den volke vñ
 he vraghede van em waer
 cristus solde ghebaere wer-
 den. vnde se seyden t em yn
 bethlehem van iuda. Want
 aldus ys gheschreue vā dē
 pphete. Wnde du bethlehem
 lant van iuda du en binst
 dye mynste myt yn den
 princē vā iuda. Want wt
 dy sal komē een beleyder
 dye myn volck vā israhel
 regiere sal. Doe riep hero-
 des al hemelyck dye conyn-
 ghen vñ leerde neernstelyck
 vā em dye tyt van der ster-
 ne dye em apenbaede. vñ he
 sernde se yn bethlehem vñ
 seechde. Chaet vñ vraghet
 neernstelyke van den kinde
 vñ als ghyt gheuonde hebt
 soe wederbaetschappet my
 vp dat yck oec komē mach
 vñ dat anbeden. Vñ doe se
 den conynck ghehoert hadde
 soe ghynghen se en wech.
 vñ spet dye sterne dye se
 ghespen hadde yn den oefte
 ghynt voer em tot dat se
 comende stont baue daer
 dat kynt was. Vñ doe se dye
 sterne sagen worden se ver-
 blydet myt oerre groter

blyfscap. Wnde se ghynghe
 ynt huys vñ vonden dat
 kynt myt maria synre moder.
 vñ se vyelen neder vñ anbe-
 dent. Vñ se deden vp oere
 scatte vñ offerden em gauen.
 golt myrrroet vñ myrrre.
 Vñ se vntfenghe eene ant-
 worde yn oere slape dat se
 tot herodes myt weder ko-
 men en solden. Wnde se syn
 weder ghekomē by eenen
 anderen weghe yn oerren
 conynckryck. *Sante grego-
 rius omelie vp dyt selue
 ewangeli dat he preditte
 den volke te romē yn sun-
 te peters kerkke des apostels.*

Alsoe ghy lueue broe-
 derē ghehoert heb-
 bet wt der leeren
 des ewangelij. Doe dye conynck des hemels
 ghebaere was soe wort dye
 conynck der eerde bedroeft.
 Want et en ys gheen won-
 der dat dye eertse hoecheyt
 confuyt wert als dye hemel-
 sche hoecheyt wert vp ghe-
 daen. Mer et ys te vraghe-
 ne wat dat sy dat doe vñse
 verloeser ghebaeren was
 een enghel den hyerden yn
 iudea apenbaerde vnde dat
 om desen an te beden myt

een enghel mer een sterne vā
den oersten brachtē dyc cony
ghen. **W**āt et ys te wetē dat
den ioden als den ghenen dyc
redene ghebruken een rede
lyck creatuer dat ys een en
ghel was schuldich te predy
ken. mer dyc heydenē dyc
ghene reden en ghebrukē
en konsten. dyc wordē ghe
leydet vnsen herē te bekēnē.
myet myt stemmen mer myt
terkenē. **W**ant den ioden
syn ghegheue prophēcie als
ghelouighē luden vū myet
vnghelouighē. vū den hey
denen terkenē als vnghe
louighen vū myet ghelouighē.
Hijr vū ys by pauwel ghe
sē. **W**ant dyc tonghē syn
yn een terken myet den ghe
louighen mer den vnghe
louighen. **W**nde et ys te mer
ken dat dyc apostelen den
seluen heydenen predyctē
vnsen verloeser doe he thāt
van volmaecter altheit was.
Wnde doe he noch een cloy
ne kindekyn was vnde
noch myet en sprack by den
dyenste syns mynschelycs
lychams soe baetscapten
eene sterne den heydenen.
Want dyc ordynantie dyc
redene eysschet dat. dat doe

vnsē here sprack dat em spre
kende predykērs vns apen
baerē solden vū als he noch
myet sprack dat em dyc stom
me elementen predykē soldē.
Mer lyue brodere vns ys te
merckē yn allen den teykenē
dyc ghetoyent werdē doe vnsē
here gheboren wert of doe
he starf woe grote hertheyt
was yn sommigher iode her
ten dyc desen myet en bekē
den noch by der gauen der
pphetien noch by myraculē.
Want alle dyc elementen
tughedē dat oere schepper
komē was. **W**ant vp dat
yck yet van desen elemētē
spraken mach na mynsche
lyken zeden. **D**yc hemelē
bekendē desen god wesen.
Want se senden thant eene
sterne. **D**yc zee bekendē
em. **W**ant se gaf oer te tre
dene vnder syne voete.
Dyc eerde bekendē em.
Wāt doe he starf beuede
sy. **D**yc sonne bekendē em
want se verberth dyc rae
ven van oerē lichte. **D**yc
stenen vnde dyc muren
bekenden em. want yn der
tijt synre doet schoerdē se.
Dyc helle belvende em. wāt
se gaf dyc weder dyc se doet

hyelt. **W**nde nochtan dese dyen
 alle dye onsmulke elementē
 god beuoelē te wesen soe en
 bekennē om noch myet der
 vnghelouygher ioden hertē
 god wesen. **W**nde se syn har-
 der dan stene vnde en wyl-
 len myet schorē tot penyten-
 tien vñ se vns segghē den te
 belvene den dye elementen
 alsoe wy gheseyt hebben of
 myt terkenē of myt schorene
 roepē god te wesen. **D**ye oet te ver-
 merenke oere vdoemennysse
 em den sy nu hyn ghebarē
 veruueerde voerwysten
 langhe te voeren dat he ghe-
 baeren werden solde. **V**n
 myet allene voerwysten sy dat
 he ghebaerē solde werden.
 mer oet waer he ghebaerē
 werden solde. **W**ant doe sy
 van herodes gheuzaghet wa-
 ren soe serden se em dresyn stad
 ze ghebuertē dye se gheleert
 hadden wten schrifturē. vñ
 se brachten te tughe voert
 dat bewysset ys dat bethle-
 hem gheleert werden solde
 mytter ghebuerten des myen
 beleyders. vp dat em oere
 conste werden solden tot
 eenen tughe der verdōme-
 nysse vns tot hulpe der ghe-
 louyghert. **W**nde ysaac doe

he synen iacob benedryede soe
 beteykende he dese wael dye
 myt blynden oghen prophe-
 tuerdē yn der teghenwoor-
 dyghert synen sone myet en
 sach den he nochtan voele
 dyngghen voer sach daer na.
Want dat volck van den
 ioden dat vol was van den
 gheeste der pphetie vñ blynt
 was. em van wien dat het
 voele voerghef tēht hadde
 toe te komene en bekende dē
 myet daer he teghenwoerdtyt
 was. **M**er doe herodes vns
 conynck ghebaert bekende
 soe kuerde he hem tot scalkē
 argumenten vp dat he myet
 berouet en worde van den
 eertfchen ryck. **H**e begheert
 dat men em baetstrappe waer-
 men dat kynt vryndē solde.
 vnde he vensede em dat hyn
 anbeden wolde vp dat hyn
 doden solde mochte hyn vry-
 den. **M**er woe groet ys dye
 mynshelyke quaethert te
 ghen den raet der gothert.
Want et ys gheschreuen.
 Ghene wysheyt gheen vroet-
 scap. gheen raet en ys tegē
 gade. **W**ant dye sterne dye
 den conynghen apenbaer-
 de leyde se tot den kynde.
Se vonden den conynck

dye ghebaeren was se offer-
den em ghyften vnde wor-
den vermaent yn oere slape
dat se tot herodes nyet we-
der kyren en solden. **V**nde
aldus gheuekt dat herodes
ihesum nyet vynden en moch-
te den he sochte. **W**ye betey-
kenen herodes persone. son-
der dye ypocriten dye vm
dat sy gade gheuernstlyke
soeken soe en konen se
em nimmermeer ghevynde.
Mer vnder dyt sal men
weten dat dye vnghelouy-
ghe kettere dye men priscil-
liamisten heet wanen dat
eldz mynsthe ghebaeren
wert vergaderinghe der
sternen vnde se nemen yn
een hulpe oers dwelens dat
een nye sterne wt quam als
onse here yn den vleysche
apenbaerde. **V**nde se wane
dat dye sterne dye apenbaer-
de syn boeckel of syn bescher-
menysse was. **M**er weghē
wy dye woerde des ewan-
gelijs dye se van deser ster-
ne segghē tot dat se komen
de stont daer hauen daer
dat kynt was. als dattet
kynt nyet der sternē mer
dye sterne lyep ten kynde
weert dat men segghen

mochte soe en was dye sterne
des kyndes voetsel nyet. mer
dat kynt dat daer apenbaer-
de was dat boeken der ster-
nen. **M**er dat moet ghaen
wt der ghelouygher mynsthe
herten dat se segghen soldē
dat boeckel yet were. **W**ant
dye schepper allene dye alle
dynt schrey he beleidet der
mynschen leuen. **D**ant dye
mynsche nyet vm der sternē.
mer dye sterne syn ghemact
vm dye mynschen. **D**ū vst
dat men seyt dye sterne
een boeken wesen des myn-
schen. soe secht men dat dye
mynsche vnder em ys dye
em dyenen. **S**eker doe iacob
wt synze moder lythame
ghynck vnde syns broder
dye voer em quam voet
hyelt mytter hant. soe en
mochte dye eerste nyet vol-
maectelijck wt komē dyen
der en begonste na te vol-
ghen. **V**nde wattan doe dye
moder yn eenre tyt vū yn
eenen wilken beyde ghe-
beerde nochtan en was oer-
re beyder leuen nyet ghe-
lyck. **M**er hyr toe pleghē
dye meesters van den ster-
nen te antwoorden dat dye
kracht van den sterne

ys yn eens stekens van eenē
 ponte. **W**nde wy segghen em
 hiir teghen dat dye merryn
 ghe der ghebueren langhe
 ys. **I**st dan dat yn een teykē
 eens pontes der sternē ver
 gaderinghe verwandelt soe
 salt noet syn dat men segghē
 moet alsoe voele boecken we
 sen als der gheenre lude leede
 syn dye ghebaren werden.
Wnde dye meysters van dē
 sternē pleghen oet te segghē
 dat soe wy yn qaquarius
 tekene ghebaeren wert dat
 he yn desen leuen dat amboch
 van vysschen vntfaet. **M**er
 alsoe men seyt soe en heuet
 getulia ghene vysscher. **W**ye
 sal dan segghen moghen dat
 daer nyemant yn dat teykē
 aquarius ghebaeren en wāt
 daer men ghene vysscher
 al myt al en heuet. **E**chter
 segghen dat dye meysters
 van den sternē dat soe wy
 ghebaeren werden yn den
 teykene der waghen dat se
 wysselaers werden sullen
 vnde voele lande syn daer
 men myt en weet vā wē
 selaren. **H**ir vm yst noet
 dat se behen entweer dat
 se dat teyken myt en hebbē.
 of dat sternē yn gheenre

manieren en hebben boeke
 lytz kracht. **W**nde yn den
 lande van paersen vnde vā
 vrantrycke komen dye kony
 ghe van konynghe ghesleth
 te vnde als dye ghebaerē
 werdē wyre mach ghewae
 nen woe voele datter yn
 der seluer vren vñ wylken
 van den tiden werden ghe
 baeren van dyenstknechtē
 vnde nochtan der konynghe
 kyndere dye vnder eene vñ
 dye selue sterne ghebaeren
 werden ghaen voert ynt
 rijke als dye dyenstknechtē
 dye myt em ghebaerē wer
 den steruen yn dyensticheyt.
Dyt hebben wy kortelyck ghe
 seyt van der sternē dat wy
 myt schynen en sullen te
 auerghaen sonder vclaren
 der meysteren sotheyt dye
 van den sternē spreken.
Mer dye konynghe brach
 ten golt wyroet vñ myre.
 want golt beteemt eenen
 konynghe. vnde den wyroet
 legghet men yn gades offer
 hande. vnde myt myren
 balsamt men der doder
 lytham. **W**nde den dye kony
 ghe dus anbeden den pre
 dyken se oet myt gheef
 telyken ghyften. mytte golde

konynck. mytten wyroet god.
vnde mytter myrren predikē
se em sterflicke. **M**er somy
ghe heretia dat ys ketter sy
dye desen god ghelouē we
sen. mer se en ghelouē niet
dat he alre weghen regnert.
dese vnde offeren em wyroet.
mer sy ~~loechenen em god we~~
fen en willen em oer niet of
feren golt. **V**nde somy ghe
syn dye em konynck wanen
wesen. mer sy lochenē em
god wesen. vnde dese offerē
em golt. mer sy willen ghe
nen wyroet offeren. **V**nde
somy ghe syn dye desen god
vnde konynck belven mer
se loechenen dat he sterflicke
vleysch vntfanghen heeft.
vnde dese offeren em golt
in wyroet. mer se en willen
em niet offeren myrre der
sterflicke dye he vntfent.
Mer laet vns den heren
dye ghebaren ys offeren
golt soe dat wy belven dat
he alre weghen regnert.
offeren wy wyroet soe dat
wy ghelouen dat he dye
yn desen tijden apenbaerde
god was voer alle tijt. **O**ffe
ren wy myrre soe dat wy
den dye wy ghelouē yn syre
gothert vndoethlyck. ghelo

uen wy dat he yn vnsen vley
sche sterflicke was. **I**n den
golde wyroet vnde myrre
dye de konynge yn desen
daghe ihesum offerden mach
men eny ghe dyn ghe vstaen
dye dye ghene stychten dye
et hoeren yst dat men se
gheestelyck beduedet. **W**at
by den golde ys dye wijshe
beteykent als salomon tu
ghet dye seyt. **E**n begheer
lyck schat rustet yn eens wy
sen mynschen monde. **V**n
by den wyroet den men
gade brant ys beteykent
dye doechde der bedynge
als dauid oer kont vnde
secht. **M**yne bedynge moet
vp ghiaen yn dynē anschou
wen als wyroet. **V**nde by
der myrren ys beteykent
dye sterflicke vns vley
sche. **M**ijr by secht dye hel
lyghe kercke van oere lude
dye em god stryden totter
doet. **M**yne hande droppen
myrre neder. **D**us offeren
wy den konynge dye ghe
baren ys golt. yst dat wy
yn synen anschouwe blyue
ken mytter claerheyt der
hogher wijsheyt. **W**y offe
ren wyroet yst dat wy
dye ghepenen vns vleysches

by helligher neersticheyt
 der bedringhe yn den altaer
 vns herten vntsteken dat
 wy niet suetes gade moghe
 doen ruken aumyds he
 melscher begherten. **W**nde
 wy offeren myrre yst dat wy
 vns vleysches sunden doden
 myt abstinencien. **W**ant men
 doet mytter myrren als wy
 ghesecht hebbe dat vns dode
 vleysch niet en rotte. **W**ant
 dat dode vleysch te verrotte
 ne ys dattet sterflike lichā
 dyenet der vullheyt van vn
 cuyshert als by den ypheten
 van somyghen ghesecht ys.
Op beesten syn gherottet
 yn oeren myste. **W**ant dat
 ys dye beesten yn oere myste
 te rotten dat dye vleyschely
 ke mynschen oer leue eynde
 yn den stantke der vncuysh
 heyt. **W**dy offeren oer gade
 myrre als wy desen sterfly
 ken lichām behueden van
 vullheyt der vncuyshert aū
 myds saltynghe der suuer
 heyt. **E**nde dese konynghe
 bewysen vns niet groets yn
 den dat se by eenen andere
 weghe weder kperen yn
 oer konynckryke. **W**ant
 yn den dat se et by verma
 nynghe doen soe bewyse

se vns waerlyk dat wy doen
 sullen. want vns konynck
 ryke ys dat paradys. vñ als
 wy ihesum bekennen soe ver
 bret men vns derwert we
 der te kperē by den weghe
 den wy komen syn. **W**ant
 wy syn van vnsen konynck
 ryke of lantschappe en wech
 gheghaen myt houerdynghen
 desen syenlyken dyngghen
 volghende vnghehorsam we
 sende dye verbadene spysse
 te smakene. **M**er ys noet
 dat wy derwert weder kpe
 ren wenende ghehorsam
 wesende dese syenlyke dyn
 ghe veromweerdende vnde
 dye begheerlycheyt vns vn
 trekkende. by eenen andere
 weghe te kperen wy dus we
 der yn vnsen lantschap. **W**at
 wy dye en wech gheghaen
 syn van der blytscap des
 paradyses by ghenuechlyke
 dyngghen daer toe werden
 wy weder gheroeppen aue
 myds gheruene vnde schrey
 ene. **H**ijr by ys noet lyeue
 brodere dat wy altoes vnt
 syende syn vnde yn vresen.
Laet vns setten voer oghē
 vns herten an dye eene
 syde dye sunde vnses wer
 kes. vnde an dye ander syde

dat ordel der lester strengich.
Pensen wy woe strenghe
vnde woe scherp vnse ryth
ter komen sal dye dat ordel
dreyghet vnde ys verborgh.
he dreyghet dye sunder myt
verueerlycheyt vnde noch
tan soe lydet he noch. **V**nde
hijr vme verlenghet he
haestelyck te komene vp
dat he te myn wynde mach
dye ghene dye he ordelen
sal. **C**astien wy dan myt ghe
wene vnse sunden vnde
laet ons myt dauids steme
syn ansyghte voerkomen
myt byechten. **H**ijr vme en
bedrieghe ons ghene be
driechnisse der ghenuechte.
ghene ydele blytscap en
verleyde ons. **W**ant dye
rychter ys hijr by dye sech
de. **W**ee v dye nu lachet.
want ghy sullet noch schrey
en vnde wenen. **H**ijr af
secht salomon. **D**at lachen
sal ghemenghet wesen myt
droefheyte vnde dye achter
sten der blytscap bekomet
dat gheweene. **H**ijr af secht
he echter. **I**ck achte dat lach
en doynghen vnde yck seg
ghe der blytscap wat wor
destu te vergheues bedrae
ghen. **H**ijr af secht he echter.

werde

Der wyser herte daer ys droef
heyt. vnde totter sotten herte
daer ys blytscap. **H**ijr vme
laet ons vntsyen dye gheba
de gades yst dat wy waerlyck
gades solemmnitert vieren.
Want gade ys eene beque
me offerhande bedroefheyte
teghen teghen dye sunde als
dauid tughet dye seyt. **E**ene
bedroeuete gheest ys gade eene
offerhande. **O**nse voerledene
sunden worden ons vghewe
doe wy ghedopet worden. **W**an
nochtan soe hebben wy na
den doepsle voele sunden
beghaen. mer wy en moghe
anderweruen myt ghewas
schen werden mytten wa
ter des doepsels. **W**anne dat
wy dus na den doepsel vnse
leuen besmyt hebben soe laet
ons vnse consciencie doepē
myt tranen dat wy tot vn
sen lantschap wert weder
keren moghen by ghenuech
te deser dynghe. dat wy
daer weder komen moghe
ouermyds bytterheyte der
quade dye wy ghedoghen.
Ouermyds vnser heren
ihesum cristum dye myt
gade den vader vnde den
hellyghen gheest leuet ewe
lyke vme meer. **A**men.

by enē anderē roeghe dye
daer wtgheghaen sijn

**Des sonnendaghes als mē
alleluya leecht. suntē Ma-
theus ewangeli.**

In der tijt sechde ihesus synē
yongheren dese ghelykomyssē.
Dat yke der hemelen ys ghe-
lyct eenen māne eenē huys-
here dye yn dye verste mor-
ghenstont wt ghynt te hūe-
ren werclude yn synen wijn-
gaerde. Vnde doe he myttē
werclude auerdraghen had-
de om een daghelics pēnyck.
soe sende he se yn synen wijn-
gaerde. Vnde he ghynt wt
vmtrent dye derde vre vñ
he sach ander ledyck staen
op den maerte vnde he
sechde em. **E**haet ghy oer
yn mynen wijngaerde vñ
dat recht wesen sal. dat sal
yck v gheuen. Vnde dye ghy-
ghen en wech. Vnde he
ghynt wt vmtrent dye
seste vnde dye neghende vre
vnde dede oer alsoe. Vnde
vmtrent dye elfte vre ghynt
he wt vnde he vant andere
staende vnde he sechde. wat
staet ghy hiir al den dach le-
dyck. **S**e sechden em. vns
vñ dat vns nyemēt ghe-
huert en heuet. **H**e sechde
em. **E**haet ghy oer yn my-
nen wijngaerde. Vnde doe

et auent gheworden was soe
seyde dye here wijngaerde vñ den
syne procuratoer. **R**oep dye
werclude vnde ghyf em
oer loen beglynnende van
den lesten totten versten.
Doe dus ghekomen waren
dye om tynt dye elfte vre
quamen soe namen sy elck
eenen pēnyck. Vnde dye
verste quamen oer vñ waen-
den dat se meer vntfanghē
solden. **W**ant se vntfenghē
oer elck eenen pēnyck vñ
vntsaende soe murmurier-
den se teghens den huyshe-
ren vnde sechden. **D**ese et-
tersten hebben eens vre
ghecarbent. vnde du hebste
se vns ghetijck ghemaket
dye ghedraghen hebben
den last des daghes vnde
der hetten. Vnde he antwoor-
de vnde sechde den eenen
van em luden. **D**revent yck
en doe dy gheen vnrecht.
En droeghestu nyet myt my
auer een om eenen pēnyck.
Drach en wech dat dijn ys.
want yck desen et-terste
oer gheue alsoe voele als dy.
Ofte en ys my nyet gheoz-
loft te doene dat yck wylle.
of ys dyn oghe schalck om
dat yck guet byn. **A**ldus sul

len dye achtersten dye verste
syn. vnde dye versten dye
echtersten. **Want** voele vsser
gheroepen vnde luttel wtū
karen. **Sante gregorius**
omelie vp dit selue ewā
geli dat he prediet de vol
ke te romē yn sūte laurēs kerke.

Dese leze des helly
ghen ewāgeluūs
vm te verclarene
soe eyfchet se voele dye ytz
woyl of ytz mach vm dye
cortheit auerloepen vp dat
nyet schynen en sal dat v
dye wyde voerganck vnde
dye langhe bedudynghen ver
swaere. **Dat** rijke der heme
len ys ghelijck gheseyt eenen
huysheer dye werclude huer
de vme syne wijngaerden
te oefenen. **Vnde** wyse halt
rechteliker des huysheren
ghelykenisse sonder vnse
behalder dye regiert dye he
ghemaect heuet vnde syne
wtūkarenen alsoe yn dye
werlt besyttet als een here
yn synen huse synen vnder
saten. **Dye** eenen wijngaer
den heuet dat ys dye helly
ghe kerke dye van den ghe
rechten abel totten achterste
wtūkarenē dye yn dat eende
der werlt ghebare werde

sal. alsoe voele hellyghen als
se voert ghebracht heeft alsoe
voele rancken heuet se ghe
schoten. **Dese** huysheer huer
de aldus vm syn wijngaerde
te oefenen of te begadene
werclude des marghens ter
derder ter sester ter neghen
der vnde ter elster vze. **Wāt**
van den begheer deser werlt
totten eende vm dat gheloui
ghe volck te leren soe en he
uet he nyet achter laten pre
dytaren te vergaderē. **Want**
dye marghenstont der wēt
was dye volghende vze vā
adam tot noe. vnde dye der
de vze van noe tot abraham.
vnde dye seste vze van abra
ham tot moyses. vñ dye ne
ghende vze van moyses tot
dye toekoemst cristi. vnde
dye elfte vze ys van der toe
komst cristi totten eende der
werlt. **In** welker vzen dye
hellyghe predytaren dye hel
lyghen apostelen ghesent
wordē dye vol loen al qua
mense spade vntfenghen.
Vnse here en heuet ghene
tijt ghelaten werclude te
senden vm syn volck te lee
ren. als een wijngaerde te
oefenē. **Wāt** ten verste by de
vaders vñ daer na by den

vaders vnde daer na by den
 leraers van der wyt vñ by
 den propheten vnde ten leste
 by den apostelen. **A**ls he auer
 myds desen sijns volcs sedē
 oefende of bouwede soe arbe-
 de he als auermyds wertlu-
 den synen wijngaerde te oef-
 senē. wattan yn elker wylke
 of maten dat elck mysche
 myt rechte gheloue der gue-
 der werke was soe was he
 werckman des wijngaerdes.
Wat dat alde iodesche volck
 beteket werckman te wese
 des morghe yn dye derde se-
 te vnde neghende vre dat
 yn synen wtuerē vā den
 beghyne der werlt alst em
 punde myt gheruuyghen
 gheloue gade oefenen soe en
 heldet myt op als yn der
 oefenynge des wijngaer-
 des te arbejdene. **W**ant ter
 elfter vre worden dye heyde-
 nen gheroepen den men-
 secht. **W**at stae ghy hñr al
 den dach ledyck. wāt doe dye
 langhe tijt deser werlt auer-
 leden was hadde versumet
 te arbejden vñ dat ewyge
 leuē soe stonde se al den
 dach ledyck. **M**er merket
 bruedere wat se antwoorden
 doe men em vraghede. **W**at

se segghen. wāt nyemēt en
 heuet vns ghehuert. **W**ant
 gheen patriarche noch pphete
 en was tot em ghekomen.
Vñ wat yst te segghen nye-
 ment en heuet vns ghehuert
 te arbejden. sonder vns en
 heuet nyemēt ghepredyket
 dye weghe des leuens. **W**at
 sullē wy dan dye vphaldē
 vā guedē wercken te doene
 segghen tot vnser vnscholt
 dye vol na wt vnser moder-
 licham ten gheloue komen
 syn dye dye woerde des le-
 uens ghehoert hebben vol-
 na wt der wyeghe. dye wt
 den borsten der hellygher
 kercken der dranch der ou-
 sten predication vntfaen
 mytten mele des vleysches.
Mer wy moghen oec dye
 selue onderscheydē der vre
 tot elken mynsche legghen
 by vnder scheyt der tijt vā
 der altheyt. **W**ant dye mor-
 ghenstont ys kintstheyt
 vnser verstandensse. **D**ye
 derde vre machmen vstaen
 dat op wassen of dye yoghet.
Want dye sonne trecket
 al thant yn dat hogheste als
 dye heyten van den vley-
 sche wasser. **D**ye seste vre
 ys dye yoghet. **W**ant dan

komet dye sonne yn oere hoech-
sten punt. vm dat yn der ro-
ghet dye volheyt der kracht
wort ghuestet. **W**nde dye ne-
ghede vre verstaet men dye
altheyt. yn welker altheyt
dye sonne als vā oere hoeth-
nederdaelt. **W**ant dye altheyt
vntbreket van der herten
der voghet. **W**n dye elfte vre
ys dye altheyt dye men hyet
dye grote altheyt. **H**ir by
dye van grieken dye harde
alde lude en hyetē se myt
gerontas mer priesters. vm
dat se gheuen te bekēnē dat
se meer dan alders syn dye
se auerghaende alders hyetē.
Want aldus toe den guede
leuē een ander yn synre
kynthscheyt. een ander yn syn-
re vpwassenheyt. een ander
yn der voghet. een ander
yn synre altheyt. een ander
yn groter altheyt. wort ghe-
bracht. soe werden se als
werclude ten wyngaerde
yn menigherhande vre
gheropen. **H**ir vm brode-
re anspet uwe seden vnde
besyt of ghy thantes ga-
des werclude sijt. **A**c we-
ghe wat he doet vnde mer-
mercke of he yn gades wijn-
gaerde arbeide. **W**ant dye

dynghe soect dye syne syn-
hen en ys noch myt gheko-
men tot vns herē wyngaer-
de. **W**an dye arbeiden
vnsen heren dye myt vm
oer ghewynne mer vm ga-
des ghewynne pensen vnde
dencken. dye yn suuerre
mynen der caritaten vnde
yn neernsticheyt der guder-
tierenheyt vlytelike dyenen.
se syn wacker vm dye spele
te wyngen vnde haeste em
den anderen myt em ten le-
uene te leyden. **W**ant dye
emseluen leuet. dye gheuo-
det wert yn den waelluste
syns vleysches. den beryspat
men te rechte ledyck te we-
sen. **W**ant he den vruchte
des gothken werkes myt
na en volghet. **M**er dye ver-
rokeloset heuet gade te dye-
nen totter achtenster vren
tot synre altheyt dye heuet
ledyck ghestaen al totter elf-
ten toe. **H**ir by secht men
te rechte toe den ghenē dye
yn traetheyden ghedueren
totter elfter vre. wat stae
ghy hīr al den dach ledyck.
als of men openbaerlyck
sechde. **W**n al yst dat ghy ga-
de myt lauen en wolden
yn uwer kynthscheyt vñ yn

inven vprassen soe kvert doch
weder yn uwer achterster
altheyt vñ komet doch spade
ten weghe des leuens. als ghy
thant myt voele arbeiden
en sult. **W**nde hyr vme roe
pet dye huysheze dusdamp
ghe vnde dactwoyle werde
se verst gheloent. **W**ant se
ghaen verst ten rike dan
te hant schene se gheroepe yn
oerre kyntscheyt. **E**n quam
dye moedener ter elfter vñ
myt. vñ al en hadde he dye
vre myt by der altheyt he
hadde se nochtas spade
by der pyner dye gade an
den cruce betiede. vnde wael
na mytter steme der senten
re ghaf he wt den gheeste
syns leuens. **W**nde dye huys
hare beual te ghelden den pē
myntk van den achtersten.
Want he riep eer ter ruste
des paradys den moedener
dan sunte peter. **W**oe voele
hellyghe vaders ware voer
dye wyt. vñ woe voele vnder
dye wyt vnde nochtas de
se dye yn vns heren toekomst
gheropen worden quamen
sonder merren ten rike der
hemele. **D**us vntfaen den
selue pēmyntk dye arbeide
ter elfter vñ den myt alre

begheerte vntber te hebben
dye arbeide vā den morghe
ster verster vñ. **W**at se vnt
fayghen dat selue loen des
ewighen leuens myt den
dye vanden begheer der werlt
gheropen waren dese dye yn
den eende der werlt tot vñ
sen heren cristum quamen.
Hyr vme dese dye voer yn
den arbeit gheghaen ware
segghen em bedlaghende
Dese echterste hebben
een vñ ghedaen vñ du he
ues se vns ghelyck ghemaect
dye ghedraghen hebbe den
last des daghes vnde der
hertten. **W**ant dye last des
daghes vnde der hertten
droeghen dye ghene dē vā
begheer der werlt hyr lan
ghe gheuevel te leuene se mos
ten oet ten langher lyde dē
stryt van oere vleysche. **W**at
dat ys elken te draghe dye
last des daghes vñ der hert
ten dat he dye tyden des lā
gheren leuens doer ghepy
net wort mytten hertte syns
vleysches. **M**er mē mach wa
ghe woe mē secht dat se em
bedlaghe dye dochspade ghe
rope werde tē hemelyke.
Wat mymet dye em betla
ghet vntfaet hemelryt. **D**ye

mat dyet vntfaet en mach
claghen. **A**ler vme dye alde
vaders totter toekoemst vns
herē woe gherechtelyck dat
se gheleuet hadden en wordē
ten rijke myt gheleydet eer
dye neder clam dye dye doze
des paradyses ~~op dede my~~
sithen op dede myt synre
doet soe ys dyt selue oer mur
murierē vñ claghē dat se
gherechtelyck leueden vñ
dat rijke te vertrighē vñ
nochtā mosten se langhe
vntbordē eer sy dat rijke
vntfenghen. **W**ant dye ghe
ne dye dye stede der hellē
vntfenghen na oere ghe
rechticheyt dye se ghedaen
haddē al en was daer ghe
ne pyne soe wast em waer
lyck dat se yn den wyngā
den ghearbeyt haddē vnde
em beclaghedē hiir af. **H**ir
vñ vntfenghē se als na oer
zen beclaghene den pēnyck
dye na voele tijden dat se yn
dye helle gheweest hadden
tē blytschapē des rikes qua
mē. **V**ñ wy dye ter elfter vñ
komen syn wy en beclaghē
vns nyet na den arbeide
vñ vntfaen dē pēnyck. **W**at
wy dye na dē toekomst vns
myddelaers komē werden

gheuoert thant als wy wt
den lythame vaze ten rijke.
Vñ dat vntfaen wy sonder
berdē dat dye alde vaders
vdyndē te vntfaen myt lan
gher vntbeydynghe. **H**ir
by secht dye selue huysheze.
wat yck wyl desen echterstē
gheue als dy vñ vñ dat dye
vntfanghynghe des rikes
ys dye guetheyt syns wylle
soe secht he rechte na. **O**fte
en ys my nyet gheorloft te
doene wat yck wyl. **W**ant
et ys nyet te beclaghē eens
mynsche sotte vraghe em te
beclaghē teghē dye guetheyt
gades. **W**at et en ys nyet te
beclaghen of he gheeft dat he
nyet schuldryck en ys. mer
en gheue he nyet dat he schul
dryck were. **H**ir by secht mē
daer temelyck na. **O**fte ys
dyn oghe scallyck vñ dat yck
guet byn. **V**nde nyemant
en vhesse em vā der tijt vñ
nyemēt mytten werke als
dye waerheyt myt deser
veruolder sentencien daer
na roept. **A**ldus sullē dye
achterste dye yerste wese.
vñ dye yerste dye achterste.
Syet vñ al yst dat wy thāt
wese wat vñ woe grote gude
werckē wy ghedaen hebbe

nochtan en weten wy myet
myt woe groter subtylthert
dye ouerste rychter dye vnder-
uynden sal. **W**ant elken ys
grotelyck te vlyden dat he
yn den ryke gades doch dye
achterste wesen mochte. **M**er
dat hijr na volghet ys herde
vreselyck. wāt voele ysser ge-
roepen. mer luttel wtuert-
ren. wāt voele mynysche ko-
mē tē gheloue mer luttel wert
der gheuoert ten hemelsche
ryke. **W**āt syet wy syn voe-
le mynysche vergadert tē seef-
ten vā hude. wy vervulle dye
wande der kercke. mer noch
tan wyre mach weten woe
luttelre ys dye ghytelt syn yn
dye cude der wtutarem-
gades. **S**yet alre mynysche
steme roepet cristū. mer oer-
re alre leuen en roepes myet.
Woele ysser dye gade mytte
woerde volghē. mer se vlyē
em myt oere seden. **H**ijr af
secht paulus. **S**e beken dat
se god bekēnē. mer se lochtent
mytte werke. **H**ijr af secht
iacobus. **D**ye gheloue sonder
werke dye ys doet. **H**ijr af
secht vnse here by den psal-
miste. **I**ck baetscapte vū sprac
se syn ghemēnythuoldrycht
bauē dat ghetal. wāt als vū

se here roept soe wordē dye
ghelouighē ghemamichuoldich
bauē dat ghetal. **W**āt vnder
wylen komē dye oer ten ghe-
loue dye myet en reykē an
dat ghetal der wtuertmerē.
wāt se syn hijr aumyds belie-
ne ghemēnt mytte gheloui-
ghē. mer vū oere leuen en
verdrenē se myet daer ghe-
tellet te werden vnder dye
gheselschap der ghelouighē.
Wāt dese coye vū scaepscop
der helligher kercke vnt
faet dye hoekenē mytten
lammerē. **M**er als dat ewā
gelū toent als dye rychter
komē sal soe scheydet hedye
guedē vā den quade als een
hyerde scheydet dye scape
vā den hoekenē. **W**āt dye
hijr drenē dē ghenoechte
oers vleysches en moghē
daer myet wordē ghetelt
mytte cude der scape. **W**āt
dye rychter scheydet dye
daer vā der oetmodygher
gheselschap dye em hijr yn
den hoernē der hōudicheyt
verheffen. **D**ye en moghē
dat hemelryck myet vnt
faen dye hijr yn der hemel
scher gheloue staen vnde
myt alre begheertē dese
eertsche dynghe soeken.

Wnde lyue broede ghy syet
der voele aldusdaen bynē
der helligher kerckē. mer
nochtā en sullen wy dē nyet
volghē. noch vā em wan
hapē. **W**ant wat een hude
ys an syen wy. mer wat elc
marghē wordē sal en wete
wy nyet. **W**n ducht wyle ghe
ualtet dat dye na vns komet
aūmyds snelheyt der gueder
wertkē vns voerghaet vñ
nauwe volghen wy em mor
ghē na dye wy hude schynē
voer te gaen. **S**eker doe sun
te steffen vñ den ghelouen
steruē solde soe helt saulus
der gheener cleder dye em
steynde. **A**ldus steynde he
myt oerre ahre handen. dye
sye alle lyckmakede dat se
em stene solden. vnde noch
tan ghenck he yn der helly
gher kerckē den seluē stef
fen voer yn arbejdene den
he veruolghende marteler
maecte. **H**ijr vñ syn twee
dyngghen dye wy sochtuol
delyke weghen sullē. **W**āt
voele ysser gheroeppen mer
luttel wtuertacere. **D**at vaf
te ys dat nyemant van
em seluen en vermoede.
Want al yst dat he te hāt
toe den gheloue gheroepe

ys. he en weet nyet of he des
ewyghes leuens werdyt ys.
Wnde dat ander ys dat nye
mant synen euen mynschen
den he machschynen syet lyg
ghē yn sunden nyet coen en
sy van den te wanhapē. **W**āt
he en weet nyet dye rijthende
der gottlyker vntfermhertich.
vnde guedertiereh. **B**roder
yck segghe een dynck dat nye
corcklyck gheschiet ys vp dat
yst dat ghy v myt herte an
syet sunderē te wesen dat ghy
te meer mynen sullet dye
vntfermherticheyt des al
mechtighē gades. **V**innen
desen iaer yn mynē cloester
dat gheleghe ys beneuē der
helligher martelerē iohans
vñ pauwels kerckē quā een
broder vñ em te bekperene.
he waert ynnythlyke vntfan
ghen mer he wanderde yn
nythlyker. **D**ese volghede
na yn dat cloester een syn
broder mytten lythame vñ
nyet mytten herten. want
he veruueerde seer dat le
uen vnde dat habyt der
bekperinghe. vnde woende
yn den cloester gastes ghe
wyse. vnde he vloec myt
synen seden der monike leuē.
vñ en mochte nyet en wech

ghaen vā der wonninghe des
cloesters. **W**ant wat he doen
solde of waer af he leuen solde
en hadde he niet. **S**yne quēt
heyt was em allen swaer. mer
se verdroghē se alle guedertier
tyck vme dye myne sijn
broders. **W**ant he was hou
dyth vnde vncuyfch vñ ofte
enych leuen na desen leuen
volghen solde en wyste he
niet. **W**ant he spottede daer
mede als em yment dat le
uen predyken wolde. **W**nde
aldus leuede he yn den cloest
myt werltlyke habijte of cle
dynghe. **H**e was lycht vā woer
den. vnghestadtych yn seden.
vp ghedronghen vā moede.
behaghel van cledere. vnde
ghedeylt yn synen werke.
Wñ yn dye hoymaent dye
vnlanghe gheleden ys wart
he gheslaghe mytter plaghe
der sterften dye ghy wetet. ^{wacl}
vnde doe he tot synen vterste
komen was soe begonste he
ghepint te werden om syne
spele te gheuen. **W**ñ doe dat
achterste deel van synē lytha
me voer doet was soe was
dye cracht des leuens allene
bleuē yn synre borst vñ ton
ghe. **D**ye broedere waren
daer by vñ se verwaerde sy

ne wtuaert myt bedynghe
alsoe seze als se mochte by
der gaue gades. **W**nde doe he
haestelyck komē sacht eenē
drake dye em vstynde solde
soe begonste he myt groter
stēme te roepē vñ sechde. **S**pet
yck byn ghegheue den dra
ken om my toe vstynde. mer
om dat ghy hijs syt soe en
mach he my niet vstynde.
wat doe ghy my merryghe
gheeft em stat dat he my
moghe verslynden. **W**nde
doe em dye brodere vmaen
den dat he em mytten teyke
ne des cruces teykenē solde.
soe antworde he mytter macht
dat he mochte. **I**ck wyl my
teykenen mer yck en mach.
Want yck werde vā den
drake verdrut. dye same
van synre mule beseyuert
my en ansychte. vñ myne
kele wert vā synre mulen
bestoppet. **S**pet myt synē vñ
nen werde myne arme ver
dructet. **W**ñ he heeft thant
myn houet yn synē mule
vflondē. **W**ñ doe he dat bleet
werdende beuende vnde al
steruēde sechde. soe begonste
dye brodere sterthker te be
dene vñ em te helpē myt oc
zen ghebede dye verladen

was myt des draken teghen
woerdtychert doe waert he
haestelyck vloest vñ begonf
te myt groter stēme te roe
pen vñ sethde. **G**adē sy dāck
syet he ys en wech gheghaen.
syet he ys wt gheghaen voer
uwe bedynghē ys dye drake
wt gheghaen vñ en wech
gheuloghē dye my vntfan
ghen hadde te vstyn den.

Wñ thant belaeftē he gade
te dyenē vñ monick te wer
den. **W**nde vā der tijt tot nu
toe wort he ghepynt mytten
rede vñ myt drofheyden
ghemoret. **A**ldus ys he der
doet vntrect. mer noth en
ys he myt ghehetyck ten
leuē ghegheue. **W**ant vñ
dat he myt langhē vñ ghe
duerende quaetheyde ghe
druct hadde gheweest soe
waert he myt langher syet
heyde ghepynt. **W**nde syn
harde herte waert hardely
ke verbrant mytte vuere
der reynynghē. **W**ant et
wert ghedaen myt gades
voersyemichēyde vñde ordy
nācie dat syne lāghe sundē
dye lāghere quelltyghe vbrāt.
Wdye solde gheloeft hebbē
vñmermeer dat dese behaldē
werdē solde te bekerynghe.

Wdye mach ppenfen dus gro
te vntfarmhertichēyde gades.
Syet dye quade ionghelinc
sath den drake yn syne doet
den he ghedrent hadde yn
synen leuene. **W**ñ he en sath
em myt dat he dat leuē ver
hesen solde alte male. mer
dat hiet weten solde wien
he ghedrent hadde wetende
wederstaen solde vñ em we
derstaende veruōnē solde.

Wat tonghe vñmach hiet vñme
te vtellene dye hynenstē der
vntfarmhertichēyde gades. **W**at
gheeste en sal myt veruōn
derē vā den rīthyde dus
groter gudertierēhyt. **D**ye
psalmiste merite dye rīthy
den der gottyker guedertic
renhē doe he seyde. **M**yn hul
per yck sal dy lauē. **W**attu
god du byst myn vntfangher
myn god myn vntfarmhertichēyde.
Syet vñ dat he merct vñ
wat arbeide dat mynshely
ke leuē gheset ys soe hiet he
gade hulper. **W**ñ vñme dat he
vñs vā dese vñnoye yn dye
ewyge roste vntfaet soe hiet
he em vntfāgher. **M**er vñ
dat he merct dat got vñse
quade werke ansyet vñ ver
draecht sye. vñ vñse mysdaet
ghedoeget vñ dat he vñs

nochtan aumyds penytēcie
ten hemelsche loene hvelt. soe
en wolde he gade myet vnt
fermyth hvetē mer vntfarm
mytheit segghēde myn god
myn vntfarmhēitich. **Laet vns**
weder brenghē voer vnsen
oghe dyc quaetheyde dyc wy
ghedaen hebbe vñ merken
wy wt woe grote guedtiere
heyt gades wy ghedraghen
werde. **Merke wy dyc by**
nenste synre gudertiereheyt
dat he myet allene dyc sundē
vgheuet. mer dat he oec den
ghenē dyc penytēcie doen
na oere sundē dat hemelrijck
belaeft. **Vñ wt alle morghen**
vns herte segghē wy elc vñ
segghē wy alle myn god my
vntfarmmytheit. **Op dē son**
nēdaghe daer na mattheus

In der tijt doe een grote ewāgeli.
schare vgaederde vñ se van
den stedē naecten tot ihesum
soe sechde he by ghelikenysse.
He ys wtgheghaen te sayene
dyc saeyt. **Vñ als he saeyede**
soe vyel dat eene beneuē dē
wetch vñ wort vertreden vñ
dyc voghele des hemels atē
dat saet. **Vnde dat ander**
vyel vp den steen vnde alst
vp gheghaen was soe ver
droghedet. **Want et en had**

de ghene vochticheyt. **Vnde**
een ander vyel vnder dyc
doerne vñ dyc doerne ghyn
ghen vp vñ verdruete dat saet.
Vnde een ander vyel yn guet
lant vñ dat groeyede vnde
maecte hondertuolt vruchte.
Dyt segghēde ryp he. Dyc
oren hebbe te hoerene he hoe
re. **Vnde syne ionghere vra**
ghede em wat ghelykenysse
dyt were. **He sechde em. W.**
ys ghegheue te bekēnen dyc
vborghenheyt des rijcke ga
des vñ den anderē yn ghely
kenysse. dat se spende myet
spen en sullen. vnde hoerēde
myet en verstaen. **Want de**
se ghelykenysse ys. **Dat saet**
ys dat woert gades. vñ dyc
beneuē den wetch. syn dyet
hoerē. daer koemt dyc duuel
vnde nemet dat woert wt
oere herten dat se ghelouēde
myet behalden werden en
sulle. **Wat dyc vp den steen**
syn dyc als sijt ghehoert heb
ben myt blūtscappē dat
woert vntfaen. vñ dese en
hebbē ghene wortelē. wat
se ghelouē tot eene tijt vñ yn
der tijt der betaynghe
ghaen se en wetch. **Mer dat**
yn dyc doerne vyel sy dyc dat
hoerē vñ vā dē forchuoldich

heyden ruychende vñ ghenuech
te des leuens gaende wor
de se vdruct. vñ en brenghe
ghene vruchte. **W**ñ dat ghe
de lant syn. **S**e dyc yn
guede vñ yn alte guede her
ten dat woert horede vnt
halden vñ brenghe vrucht
yn ghedoetfamttey. **S**unte
**gregorius omelie vp dit
selue ewangeli die hepre
dicte den volle te romen
yn sunte peters kerkte**

Ieuue brodera dyc
lere des hellyghe
ewangelij dyc ghy
nu ghehoert hebbet en beho
uet ghene bedudynge mer
vmanynge. wat dyc dyc
waerheyt by oer selue heeft
bedudet dyc en vnderwynt
oer dyc mynstelike broef
heyt nyet te vnder soeken.
Mer yn dese bedudynge
vns heze ys dat ghy neers
telytk solet merke. **W**ant
wert dat wy v sechde dat
saet te beteykene dat woert.
den acker dyc werlt. dyc vo
gele dyc duuele. dyc doerne
dyc ruychende. vñ vns te ghe
louene machschyen solde uwe
ghedachte twyuele. **H**ir by ge
weerdichde vns he aumpe
em selue te beduden dat he

sechde vp dat ghy sult komen
soeke dyc beteykenisse der dyn
ghe dyc he by em selue nyet
en wolde vdaere. **H**ir vñ
vñ den dat he bedudedede dat
he sechde ghas hy te bekenen
dat he by ghetelkenisse sprack
vp dat he v seker make solde
als v vns broefheyt vntby
de solde synre woerde betey
kenisse. **W**at wie solde my
vmermeer ghelouen of yth
hadde wille beteykenen
dyc ruychende ~~dyc ruychende~~
doerne te wesen sonderlyn
ghe vñ dat dyc doerne vñ
stekke vñ dyc ruychende ghe
nuechte gheue. vñ nochtan
syn se doerne. **W**at se doer
wonde dyc ghedachte myte
stekke vñ oere ghepense. **A**n
als se se totter sunde trecke
soe bloede se als van eenre
wonde dyc se gheestelike
hebbe. **W**ñ alsoe dyc ander
ewangeliste oertont yn deser
seluer stat soe hyet vns he
wael dyc nyet ruychende mer
bedriethlyke dyc nyet laghe
myt vns blyue en moghen.
se syn bedriethlyke. **W**at se
nyet en vdrue dat ghebrek
vnses herte. **W**at allene syn
dat waere ruychende dyc vns
ryke make yn doghedē. **H**ir

ruychende wat se syn bedriethlyke

um lieue brodere begheer dy
 dus ryke te wesen soe ghemyn
 net dye ghewaeryghe rijchei
 den. **I**st dat ghy dye hoeth
 der ghewaerygher eere soect
 soe tijt te hemelike waert.
Ist dat ghy myt glorie der
 waerheyde soe haestet v dat
 ghy gheschreue werde ynde
 ouerste hof der enghelen.
Gades woerde dye ghy myt
 te oren vnemet vntfalt yn
 dye ghedachte. **W**at dat woert
 gades ys der syelen spysse.
Vn ghehyker wijs als me
 dye spysse dye men vntfan
 ghe heeft vn eene syke ma
 ghe werpt weder wt. alsoe
 yst als men yn den buke der
 ghedachte nyet en vntholt
 dat woert dat men ghehoert
 heeft. mer soe wre syne spy
 se nyet en beholt va des
 mynsche leue wanhapet me.
Hijr vm vntsyet dye vrese
 der ewigher doet yst dat
 ghy dye spysse des heylighen
 rades of vmanighen vntfact.
Ist dat ghy dye woerde des
 leuens dat ys dye spysse der
 gherechticheit yn uwer me
 morie nyet en haldet. **S**yet
 al dat ghy doet tijt auer vn
 gaet en wech vn ghy naket
 wyl ghy of en wyl ghy nyet

haestelyck sonder enyck vbe
 de te athen achter sten
 ordel wert. **W**aer vm my
 net men dan dat dat men
 latet. **W**aer vm vrokloset
 men dat daer men toekomt.
Gedenct dat men seyt soe
 wyse oren heuet te hoere dye
 hoer. **W**at alle dye daer by
 ware hadde oren des lythas.
 mer he dye em alle dye ore
 hadde secht. **D**ye ore heeft
 tehoerene dye hoere sonder
 twiuel soeket he dye ore des
 herte. **H**ijr vme hebbet sor
 ghe dat dat woert dat ghy
 vntfanghe hebbet blyue yn
 den oren des herte. hebt sor
 ghe dat dat saet nyet en val
 le beneue den wech. **V**n dat
 dye bose gheest nyet en kome
 vn neme dat woert wt der
 memorien. **H**ebt sorghe dat
 dat strenachtighe lant dat
 saet nyet en vntfac vn dattet
 dye vruchte des guede werkes
 nyet en doe sonder dye wor
 tel der volstandich. **W**at voe
 le lude ghelieft dat se hoeren
 va gade vn se sette vp dye be
 ghynde des guede werkes.
 mer thant als se beghynne ghe
 moyet te werde myt weder
 stote of becringhe soe late se
 af dat se begonne hebben.

Dus en heeft dat stemghe
lant ghene vruchtich dat dat
saet dat began te groeyen met
en brengket ter vrucht der
volstandich. **W**at voele lude
als he hoere dat woert teghe
dye ghynich vñ vracheyt. soe
vñ vñ weerde se dye vracheyt. vñ
prysen dat men alle dynghe
vsmac. mer thant als dye
mytche spet dat he beghezen
mach soe vghet he dat he te
voere prysede. **W**ñ voele vñ
vñ dye als sy dat woert te
ghen dye vncuyshert hoere
vñ dye smette des vleysches
dye myt allone myt en be
ghere dye te doene. mer se
scame em oer vñ den dat
se ghedaen hebbe. mer thāt
als se dye schoenheyt des
vleysches fren vñ oere oghe
apēbaert soe wert dye ghe
dachte alsoe ter begherten
vntstekingē als of se oer noch
myt teghe dese begherten
te wederstane beraden en
hadde. vñ he doet dat te oer
delen vñ dye thant seluer vñ
ordelt hadde dat em ghedach
te dat he ghedaen hadde.
Wdy werde oer durwile bedroe
uet teghe dye sundē. nochtā
kyere wy weder totte selue
sundē na vñse wēnēne. Dus

weende balaam doe he sach dye
tenten des volkes vñ israhel.
vñ he begheerde dat he em
ghelijc werde moeste yn synre
doet vñ sechde. **M**yne spele
moet sterue myt der gherech
tigher doet. vñ myne achter
ste moete deser lude ghelijc
werde. **M**er thant doe dye vñ
deser droefheyt ailedē was
soe wert he bernede yn dye
quaetheyt der ghyericheden.
Wat vñ dye ghyfte dye em
belaeft ware soe gaf he den
met yn des volkes doet welkes
volkes doet he wonschede dat
he ghelijc werde mochte. vñ
he hadde vghete dat he beweet
hadde doe he myt lessche en
wilde dat he aumyds ghye
richerde bette bernede. **H**et
ys te merckene dat vñse he
bedudede setht. dat dye soeghe
vñ dye rijcheyde. vñ dye ghe
nuachte wt doen dat woert
gades of verwoeghe. want
se verwoegent. wat myt oere
vñudraghelyke ghepense ver
woeghe se dye strate der ghe
dachte. vñ als se dye guede
begherte myt en vghenghen
dat se gaen yn dat herte soe
doden se ten toeghanch des
adems daer dat leuen an
steet. **M**en sal oer merken

34
dat twee dynghe syn dyc he
toeuoeghet den rijcheyde. dat ys
sorchuoldyngh vñ ghmoechte.
Wat waerlyck vpletten se
dyc ghedachtē myt sorghen.
vñ myt aüvloedyghende ma
ken sy se vlytende. want myt
contrarie dynghe maken se
oere besytters ghequellēt vñ
vñreyne. mer om dat dyc ghe
noechte nyet vñgaderē en mach
mytten vernoye soe quellen
se tot eenre ander tijt aümyds
sorghē oers bewarens of hoe
de. vñ tot eenre ander tijt ver
wecken sy aümyds aüvloeyen
der vulre ghenoechten. **M**er
dyc guede eerde gheuet we
der aümyds lijdzaamheyt oe
re vrucht. **W**at et ys te we
ten dattet ghene dynghe en
syn dyc wy doen yst dat wy
oet nyet ghedoetsamlyck
vñses euen mynschē quaeth
en draghē. **W**at alsoe voele
als een mynsche hoethlyker
voertnemet. alsoe voele te
meer vñnt he yn deser werlt
dat em pijnlyker wert te
draghē. **W**at als dyc myne
vñs hertē vñ deser werlt
ghebreect. soe wasset vñs we
derstoet van der seluer werlt.
Vñr by yst dat wy voele lu
de syen guede dynghe doen.

vñ nochtā syen wy se vnder
eenre swaerre bordene der
droefnyssē swete. wāt se vlyen
thant dyc eertsche begheerten.
vñ noch werde se ghemoyet
myt haiderē gheselē. **M**er
na vñs herē woerde so ghe
uet weder vrucht aümyds
ghedoetsamly. **W**at vñme dat
se oetmodelyke dyc gheselē
vñsaen soe werde se na de
gheselynghe hoechtlyke toe
der rusten vñtfanghē. **A**ldus
tretmen dyc wīndruuen
mytē voete vñ sy smelt yn
den smake des wīns. **A**ldus
als dat alzaet myt stotene
wt ghepersēt ys soe later dat
droeb. vñ wert vet yn vuch
tichert des alys. **A**ldus aü
myds dorstene der delen
scherdet men dyc coerne wt
den stroe vñ se komē ghe
vermicht ter schure waert.
Soe wyē dan begheert vol
maectelyck dyc sunden te
verwīnē he pryē em oet
modelyck te vdraghene dyc
gheselynghe synre purgiry
ghe dat he hīr nāmaels
alsoe voele te suuerre home
totten rychter alse nu dat
vuer synre droefnyssē veget
synē roestichert. **I**n der poer
ten daer men doer gaet toe

¶ syno

sunte clemes kerck was een
dye seruius hyete den voele
van v lude myt my kenden.
arm vā guede mer rijke vā
vdyentē den langhe quyllyn
ghe vnmachtich ghemaect
hadde. **W**at vā synre iontheit
totten eende leuens lach he
allam. **W**at sal yet segghe
wat he en mochte myet sinen
dye myet en vmochte em vp
te richtē toe syttene vp den
bedde. myet en mochte he sy
ne hant tot synē monde brē
ghe. vū myet en vmochte
he em an dye ander sijde te
kyrē. **O**m desen te drien
waerē by em syn moder
vū syn broeder. **O**n wat he
vā aemysen mochte vnt
faen dat deyldē he den armē
aemysde synre moder vnde
broders handē. **O**n he en kē
de ghene lytter. mer he had
de ghecoft boeke van der
hellygher schryfturē. vnde he
vntfentk alrehande gheeste
lyke lude te herberghē. vū
dede dese boeke lesen sonder
vp haldē voer em lesen. **O**n
aldus gheschrydet dat he vol
maectelyck dye hellighe
schryfturē leerde alsoe ver
re alst synre proper matē
toe behoerde. **W**ant he. al

soe yet ghesert hebbe alle myt
alle ghene lyttere en bekende.
He prinde em altoes yn syn
re pyne gade te dancken
vū em te gheue te gades
laue nacht vnde dach em
te danckene. **M**er doe et
te hant tijt was dat syne
dus grote ghedoetsamheyt
solde werden gheloent soe
trat dye pyne wt synē vter
sten leden tot synē binnēste
leden daer dat leuen yn le
ghet. vnde he bekende dat
he thant steruen solde soe
vermaende he vrende ghees
telike mānen dye he te her
berghen vntfanghē hadde
dat se vpsaen solden vnde
dat se myt em lesen soldē dye
psalmen vū dat vberden
synre wtuaart. **O**n doe he
myt em al steruēde las soe
dede he haestelyke der gheen
re stēme swyghē dye daer
lasen. vū sechde em myt am
te vā groten gheroepe. swy
ghet en hoer dy myet woe
dye laue yn den hemele lu
den. vnde doe he tot dē laue
dye van binnē hoerde dye
ore synre herten neerstelick
ghast soe wert dye hellighe
syde vntbōndē van den v
vleysche. **M**er doe he wtuer

35
soe waert daer alsoe grote suetich-
teyt van roeke ghespreyt
dat alle dye daer by waere
myt auertaltyker suetich-
teyt veruult worde. alsoe dat se
daer by apenbaertlyck beken-
den dat em dye lauē yn den
hemel vntfanghē hadden.
Wnde myt desen dynghen
was wise monic dye tot noch
leuet. vñ he plecht myt grote
ghewenē te segghen dat tot
dat syn lytham begrauen
was soe en ghynck wt oe-
ren nesen mye dye suete roe-
ke. **S**yet myt wat eende he
van desen leuene voer dye
doe he yn desen leuene was
guedertiertlyck vñ oetmode-
lyck dye gheschynghen ver-
droeth. **H**ij vme na den
woerde vns heren soe ghas
dye guede eerde weder
vrucht by ghedoetsamheit
dye ghebourwet wert mytte
coltere der disciplinē vnde
quā ten roerne des weder-
loens. **M**er merct heue bro-
dere wat prouē vā vnscholt
moghē wy hebbē yn den
scarpen ordel gades dye v
drietelyck vñ slapeyck syn
te guede werke. vñ hebben
vntfanghē guet vñ hāde. oft
dese arme mynsche vñ soder

hande gades ghebade ver-
uulde. **W**nse here en moete
dan teghē vns myt toenen
dye apostelē dye dye schazē
der vngheleuinghe predylcē
de myt em trecke den ten
ryke. he en moete dye mar-
telazē teghē vns myt bren-
ghen dye ten hemelschē ryke
quame oer bloet stortende.
Wat sullē wy dan segghen
als wy desen seruulū daer
wy daer wy af ghespraken
hebbē syn sullē. welkes ar-
me dye langhe quellhynghe
vmmachtich helt mer noch
tant en bant se em myt vā
guede werke. **B**rodere
dyt aūpenset myt v selue vñ
verweket v selue aldus ter
vlytichyt der gueder werke
op dat als ghy nu dye gūden
mynschē voer v settet om dē
te volghē dat ghy dan oer ghe-
sellē wese moghet yn hemelrike.
Des sonnēdaghes toe vaste
lauent Lucas ewangeli
In der tijt nā ihesus myt em
sine twelf ionghere vñ sechde
em. **S**yet wy gaen op toe ihe-
rusalē wert vñ alle dynghe
sullē veruult werde dye ghe-
schreue syn aūmpds dē aphe-
te van des mynschen sone.
Wat he sal den heydenen

ghelouert werden vñ bespot
tet vñ ghegheyselt vñ bespe
ghen werde. **W**ñ na dē dat
se em hebbē ghegheyselt sul
len se em dodē vñ ten derde
daghe sal he verrisen. **U**nde
dye discipule en vstondē niet
vā desen want dyt woert
was van em vborghen vñ
se en vstonden niet dat mē
sechde. **W**ñ et ghuyel doe he
iherico ghenaehte soe sat een
blynde by den weghe byddē
de aelmyssen. vñ doe hoerde he
dye scharen voer em ghaen
soe vraghede he wat daer
were. **H**e sechden em dat daer
ihesus van nazareth voer
ghynghē. **W**ñ he ryep vnde
sechde. **I**hesu dauids soen
vntfarme dy myns. **U**nde
dye voer ghynghe beryspe
den em dat he swyghē solde.
mer he ryep voele meer.
Dauids soene vntfarme dy
myns. **E**nde ihesus bleef staē
de vñ hyete em tot em bren
ghen. **W**ñ doe he em ghenaeht
was vraghede he em vñ sech
de. **W**at wylstu dat yck dy
doen sal. **W**ñ he sechde. **H**e
dat yck sven moghe. **U**nde
ihesus sechde em. **S**yth dyn
gheloue heuet dy ghesont
ghemaket. **W**ñ te hantē

sach he vñ volghede em gade
lauende. **U**nde al dat volck
alsē dat sach soe gāst gode
lof. **S**unte gregorius omelie
vp dit selue ewāgeli die
preditte den volcke te romē
in sunte peters kercke.

Use vloeser voersien
de dat vñ syne pas
sie sinre ionghere
herte beorouet werde solde
soe voerserde he em langhere
te voerē dye pyne der seluer
passien. vñ oer dye glorie sy
re verrisenisse. vp dat alse
sy em syen steruē als em
voersyt was dat se niet huy
uelē en soldē he en soldē v
rysen. **M**er vñ dat se noch
vleyschelyck wazē soe en
mochtē se vñ gheerze ma
merē begripē dat woert
deser vhalentē vñ aldus
quant tot eenē myrakel.
Woer oer oghē vnsentē een
blynde dat lytchup dat se
dye dye woerde der hemel
sicher beterkemisse niet en
begrepen dat se hemelsche
werke ter ghelouen vast
maken solde. **M**er dye myr
maulē des herē vñ vns be
halderē hēue brodere sal
men alsoe vntfaen dat men
vñ der waerhert gheloue

dat se ghedaen syn vñ noch
tan dat se vns beteykenisse
vns pets wat bewysen. **W**at
syne werke toene vns by der
moghentheert een ander dynck.
vñ by gheestelyker vstande
myse spreke se een and dynck.
Siet wre dese blynde was
na der hystorien en weten
wy nyet. mer nochtan wete
wy wen he aumyds gheeste
lyker vstandemisse bedudet.
Wat dat mynschelyke ghe
slechte ys blynt dat yn vnse
verste vader vdrue ys va
den blytscappē des paradys
vñ en weet nyet dye daer
heyt des ousten lychtes mer
et gheoghet ghedoeghet dye
donckemisse synre vdoeme
myse. **M**er nochtā waert
dat verlycht aumyds teghe
woerdychert syns vloers
dattet tehan aumyds beghe
te syen mach dye blytscap
des ynwendyghes lychtes vñ
dattet dye ghanghe vā gue
den werckē sette mach yn
den weghe des leuens. **M**er
et ys te merckē dat als men
seyt dat doe ihesus iherico ge
naecte dye blynde vlycht wort.
Wat iherico bedudet dye ma
ne vñ yn der hellygher schrif
ture set men dye mane voer

dat ghebreck des vleysches.
Wat vñ dat by den vñ der
maent dye mane kymptet.
soe beteykent se dat ghebrek
vnser sterfth. **D**oe dus
vnse he iherico ghenaecke soe
quā dye blynde weder totten
lychte. **W**at dye gothert dat
ghebrek vnser vleysches vnt
fent soe vntfent dat my
schelyke gheslechte dat lyt
weder dattet vlaeren hadde.
Want daer af dat god my
schelyke dymghe doghede daer
mede wert dye mynschelich
vheuen toe den gotlykē dym
ghē. **V**ñ te rechte fbeschruiet
men dat dese blynde by den
weghe sat vñ aelmisse bat.
Wat dye waerheyt secht selue.
Ich byn dye wech. **D**ye dan
nyet en weet dye claerheyt
des ewyghē lychtes he ys
blynt. mer yst dat he thant
yn den verloeser gheloest
soe syttet he by den weghe.
mer yst dat he thant gheloest
mer vnsset em te bydden
dat he vntfaen mach dat ewi
ghe lycht. vñ holt he vp van
bedynghe soe syttet dye blyn
de by dē weghe mer he en
byddet nyet. **M**er yst dat
ghy ghelouet vñ byddet soe
syttet dye blynde by dē weghe

vñ byddet. **S**oe wy dan dye
donckerheyde synre blyuht
bekent soe wy vstaet dat
lycht der ewyghyht dat em
vntbreke he roepe tot den
morghe syns herte. **I**he roepe
mytten stemme synre ghedach
te vñ segghe. **I**hesu dauids
sone vntfarme dy myns.
Mer wat daer na volghet
doe dye blinde riep hore wy.
Wñ dye voer ghynghe beris
pede em dat he swyghen
solde. **W**at betekene dese
dye voer ghaen als ihesus
komet sonder dye scharen
dor vleyschelyker begheerte
vñ dat gheruchte der sundē
dye te voere eer ihesus tot
vnsen herte komet vnse ghe
pense scheidē myt oere betae
lynghe. vñ dye stemme des
herte yn bedynghe vstueren.
Want ducwyle als wy te ga
de kyere wyllē na vnse sun
den dye wy ghedaen hebbē.
~~soe komē yn vnse herte vñ~~
als wy vns pynē te beden te
ghe dye selue sundē dye wy
ghedaen hebbē soe komē yn
vnse herte dye beelde der sū
den dye wy ghedaen hebbē
vñ weder slaen dye scarpheyt
vnsen ghedachte vñ se make
dat herte confus vñ bedruct

ke dye stemme vnser ghebedes.
Daer vñ dye voer ghynghe
beryspedē em dat he swyghē
solde. **W**at eer dat ihesus tot
vnsen herte komet dye quade
dye wy ghedaen hebbē dye
myt oere beelde yn vnse ghe
dachten gheuallē syn. se ver
stuzē vns yn vnser bedyn
ghe. **M**er wat hiet toe dese
bynde dye te vlychtene was
dede laet vns hoere. **D**aer vol
ghet na. **M**er he riep voele
te meer. **D**auids sone vnt
farme dy myns. **S**pet den
dye dye scaere beryspet dat
he swyghen sal roept meer
vñ meer. **W**at soe wy meer
bedruct werde myt swaere
gheruchte der ghepense alsoe
voele sullē wy te bernontly
ker yn bedynghe staen. **D**e
se schaere weder secht dat
wy myt roepē en sullen.
Wat wy līdē ducwyle yn
vnser bedynghe dye fanta
syen of dye beelde vnser
sundē mer et ys noet dat
dye stemme vnser herte soe
sy hardelyker vdreuen wort
dat sye soe voele te meer
neernstigher sy dat sy dat
gheruchte van vntemelyke
ghepense verwynne vñ dat
se ten guedtyerē oren vns

here an lygghe myt groeth
oerre morelycheyt. **W**at al
soe ytk wane soe bekenit elc
yn emselue dat wy segghen.
Wat als wy vā deser werlt
vnse moet toe gade wert v
wandele. als wy vns kre
zē ten werke des ghebedes
dye dnynghe dye wy te voere
myt ghenuechte dedē dye
lydē wy namaels yn bedy
ghe swaer vñ morelytk.
Wat cume wert dye ghe
dachte daer af vā den oghe
vnser ghedachte mytter hant
der hellygher begheerte vra
ghet. **C**ume machmē dye beel
dē daer af verwynē myt ghe
wene der penitēcie. mer al
se wy sterckelyke yn bedyn
ghe syn soe sette wy vnse ghe
dachte vaste yn ihesū dye daer
voer gaet. **M**er vñc volghet
daer na. **M**er ihesus bleef
staende vñ lyete dat men
den blynde tot em brochte.
Siet he staet dye te voeren
voer ghynt. **W**at als wy
als noch lyde yn vnse ghebe
de dye schare der beelden
soe voelē wy yn eenre manie
re dat ihūs voer vns gaet.
Mer als wy sterckelyke yn
bedynghen staen soe staet ihūs.
vñ dat he dat lycht wederghen

ue. **W**at god wert sterckely
ke yn dat herte gheuestet.
vñ dattet vīazene lycht wer
de weder ghemaect. **N**ochtā
yn desen dnynghe bewysset
vns vnse here anders wat
dat men orberlytk verstaen
mach vā synre mynscheyt vñ
synre godheyt. **W**at vnse hē
dye voerglynt hoerde dē
blynde roepē. mer he bleef
staende. vñ dede myrakel
em frende te makē. **W**ant
aūgaen behoert der mynsch
toe vñ dat staen der gotheyt.
Wat na der mynscheyt hadde
he ghebaze te werde. te wasse.
te sterue. vñ te vrsen vñ auer
gaen vā der eenre stad tot
der ander. daer vñc want
ghene wandelnynghe yn der
gotheyt ys vñ dat selue ver
wandele ys auergaen soe ys
waerlytk dese auerganc vā
den vleysche vñ nyet van
der gotheyt. **W**at na der
gotheyt behoert em toe al
toes te stane. **W**at he ys ahe
weghe altoes teghewoerdich
noth by beruerene en komet
he noth by beruerene en gaet
he nyet en wech. **V**nse here
voergaende hoert dē blynde
roepē. vñ staondemacket he
emsvende. **W**ant nyet alle

ne by synre mynscheit vint
fermet he yn mede te lydene
den stemē vnser blyndheyt.
mer dye ghenade stort vns
yn dat lycht aumyds der
gottiker moghentē. **M**er
sal merke wat he den roepē
den blynde seyt. **W**at wyl
stu dat yck dy doe. **E**n wiste
he myet dye den blynde dat
lycht gheue mochte wat dat
he wolde. **M**er he wyl dat
men em bydde dat he voer
weet dat wy bydde wyllē
yn dat he vlenē mach. **H**e
vmaent vns cenradelyc dat
wy bydde sullē. yn nochtan
secht he. **V**ader weet wat
v noet ys eer ghy em byddet.
Daer toe soect he dat men
em bydde sal vp dat he dat
herte verwecke toe bedynghe.
Hir by soe secht daer dye bly
de te hant toe. **H**ere dat yck
sven mach. **S**yt dye blynde
en byddet vā vnse hē gheen
golt mer he eyssijet dat licht
he merctet cleynē butē den
lychte niet te erschene. **W**at
al yst dat dye blynde yetswat
hebbē mach sonder dat lycht
myet sven dat he heuet. **H**ir
vme lreue broder's laet vns
desen blynde volghē den wy
ghehoert hebbē dat he yn dē

lythame vñ yn der syelē ghe
sont ghemaeet ys. **V**ñ eysche
wy vā vnse hē myet valsthe
rycheydē noch eertsthe gaue.
noch vlyende eere mer dat
lychte vñ myet dat lycht dat
men yn ene stat beslute mach
of dat dat tot eenze tijt eyndet
dat mytte vndergaen der
nachte verwadelt wort dat
wy ghemerulich mytte beeste
sven. **M**er laet vns soekē dat
lycht dat wy allene mytte en
ghele sven moghē. dat gheen
beghyn en doet vprisen noch
eynde en benauwet. **V**ñ tot
ten lychte wert ys dye ghelo
ue dye wech. **H**ir vñ ant
worde men te rechte staphā
tes den blynde den mē sven
de maken solde. **S**ve dynghe
loue heeft dy ghesont ghemaeet.
Mer hir toe secht dat vley
schelyke ghepense. **W**oe mach
yck dat gheestelyke lycht soe
kē dat yck myet sven en mach.
waer by byn yckes seker of
dat lycht sy dat voer den
vleyschelykē oghē myet en
schynet. **M**er et ys dat elck
roztelyck dese ghepense antwo
dē mach. **W**at dese dynghe
dye vnse ghedachte gheuoelt
en penset se myet aumyds dē
lythā mer aumyds der syelē.

he en mach sonder dat licht

Wā myemāt en syet syne syele.
nochtan en twyuelte he nyet he
en hebbe eene syele dye he nyet
en syet. **W**āt vā der vnsyen
lyker syele wert dat syenly
ke lythā regiert. **W**āt haelt
men en wech dat vnsyenlyk
ys soe valtēt thant neder dat
syenlyke schein te staen. **A**ldus
leuet men yn dese syenlyke le
uene vā eenre vnsyenlyke
substānien. **W**ā twyuelte mē dan
dat een vnsyenlyk leuen ys.
Hier laet vns thant hoeren
wat ghedaen wert dyen bly
dē dye daer bat of wat he de
de. daer volghet **S**taphants
sach he vā volghede em. **H**e
syet vā volghet. dye werket
dat guede dat he weet vā ver
staet. mer he syt vā envolghet
nyet dye dat guet vstaet vā
dat veruweert te doene.
Ist dan lyeue broedere dat wy
dye blyntheyt vnsel pelgri
maedsen thant bekēnē vā
yst dat wy ghelouēde yn dye
gheestelyke sacramentē vā
ses vloesers dan sūtē wy by
den weghe. **I**st dat wy dage
lyx bedende vā vnsē scēpper
dat lytēt byddē. yst dat wy
dat selue lytēt thant syen by
vstandenisse soe syn wy vlyt
tet vā vnsel blyntē soe laet

vns ihesū dye wy mytter
ghedarytē syen. myttē werke
volghē. laet vns ansyen war
waert he gaet vā halde wy
syne voetslappē em na te vol
ghene. **W**āt dye volghet ihe
sū dye syne werke na volcht.
Wāt hīr af secht he. **V**olghe
my vā laet dye dodē oer do
den begrauē. **W**āt dat volgē
secht he syne werke te vol
ghē. **H**īr af vmaent he erht
vā seyt. **S**oe wy my dyent
he volghet my. **M**erke wy hīr
vme werwaert he gaet dat
wy vdyenē moghē em te vol
ghē. **S**yt al ys he dye hē vnde
schepper der enghelē. doe he
vnsē natuer vntsaen solde soe
quā he yn eenre ionfrouwe
lythā nochtā en wolde he yn
deser werlt nyet ghebaerē
werdē aumyds rīthenden.
mer he vrees eene arme mo
der. vā hīr vme ghebrack
oer een lam dat men voer
em gheoffert solde hebbē. se
vant ionghe dūuē of een paer
tortel dūuē tot eenre offertā
de. **V**nde he en wolde yn
deser werlt ghenen voerspoet
hebbē. **W**ā he verdroeth las
ter vnde spottynghē. bespu
wrynghē vnde gheyselynghē.
kennebacken sleghe. dye

doerne crone vnde crute dat
ghedoghede he. **W**nde vmdat
wy mytter ghenoechte der
lychamliker dringhe gheuallē
syn van der ynwendingher
blytscap myt wat bytterhey
den men derwaert koemt
tughede he. wat sal dan een
mynsche voer em seluē līdē
of god vū dīe mynschē soe
grote dringhe ghedoghede.
Dye dan yn crīstum thant
gheloeft vū noch na volgt
dīe gherwyne der ghverich
vnde verheffet yn houerdich
der eeren vnde vnsteken
mytten brande des hates.
vnde em besmytten myt ho
vnsuuerheyden der vnayfch
heyt. vnde begheert he dīe
voer spoedygheyt dīe yn dīe
wertt syn ihesū daer he yn
ghelouede veruūwert he
te volghen. want he wandert
yn verkerden weghe vs
dat he blytscap vnde ghenoech
te begheert den syn leydes
man ghetoeft heeft dē wech
der bytterheyt. **R**oepen wy
weder voer vnsē oghe dīe
sunden dīe wy ghedaen heb
ben merken wy woe vnsē
lyck vnsē rīchter komē sal
dīe te rāshene **B**ereyden
wy vnsē herte ten tranen.

vnsē leuen sy tot eenen tyde
yn bytterheyt der penyten
tien vp dattet dīe ewelyke
bytterheyt nyet en gheuoele
yn der wrake. **W**ant by den
scryene werden wy totten
blytscappen gheuoeert als vns
dīe waerheyt belaeft dīe secht.
Saluyth syn dīe wenen. wat
sy sullen ghetroest werden.
Mer by den blytscappē komet
men toe den schryenen. **A**ls
dīe selue waerheyt oertont
vnde secht. **W**dee v dīe nu
lachtet. want ghy sult wene
vnde schryen. **I**st dan dat
wy dīe blytscap van den
loene soeken daer yn te ko
mene soe laet vns halden
dīe bytterheyt der penyten
tien yn den weghe. **W**nde
aldus gheuallēt dat vnsē le
uen nyet allene yn gade
en vordert mer dat dese
vnsē wanderynghe oer dīe
anderen ten laue gades vnt
steket. **W**nde hīr by soe
volghet daer na. **W**nde al
dat volck alst dyt sacht soe
gaft gade loff. **O**p den ier
sten formendach yn der
vaste sate mattheus ewāgeli.

In der tyt wert ihesus ghe
leyt yn dīe wyldernisse vā
den gheeste vp dat he van

den diuuel betaert werde
solde. **W**nde doe he gheuastet
hadde viertich daghe vnde
viertich nachte soe hongher-
de em daer na. **W**nde dye
betaere quam tot em vnde
sechde em. **H**ystu gades sone
soe sech dat dese stenen broet
werden. **H**e antworde vñ
sechde. **E**t ys gheschreuen.
Syt allene leuet dye myn-
sche yn den brode mer yn
elken woerde dat wt den
monde gades gaet. **D**oe
nam em dye diuuel myt
em yn dye hellighe stat. vñ
sette em vp den prynappel
des tempels vnde sechde em.
Hystu gades sone laet dyne
der vallen want et ys ghe-
schreuen. **H**e heeft synen en-
ghel beualen van dy se sulle
dy draghen yn den handen
dattu machschyen an ghenē
steen en stotes dynen voet.
Ihesus sechde em echter. **E**t
ys gheschreuen. **D**u en salt
dynen here dynen myet be-
taere. **E**chter nam em dye
diuuel myt em vp eenē hoge
berth vnde wysede em alle
dye ryke der werlt vnde dye
glorie daer af. vñ he sechde
em. **A**lle dese dynghe wyl-
yck dy ghuen yst dattu ne-

deruallede my anbedest. **D**oe
sechde em ihesus. **S**chantz sa-
thanas wat et ys gheschreue.
Du salt anbeden dyne he
dynen god vnde dyn allene
dynen. **D**a lyet em dye di-
uel. **W**nde syet dye enghelē
quamen vnde dyende em.
Sunte gregorius omelic
vp dit selue ewāgeli dye
he preditte dē volke te romē
yn sūte constantinus kerkze

Smyghe lude ple-
ghē te twyuelē vā
wat gheeste ihesus
yn dye wyldernysse gheleyt
wert om dat dat daer na
volghet. **D**ye diuuel nam
em yn dye hellighe stat. vñ
echter he nam em myt em
yn eenen hoghe berch. **M**er
waerlyck sonder alle vraghe
nemet temelyck datmen ghe-
louen sal dat he vā den hel-
lyghen gheeste yn dye wyl-
dernysse gheleyt wert vp
dat em daer syn gheest ley-
de daer em dye diuuel vynde
solde te betaerene. **M**er syet
als men secht dat god my-
sche yn dye hellighe stat
of vp eenen hoghen berth
waert van den diuuel myt
em ghenamen. soe vntulpyet
dat dye ghedachte vnde dye

mynschelyke oren vntfeyn
em dat te hoerene. **A**ls wy noch
tan bekēnē dat dese dringhe
myet vngheloeftlyck en syn
yft dat wy yn em syne ande
re wercke mercken. **S**cher
dye diuuel ys alre quader
mynschen houet vñ alle qua
de mynschen synsyne lede.
Vn en was pylatus des diu
uels tyt myet. **E**n warē des
diuuels lede myet dye ioden
dye cristum veruolgheden.
vnde dye rydders dye em
cruyften. **W**at wonder yft
dan dat he em van den ghe
nen lyet vp den bēth leyde
dye oec vdroech dat em syne
lede cruyfte. **M**er vme en
yft vnse verloeser myet vn
weert dat he betaert wer
den wolde dye ghekomen
was vm ghedodet te werde.
Want dat was recht dat
he aldus vnse betarynghe
verwynen solde als alsoe
he komen was vm myt sy
nen dode vnse doet te ver
wynnen. **M**er wy sullen
weten dat dye betarynghe
yn drierhande manieren
gheschiet ys. dat ys. myt
ynsendene. myt ghenoech
te. vñ myt consente. **V**nde
als wy betaert werden

soe vallē wy durwoyle yn ghe
noechte ofte oec yn consent.
Want vm dat wy vandes
vleysches fundē ghebaerē
syn soe draghē wy yn vns
seluen daer wy dye stryde
af lydede. **M**er god dye
mynschelyck vntfendē yn
eenre ioncfrouwe lytham.
he quam yn dye werlt son
der funde. vñ he en droech
myet yn em seluen dat te
ghen em street. **M**er vme
mochte he betaert werde
by ynsende van ghepense
mer dye ghenoechte der
sunden en quetsen syne
ghedachte myet. **V**n hie
vme was al des diuuels be
taerynghe van hute vnde
myet vā bynē. mer yft dat
wy ansyen dye ordynatie
synre betarynghe soe merckē
wy myt woe groter groeth
wy vā betarynghe vloest
werden. **D**ye alde vyant
rechtēde em yn drien bet
arynghen teghen vnse ver
ten vader. **W**ant he betaert
de em myt gulsycheit. myt
ydele glorie vnde myt
ghiericheyt. **M**er he ver
wan em yn desen betaryn
ghe. **W**at he dede em vnder
yn den dat he em consen

tyerde. **H**e betaerde em myt
 gulsichheit doe he em toende
 dye spyse van den vbadene
 holte. vñ he se em ryet te etene.
Wñ he betaerde em myt ydel
 ze glorie doe he sechde. **G**hy
 sult wesen alse guede. **W**nde
 he betaerde em mytter be
 gheerte der ghierichheit doe
 he sechde. wetede guet vnde
 quaet. **W**at ghierich en ys niet
 allene vā ghelde mer oet vā
 hoecherde. **W**at dat sechme
 te rechte ghierich als mē boue
 mate hoecher begheert. **W**at
 weret dat dye ghierich dye
 roef der eeren myt toe en
 behoerde soe en solde sunte
 paulus myt segghe vā den
 een ghebaere sone gades. **H**e
 en myttet ghenen roef dat
 he gade ghelyck was. **H**ij
 yn dan trete dye duuel vn
 sen verste vader ter houer
 dyck daer he em mede ver
 wette tot ghierich der hoech.
Mer mytten manere daer
 he den verste mynsche mede
 nederwarp mytten seluen
 manere doe he den andere
 mynsche betaerde wert he
 vā em vndergheworpe. **W**at
 he betaert em myt gulsich
 als he secht. **S**egghe dat dese
 stene broet werde. **B**y ydelre

glorie betaerde he em als he
 secht. **D**ystu gades sone soe
 laet dy neder valle. **H**e betaer
 de em by ghierich der hoer
 heyt als he em alle dye ryke
 der werlt toenet vñ secht.
Alle dese dynghe sal yck dy
 gheue yst dattu nederuallē
 de my anbedes. **M**er mytte
 selue manere wert he van
 den andre mynsche verwon
 nen daer he mede vbyde
 dat he der versten mynsche
 verwonne hadde vp dat he
 wt vnsen herten gaen sal ghe
 uanghen by den selue toegan
 ghe daer he mede yn come
 was vñ hyet vns gheuan
 ghe. **M**er lyeue brodere een
 ander dynck ys dat wy sul
 le merckē yn desen bekaer
 ghe vns here. **W**at doe he
 vā den duuele betaert wart
 antworde he em hellighe
 woerde. **W**ñ he dye mytten
 woerde dat he seluer was
 synē betaerre hadde moghe
 vsmcken yn den gront der
 helle. he en toende myt dye
 cracht synre moghentheit.
 mer he sechde em allene
 baden der helligher schrif
 turen vp dat he vns exem
 pel solde gheuen synre ghe
 doechsamheit dat alsoe

Duckwyle als wy vā den qua-
den mynsche yet lyden dat
wy dan meer verwecket sul-
len werde ter lezinghe dan
ter wrake. **N**erit woe groet
dye ghelydesamheyt gades
ys. vñ woe groet vnse vnlid-
samheyt ys. **I**st dat wy myt
vnrechte of myt enyghen
quetsynghe gheporret wer-
den soe werde wy myt grā-
scap beroert. of wy wraken
vns selue alsoe voele als wy
moghe ofte dat wy myet doen
en moghe dreighe wy. **S**pet
vnse here verdroech den we-
derstoet vā den diuel vñ
he en antworde anders myet
dan woerde der sachtmodich.
He verdroech den he hadde
moghen pynighen dattet
te hogher yn synen lof was-
sen solde weert dat he syne
vrant myet en deleghede
mer lyde verwone. **V**ñ et
ys te merckene dat daer-
na volghet. **W**ant als dye
diuel en weth ghenich soe
dyende em dye enghelen.
Wnde wat waert anders
ghetoent yn desen dynghe
dan twe natueren eens per-
sonen. **W**ant he ys myn-
sche den dye diuel bemert.
vnde dye selue ys god den

dye enghelen dyene. **H**ir-
um laet vns yn em beken-
ne vnse natuer. want en
hadde diuel myet ghemert
dat he mynsche was he en
hadde em myet bemert. **E**re
wy dan em yn synre goth.
want en hadde he myet god
ghewest bauen alle dynghe
dye enghelen en hadde em
myet ghedrent yn enygher-
manieren. **N**er vñ dat
dyt ewangelium toe deser tijt
beteint. want wy hebben
daer yn ghehoeret vnser
verloesers vasten vā vper-
tych daghen. **W**ant wy die
tijt van den vperlich daghe
te vasten beghynen soe ys
vns te vclazene waer vñ
dese vaste halt yn ghetal vā
vperlich daghe. **W**at vñ
dat moyses dye witte vnt-
faen solde soe vastede he an-
derwerue dye vperlich da-
ghe. **I**hesus vastede oec yn
dye wyldermyse vperlich
daghe. **D**ye streper der myn-
schen komēde toe den myn-
sche yn vperlich daghe en
nam he al myt alle ~~spyse~~ ghe-
ne spyse. **W**y alsoe voele als
wy moghe pynighe wy vns
oec elkes iaers tot eenre tijt
vā vperlich daghe vnse vleisch

te quellene myt vastene. **W**aer vm halt men dus vā
vastē myt ghetal vā vvertich
daghe sonder dat dye doghet
vā den tien ghebade veruult
wert by den vyer boeke des
hellyghen ewangelis. **W**at
als men tienwerf vyer neemt
soe wertet vvertich. **W**at dā
voldoen wy dye tien ghebade
als wy volmaectelyck vol
doen dye vyer boeke des hel
lyghen ewangelis. **W**n wt
desen dynghe mach mē een
ander dynck gheloue. **W**at
yn desen sterfelyckē lytham
syn wy ghemaect van vier
elementē vñ mytte waellus
ten des selues lythams gaen
wy teghens dye ghebade
vns here. **W**at vnses here
ghebade syn beuanghe yn
den tien ghebade. **H**yr vm
wāt wy by den begheerte
des vleysches vsmact hebbe
dye ghebade vā den tien ge
bade soe yst recht dat wy
dat selue vleysch vperwer
ue tienwerue quelle. **A**l ys
noch een ander dat mē ver
staen mach vā deser tyt vier
tich daghe te vastē. **W**at vā
desē teghewoerdyghē daghe
totte blytscappē der paesche
hker hoechtijt komē ses me

ken vñ dese weke halde twee
vñ vvertich daghe. vñ als
men daer aff tredet ses son
nēdaghe dye men myet en
vastet soe en bliue daer myet
meer dan ses vñ dertich da
ghe dye men vastet. **U**nde
dat een iaer loept. heeft drie
hondert vñ vyf vñ tsestich
daghe. soe quelle wy vns ses
vñ dertich daghe vñ gheue
gade rechte als den tiende
vā vnsē iaa iaere. vp dat wy
dye vns selue gheleest hebbe
hynen den iare dat wy ut
fanghen dat wy vns vnsē
makere dode sülle by absti
nencie. vnde em daer yn
tiende gheue. **H**yr by lyeue
brodere ghelyck dat v beua
len ys yn dye witte te offerē
dye tiende vā vnsē dynghe
alsoe offert oec den scepier
dē tiende vā den daghen.
Elc yn alsoe voele als he v
mach vmaghere vñ quelle
des vleisches begheerte vñ
dode dye vuele ghenuechte
dat he na sunte pauwels
woert eene leuedyghē offer
hande werde. **W**at mē do
det dye offerhade. vñ se
leuet als een mysthe van
den leuene myet en ghebre
ket vñ dat he em nochtā

dodet vā vleyscheyker beghe-
ten. **D**at blyde vleysch trecke
vns totte sundē vñ dat ghe-
quellet moete vns weder lei-
den toe der ghenadē. **W**ant
dye werker vnser doet by
der vrucht des vbadē holtē
brack he dye ghebade des
leuens. **W**y dan dye vā der
blijtscap des paradises ghe-
uallē syn by der spysen laet
vns totter blijtscap weder
upstaen by vastē yn alsoe
voele als wy v̄moghē. **H**er
nyemāt en sal wanē dat
em dyt vastē allene ghenoech
wesen mach vñ dat vñse hē
by den pphete secht. **E**n ys dit
myet dat vastē dat yck ver-
maere hebbe. **V**ñ he secht daer
na. brec den ghenē dye hou-
gher heeft dyn broet vñ dye
arme vñ vreemde leyde yn
dyn huys. **A**stu eenē naecte
sieste decke em. vñ verwer-
de dyn vleysch myet. **D**us
priset got dye vastē dye voer
synē oghē vphēffet dye hant
mytter aelmysse dat men
doet mytter mynen des eue
mynschen dat men myt gu-
dicheit doet of bereydet.
Hyr v̄me dattu dy seluen
vntrekeft dat ghyf eenen
anderē. **V**ñ daer dyn vlei-

sche af ghecastet wert daer
v̄make mede dyns euen
mynsche vleysch dat ghebrek
heeft. **H**yr af secht vñse hē
by den pphete. **A**ls ghy vas-
teden vñ wenedē doe en
vastede ghy myet. vñ als
ghy etet vñ drynket soe
eten ghy tot vñ dryncken
tot vn̄es selues behoef. **W**at
dye etet vñ drynket tot syns
selues behoef dye dye voetsel
des lythams dat ghemeyne
ghyfte syn vn̄es scapper
neemt sonder den armen
daer mede te deplen. **W**ande
elc vastet tot syns selues be-
hoef yst dat he dynghe dye
he em tot eenre tijt vntrekeft
den armen myet en gheuet.
mer haldet daer vñ dat hēt
namaels synē buke gheue
mach. **H**yr af ys by iohel ghe-
secht. **H**elighet dye vasten.
wāt dat ys dye vastē te helly-
ghene. dat men gade toene
werdyghe suuerhē des vley-
sches myt anderē guede wer-
ken daer toe ghedaen. **D**ye
toerne halde vp. vñ dat ghe-
schelde werde te myet. **W**at
te v̄gheues maght mē dat
vleysch yst dat men dē moet
myet en bedroynghet van
synē quade beghertē. **W**ant

unse hē setht by den pphete .
Syet yn den daghe unse vas-
tens wert unse wyllē ghevon-
den. ghy vastet ten slyde vnde
ter scheldynghe vñ ghy slaet
vngthenadelich mytter vuest.
vñ ghy maent alle dye gheue
dye v schuldrych syn. **W**at wie
den gheue dye em schuldrych
ys maent vm dat he em ghe-
leent heeft he en doet daer
ghene vnrecht an. mer et ys
recht dye em yn penitēcie n
vmaghet dat he dat oer vnt
segghe dat em myt rechte
toe behoert. **A**ldus vns ghepūt
werdē vñ yn penitēcie n syn
wert vā gade vlaetē dat wy
vnrechtelich ghedaen hebbe.
yst dat wi vm syne myne v
laetē dat vns gherechtelyc toe
behoert. **Op den sonnēdach**

voer palmē. Johānes ewāgeli

In der tijt sechde ihesus den
scharē der yodē vñ den princē
der priestere. **W**ye vā v ludē
sal my berispe vā sūde. **O**f ick
dye waert segghe waer vme
en gheloue ghy my myet. **D**ie vā
gade ys he hoert gades woert.
Wñ daer vme en hoere ghy des
myet. **W**at ghy vā gade myet
en syt. **I**hr vme antwoerden
em dye yodē vñ sechde. **V**nde
segghe wy myet wael wattu

een samaritanen byst vñ hebbes
den diuel. **I**hesus antworde.
Ick en hebbe den diuel myet.
mer yck eere mynē vader.
vñ ghy hebbet my vnēer ghe-
daen. **W**ñ yck en soeke myne
glorie myet. he ys dye se soekē
sal vñ ordele. **W**oerwaer
voerwaer segg yck v soe wy
myne woerde halt he en sal
erwelc den doet myet syen.
Daer vm seyde dye yodē. **N**u
bekēne wy dattu den diuel
heues. **A**braham ys doet vñ dye
pphetē vñ du segghest soe wye
myne woerde haldet he en sal
erwelike myet smaekē dē doet.
Wñ bystu meerre dan unse
vader abrahā dye doet ys vñ
dye pphetē syn doet. **W**ien
makrestu dy selue. **I**hesus ant-
worde. **I**st dat yck my seluen
glorificiere soe en ys myne
glorie myet. **E**t ys myn vader
dye my glorificiert den ghy
segghet dat he ys unse god vñ
ghy en kendes myet. mer ic kē-
ne em. vñ yst dat yck segghe
dat yck em myet en kēne soe
sal yck ghelich v loghenach-
tich syn. **M**er yck weet em
vñ halde syne woerde. **A**brahā
unse vader vbljde dat he my-
nē dath syen solde. he heuet
den ghespen vñ he ys vbljct.

Hijr om sechden dye rode toe
em. Du en heuest noch nyet
vijftich iaer vñ hebbest abra
ham ghesyen. **I**hesus sechde
em. **W**oerwaer voerwaer
segghe yck v eer abrahā wert
soe byn yck. **H**ijr vme neme
se stene dat sye yn em wer
pē solden. **M**er ihesus vbrach
em vñ ghenck wt den tem
pel. **S**unte gregorius omelie
op dit selue ewangeli die
he preditte den volke te
romē yn sunte peters ker
ke des apostels.

Mer lyeue brodere
dye sachtmoedich
gades. he was ko
mē dye sundē te vlaeten. vñ
he sechde. wyre vā v ludē sal
sal my berispe vā sunden.
He en vervinweerde nyet by
redenē te toenē dat he gheen
sunder en ys dye witter nacht
der gotheit mochte dye sun
deren guet maken. **M**er et
ys harde vreselyck dat he
na sechde. **D**ye vā gade ys
he hoert gades woerde. daer
vm en hoer ghy dye nyet.
wāt ghy vā gade nyet en sijn.
Wāt yst dat ghy gades woer
de hoert dye vā gade ys vñ
dat he gades woerde nyet hoe
ren en mach soe wy vā em

nyet en ys. soe vraghe elck
em selue of he gades woert
ontfaet mytte hoerē sijns
hertē. vñ he sal vstaen vā
wien he sy. **D**ye waerheit
beueelt dat hemelsche vader
lant te begheerē vñ des vlei
ches begheertē te vsmaden
der werlt glorie te vliene.
vñ gheen vreemt guet te be
gherene. vñ dat eyghe guet
te gheue. **H**ijr om merck
elck vā v ludē yn em seluen
ofte dese gades stēme gheko
mē ys yn dyore sijns hertē.
vñ he sal te hant bekēnen of
he vā gade ys. **W**āt sommighe
syn dye gades ghebadē oec
nyet hoerē en wylle myt dē
ore oers hertē lythams. vñ
et syn sommighe dye gades
woert mytte oren oers lyth
ams vntfaen. mer se en be
gripen nyet myt enygher
begheertē des hertē. **W**nde
sommighe syn dye gheerne
gades woerde hoerē. alsoe
oec dat se wenende wōdē
vā berouwenisse. mer na
der tijt vā oerē tranē kye
se weder ter quaetheyt. **D**ese
en hoerē nyet oerbaerlike ga
des woerde. **W**āt se vervin
wōdē dye te oefenē yn den
werckē. **H**ijr vme lieue bro

deze brenghet v leuen voer
oghe vñ myt grote ant vnt
syet dat. dat wt den monde
der waerheyt luyt. daer om
en hoer ghy der myet want
ghy en sijt vā gade myet. **M**er
dyt dat dye waerh secht vā
den quaden. dat toenē sy vā
em selue myt oere quaden
wertkē. **W**āt daer volghet
na. **H**yr vme antworde em
dye yoden vñ sechdē. **E**n seg
ghen wy myet wael. **W**ant
du byst een samaritaen en
heues den diuēl. **W**ñ doe
god desen laster vntfanghē
hadde hore wy wat he ant
worde. **I**ch en hebbe den di
uēl myet. mer ych eere mynē
vader vñ ghy hebbet my
vneere ghedaen. **W**āt vñ dat
samaritaen bedudet een hoe
der. vñ he waerlyke een hoe
der ys daer dye psalter af
secht. **T**en sy dat dye hē dye
stat hoedet se wakē te ver
gheues dye se hoedē. **W**ñ den
oet by ysayas ghesecht ys.
Wacht wat ys vā der nacht.
wacht wat ys vā der nachyt.
Hyr vme en wolde vnse hē
myet antworde. **I**ch en by geen
samaritaen. mer ych en heb
be den diuēl myet. **W**āt twe
dynghe wordē em toe gesecht.

dat eene lochende he vñ dat
and consētierde he swyghē
de. **W**āt he was komē een be
hoeder te wese des myschely
kē gheslectytes. **W**ñ sechde he
dat he gheen samaritaen en
woere soe solde he lochenē dat
he een hoeder were. **M**er he
sweth dat he bekēde vñ ghe
dochsamlyck weder sprack
dat he hoerde em valsche lyck
aū segghē. segghēde. **I**ch en
hebbe den diuēl myet. **I**n wel
kē woerdē. wat ys anders
sond dat vnse hōūdyē daer
yn ghescheyndet wert. **W**āt
yst dat se lychteluyck beroert
wert soe gheeft se weder stra
per laster vñ scande dan se
vntfanghē heuet. se doet dye
quade dyese mach. vñ drey
ghet dat se myet doe en kan.
Sy et god vntfent laster vñ
he en wert myet vtoert vñ
he en antworde ghene laster
lyke woerde. **W**āt hadde he
den selue yodē dye alsoe sech
dē wyllē antworde ghy heb
bet selue den diuēl voerwaer
he solde waer ghesecht hebbē.
Wāt en haddē se myet volghe
weest vā den diuēl se en had
dē soe vkyrtlyck vā gade
myet moghē spreke. **M**er als
dye waerh den laster vntfan

ghen hadde soe en woldē se
oet myt segghē dat daer waer
was vñ dattet myt schynen
en solde dat he dye waerheyt
gheseyt hadde. mer dat last
weder gheantwert hadde
vñ dat beruert was. **W**nde
wat wart vñ yn desen dynghe
bewijst. dā dat wy toe der
tijt als wy vā vñsē eue mī
schē valschelyck of laster
lyck of schande ghedoghe
dat wy dan oet swyghen
sulle oere ware quaethey
dē vñ dat wy den dyenst
vā ghererhten berispē myt
kyerē en sulle vñ dye wa
pene der gramscap. **M**er
soe wy dat quade hatet vñ
dat weder-spreet men doet
em oncere vā den quaden
mynsche. **M**er vñme gaf vñ
se here exempel vñ em sel
uē dye sethde. **M**er ydē cere
myne vader vñghy hebbet
my vneere ghedaen. **M**er
wat wy tot dusdanyghen
laster doen sulle. dat vñmaet
he vñs noch myt exemple
als he na seyt. **W**at ydē en
soekt myne glorie myt. he
ys dye se soekē sal vñ ordelē.
Wy wetē sekerlyt dat ghescre
uē ys. **W**at dye vader heeft
al dat ordel den sone gheghe

uē vñ nochtā doe dye selue so
ne den laster vñtfenck soe
en sochte he syne glorie myt
vñ den lasterē dye em toe ghe
seyt wordē lyelt he ten ordel
syne vaders vñ dat he vñs
sekerlyke bewysen solde woe
ghedoedysam wy schuldtyt
syn te wese dye mynschen
syn als he em seluē noch
myt en wyl wreke he dye
daer ordelē. **W**at als der
quader mynsche vñkerth
wasset soe en sal men dye
predicatie myt mynre mer
oet meerrē. **W**ñ dat vñmaet
vñs vñse here by syne ex
empel dye na dien dat se
em gheseyt hadde dat he dē
duuel hadde soe gaf he em
te myldeliker dye waeldade
syne predikens vñ seyde.
Doeer waer voerwaer segghē
v soe wy myne woerde halt
he en sal ewelyke den doet
myt syen. **M**er ghelyke dat
tē giedē noetdrufte ys dat se
vā dē lasteren dye mē em
seyt beter werdē altoes. **A**
soe werdē altoes dye quade
te quader vā waeldade dye
men em doet. **W**at doe dye
vode syne predycane vñtfam
ghe hadde soe seyde se ander
werue. **M**er bekēnē wy dattu

den diuel heuest. **W**at um dat
se an dyc ewelike doet henghe
vñ um dat se doet daer se an
henghen myet en saghe als se
alleen den doet des vleysches
an saghe soe werde se vdonc
kert yn den woerde der waer
hert vñ seyde. **A**braham ys
doet vñ dyc pphete vñ du seg
ghest. soe wyne myne woerde
halt he en sal ewelick de doet
myet smake. **H**ij by sette se
voer dyc waertj dat ys ihus
den selue abrahā vñ dyc pphete
als den eere doende. **M**er
myt apēbaerte rede wert
vns ghetughet dat se dyc ga
de myet en wete valscheit
dyc knechte gades oet eere.
On et ys te merckene dat
vns here ansach dat se em
myt apēbaerte anstryde we
derstonde vñ nochtā en laet
he myet af anderwerue te pre
dykene vñ seyt. **A**braham v
vader vblide dat he mynen
dath syen solde. he heeft em ghe
sren vñ ys vblit. **W**at doe
sach abrahā vnses here dath
doe he yn eenre figure dar hoeth
ster drieuoldich drie enghe
len tor herberghe vntfent
vñ doe he se vntfanghe hadde
soe sprach he em diuen toe als
eene allene. **W**at al yst dat

yn den persone dat ghetal
der drieheert ys nochtā soe ys
yn der nature dyc eenheert
der gothert. **M**er dyc vleysche
like ghedachtē der gheene
dyc et hoerde um dat se dyc
oghe myet up en hieuē vā den
vleysche soe meriten se yn em
allene dyc althert syns vley
sches vñ seyde. **D**u en heuest
noch myet vñstich iaer vnde
heefftu abrahā ghesren. **D**u
vns schepper vmaent se ghe
dertierlyck um up te heffen
vā den ansren syns vley
sches vñ he trect se opwert
um an te schouwe syne goth
vñ seyde. **D**oerwaer voer
waer seg yck v eer abrahā
wert byn yck. **E**er dat ys
voerledene tjdē. vñ byn vā
teghewoerdigher tyt. **O**n
um dat dyc goth myet en
heeft dyc gheledene of dyc
toekomēde tyt. mer dat se
altoes heuet wese. soe en
seyde he myet. eer abrahā
was yck. mer eer abrahā
byn yck. **H**ij um was tot
moyses gheseyt. **I**ck byn dyc
yck byn. **D**yt salstu de kyn
dere vā israhel segghe. **D**yc
ys heeft my tot v ghesent.
Aldus hadde abrahāms we
se voer of na dyc ane komē

mochte by synre teghewoerdich
vñ en wech ghaen by den lope
sins leuens. **M**er dye waer
heyt heuet altoes te wesen.
Wat gheen dynck en gaet
voer oer by voertedemre tijt
noch by nauolgheder en ern
det se nyet. **M**er der vnghe
louygher herte en mochten
nyet vdraghē dese woerde
der ewyghen vñ lypē ten
stenē vñ den se nyet vstaen
en mochte sochtē se te stenen.
On wat vñse here dede teghē
dye verwoetheyt der gheen
re dye em stenē woldē toent
men als als men thant na
seyt. **M**er ihūs vbarghede en
vñ ghynck wt den tēpel. **A**reue
broedere et ys seer te verwō
derē waer vñ vñse hē em v
baegende syne veruolghers
vloer. **W**at hadde he dye mo
ghenths synre gotth wyllē be
syghē myt eenē swyghenē
teykene synre ghedaente. he
hadde dye yn oerē wercken
ghebonde dat se em nyet an
en hadde moghē roerē of
daer neder gheworpē yn dye
pyne der haestigher doet.
mer he dye kromē was vñ
te lide he en wolde gheen
ordel doen. **S**cher yn der tijt
synre passien toende he wat

he vmochte. vñ nochtā ghedo
ghede he dat daer he yn ho
ghetkome was. **W**at doe he
synē veruolghers dye em
sochtē seyde. **I**ck bynt. soe sloech
he myt deser stēme allene
oere hōudpcheit vñ dede se
alle ter eerde valle. **D**ye dan
toe deser stat mochte sonder
em te berghene der gheenre
hande vntgaen dye em stēne
woldē. **W**aer vñ vbarck he
em sonder tuuel dat he vñse
vloeser mynsche ghe worden
vnder den mynsche. ander
dynck vñ spreket mytten
woerde vñ ander dynck by
exempel. **O**n wat spreckt he
vñ by desen exempele son
der oer als wy moghē we
derstaen vñ oetmodelike
af kiere sullen vñ hōudigher
lude gramscap. **H**ir vñse ys
by sunte pauwels gheseyt.
Gheuet stat der gramscap. dye
mynsche merckte myt woe
groter oemodich he syns eue
mynsche gramscap ys schul
dich ys te vliene als god em
seluē vberghede. em aftiere
dervā der verwoeths der gheen
re dye toemich waerē. **H**ir
vñ en sal em nyemāt vprich
tē teghē dye lastere dye em
ghedaen syn nyemāt en sal

laster myt laster weder gheldē.
Wat gade na te volghē vs eer-
lyker vñ gloriofeliher dat vñ
recht vñ laster al swyghede te
vlyene dan myt antwoorde den
anderē bauē te ghaene of te
verwōmē. **M**er hīt teghen
seyt vnse hōdie yn den herte.
Et vs stande dattu swyghen
soldes als dye laster ghedaen
were. soe wy e an syet dattu
laster vntfanghest vñ swyghet
he en waent myet dattu līd
samheyt toenst mer dattu
dy schuldpyth kēnest. **M**er
waer komet dese stēme yn
vnse herte teghē dye līdsamh
sonder dat wy vnse ghyen
se nederwert stekē. **V**ñ als
wy yn der eerde glorie soekē.
soe en roeke wy myet den te
behaghene dye vns vā den
hemel ansyet. **A**ls wy dus las-
ter vntfanghē hebbē soe laet
vns pensē yn den wercke
om gades woert. **I**ck en soe-
ke myne glorie myet he vs dye
se soekē sal vñ ordelē. **V**ñ dat
dat vā em ghesthreue vs. he
vberghede em. math men
oet anders vstaen. **W**at he
hadde den ioden voele dyn-
ghe ghepredict mer se bespot
tē dye woerde synre predica-
tien. **V**ñ se wordē daer oet

te quader of dye daertoe qua-
mē dat se em myt stene wer-
pē woldē. **V**ñ wat beteyket
vñ hē em vberghende son-
der dat em dye waerheyt
vborghē wert dye veruwer-
dē syne woerde te volghen.
Wat dye waerheyt vliet dat
herte dat se myet oetmodyck
en vynt. **V**ñ woe voele yffer-
hudē dye dye hartth der po-
den lasterē dat se vns herē
predicacie myet hoerē en wol-
den vñ nochtā alsoe daen
als se dye vōde berispē dat
se waerē ten gheloue alsoe
dān syn se seluer toe den
wercke. **D**e hoerē gades ghe-
bade se bekēnē syne myra-
cule. mer se veruwerden
em te kyperene vā oerē quaet
herdē. **S**yēt vnse hē roept
vns vñ wy en wyllē myet
bekierē. **S**yēt he vntbeyt
vns vñ wy em merckē myet
vp syne līdsamh. **B**rodere
dye wyllē dattet tijt vs soe
laet elck syne quaēheyt vñ
vñ vnfructe gades līdsamh.
vp dat he den myet den he nu
veruwert vñ dat he sachte
vs yn enygher maniere hīt
na vntgaen moghe als he grā
vñ toermich sal wesen.
Op dē hellighē poesche daghe

sunte marcus ewangeli

In der tijt Maria magdalena
vñ maria iacobi. ~~moder vñ~~
salomee. costē saluē vp dat se
komende ihesu besaluē solde.
Vñ harde vroe vp den pas-
dach quamen se ten graue als
dye sone thant vpgheghaen
was. Vñ se sethde vnderlyn-
ghe. **D**ye sal vns afbore den
steen vā der doere des graues.
Vñ anspende soe saghen se
den steen af ghewentelt. **W**at
he was seer groet. Vñ doe se
yn dat graf ghynghe saghe
se yn dye rechter sijde spitte
de eenē iongheluyck ghede-
det myt eenē wyttē cleden. vñ
se verwonderden em. Vñ
he sethde em. **E**n wylt myt
vntfeyen. **G**hy soeket ihesum
vā nazareth den ghetruyste.
he ys verresen he en ys hyn-
myt. **S**yet dye stat daer se
em gheleghe. **M**er ghaet
vñ segghet syne iongheren
vñ peter wāt he sal v voer-
ghaen yn galilea. **D**aer sal
lenghy em syen alsoe he v
seghede.

*Sunte gregorius omelie
vp dit selue ewangel die he
predicte yn onser vrou-
wen kercke te rome.*

Ieuē brodere ick
plach v te spreke
ne yn voele lexe
aūmyds dycht-
ghe. mer vñ
dye krancheit myne maghe
soe en mach yck myt lese dat
yck ghedicht hadde. vñ hyn-
vme sye yck somyghe vā v
luden diet te noeder hoeren.
Hyn vme wyl yck teghe my-
ne ghewoente vā my seluē
erschen dat yck bynē den
dyenste der helligher misse
dye lexe des hellighe ewan-
gelij myt dychtende mer
myt v sprekende vclaren
sal. Vñ men neemt alsoe
als wy dat spreke. wāt dye
steme des des ansprekens
verwecket meer tinghe her-
ten. dan een sermoen des le-
sens. vñ stoet se an als myt
hant der sordhuoldich dat se
vntwackē sullen. Vñ al sye ick
dat. dat yck toe desen wercke
myt en vmach ghenoech
te wesen. mer nochtā dye
krachten dye my vntbreke
by vngheleertheit dye gheest
dye myne. **W**āt yck weet
wre he ys dye seghede. **D**oe
vp dynen mant vnde yck
sal oen vervullen. **H**yn vñ
sal vns dat guede werck

yn den wylle syn vñ dat vol
 doen sal wese vā der gottiker
 hulpe. **W**at coenheyt te spre
 ken ghift vns oec dye feest
 van vns herē verrisensse. **W**at
 dat were alte unbilich of
 vñwerdich dat yn den dage
 swyghē solde dye tonghe des
 vleysches yn welcke daghe
 vrees vns schepers vleysch.
Lyeue brodere ghy hebt ghe
 hoert dat dye hellighe vrou
 wē dye vñse herē gheuolghet
 waerē myt spererē ten graue
 quame. vñ dat se em den se
 leuendich ghemint hadde
 oec dyende doe he doet was
 myt neerstichede der my
 schelich. **M**er dat dynck dat
 doe ghedaen waert beteyket
 het dat men yn der helligher
 kerckē doen solde. **W**at et
 ys noet dat wy alsoe hoeren
 dat daer ghesiet ys dat wy
 oec pensē sullē wat wy doen
 sullē dye dynghe nate volghē
 ne. **M**er vñme lyeue brodere
 wy dye yn em dye doet
 was ghelouēde syn. yst dat
 wy vervult syn of ghelade
 myt guede roeke der doech
 den vñ wy vñse herē soekē
 mytten gheruchte gueder
 werckē. soe komē wy waer
 lyck tot synē graue myt

waerhukē crude vñ saluē. **W**ñ
 dye vrouwē saghe dye enge
 lē dye myt saluē quame. **W**at
 dye herte syen an dye ouerste
 borghers dye myt roeke der
 doechdē my hellighe begheer
 tē toe gade wert tyde. **W**ñde
 vns ys te merckene wat dyt
 sy dat men den enghel an
 dye rechter syde syten syet.
Wat wat ys beteykent by
 der lichter syde. sonder dyt
 teghē woerdighe leuē. vñ wat
 ys by der rechter syde sond
 dat ewighe leuē beteykent.
Mer af ys gheschreue syne
 lichter hant ys vñder myn
 houet vñ syne rechter hant
 sal my omhelsen. **W**at vñ
 dat vñse vloeser thant auer
 gheghaen was dye ghebreklich
 des leuens soe sat te rechte
 yn rechter syde dye enghel
 dye komen was vñ dat ewy
 ghe leuen te baetscapene.
 den men secht dat he myt
 eenē wittē cleden ghecleidet
 apenbaerde. **W**at he baetscap
 te dye blytschappē van vñser
 feesten. **W**ant dye wytheyt
 des cledes baetscapte dye clær
 heyt van vñser feestē. **S**ol
 lē wy vñser feesten segghen
 of der enghelen feesten. mer
 vñ dat wy et te waertyker

belven moghe soe sullen wi seg-
ghen der feest vñ der vnser.
Wat dye verrisensse vns v
loesers was vnse feest. vñ
dat se vns weder bracht tott
vnsterflichheit. **W**ñ se was
der enghelen feest. wāt. yn
den dat sy vns weder ten
hemelrike ryp soe vervulle
de se dat ghetal der enghelē.
Dye enghel apenbaerde yn
synre feest vñ yn der vnser
yn witten dedere. **W**at als
wy by der vrisensse vns he-
re weder worde ten hemel-
rike ghebracht soe werden
vmaket dye schade vnser he-
melsches vaderlandes. **M**er
wat dye enghel sprekt totte
vrouwe dye daer quamē laet
vns hoere. **E**n wylyt myet vnt
syen. **A**ls of he apēbaerlyck
seghede. **W**ntsyen em dye
myet en mynen dye toekōmst
der enghelē vā bauē. vntsyen
em dye. dye bedruet syn myt
vleischeliker begheerte. vñ
wanhapē dat se ter enghelē
gheselschap myet en sollē mo-
ghe kome. **M**er ghy waer
vme vntsyen ghy dye uwe ghe-
selle syet. **H**ir by doe ma-
theus beschryf dat dye engel
apenbaerde soe sechde he.
Wnde syn anshyn was als

een blixem. vñ syn dedere als
dye snee. **W**at yn der blyrem
ys anxt der vresen vñ yn de
snee sachttheide der wytheide.
Wñ vñ dat dye almachtige
god anxtelick ys den sunde-
re vñ sachte den guede. soe
wort te rechte dat tynch syn-
re vrisensse dye enghel ghe-
toenet yn blenckre syns an-
sichtes vñ yn wytheiden
des habjts vp dat he myt
synre ghedaente verueren
solde dye quade vñ smoyke
mytten guede. **H**ir vñ soe
ghynck te rechte voer dat
volck vā israhel yn der wil-
derensse des nachtes een
colūpne eenze wolckē. **W**at
yn den vuer ys anxt. vñ de
yn der wolckē een sachte
soetheyt vā syene. **W**at men
nemet hīr den dach voer
eens gherechte mynsche le-
uē. vñ den nacht voer eens
sunders. **W**ñ hīr by secht
sunte pauwel den bekreide
sunderē. **G**hy waert tot sulke
tyde donckerheide. mer nu
syn ghy een licht yn vnser
here. **H**ir vñ waert des da-
ghes dye colūpne yn eenze
wolcken ghetoent vñ des nach-
tes by den vuerē. **W**at die
almachtighe god sal sacht

colūpne vuer. vñ des daghes die

moedyt den guede openbae
re vñ den quade verueerlyck
wesen. als he ten ordel komen
sal soe sal he dye guede by sacht
moedyt der guedertiercheit
vsmérkē vñ dye quade sal
he verueze by der scarpheit
der gherechticheit. **Daer vol**
ghet na. **Ghy** soeket ihesum
vā nazareth. **Ihesus** beduyt
yn duytche salycheit of be
holder. **Mer** doe ter tijt moeth
ten voele mynsche ihesus hie
ten. met notytan behoerlyck.
mer dye soe ghenaeemt warē.
Hijr vñ secht men dye ^{sta}
vñ dat et apēbaer sy vā wel
ken ihesus et ghesecht ys vā
nazareth. **Vñ** thant secht he
de sake na. den ghecryste.
Vñ he secht daer na toe. **He**
ys veruēsen. **He** en ys hijr niet.
He en ys hijr nyet secht mē
yn der teghenwoerdicheit
syns vlesches dye nerghe
en ghebreckt. by der teghe
woerdicheit synre moghent
heyt. **Mer** ghaet segghet sy
nen ionghere vñde peter.
Wāt he sal v voerghaen
yn galilea. **Wns** ys te vza
ghen als he dye iongheren
ghenoemt hadde waer vñ
men peter by synen name
noemet. mer en hadde em

dye enghel by synen name nyet
ghenoemet. he dye syns mey
sters gheloethent hadde he
en solde nyet doeren komen
vnder dye iongheren. **Hijr**.
vñ noemt men em mytten
name. vñ dat he met wauha
pen en solde vā synē loethene.
In desen dringhe ys vñs te
merckene waer vñ dat dye
almachtighe god em den he
michte bauē al synre kercke
te setten byet vñsyn eenre
diernē stēme vñ byet em loethe
nen. **Dyt** bekēuen may dat ghe
daen ys myt ghenade der gro
ter guedertiercheit dat he
dye werde solde hyerde der
hellygher kercken yn synre
mysdaet lezen solde woe den
andere solde schuldich syn
te vñtfarmē. **Wāt** verst toe
net he em seluē aldus. vñ daer
na settede he em bauē dye an
dere. vñ dat he myt synre
kerancheit bekēnē solde woe
vñtfarmelick he vzeemde ker
cheit vdraghen solde. **Vñde**
men secht wael vā vñse ver
loeser he sal v voerghaen
yn galilea daer sole ghy em
syn. **Wāt** galilea beduyt
auerghant ghedaen. **Wāt**
vñse vloeser thant auerghē
ghaen was vā synre passien

ter verrisemysse. vā der doet
ten leuene. vā der pynen ter
glorien. van der ghebrechtich
tot vnghebrechtich. **O**nde he
wort verst vā synen ionghe
ren ghespen na synre vrisemys
se. wāt wy sulle dye glorie
synre verrisemysse spen yst
dat wy nu van den sunden
auerghaen totter hoetheyt
der doechden. **M**er om dye
yn den graue ghebaetsapt
wort dye wort ghetoent yn
den auerghaene. **W**ant he
dye bekent wort yn der do
dynghe syns vleysches dat
vnder te doene he wort ghe
spen yn den auerghanghe
des herte. **I**neue brodere om
dye grote hoectijt vā desen
daghe hebbē wy dyt auer
lopen vā der bedudynghen
des hellyghe ewangelij. **M**er
et betempt wael dat wy vā
der seluer hoectijt yet sulti
liker spreken. **W**ant et wa
re twe leuene vā welkē wy
dat eene bekende. vñ dat an
der en bekende wy niet.
Dat eene ys sterft. vnde
dat ander ys onsterftich.
dat eene ys ghebrechtich. vñ
dat ander ys vnghebrechtich.
dat eene ys dye doet. dat ander
vrisemysse. **M**er dye mydde

laer gades vñ der mynsche
quam he vñ he vntfent dat
ene leue. vñ dat ander toende
he. dat eene ghedoeghede he
steruēde dat ander toende
he als he verrees. **M**er omē
hadde he vns dye dyt steruē
de leuen wylte belaeft dye
vrisemysse van den vleysche.
vñ he dat syenlyke niet en
hadde ghetoent wyē solde
synre beloften ghelouen.
Dus apēbaerde he yn den
vleysche dye mynsche worde
was vñ gheweerdichde te ster
uē by synē wylle. vñ he vrees
by synre moghentheyt. vnde
he toende yn exempel dat he
vns belaeft yn den loene.
Mer machschyen ymāt secht.
Toe rechte vrees he. wāt dat
he god was soe en mochte
em dye doet niet haldē. **M**er
om te leze vnsē vmoetheit.
omē te starke vnsē krancheit
soe en wolde he niet dat vns
ghenoeth sijn solde dat exem
pel synre verrisemysse. **H**estaf
allene yn der tijt. mer he en
verrees niet allene. **W**ant
et ys gheschreue. **D**oele licha
me der hellyghe dye ghesla
pen hadde stonde vp. **A**ldus
werde afghedaen alle argu
mēte of prouynghē der vñ

gheloue. **W**at um dat nyemat
segghē sal dye mynsche en sal
myet vā em hopen. dat vñ
mynsche yn synē vleysche
toende. **S**yet wy bekēnē dat
mynsche myt gade verresen
vñ dye wy myet en twyuelē
ten waerē pure mynsche. **I**st
dat wy vns vloesers lede
syn soe laet vns hape vā vns
dat apēbaerlike ys gheschiet
yn vnsen hoofde. **I**st dat wy
vns seze verwerpe soe solen
wy hape yn vns dat dye ady
terste lede syn dat wy hoerē
vā synē leden dye voer ghe
west hebbē. **S**yet vns komet
yn ghedenckemysse dat dye
gades soene ghetruyst was
dye ioden em verwoytende
segghedē. **I**st dat he conynck vā
israhel ys he kome vā den
cruce vñ wy ghelouen em.
Hadde doe vā den cruce ghe
steghē vñ den ghenē dye et
em verwoetē ghewekē hadde
soe en hadde he vns myet ghe
toenet dye doethde der lūdsā
heyt. **M**er he ontbeyde een
luttelkyn. he vdroech dye laste
zen. he ghedoghe de dye be
spōthughe. he behyelt dye lūd
samheyt. vñ he vlenghede dat
verwonderē. vñ he dye vā den
cruce myet thymē en wolde

he stont vp vten graue. **W**at
et was meer wt den graue
te vrisene dan vā den cruce
neder te komē. **E**t was meer
dye doet te vsturene myt te
vrisen. dan dat lūf te behal
den vā den cruce neder te ko
men. **M**er als dye iode sa
ghē dat he um oer verwoytē
myet weder en quam vā den
cruce doe se em steruē sagghē.
soe wāndē se dat se em ver
wōnen haddē. **V**ñ se waerē
vblit dat se synē name te
myet ghemaect haddē. mer
syet synē name ys vā der
doet al dye werlt doer ghe
wassen. by welker doet dese
vnghelouighe staerē waen
dē desen te nyete makē vñ se
dye verblit waerē dat se em
ghedoet haddē syn drouich
dat he doet ys. **W**at se beke
nen dat he by der pynē tot
syner glorien komē ys. **I**n dē
boekē der richterē beteykenē
dyt wael sampsons werke
dye doe he yn gazam een vā
der philisteen stede ghekomē
was. dye philisteen wistē te
hant dat he daer yn gheko
mē was vñ enleghedē haef
telyck dye stad myt besittyn
ghe vā volke. vñ settē daer
wechters toe. vñ se waeren

vblint dat se thant den stat
ken samson gheuaghe had
den. **N**er wat samson dede
weten wy. **T**er mydder nacht
droech he dre poerte vā der
stat en wech vñ clam vp dē
top vā den berghe. **W**ien lie
ue brodere yn deser daet be
teykent dye sampson. sonder
vnse vloeser. **W**at beteyket
dye stat gaza sonder dye hel
le. **W**at beteykent men by
den philisteen sonder dye vñ
ghelouithert der ioden dye
doe se vnse hē doet saghen.
vñ syn licham yn dat graf
ghelegghet was soe legghede
se daer te hantes wechters by.
Unde em den gheapenbaert
was maker des leuens dat
he ghehaldē was bynen dē
slaten der hellen. soe waeren
se vblint als of se sampson yn
gaza gheuaghe hadde. **N**er
sampion en ghyndt myt al
lene ter mydder nacht wt.
mer he droech oet dye poerte
en wech vñ ghyndt vp den
top des berghe. **W**at vnse
vloeser vprysende voer den
daghe en ghyndt myt allene
vri wt der hellen. mer he v
stuerde oet dye slotte der hel
le vñ droech dye poerte en
wech. **V**ñ ghyndt vp dē top

des berghe. **W**at doe he vpr
rees droech he en wech dye slo
ten der hellē. vñ vprysende
doer ghyndt he dye rike der
hemelē. **M**er vñme lyue bro
dere dese glorie synre verrise
nisse dye te voerē bewysset
was myt eenē teykene of figu
re vñ daer na gheapenbaert
ys yn der daet laet vns m
nē myt alre herte vñ steruē
vñ synre myne. **S**yt yn dye
verrisnisse vns makers heb
bē wy bekenit synre dyenre
dye enghelē vnse mede bor
ghers. **M**er vñme laet vns
haeste totter stedygher feeste
wert vā desen enghelē. **V**ñ
wy dye noch myt myt den
gheuoecht en moghē werde
laet vns em toe werde ghe
uoecht myt begheerte vñ myt
herte. **G**ha wy auer vā den
sundē ten doechde dat wy
moghē vdiene vnse vloeser
te syne yn galilea. **D**ye almech
tighe god moet vnse begheer
te helpē ten leuē. dye vñ vnse
wille synē enyghē sone yn
dē doechde. by dē seluē ihesum
xpm vnse hē dye myt em le
uet vñ regniert god yn dye
eenheyt des heylighē gheestes
ewelike vñ vmermeer. **A**mē
Des manendaghes ma

In der tūt Twe vā ihesus ion
gheze ghynghe vp den dach
yn een casteel dat tsestich stadie
voer was vā iherusale dat
emaus hēte. **W**n se sprake vñ
derynghe vā alle den dynghe
dye ghesiet waere. **W**n et ghe
uiel doe se sprake vñ vnder
em vraghede. **W**n ihus naet
te vñ ghynghe myt em. **M**er
oer oghe wordē ghehouden
dat se em nyet bekēnen en
solden. **W**n he seghede tot em.
Wat reden syn dyt dye ghy
spreket vnderhynghe wande
rende vñ sijt droewich. **W**nde
en dye cleophas hēte antwor
de vñ sechde em. **D**u byste al
lene een pēlgryn yn iherusa
lē vñ en weetstu nyet dye dy
ghe dye daer ghesiet syn yn
desen daghe. **W**n he sechde em.
Wat dynghe. **W**n se sechden
vā ihesu vā nazareth dye een
man een pphete was. **m**ech
tych yn wercke vñ yn rede
ne voer gade vñ allē volke.
Wn roe em dye hoethste
priesterē vñ vñse princē le
uerde yn vdoemenysse der
doet vñ cruyste em vñ wy
haepte dat he israhel vloest
solde hebbē. **W**n nu bauē alle
dese soe yst hude dye derde
dach dat dese dynghe ghedaen

syn. **M**er oer somynghe vrou
wē vā den vñsen hebbē vñs
verueert dye voer den lichte
ware te graue. **W**n doe syn lichte
am nyet en vōnde soe quame
se vñ seghede oer dat se een
visioen der enghele ghesien
haddē dye segghē dat he leuet.
Wn somynghe vā den vñsen
ghynghe en wech ten graue.
vñse vōdent alset dye wyue
seghede. **m**er em en vōnde
se nyet. **W**n he seghede tot em.
Osotten vñ traghē vā herte
vñ te gheloue yn allē den dye
dye pphete ghesprake hebbē.
En moste cristus dese dynghe
nyet lide vñ alsoe yn syne glo
rie gaen. **W**n he begonste vā
moyse vñ al den pphete vñ
bedude em alle dye schrifturē
dye vā em waere. **W**n se naet
te den casteel darwert dat se
ghynghe. **W**n he satte em rech
te of he verre gaen wolde. **W**n
se dwonghe em vñ seghede.
Blyf myt vns wāt et wort
auent. vñ dye dach ys thant
vnderghaen. **W**n he ghynghe
yn myt em. **W**n et gheuyel
doe he myt em ten ethe sat
soe nam he dat broet vñ be
nedidet vñ bract vñ he gāst
em. **W**n oer oghe worden
vpgghedaen vñ se bekende

em vñ he vntuoer wt oeren
oghe. **W**ñ se seghede vnder
lynghe. En was vnse herte
myet bernende yn vns doe
he vns sprack yn den weghe.
vñ he vns dye schrifturē vnt
bant. **W**ñ se stonde vp yn der
seluer vze vñ ghynghe weder
yn iherusale vñ se vonden
dye elf ionghere vñ gadert
vñ dye ghene dye myt em wa
ren dye seghede em dat dye
here waerlyck verresen were
vñ dat he symon gheapebaert
were. **W**ñ se vtelleden al dat
yn den weghe gheualle was
vñ woe se em bekenden yn
den breke des brodes. **Sūte**
gregorius omelie vp dit sel
ue ewāgeli die he preditte
te romē yn sūte peters kerkē.

In der dagheliker hoectijt
daer ghy yn arbeyt soe ys
men v schuldich een luttel te
spreken. vñ machschpen dat
sal oerbaerlyck profijt doen.
Wat dincwile gheualltet dat
men dye spyse der men te
luttel heeft te ghierichliker
meemt. **M**ñ vñ heb yet
ghemyt den syn vā der leze
des ewangeli yn eenē hoep
vñ myet by elken woerde te
vntbynden vp dat dye lan
ghe reden der bedudynghē

uwe myne myet en beswaer
ze. **D**yēt lyue brodere ghy
hebbet ghehoert dat twee
ionghere gaende yn eenē
weghe dye myet en gheloue
den vnse here apenbaerde
em vñ dat se vā em sprackē.
mer he toende em ghene ghe
daente dat se bekēnen solde.
Aldus dede vnse here van
butē yn den oghe des lich
ams dat myt den bynen
ghedaen wort yn den oghe
des herten. **W**at se by em
selue vā bynen mynde vñ
twyuelde. **W**nde vnse here
was oet vā buten em teghe
woerdrych vñ he en tughede
myet wat he was. **D**us gaf
he syne teghenwoerdrycheit
den ghenē dye vā em sprackē.
vñ he vberghede dye ghe
daente syne bekēnens den
ghenē dye vā em twylden.
He sprack oet woerde myt em
vñ berispede dye hartheyt
oere vstandemisse. **W**ñ he
apēbaerde em dye vhalent
herde der heltygher schriftu
ren dye vā em ware. **W**nde
nochtā vñ dat he yn oeren
herte een pelgryn was van
dē gheloue soe vynsede he dat
he vorder gaen wolde. **W**at
fingiere segghē wy maken.

Hijr vñ hietē wy dye eerde
potten makē potmakers
Aldus en dede dye eenuoldi
ghe waerheyt nyē by twyuel
dytcheydē. mer he vtoende
em den alsoedane yn den lich
ame alsoedaen he myt em
was yn den herte. **W**at men
moeste se proeue oft sy dye em
mynde al en mynden se em
noch nyet god doth mochten
se em mynē als een pelgry.
Mer dye en mochte buten
caritate nyet wesen myt
welkē dye waerheit ghinc.
soe noede se em ter herber
ghe als eenē pelgrym. **W**aer
vñ segghe wy nodē als
daer gheschreue ys. vñ se
dwonghe em. **N**ot desen ex
empel merct men dat mē
dye pelgryme vñ dye vrem
dē nyet allene ter herber
ghe noede en sal mer oec
trecke. **S**e sette dye tafel. se
brenghe dye spysē. **V**ñ em
den se yn der bedudynghē
der hellygher sctyfturen
nyet en bekēnē. den bekē
nē se yn den brekene des
brodes. **D**oe se gades ghe
badē hoerdē en worden
se nyet vlychtet. mer dat
doende wordē se verlycht.
Wat et ys gheschreue. **N**iet

dye dye wit hoerē en syn
gheredyt voer gade. mer dye
dye wit doen sullē werden
gherechtydicht. **S**oe wy dan
dat wil vstaen dat he hoert
he haeste em mytte wercke
te voldone dat selue dat he
thant vstaet. **S**iet vñse here
en wort nyet bekant doe he
sprack. **V**ñ he ghewerdyghede
bekant te werdē doe he wert
ghenoedet. **H**ijr vñme lyeue
brodere mynt dye herberghy
ghe vñ mynt dye wercken
der caritate. **H**ijr af ys by
sunte pauwel gheschyt. **B**ro
derlyke caritate bliue yn v
ludē. vñ en wylt nyet vnghe
ten der herberghynghē.
Wat hijr by behaghedē so
myghe vñ vñfenghe eghe
len yn oere herberghē. **H**ijr
af segghet sunte peter. **H**er
berghēde vnderlyghe sond
murmurierynghe. **H**ijr af
secht dye waerheyt seluen.
Ick was gast vñ ghy vntset
my. **E**en dynck ys dat men
fere wanet vñ wy hebbē ghe
hoert vñ vñse aelders diet
vns vtelledē. **E**en huysheze
was dye myt al synē huse
myt grote ernste em gaf
vñ dye armē te herberghē
ne. **V**ñ als he daghelyx

te synre tafelen pelgrymme vnt
fendt soe quam vp eenē dath
vnder dye andere een pel
gym vñ men brachtē em
ter tafelen. vñ doe dye huys
here na der ghewoenten
synre oetmodygh water
vp synre hande gheue wol
de. soe kyerde he em vñ
vñ nam dat hantuat. mer
alte hant en vant he den
myet vp wes hande he dat
water storpe solde. Vñ doe he
em yn dese wercke vernō
derde soe seghede em vñ
he bynen der seluer nacht
aūmyts een visioen. Vp dye
ander daghe heuestu my
vntfanghē yn mynē leden.
mer ghysterē vntfenghestu
my yn my seluē. Sye als he
ten ordele komē sal soe sal
he segghē. Dat ghy eenē vā
mynē mynste ghedaen hebt.
dat hebbe ghy my ghedaen.
Syet voer den ordele als
mē em yn synē ledē vntfaet
soe soeket he oet by em sel
uē synre vntfangers. vñ noch
tā syn wy tnech totter gra
dē der herbergghinghe. Bro
dere meret woe groet dye
doghet der herbergghinghe
ys. Vntfaet cristū tot inwē
tafelē. dat ghy vntfanghē

werdē moghē yn dye ewy
ghe wer-scappe. **I**hr vñ
gheuet nu cristo dē pelgym
herberghe dat he v yn den
ordele myet als vremden
myet en kēne. mer v vnt
fae yn dat ryke als synre
eyghen vryende. **Des ghe**
densdaghes na paesche n
Johānes ewangelium.

In der tijt vtoende em echt
ihūs synē ionghere ter zee vā
tyberiade. vñ he vtoende em
aldus. **Wāt** et waere te gader
symon peter vñ thomas den
men didimus hvet vñ natha
nael dye vā chana galileen
was vñ zebedeus sone vñ
twe vā synē anderē ionghe
rē. **Symon peter** seghede em.
Ick gae vissche. **Se** seghede
em. **Wy** komē oet myt dy.
Vñ se ghynghe wt vñ clomē
yn een schip. vñ bynē der
nacht en venghē se myet. **Vñ**
als thant morghe worden
was soe stont ihūs opte ouer
nochtā en bekende dye ion
ghere myet dat ihūs was. **Ihr**
vñ seghede he em. **Kinderē**
heb ghy niet ghesadens. **Se**
antwōrdē em. **Neen wā** he
sechde em. **Werpēt** dat nette
yn dye rechter sijt des scēps
vñ ghy sullet vrynde. **Ihr**

ūme worpē syt daer vñ se
en mochte thant nyet ghe-
treckē vñf dre manychuoldich
der vissche. **H**yr ūme sechde
dye iongher den ihūs mynde
tot peter. **E**t ys dye hē. **S**ymō
peter als he hoerde dattet
dye hē ys sō gorde he em mit
eenē rodie. **W**āt he was naect
vñ he werp em yn dye zee.
Wñ dye andere ionghere
quamē myttē schepe. wāt
se en waerē nyet veer van
den lande mer als vñtrint
twe hondert cubitē of ellen
trectē dat nette myttē vys-
sche. **W**ñ doe se neder quamē
vp dat lant soe saghen se
talen gheleghet vñ eenen
vysch daer vp gheleghet
vñ broet. **I**hesus seghede
em brenghet vā dē vissche
dye ghy nu gheuanghen
hebt. **S**ymon peter ghyuck
vp vñ trecte dat nette te
lande wert vol van grote
vysche hondert vñ dye
vñ vñstich. **W**ñ al wasser
alsoe voele dat nette en
schoerde nyet. **W**ñ ihūs se-
ghe em koemt tē maeltyt.
Wñ nyemāt vā den ghe-
nē dye daer ten etene ghe-
set waeren en doerste
em vraghen nye bystu

wetende dattet dye here
ys. **W**nde ihesus quam vñ
nam dat broet vñ gāft
em vñ den vysch oec. **D**us
wert ihesus thant derde
werf ghetoent synē ionge-
ren doe he verresen was
van der doet. **S**ūte grego-
zius omelie vp dit selue
ewangeli die hy predic-
te den volke yn sunte lau-
rentius kercke.

Die lexe des hellyghe
ewangelij dy nu yn
vnsen oeren ghelese
ys myne brodere berdoert
dye ghedachten myt eenre
vraghen mer myt oeren
beroerene bewysset se vns
dye cracht der vnder scher-
denheyt. **W**āt men mach
vraghen waer ūme pe-
ter dye voer synre bekic-
rynghe reen visscher was
na synre bekierynghe we-
der kyerde ter visscherien.
vñ als dye waerheyt secht
nyemant dye de hant an
dye ploech slaet vñde ach-
terwert fvet en ys bequeme
ten ryke gades. **W**daer
vm ghenck he weder
an dat he ghelaeten had-
de. **M**aer yst dat mēanspet
dye cracht der vnder schei

denheyt soe spet men thant.
Want dat ampt dat voer
synre bekeringhe sonder
sunde gheweest hadde dat
weder an te ghaen na syn
re bekeringhe on was
ghene sunde. **W**ant ^{myt} weten
dat peter een vysscher
was vnde matheus een
tholneer. **W**nde na synre
bekeringhe kyerde peter
weder ter vysscherie mer
matheus en sat myt we
der ter neringhe van de
tolle. **W**ant een ander dinc
ys dye lijftuecht te wyn
nen myt vyssche vnde
een ander dynck dat gelt
te vergaderen myt den
gheroyne des tolles.
want voele neringhe
sint dye men nauwe ofte
en gheens syns doen en
mach sonder sunde. **D**ye
neringhe dan dye ter
sunden wert trecket des
ys noet dat na der bekie
ringhe dye ghedachte
daer myt weder en kiet.
Men mach oer braghe
waer vmmē doe dye
iongheren yn der zee
arbeyden vnsē here na
synre verrysemisse vntē
ouer stont dye voer syn

re serrysemisse voer sy
nen iongheren vp den
water der zee wanderde.
Dye reden van desen dyn
ghen bekent men thant
yst dat men merckt dye
sake dye daer doe yn was.
Want wat beteykent dye
zee sonder dese werlt dye
oer myt gheruchten men
mygher saken vnde myt
den wateren des ghebrer
lics leuens stoet. **W**at ys
beteykent by dye vastheit
des ouers sonder dye ewic
heyt der ewigher ruste.
Want vmmē dye ionge
ren noth waren yn den
bloeden des sterflyken
leuens soe arbeiden se
yn der zee. **W**ant vm dat
vnsē verlosser thant au
leden was dye ghebrek
heyt des sterflycs leuens
soe stont he na synre ver
rysemisse vnt ouer. **A**s of
he synen iongheren dye
beteykenisse synre ver
rysemisse by dynghen
spreke vnde sechde em.
Ick en apenbaer my
myt yn der zee. **W**ant
yt byn myt v myt yn
den bloeden der vnsu
rtheyt. **A**ls by yst dat
of vnsufluch

he na synre verrisemysse
 yn eene ander stat den
 seluen iongheren secht.
Oyt syn dye woerde dye
 yck tot u sprack doe yck
 noch myt u was. **W**ant
 he was doe myt em den
 he teghenwoerdich myt
 synen licham apenbaer-
 de. mer nochtan secht he
 thant dat he myt em
 myt en was van welke
 sterfliken licham he ver-
 re was mytter onsterflic-
 her syns vlesches. **D**at
 he daer secht dat he myt
 em myt en was daer he
 by em stont dat bewysset
 he hiir oec mytten stane
 syns lichams als he daer
 synen iongheren dye yn
 den strepe waeren em
 dan toent te wesen yn
 den ouer. **W**nde dye ion-
 gheren wort groet ar-
 beyt yn oeren vysschene
 by dat se als oer mey-
 steir quame eene grote
 hoecheyt des myrakels
 syn solden. **V**nde he secht
 de em thant werpt dat
 dat nette yn dye rechter
 sijde des streps vnde ghy
 sult vrynden. **A**ren leset
 twe werf yn den hellige

ewangelij dat vnse here
 beual dat men dat nette
 werpen solde om te vyf-
 schen dat was voer synre
 passien yn na synre ver-
 risemysse. **M**er eer vnse
 verloeser ghepassiet wert
 of verrees beuelte he dat
 d nette te werpen om te
 vysschen. mer he en beual
 myt of men dat wer-
 pen solde yn dye rechter
 sijde oft yn dye luchter sy-
 de. **M**er doe he na synre
 verrisemysse synen ion-
 gheren apenbaerde soe
 beueelt he dat nette yn
 dye rechter sijde te wer-
 pen. **I**nder vysschynghe
 voer synre passien wor-
 den soe voele vysschen
 gheuanghen dattet net-
 te schoerde. mer yn deser
 vysschynghe worden daer
 oec voele groter vyssche
 gheuanghen vnde noch
 tan en schoerde dat nette
 myt. **W**nde wy en weet
 myt dat dye guden by
 der rechter sijde vnde die
 quade by der luchter sijde
 gheteykent syn. **A**hir om
 dye vysschynghe daer
 men sonder luynghe myt
 en beueelt yn wat sijde

dat men dat nette werpe
sal beteykent dese kerke
dye te gader guden vnde
quaden vergadert. **W**nde
se en krest myet wt dye
se trecken sal want se en
weet myet welken se ver
kresen mach. **A**lser yn der
vysschynghe dye na vns
heren verrisensse ghedaē
wert soe wert dat nette
allene yn der rechter syde
gheworpen. want om te
syene dye glorie synre claer
heyt soe komet allene dye
kerke van den wtuert
arenen dye myet hebben
en sal van den lichtezen
wertken. **I**n der vyssyn
ghe voer syne passien om
dye mēschuoldicheit
der vysschen wert dat
nette gheschoert. **W**ant
nu komen yn mytten
wtuertarenen tot den
belven des gheloues
soe voele quader myn
schen dat se oec dye ker
ke schozen myt oeren
vngheloue. **A**lser yn de
ser vysschynghe wordē
voele groter vyssche n
gheuanghen vnde dat
nette en wert myet ghe
schoert. **W**ant dye helly

ghe kerke der vertaener
ys yn stedyghen vrede oers
makers rustende vnde en
wort myt ghene twyfte
gheschoert. **W**nde doe dus
voele groter vyssche gheua
ghen waeren soe ghynt
symon peter vp vnde tier
te dat nette vpt lant. **I**c
meyne dat nu v broder
lycheit merkt wat dat ys
dat peter datt nette vpt
lant trect. **W**ant em ys
dye hellyghe kerke be
ualen em ys sunderlyn
ghe gheseghet symon Jo
hānes sone mynstu my
voede myne schape. **W**at
dat hijs na gheapenbaert
wert yn den woerden
dat ys nu beteykent yn
den wertken. **W**ant
om dat dye predyker
van der kercken vns
af scherdet van den vloec
den deser werlt soe yst
noet dat peter dat net
te vol vyssche te lande
trect. **W**ant he trect dye
vyssche ter vastheyt wert
des oueres dye mytter
stemmen der hellygher
predycatien d den ghe
louyghen toende dye ghe
duzicheyt des ewyghen

vaderlandes. **D**yt doet
he myt woerden vnde myt
bryeuen vnde ^{dit} doet he da
ghelits myt teykenē der
myraculen alsoe ducke als
wy by em bekypert wer
den ter mynnen der ewi
gher rusten vñ alsoe mē
mychwerue als wy ver
scheiden werden vā den
gheruchte deser eerdscher
dynghe. **W**at yst anders
dan dat wy vyssche komē
syn bynnen dat nette des
ghelouefs vnde ten ouer
uert werden ghetaghen.
Mer als men secht dattet
net vol was groter vyssche
soe secht men daer toe woe
uede datter was dat ys
hondert vnde drie vnde
~~veertich~~ vyftich. **D**yt ghe
tal en ys myt ledyck vā
grooter beteykenisse mer
eene dreyghent van deser
grooter beteykenisse vntblyt
vns daer toe eernstich.
Want dye ewangelista
en hadde dye sonne woe
uehre was soe eernstelic
myt gheseyt en hadde
he myt gheordelt dat se
vol gheslatenre gheestlich
heyt hadde gherweest. **W**at
he weet dat yn den alden

testamente alle werck
ghebaden ys vnder dye
ghebaeden der tyen ghe
bade. mer yn den myeen
testamente soe ghyft men
dye cracht van den selue
werke by der seuenuol
dygher gracen des hely
ghen gheestes den ghelouy
ghen dye ghemēmythuol
dicht syn. **W**elken gheest
dye prophete baetsapte vñ
secht. **D**ye gheest der wys
heyt vnde der verstande
nisse des gheest des rades
vnde der stercheyt dye
gheest der wetentheyt vñ
der gudertierenheyt vnde en
veruulle dye gheest van
vns heren vresen. **M**er
dye vntfaet dat werckre
van desen gheeste dye
den gheloue der drienuol
dichert bekent vp dat
he gheloue den vader vñ
den sone vnde den selue
hellyghen gheeste vā eenre
cracht vnde belieue dye
te wesen van eenre sub
stancien. **W**ant vñ dat
dye seuen dye ^woer secht
hebben wyder ghegheue
worden by den myeen tes
tamente vnde dye tyen
ghebade dye by den alde

testamente soe mach al vn
se docthyde vnde werthool
maectelyck beuanginghen
werden by tienē vnde
seuen. **L**egghe wy dan te
gader driewerue tien
vnde seuen soe komen
daer af een vnde vyfstyck.
Vnde dyt ghetal en ys
myet ydel van groter be
teikensse. want wy lese
yn den alden testamente
dat men dat vyftichste
yaer gheboet te hvetene
iubeleus. **D**at ys te wete
dat yn den yaer al dat
volck rusten solde van
allen wercke. **A**lre dye
ghewarighe ruste ys yn
dye eenheyt. **W**ant men
en mach een myet deylen
vnde waer schoer der dey
lynghe ys dat en ys ghene
ghewarighe ruste legghē
wy driewerue een vnde
vyfstyck te gader vnde dat
ys hondert vnde drie vñ
vyfstyck. **W**ant om dat
al vnse werck dat ghe
daen wort yn den ghelo
ue der drieuoldicheyt ter
rusten wert trecket. soe
nemen wy driewerue
seuen vnde tiene op dat
wy moghen komen tot

een vnde vyfstyck vnde
dan ys vnse ghewarighe
ruste als wy bekennen
dye claerheyt der drieuol
dycheyt dye wy seker be
kennen te wesen yn dye
eenheyt der godheyt. **H**ir
om nemen wy driewerue
een vnde vyfstyck vnde
soe halden wy dye som
me van den wtuertarene
yn den ouersten vader
lande als vnder dat ghe
tal van hondert vñ drie
vnde vyfstyck vysschen.
Wael te rechte was dat
naeder verrisensse vns
heren dattet nette dat ghe
worpen was alsoe voele
vyssche vendt dat se alle
ne beteykenen soldē dye
wtuertarene borghers
des ouersten vaderlandes.
Alre vnder desen vmaent
dye hellighe leze des ewā
gelij van gisteren vnde
van huden dat wy eerst
tehyck anspen sollen waer
om dat men leset dat
vnse here vnde verlosser
na synre verrisensse at
van eenen ghebraden
vyssche. **W**ant dat ys myet
ydel van gheestelyker
beteikensse dat men

anderwerue doet yn der
daet. Want yn deser lexe
at he broet vnde eenē ghe
braden vrsch vnde yn dyc
lexe dyc ghyestezene lesen
wert soe at he myt ghebra
den vrsche honythraete.

Wat meynē wy dat dyc
ghebraden vrsch betekēt
sonder em dyc myddeler
gades ys vnde der mynsche
ghepassit. want he ghewer
dyche verborghen te syn
yn den wateren des myn
schelyke gheslechtes. **A**ls
wolde gheuanghe werde
mytten stricke vnser doet
vnde yn der tijt synre pas
sien wert he ghebrade als
myt droefnyse. **M**er he dyc
gheweerdychde te werden
een ghebraden vrsch yn
synre passien he was vns
een honythraete yn synre
verrisenisse. **W**nde dyc wol
de dat yn den ghebradenē
vrsche dyc tribulacie vñ
dyc droefnyse betekent
worde. he wolde yn dyc honyth
raete betekene beyde syne
naturen dat ys syne gott
vnde syne mynscheyt.

Want dyc honythraete
ys dat honyth vñ was. **W**ñ
dat honyth vnde dat was

ys dyc gotheyt yn der mysch
heyt. **W**nde dat en scheelt
oet myt van deser lexen.
Want he at hyn vrsch vñ
broet. **W**ant dyc ghebrade
mochte werden als een
vrsch na synre mynscheyt.
he voedet vns myt brode
na synre gotheyt dyc secht.
Itk byn dat leuende broet
dyc van den hemel neder
komen byn. **H**yn vñ at he
ghebradenē vrsch vñ broet
vñ dat he myt synre spy
sen vns toenen solde dat
he syne passie na vnser
mynscheyt ghedoghede vñ
dat he voersach vnse voe
dynghe wt synre gotheyt.
Wnde yst dat wy dyc wat
kertlike ansyen soe syen wy
oet woe vns dyc betemt
na te volghē. wāt vnse ver
loeser berispet vns alsoe
syne werken op dat he vns
bereyde den wech em na
te volghen. **S**yct vnse here
wolde yn synre spyssen myt
ghebradenē vrsche vnde
honythraete to volghen.
Want he vntsaet dyc yn
syn licham ter ewelyker
rusten dyc als se hyn ghe
uoelen vernoy vñ gades
wylle myt af en ghaen

van der mynen der ymwen
dygher sueticheyt. **N**en
neemt mytten ghebraden
vyssche honych raete. want
dye hijs vñ dye waerheyt
vernop vntsaen dye wer
den yn den hemelike vā
ghewarigher sueticheyt
ghesadet. **W**nde men sal
weten vnde merckē dat
vñse here synen lesten
werstap als men scrijft
myt synen ionghere **h**ad
hadde. want men ghedenct
dat daer yn waren peter
vnde thomas nathanael
zebedeus sone vnde twe
van synen ionghere. **W**at
waer vñme halt he syn
echterste werstap myt
synen iongheren sonder
dat he daer mede kont
doet dat dye myt em al
lene yn dat ewighe wer
schap komē sollen dye vñ
syn van der seuenuoldy
gher gracie des hellyghe
gheestes. **A**lle dye tijt wort
oec ghekyert by seuē
daghen. **W**nde ducwile
wort by den ghetalle vā
seuēne dye volmaetheyt
beterkent. **H**ijr vñme soe
werschappen dye vñder
echterster werstap dye

vñder teghemwordicheyt
der waerheyt dye nu
myt eerste der volmaet
heyt bauen dese eēdsche
dynghe chymen dye de
myne deser werlt myt
en bynt. **W**nde al yst dat
dye werlt dese myt betā
rynghe anuechtende ys
nochtan en verplompt
se myt oere begheertē dye
se begheonen hebbe. **D**an
deser echterster werstap
ys anders vā iohāne ghe
secht. **S**alich syn dye ghe
ne dye totten auentmale
der bruloft des lams ghe
ropen syn. **W**ant hijs vñ
me secht he dat se ten auē
male vñ myt ter maeltijt
ghenoet en wazē. **W**at dye
werschap den men ynt
eende vā den daghe doet
ys eē auentmael. **D**ye
dan aldus dye tijt deses
leuens gheerndet ys ho
mē ten werstap des ho
ghen beschouwens dye
en werde myt gheropen
tot des lams maeltijt mer
ten auentmaele. **W**ñ dyt
auentmael wort beterkent
myt dese echterste wer
stap daer mē vñmaent
dat seuē ionghere yne wazē.

Want als wy gheseyt heb-
ben soe vmaect he dye yn
dat ewyge werstap dye nu
vol syn van der seueoldi-
gher gracie vñ hanghē an
der mynen des hellyghe
gheestes. **B**roedere dese dy-
ghe doet myt v vñ begheert
vervullet te werde mytter
teghenwoerdygh des ghees-
tes wat v na volghē mach
yn den toekomende leue
merit vā synre teghewoer-
dyghheit weghet yn uwen
herte of ghy vol sijt vā de-
sen gheeste vñ of ghy beken-
net dat ghy tot desen wer-
scappe sollet moghē komen.
Wat soe wyre he ys den
dese gheest nu myet en ver-
maect waerlyke dye uastet
vanden vmakone des ewi-
ghen werstaps. **O**uerdenet
want paulus vanden sel-
uen gheeste secht. **S**oe wyre
cristus gheeste myet en heeft
dye en ys syne myet. **W**at
dese gheest der mynen ys
als een titel der gottlyker
besittinghe. **V**nde dye en
heeft cristus gheest myet
wes ghedachten gheschey-
den syn myt hate dye myt
homoede vp gheblase ys
vnde den gramscap ver-

stuert halt totten stede syn-
re ghedachte vñ den ghier-
richeyt pynghet vnde den
vincyscheit verteert. **M**erit
welt cristus gheest ys waer-
lyck he ys dat dye vriende
vnde dye vande doet my-
men vñ eerdsche dynghe
vervunwerde vñ om dye
hemelsche blytscap ver-
hetten. dat vleysch vñ dye
sunden vnderdoen vñ doet
dye ghedachten bedwyn-
ghen van alre vuhre ghe-
noechte. **W**yl ghy dan be-
kenen dat recht vā gades
besittinghe soe merit de
persoen uwes besytters.
want syet dye dat wy
gheseyt hebben dat roept
paulus myt warigher ste-
me. **S**oe wyre cristus gheest
myet en heuet dye en ys
syne myet. **A**s oft he apen-
baerlyck sechde. **D**ye van
gade yn em wesende myet
regiert en wert he en sal
naemaels myet verblide
vander ghedaente der
gottlyker claerheyt. **M**er-
yst nochtan dat wy tot
desen dyngghen dye wy
gheseyt hebben kranck
syn vnde wy nochtā myet
en ghereiken dye hoetheit

der volkomenheit laet ons
daghelics yn den weghe
gades setten dye saredē der
hellygher begheertē. Dye
waerheyt vertroest ons
dye by den psalter seghet.
Dyne oghen hebbē myne
vnuolghcomēheyt ghespen
vñ alle mynschen sollē yn
dyn boeck gheschreue wer
den. want onse vnuolmaet
heyt en sal ons altemaele
myet deerachtich wesen
yft dat wy yn den weghe
gades staende ~~blimen~~ myet
weder vme en syen ten
dyngghen dye auorleden
syn vñ haesten wy ons au
te tyden tot den dat ons
gheberect. Want he dye
de begheertē der vnuol
maectter vinstet dye sel
ue sterket vnderwoylen
totter volmaectheyt. By
ihesum cristum onsen hē
dye myt em leuet vnde
regnert yn eenheyt des
hellyghen gheestes ewelic
vnde vimmermeer. Amē.

**Opton donzedaghe na
paeschen Johānes**

In der tyt Sont maria bu
ten ten graue wenēde. Doe
se dus weende soe neghe
de se oer neder wert vñ

sach yn dat graf vnde se
sach twe enghelen yn wort
ten clederen sytten eenen
ten hoefden vnde eenen
ten voeten daer ihesus
lycham ghelegghen was.
Vnde dye seggheden oer.
Wif wat weentstu wien
soesttu. Se segghede em. Wat
se hebben mynen herē en
wech ghedraghen vñ yct
en weet myet waer se em
ghelegghet hebben. Doe se
dyt ghesegghet hadde soe
kryerde se oer vme af ach
ter wart vnde sach ihesu
staende vñ se en wylte
myet dattet ihesus was.
Ihesus sechde oer. Wif wat
weenstu wien soesttu. Vñ
se meynde dat he een gaer
denaer were. Vnde se sech
de em here oftū em en
wech ghedraghen hebste
segghede my waer du om
ghelegghen heefste vñ yct
sal em halen. Ihesus segghede
oer. Maria. Se kryer
de oer vme vnde segghede.
em. Kabbomi dat beduyt
alsoe voele als meyster.
Ihesus segghede oer. En wil
my myet tasten. want
noch en byn yct myet vñ
gheuaren tot mynē vader.

mer ganc tot mynē broe
deren vnde segghe em. **I**ck
vaer vp tot mynen vader
vnde uwen vader tot my
nen god. **V**t tot uwen god.

Maria madalena quam
baetschappende den ionghe
ren. **W**ant yck hebbe den
heren gheseyn vnde dese
dynghe seghede he my.

Sunte gregorius omelie vp
dit selue ewāgeli dyc he
pdiat de volke yn sunte
Johan baptisten keretze.

Maria magdalena
dyc yn der stad
hadde gheweset
eene sunderliche yn den
dat se dyc waerheyt my
de soe dwoech se af myt
ooren tranen dyc smetten
der sunden vnde dyc stem
me der waerheyt wert
weruult daer he mede
secht oer syn voele sundē
verlaten. **W**ant se myn
de voele. **W**ant se dyc te
voere sundyghende calt
ghebleuen was. daer na
bernende mynde se starck
ke. **W**ant nae dat se ten
graeue komen was vnde se
daer vns heren lythā myt
en vant soe waende dese
dattet en wech ghedraghe

were vnde se baetscapyet
den iongheren vnde se qua
men vnde saghent vnde
se gheloefdent alsoe te wese
als dat wyf gheseghet had
de. **W**nde van em ys thant
ghescreue vnde dyc ionghe
ren ghynghe tot em selue.
Wnde dan secht men daer
na. **W**nde maria stont bu
ten ten graue weneende.

In desen dynghe sal men
mercken woe grote kracht
der mynen des ropues her
te vntsteken hadde dyc vā
vns heren graue myt en
ghynck al wast oer dat dyc
iongheren en wech ghyngē.
Se sochte den se myt gheuē
den en hadde se weende
sokende vnde se was vnt
steken mytten vuere synre
mynen den se waende en
wech ghedraghen te wesen
vnde bernede yn synre
begheerte. **W**yr by gheueylt
dat se em doe allene sacht
dyc bleuen was dat se em
soeken solde. **W**ant sonder
twyuel dyc doechde des gae
den werkes ys ghedurich
Wnde mytter stemme
der waerheyt ys gheseyt.
Want dyc stantachtich
blyuet dese sal behalden

bluuen. **W**nde yn den ghe-
bade der wyrt ghebiet me
den stert der offerhande
te offeren. want yn den
sterte ys dat eende des lich-
ams. **W**nde dye offert waer
dye de offerhande des gue-
den werkes brenghet tot
den eynde des werdighen
werkes. **H**ier schryft men
dat ioseph vnder synen
anderen broderen hadde
eenen roek totten enkele.
Want dye roek totte en-
kelen ys dat guede werck
totten eende. **M**er maria
doe se weende boghede se
oer nederwert vnde sach
ynt graf. **S**eker thant
hadde se ghebaetschap dat
dye here en wech were
ghedraghen wat yst dat
se hier oer nederwaert ney-
ghen vnde se dat graf
anderwerue begheerde
te syene. **M**er dye ghene
dye mynt en yst niet ghe-
noech dat he eene werue
ghespen heuet. **W**at dye
kracht der mynen doet
menythuoldighen dye me-
nyghe des soekens. **D**us
sochte se em te voeren vñ
se en vandes niet. **S**e
gheduerde dat se em soeken

*dat graf ledich ghesien thant
hadde se*

solde vñ hier by gheuyelt
dat se em vant. **W**nde et
gheschiede dat dye begher-
te niet verlenghene was-
sen vnde ^{dat} se wassende ver-
traghen dat se vonden
hadden. **H**ier by yst dat
dye kerke van den seluen
brudegom yn den boeke
der mynen secht. **I**n myne
beddekijn sochte ick des nach-
tes den myne ziele mynt
yck sochte em vnde yck en
vandes niet yck sal vp
staen vnde dye stad vme-
ghaen doer dye steghen
vnde straten sal yck soeken
den myne ziele mynt. **E**n
se verneemt des ghebrer-
kes des vyndens vnde
secht. **I**ck sochte em vnde
yck en vandes niet. **M**er
vrome dattet vynden
niet langher en verlen-
ghet yst dattet soeken
niet vp en halt soe secht
se daer toe. **D**ye wechters
vonden my dye de stad
wachten. **E**n hebbe ghy
den niet ghespen den
myne spele mynt. **D**oe
yck dye een luttel voer ghe-
ghaen was soe vant yck
den myne spele mynde.
Want wy soeken vñ

vnsen beddekyn vnsē ghe-
 mynden als wy yn enygher-
 rusten deses leuens vsuchtē
 om dye begheerten vnses
 verloesers. **D**es nachtes
 soekē wy em. want al yst
 dat nu vnsē ghedachte yn
 em wakert nochtan ys dat
 oghe verdonckert. **N**ier-
 dye synen ghemynnden
 myet en vynt dye behoefst
 dat he vp staet vnde dye
 stad vmmē ghaet dat ys
 dat he mytter ghedachte
 der vnderuyndynghe
 soeke dye hellighe ver-
 gaderynghe der wtuer-
 carene doerlope he vnde
 soeke yn den weghen vñ
 yn den straten dat ys dat
 he anse dye ghene dye gae
 doer nauwe vnde worde
 straten vnde he vnderfoe-
 ke oft he enyghē voetstap-
 pen sijns ghemynnden
 yn den vynden mach.
Want somyghē syn oet
 van wercklyken lude dye
 yet van doechdelykē wer-
 ken hebben dat men na
 volghen mach. **U**nde als
 wy soeken soe vynde vns
 dye wechters. **W**an dye
 hellighe vaders dye den
 staet der kerken hoeden

komen vnsen gueden eerns
 tidjeyden te ghemoete vp
 dat vns lezen myt oeren
 woerden of schryftē. **U**nde
 als wy dye een luttel voer-
 gaen soe vynden wy den
 wy mynen. **W**ant vnsē
 verloeser al was he by
 oetmodicheyden een myn-
 sche vnder den mynsche.
 nochtan was he by der
 gotheyt bauen den myn-
 schen. **A**ls men dus dye
 wechters voer gaet soe vynt
 men den ghemynde. **W**at
 als wy syn dye ppheten
 vnde dye apostelen vnder-
 em wesen soe merke wy
 den dye by natueren god
 ys wesen bauen den myn-
 schen. **H**yr soect men em
 verst vnde en vyndes myet
 vp dat men em te uaster-
 halden sal als he gheuon-
 den ys. **W**ant alsoe wy
 voersicht hebben soe valle
 dye hellighe begheerten
 by verlenghene vnde yst
 dat se by verlenghene
 mynen soe en waerent
 ghene begheerten. **N**yt
 dese myne bernende soe
 wy ve gheraecte totter
 waerheit. **H**yr af secht
 dauid. **M**ine syele had

de dorst ten leuendighen
gade. wāneer sal yck ko
men vnde apenbaeren
voer gades ansyght. **H**ijr
by vermaent he vns vñ
secht. **S**oeket syn ansyght
te altoes. **H**ijr by secht dyc
pphete. **aloes** **M**yne syele
begheerde dy yn der nacht
mer oer myn gheest yn
den naesten myns herte
van des morgheens sal yck
toe dy waken. **H**ijr af se
ghet echter dyc kerke yn
der mynen boecke. **I**ck
byn ghewont van myn
nen. **W**āt dat ys recht
dat se van den spene des
meisters kome ter ghe
sontheyt dyc by der heyt
ten synre begheerte dra
ghet dyc wonde der my
nen. **H**ijr af secht he ech
ter. **M**yne syele wort
smeltende als myn ghe
mynde sprack. **W**ant
eens mynschen ghedach
te dyc myet en soet oers
scheppers ghedaente ys
quellyke haert. **W**ant se
blyuet yn oer seluē calt.
mer yst dat se van be
gheerten beghynt te ber
nen vñ te volghē den
se mynt loept se smeltē

de by den vuere der my
nen. se wort amtuoldyck
van begheerten vnde alle
dynghe dyc oer ghenoech
den yn der werck ver vñ
weert se. **I**ck en ys dat
oer ghenoecht buten oere
schepper. **W**nde dyc dyn
ghen dyc oeren ghedachte
te voeren ghenoechden
dyc werden daer na oer
seer swaer. **H**et en ver
troest oer **d** droefheyt al
soe langhe als men myet
an en syet den men be
gheert dyc ghedachte ys
drouyck vnde dat licht ys
oer verdriethyck. **W**nde
myt dusdanen vuere wort
verbrant dyc roesticheyt
der sunden vnde dyc ghe
dachte dyc vinsteken ys
als golt yn den vuere.
Want by der ghewoen
te heuet se oer ghedaente
verlaeren vnde aumyds
den bernen wort se ver
claert. **D**ese maria dyc
dus mynt dyc oer weder
nederhyelt ten graue dat
se ghespen hadde. laet vns
bespen myt wat kracht
dyc vrucht der mynen
yn oer tweerf doet
doen dat werck van

soekene. Daer volghet se
sach twe enghelen yn wyt
ten dederen syttende den
eenen ten hoefden vñ den
anderen ten voeten daer
ihesus lytham ghelecht was.
Wat yst dat men yn dye
stad daer vnse here ghele
ghet was twe enghelen
syet den eenen totte hoef
den vnde anderē totten
voeten syttende sonder
dat men yn duytscher ton
ghe den enghel eene bade
beduyt. Vnde dat men
ihesus was schuldich te
baetscappen van synre
passien dat he god ys voer
dye werlt vnde een my
sche ynt eende der werlt.
En enghel syttet als ten
hoefden als dye apostel
sunte iohan predycte.
In den begynne was dat
woert. Vnde als ten voe
ten syttet een enghel als
men secht. Dat woert ys
vleysch gheworden vnde
woende yn vns. Wy mo
ghen oec by den twee
enghelen bekēnen dye
twe testamente dat eene
voer vnde dat ander na.
Vnde enghelen der stat
van vns heren lytham

worden das vnderlynghe
te gader gheuoeghet. **W**ant
als berde dye testamente
myt ghelyken consente
baetscappen vnser here
dat he mynsche ys ghe
worden vnde sterf vnde
verrees soe syttet dat iers
te testamente ten hoefden
vnde dat ehterste testa
ment ten voeten. **W**ir
by dye twee cherubinne
dye dat propiciatoer be
deuten ansaghen dye eene
den anderen vnderlyn
ghe mytten ansichte ghe
kiert ten propiciatoer wort.
Want cherubyn d beduyt
volheyt der consten vñ
wat ys by den twee
cherubin sonder dye twee
testamente beteykent
vnde wat ys beteykent
by den propiciatoer son
der dat vnse here myn
sche gheworden ys. **W**ir
af secht sunte iohan wat
he ys dye guedertieren
heyt voer vnse sunden.
Vnde als dat alde testa
ment baetscap dat dit
gheschyen solde dattet
mye testament roept
van vnser heren ghedaen
soe syen dese twee cheru

binne vnderlinghe als
dye den anderen an als se
oer ansychte als ten propi
ciatoer wert kyezen. **W**at
als se syen vnsen here m
sche gheworden gheleghet
vnder em soe en kyezen
se em nyet van synen an
sychte dye de verhalent
heyt syns voer mickens
eendrachtelyck vertellen.
Vnde dye enghelen vra
gheden marien vñ sechde.
Wyf wat beweensstu vñ
se sechde em. **W**ant se heb
ben mynē here en wech
ghedraghen vnde yck en
weet nyet waer se hebben
em gheleghet. **W**ant dye
hellyghe woorde dye vns
dye tranen der mynen
verwecket se vertroeste
dye selue tranen als se
vns belauen dye ghedaen
te vns verloesers. **A**der
et ys te merken na der
historien dattet wyf nyet
en sechde se hebben myns
heren lytham en wech
ghedraghen. **W**ant dyt
ys dye ghewoente der
hellygher schrifturē dat
se somtijt by cene dele
een dynck al vnde som
tijt by al een deel vā cene

dynghe beteykent. **A**ls vā
iacobs kynderen gheschre
uen ys dat iacob neder voer
yn egipten myt seuentich
syelen. want dye syelen en
voeren nyet yn egiptē son
der dye lichame mer by
allene dye spele ys al dye
mynsche beteykent. **W**at
by den cene dele beteyket
men den mynsche al. **V**ñ
als vns heren lytham
hadde allene yn den gra
ue gheleghen vnde maria
en sochte nyet vns herē
lytham mer oeren herē
den sey waende dat en
wech ghedraghen were
dat ys by al een deel be
teikende. **D**ese dye gheschyt
hadde soe kyerde se oer
achterwaert vnde sach
ihesū staende vñ se en
wyste nyet dattet ihesus
was. **E**t ys te merken
dat maria noch twyuelē
de van vns heren ver
risenysse oer vme kyerde
vp dat se ihesus syen sol
de. **W**ant by der twyue
linghe hadde se als oerē
rugghe tot vns herē an
sychte wert ghekyert dye
nyet en gheloefde dat he
verresen was. **A**der om

dat se mynde vnde twiuel
 de soe sach se em vñ se en
 bekendes nyet vnde dye
 mynde toende oer vnde
 oer twiuelinghe bedecte
 em. **W**nde oer vñweten
 hert toenet men noch als
 men na secht vnde se en
 wylte nyet dattet ihesus
 was. **W**nde he sechde oer.
Wijf wat waenstu ween
 sochtstu. **M**en vraghet oer
 dye sake des rouwe vñ
 dat men oze begheerte
 meerren sal. vñ dat als
 se noemde dat den se soch
 te dat se te heeter herne
 solde vñ synze mynen.
Wnde se waende dat he
 een gaerdenaer were
 soe seghede se em. **H**ere
 heuestu em en weth ghe
 draghen soe segghe my
 waer du em ghelecht he
 yes vnde vñ sal em hale.
Machtighen sonder dol
 linghe dolde dyt wijf vñ
 waende dat ihesus een
 gaerdenaer were. **W**nde
 en was he oer nyet son
 derlinghe een gaerde
 naer dye vñ oer herte
 by den sade synze myne
 plantede grovende doeth
 den. **M**er wat ys dyt

doe se em sath den se een
 gaerdenaer waende wese
 den se noch nyet ghesecht
 en hadde wen se sochte dat
 se seghede here oft u em
 en weth ghedraghe heuest
 als of se thant ghesecht
 hadde vñ wies begheer
 ten se weende. soe secht se
 em dye se nyet ghesecht
 en hadde. **W**ant dat ple
 ghet dye tracht der myn
 nen te doene vñ eenen
 mynende herte of ghe
 moede dat se den se altoes
 penset waent datten alle
 mynschen weten. **T**e reth
 te en secht dyt wijf nyet
 wren se socht vnde noch
 tan secht se heuestu em en
 weth ghedraghen. **W**ant
 se en waent nyet een an
 der weet den daer se
 vñ weent myt stedigher
 begheerten. **I**hesus secht
 oer. **M**aria. **M**a den dat
 he se mytten ghemeyne
 name oere makynghen
 noemde dat ys wijf vñ
 se em nyet en bekende
 soe noemt he se myt oere
 name. **A**ls of he apēbaer
 lyck sechde. **B**ekene em
 van wien du bekennt by
 te. **E**ne volmaecte man

ne secht men oec. **I**ck be
kēne dy by dyne name.
Want mynsche ys ahe
mynsche ghemeyne name.
mer moyses ys een eyghe
name soe secht men te
rechte. **I**ck bekēne dy by
dyne name. Als oft vnse
here em apenbaerlyck se
ghede. **I**ck en kēne dy nyet
ghemeynlyck als dye an
der mynschen mer yck kē
ne dy sonderlynghe. Doe
dus maria by oere name
ghenoemt was doe beken
de se oeren heren vñ thāt
hyete se em rabbom dat
ys meyster. **W**ant he
waft den men vā butē
sochte vnde waft oec dye
se van bynen leerde dat
se em soeken solde. **V**nde
nu en secht dye ewānge
list nyet wat dat wif
dede mer daer af geeft
men te kēnen dat se hoer
de als men oer sechde.
En wyl my nyet tasten
want noch en byn yck
nyet vp gheuazē tot my
nen vader. **W**ant yn
desen woerden toent
men dat maria syne
voeten vme helsen wol
de den se bekende mer

dye meyster secht oer en
wyl my nyet tasten. **N**yet
dat vnse here na synre
verisensse veruwer
de dat em wyue tasten
souden als wanden twee
wyuen dye tot synē gra
ue wert ghynghe ghe
schreuen ys se quamen
toe vnde hielden syne
voete. **M**er waer vme
dat men em nyet tasten
en sal ys dye reden daer
toe ghedaen als men na
secht. **W**ant yck en byn
noch nyet vp gheuazē
tot mynen vader. **W**at
yn vnser herte ys ihesus
dan vp gheuazē totte va
der als men ghelouet
dat dye sone euen ewich
ys mytten vader. **W**ant
soe wyse dat em nyet en
ghelouet den vader ghe
lyck te wesen yn dres her
te en ys he noch nyet vp
gheuazē ten vader. **A**ldus
tast dye ihesum ghewaer
lyck dye ghelouet dat dye
sone euen ewich ys mytten
vader. **W**ant yn sunte
pauwels herte was ihesus
ten vader vpgheuazē doe
he sechde. **D**ye doe he yn
gades forme was soe en

achtete he niet roef dat he
 gade ghelijck was. **H**ij by
 soe tastete oec sunte iohan
 vnsē vloeser mytter hant des
 ghelouē vñ seghede. **I**n den
 beghīne was dat woert vñ
 dat woert was by gade vñ
 god was dat woert alle dyn
 ghe syn by em ghemaket.
 Aldus tast he vnsē here dre
 gheloest den vader ghelijck
 te wesen yn der substāien
 der ewytheit. **A**lser mach
 schyen dat yment wort
 myt eenre swyghenre vra
 ghen bestoet woe mach die
 sone den vader ghelijck
 wesen. **I**n welckē dynghe
 dat dre mynshelike na
 tuer verwōderende niet
 en mach beuaen soe behoert
 oer toe dat se wete dat
 oer dat ghelouelick ys vā
 eenē anderē verwōderen.
Want se heeft dat se hijr
 cortelijck den ghepeusen
 toe antworde mach. **W**at
 men weet dat he syne mo
 der schiep yn wies wōt
 frouwelike lythame he ghe
 schapen werden wolde na
 der mynshheit wat wōt
 der yst dan dat he syne
 vader ys dre voer syne
 moder was. **W**dy leze oec
 ghelijck

by sunte pauwel oer kont
 schap cristū te wesen gades
 gracht vñ gades wijsheyt.
Ore dan den sone myre
 wesen waent he doet den
 vader sonderlynghe vñ
 eere. wies wijsheyt he se
 ghet dat se em vnghelyck
 ys. **W**ant wat machtighe
 man solde rustelijck moghē
 vdraghen of em ymāt se
 ghede du byst groet mer
 dyne wijsheyt ys mynre
 dan du. **W**ant vnsē here
 secht seluen. **I**ck vñ dre
 vader syn een. **A**lser he
 setht echter. **O**re vader
 ys meerre dan yck. **W**an
 wien dat oec gheschreuen
 ys. **W**ant he was vnderda
 nyck synen alders. **W**at
 wonder yst dan als he
 secht dat he na der mynsh
 mynre ys dā syn vader dre
 yn den hemel ys yn welker
 mynshheit he oec vnderda
 nyck was syne alders yn
 der werlt. **O**n vā der my
 shheit secht men nu maxie
Ganti toe mynē broderē
 vñ segghe em. **I**ck vaer
 op tot mynen vader vñ
 tot uwē vader tot mynen
 god vñ tot uwē god. **A**ls he
 seghet mynē vñ uwē waer

om en secht he myt ghemey
lyc tot vnsen. **A**er vnder
scheydelyck spreken de bewij
set he dat he den selue va
der vngheleker heuet dan
wy. **I**ck uuer vp secht he tot
myne vader dat ys te ver
staen na der nature vnde
uwe vader by gracie tot
~~myne vader~~ myne vader
om dat yck neder konie
byn tot uwe god. wat ghy
vaert vp tot em. wat om
dat yck mynsche byn soe
vet myn god. **W** om dat ghy
va der doelinghe vloest sijt
soe yst uwe god. **W**at den
he voer dyc werlt god ghe
beerde he schiep my myn
sche myt v ynt eende der
werlt. **M**aria magdalena
qua vñ baetschapte den
ionghere. wat yck hebbe
de here ghesyen vñ dyt
sechde he my. **S**iet dyc
mysdaet des mynschelike
gheslechtes wort daer af
ghefneden daer af dat
se wt qua. **W**ant om
dat ynde paradise dat wijs
den mane den doet schent
te soe baetschapte vanden
grauē een wijs de mane
dat leue. **W**ñ vertelde
dyc woerde des gheens

dyc se leuendyck maect dyc
vertelde des doetlikes scrij
tes woerde. **A**ls of vns here
den mynschelike gheslechte
myt myt woerde mer myt
werke seghede va der hat
daer v mede toe bracht was
dyc drant der doet vander
hant ontfaet den drant
des leuens. **D**yt hebbe wy
kortelick auerlope vader
bedudynghen der lexen des
hellighen ewangeliu nu
myt der hulpe des seluen
here daer wy af spreken
merke wy dyc glorie synre
vrisenisse vnde dyc yn
nrcheiden synre guder
tiercheit. **W**ant he wol
de te eer va der doet ver
rysen dat vns syle myt
langher bliue en solde
yn der doet der vnghe
louicheit. **H**ir by ys wael
van den psalmisten gheschit.
He sal van den riuier drin
ken yn den weghe daer
om heuet he syn houet
vpuerheue. **W**at va den
beghyne der werlt hadde
yn den mynschelike ghe
slechte dyc riuere der doet
gheuloeyt vñ va desen
riuere drantz vns here
yn den weghe. wat yn

synen auerghanch soe ghe
 smaecte he den doet. **W**nde
 hiet om soe vhiel he syn
 houet vp. **W**at dat he ster
 uende legghede yn dat graf
 vrisende verhief he dat
 bauē dye enghelen. **W**nde
 daer mede sloech he den
 alden vyant ewelike daer
 he vghenghede der gheenre
 hande dye em vuolghede
 oer selheyt teghen em tyt
 like te doene. **W**nde dyt
 secht vns here apenbaer
 lyck den hellyghe **J**ob al
 dus segghede. **D**u salst
 leuiathan vaen myt een
 re anghelen. **W**at leuiathan
 dat beduyt oer toe doen
 vñ ys beteykent dye ver
 slynder des mynschelike
 gheslechtes dye doe he de
 mynsche belaeft dye god
 lichert te gheuen soe be
 roefde he em der vsterf
 lichert dye oer dye sinde
 der auertredynge dē he
 den verfte mynsche schent
 te den ghenē dye em vol
 ghen myt quade rade mē
 mythuoldich soe hoepet he
 syne pyne sonder vphalde.
Wnde ynder anghelen
 toent men dat aēs vnde
 dye scharpheyt bercht mē.

Aldus vanghet god dye va
 der desen myt eenre an
 ghelen wat he sande syne
 eenghebaere sone yn dat
 vleysch te dies doet. **I**n wel
 ken men syen mochte dat
 ghedoethlike vleysch vnde
 daer men myt yn en sol
 de moghen syen dye vñ
 ghedoethlike godheyt vñ
 doe dye serpent yn desen
 sone by den hande der
 gheenre dye em vuolghe
 den dat aēs vā synen
 lichame liet soe wordet
 doerstekē mytter scharp
 heyt der godheyt. **W**ant
 he hadde em te voere yn
 den myraculen bekent
 god te wesen mer van
 synre bekēnynghe viel
 he yn twyuelynge doe
 he sach dat he ghedoeth
 lich was. **D**us hyelt
 he als een anghele dye
 kēnebackren des gheens
 dye verslyndet doe daer
 yn apenbaerde dat aēs
 des vleysch dat dye ver
 slynder begripen solde
 vñ yn der tyt der passien
 was verborghē dye got
 heyt dye em dode solde.
Dus wert leuiathan
 gheuanghe ynder anghede

vā gades mynscheit. **W**at
doe he yn den begreep dat
aēs des lichams soe wert
he doerstekē mytter anghē
le der gothert. **W**ant daer
was dyc mynscheit ynne
dyc den verslynder tot
oer brenghen solde. daer
was oer dyc em doerbaerē
solde daer was dyc apen
baer kintheit dyc em
beweghē solde. vñ daer
was dyc verborghene
kracht dyc des verslyn
ders kēnebackē doerbae
ren solde. **A**ldus wert he
yn der anghēle gheuan
ghē wāt he verdraef daer
mede dat he beet vnde
dyc sterfelyke mynschen
dyc he myt rechte hielt
verloes he. **W**at den daer
he gheen rechte ynne en
hadde vnde vns terflycht
was vnder want he em
ter doer te brenghen. **H**ijr
by yst oer dat dese maria
daer wy af spreke leeft.
Want he dyc der doet
myt schuldrych en was
sterf vñ dat mynschelike
gheslechte. **H**ijr af yst dat
wy alle daghe na vnsen
sundē ten leuē wekieren
wāt vns schepper quam

neder tot vnsen pynē son
der sūde. **S**iet nu heuet
dyc alde vyant dyc roue
verlaerē dyc he vā den
mynschelike gheslechte
gheuanghē hadde he heeft
verlaerē dyc seghe syns
vnderwerpens. **D**och by
daghe kiere dyc sūdere
weder tottē leuē daghe
lits werden se em by vns
verloesers hande vten
kennebacken ghetrect.
Hijr vñ secht vnsē here
echter wael tottē hellighe
iob. **O**fte salstu myt eenē
wymmēlbaer syne wan
ghen doerbaerē. **D**aer
mē een wymmēlbaer
settet soe dwyghet mē al
vñ vñ vñ te gaene.
Wat ys dan beteykent
by den wymmēlbaer son
der gades vnsfermythicheit
vns vñe ghaende vñ se
doerbaert des leuithans
wanghe als se vns na dat
wy ghedaen hebbē dat he
vbeit vnde vns toghet dyc
bote der penitēcien. **W**nsē
he doerbaert des leuithans
waghe myt eenē wymēl
baer. **W**at mytter vnspre
keliker moghentē synre
barmherticheit gaet he teges

des alden vrandes boesheit
dat he oec somtijt dye ghe-
ne dye he gheuaghe heeft
vliest. **W**ā se vallē als wt
synē monde dye na den
sindē dye se ghedaen heb-
bē weder kierzē ter vnnoe-
selheyt. **W**āt wyē solde mo-
ghe dye eens yn synē mon-
de begrepē were synze wā-
ghe vntgaen ofte se nyet
doerbaert en were. **E**n hielt
he peter yn den monde
nyet doe he gades lochende.
Wā en hyelt he dauid yn
den monde nyet doe he
em yn soe grote dreyphert
der vnnysheyt versente
mer doe se beyde te leuen
weder kyerden by peny-
tencie soe vloes se dese le-
uithan yn eenre manvze
als doer dat gat synze wā-
ghen. **D**us wordē se em
vntrect doer dat gat synze
wanghe dye na soe groter
quaecth dye se ghedaen hadde
by penytēne wedertzyerde.
Wāt mynsche yst dye des
leuithas mont vntghaen
mach soe dat he ghene sun-
de en doet mer hyr by beke-
nē wy woe voele wy schul-
dych syn den vloeser des
mynschelike gheslechtes dye

vns nyet allene vbaden
en heuet te ghaene yn des
leuithas mont mer he heeft
vns vleeent weder te kierzē
wt synē monde. den sun-
der den hape nyet af ghe-
namē en heeft. **W**āt he
heeft leuithas wanghen
doerbaert vp dat he eenē
weth gheue solde daer wt
te ghaen dat he doch nadē
bete vlien moghe dye yn
beholdelike em te voezen
nyet wachtē en wolde dat
he nyet ghebeten en hadde
wordē. **A**ldus koemt vns
alre weghē te ghemoece
dye hemelsche medicāne.
Wāt se heuet den mynsche
ghebade ghegheue dat he
nyet en sundighe. **W**ā noch
tā heeft he den ghenē dye
ghesundicht heuet gheghe-
uē bote dat he nyet en wā-
hape. **H**yr vm sal mē alte-
seer hoedē dat myemēt myt
ghenuecte der sunden
yn des leuithas mont
ghegrepen en worde vā
nochtan als ys he daer
yn begrepen he en wan-
hape nyet. **W**ant yst dat
he dye sunde volmaectelike
beschreit he vynt noch een
gadt yn synze wanghen

daer he doer vntghaen mach.
Vijr toe ys oerkront vander
gotliker vntfermherticheyt
dese selue maria daer wy
af spreken. **W**ā welker dye
pharizeus segede doe he dye
fonteyne der gueder tierē
heyt bestoppen wolde. **W**ere
dese een pphete soe solde he
oec weten wy vnde wat
wyue dyt were dye **D**ye
em tast wāt et ys een sun
dersche. **A**er se droech
myt oeren tranē dye smet
te oers herten vnde oers
lichams vnde se tastede
oers verloefers voete dye
oere quade weghe lyet.
Se sat tot ihesus voeten
vū se hoerde dat woert
vā synen monde. se lyelt
oer an em doe he leuede
se sochte em doet se vant
em leuende se vant soe
grote schat der gracen
voer em dat se em oec
synen apostolen dat ys
synē baden baetschape.
Iysue brode wat solle wy
dan yn dese dynghe an
sven sonder dye vnghe
mete vntfermherticheyt
vns scheppers dye vns
marien magdalene als
yn eenē teykene totten

exempel der penitencien
ghesat heuet dye he by pe
nitencie na den valle leuē
dede. **W**āt ytz merke pe
ter ytz ansye den morde
naer vū ytz ansye zacheus
vū ytz ansye marien vnde
yn dese en sye ytz anders
myt sonder voer vnse
oghtē gheset exempele der
hape vū der penitencien.
Anachtschyen ys ymēt yn
den gheloue gheualen he
ansye peter dye bytterlike
wende dat he vā vrese
ghelochent hadde. **E**en an
der heeft ghebrant teghē
synē eūē mynsche yn quatt
heydē der selhert he an
sye den mordenaer dye
oer yn der vze synre doet
ten lonē des des ewyghē
leuens quā by berouwe
nyssē. **E**en hanghet an dye
hette der ghiericheyt he
heeft vzeemiguet gherouet
he ansye zacheus hadde
he yment niet ghe namē
dat gaf he viervolt weder.
Een ander ys vntsteken
mytten vuere der vntayf
hert vū heeft syne suuerh
verlaze he ansye mariē dye
yn oer seluē dye myne des
vleysches vbrande mytte

puere der gotlyker myne.
Spet dre almachtighe god
legghet vns tot allen steden
voer oghē dat wy na vol
ghē sollē vñ he set vns alre
weghē te voerē exempele
synre vntfermytichert.
Myr vme laet vns doch
nu leyt syn dre quade su
den dre wy gheproeft heb
bē. **W**at dre almachtighe
god verghet gheerne dat wi
mysdadich gheweest hebbē.
he ys bereyt vnse penytē
cie te athtene ter vnnoselht.
Wy dre besmet syn na dē
water der salicheyt laet
vns vbarē werdē by vn
sen tranē. **W**ñ aldus na
sunte peters woert **A**ls dre
kynderke dre nu ghebarē
syn begheert dre melt ghy
deyne kynderkene kyert
weder tot uwer moder schoet
der ewigher wijsheit su
ghet dre borste der guder
heeren gades dat vleden
ys beweent schumet dat
ankomet vnse vloeser sal
vnse corte ghewene troef
ten myt ewigher blytscap.
Dre leuet vñ regnyert
mytē vader yn eenheyt
des hellighe gheestes god
ewelit vñ vmermeer. **A**me.

Op ten saterdach na pae
schen Johannes
In der tijt **I**n een
vp den paesdaghe
quā maria magda
lena doe noch donckerhey
dē warē ten graue vnde se
sach den steen af ghedaen
vā den graue. **M**yr vñ
liep se vñ quā tot symon
peter vñ tottē iongher dē
ihūs mynde vñ sechde
em. **S**e hebbē den here
wt den graue en wetch
ghedraghē vñ wy en wete
myet waer dat se em ghe
legghet hebbē. **M**yr vñ
ghenck peter wt vñ dre
ander iongher vñ se qua
mē ten graue vñ se twee
liepē te gader mer dre an
der iongher voer liep haef
telicker dan peter vñ quā
verstē te graue. **W**ñ doe he
em nederwert gheneyget
hadde soe sach he dre līn
wande ghelegghet nochtā
en ghynck he myet yn. **D**oe
quā symon peter em vol
ghēde vñ he ghynck ynt
graf vñ he sach dre līnen
lake ghelegghet vñ den sweet
doet dre vp ihesus houet
gheweest hadde myet myt
līnenlake ghelegghet mer

vscherden te gader ghemōne
yn ene stat. Dus ghynt
oet dye ander iongher yn
dye verst ten graue komē
was vñ he sacht vñ ghe
loefdes. Want noch en wis
ten se dye scrifture nyet
dat he moeste vrisen van
der doet. *Sunte gg omelie
op dit selue ewāgeli die
he prediate den volke yn
sunte iohān baptisten ker*

Ame *ke*
dat myt langhe
sprechende myne
maghe ghebrake ys soe heeft
se nu langhe vbadē v te
spreke vā der bedudynge
des hellyghē ewangeli.
Wāt dye steme blyft vñ
der kracht des roepens.
Vñ vñ dat yck vā voele
mynsche nyet ghehoert v
den en mach soe dat yck my
schame vnder voele luden
te spreke. Mer dese schaem
te dye yn my ys berispe
yck selue. Wāt yst vñ of
yck voele mynsche nyet
gheuorderē en kan en sal
yck doch vā een luttelen
nyet roeke vñ of ye van
den oetste voele schoene
nyet en mach ghedraghen
sal yck dan ydel ter schure

weder kere. wāt al en mach
yck soe voele nyet draghe
als yck schuldich byn son
der twyfel yck sal der doch
een luttel seker yck sal der
doch twee seker of een dra
ghe. Wāt dye menynge
der krancheit heeft dye
sekerheyt oers loens. Wāt
onse ouerste rychter al yst
dat he dye last meritt ynde
laue nochtā meritt he oer
dye cracht yn den laste.
Brodere dye leze des hel
lighē ewangeli dye ghy
nu ghehoert hebt se ys
harde apenbaer ynt buten
ste vā der hystorien mer
dye vhalene betekenysse
daer af staen vns vnder
torten reden te vndersee
ken. Maria magdalena
doe noch dye donckerhe
de warē quā se ten graue.
Na der hystorie teyken
men dye vre. mer na der
gheesteliker vstandensse
betykent se dye vstandens
se des gheens dyet vnder
soeket. Wāt maria sochte
yn den graue den schepper
alre dynghe den se yn den
vleysche doet ghespen had
de. Vnde vñ dat se em
nyet en vant soe waende

se dat he ghestalen were.
Hijr vñ warē noch dye
 donckerheyden doe se ten
 graue quā. **H**ijr vñme liepse
 haesteliker vñ haetscap
 den ionghere. **M**er dye liep
 pē voer dye anderē dye
 voer dye anderē mynden.
 dat warē peter vñ iohan
 vñ se twee hepen te gader
 mer iohan voerlyep haes-
 teliker dan peter. he quam
 verstaten graue mer he en
 vnderwant em myet ynte
 ghaene. vñ peter quam na
 vnde ghynt daer yn. **E**zo
 dere wat beteykent dyt
 lopen dese subtilike bescri-
 uinghe des ewangeliste
 sal men ghelouē dat seydel
 ys vā gheesteliker betey-
 kenysse. **N**een men. **W**ant
 iohan en solde myet segghe
 dan dat he voerghenck
 vñ myet yn en ghynt hadde
 he ghewaent dat yn synze
 veruaringhe ghene gheeste-
 like beteykenysse gheweest
 en hadde. **W**at ys dan by
 iohan sonder der yoden
 synagoghe beteykent wat
 by peter sonder dye kerke.
Wnde et schyne gheen
 wonder te wesen dat by
 den yonsten dye synagoge

vñ by den aldesten dye
 kerke ys beteykent. **W**ant
 al was eer totter oesemynghen
 gades dye synagoghe dan
 dye kerke vā den heydenē.
 nochtan ter oesemynghen der
 werlt was eer dye menynghen
 uoldichert der heydenē dan
 der synagogen der yoden
 als paulus orkont dye setht.
Wat verst en ys myet dat
 gheestelick ys mer dat bees-
 telick ys. **A**ldus wort by de
 aldesten petru beteykent
 dye kerke der heydenen.
 mer by iohan den ioneste
 dye synagoghe der yoden.
Se lyepen beyde te gader.
Wat vā den beghyne oers
 tijts totte eende liep dye
 heydenschap mytter syna-
 goghen yn eenē ghelyke
 ghemeyne weghe al en
 liep se myet myt ghelyker
 vñ ghemeyne menynghen.
Dye synagoge quā verst
 ten graue mer se en ghynt
 daer myet yn. wāt se vnt
 fenck dye ghebade vander
 wort se hoerde dye pphetie
 van ons heren mynscheyt
 vnde passie mer se en
 wyl dye yn den dode myet
 ghelouen. **W**ant iohan
 sach dye linnenlaken ghele-

ghet nochtā en ghynck he
myet yn. Want dye synagoge
al bekēnede se dye verhalen
herden der schrifturē nochtā
vlangghet se yn te ghaene tē
gheloue vā vns herē passie
den se langhe te voerē vnde
verre te voerē. **I**phetierdē
den sacht se teghemwoerdich
vñ verumweerdede em ver
smaede em mynsche te we
sen vñ en wolde myet ghe
louen dat god sterflich ghe
worden was yn den vleische.
Wat ys dyt anders sonder
dat se haesteliker hyep vñ
nochtan stont se ydel voer
den graue. **W**nde symon
peter quam em volghende.
he ghynck ynt graf. **W**at
dye kerke vā den heydenē
dye achterste volghede be
kende den myddelaer ga
des vñ der mynsche ihesu
xpm yn den vleische doet
wesen vñ se ghelouede em
wesen den leuendighen
god. **H**e sacht dye lymelake
ghelecht vñ den sweetdoet
dye op synē hoofde ghe
weest hadde myet gheleget
mytten lymelaken mer
verscheyden ghelecht yn
eene stad. **B**rodere wat
wanen wy wesen dat

men yn den graue myet
en vant den sweet doet
dye op vns herē hoeft was
mytten lymelake son
der als paulus oekont dat
xpus hoeft god ys vñ dat
dye unbegripelike sacc
mente der godheyt vsthey
den syn van der bekēnisse
onser krankheyt vñ dat
syne moghentheyt gaet
baue der creaturē nature.
Wñ et ys te merke datmē
myet allene en secht dat
dye doet vstheyden gheu
den waert mer oet te ga
der ghewondē. **W**ant een
lynen cleet dat mē te gader
wynt daer en syet men
noth beglyn noch cende.
Vijr vome te rechte vant
men den sweet doet vā
vns herē hoofde te gader
ghewondē. wat dye hoeft
der goth se en beghonste
myet noth se en eendet myet.
Wat by beglyne en wort
se myet ghebare noth se
en wort myet benauwet
byne enyghē cende. **W**nde
men doet daer wael yn
een. wat yn dye ghedeilt
heyden der ghedachten
en ys god myet. **W**at god
ys yn der eenheyt. **W**nde

dye vdyne te hebben syne
gracie dye em vā een met en
scheiden aimyde schanden
der vnghelouigher setten:
Aler vm dat men mytten
sweedoekke pleyghet of te ve
ghene der gheenre sweet
dye arbeide soe machmen
oer byden sweedoekke bedu
den gades arbeiden. **W**at
he dye yn em altoes rustelut
vū vnuerwandelt duert
nochtan orkont he dat he
arbeyt als he draghet dye
harde boesherde der myn
sche. **H**ir vm setht he byde
phete. **I**ck hebbe ghearbeit
al doghende. wāt god dye
yn vnser mynscheyt apen
baerde he arbeyt tot vnser
krancheyt welken arbeyt syn
re passien doe em dye vnghe
louighe yoden saghe soe en
woldē sijn myt eeren. **W**ant
den se saghen sterflick na
den vleysche se veruwerde
den te ghelouen vntsterflick
te wesen na synre gotheyt.
Hir af secht iheremias
Du salst em here oer loen
ghelden na den werken
oerre handē du salst em ghe
uen een bedersel des herte
dyne arbeyt. **W**ant vm dat
dye strale der predicatien

doer oer herten myt ghaen
ensolde als se veruwerde
den arbeyt synre passien
soe hyelde se den selue arbeit
als een schylt dat se myt
doer den schylt en solden
syne woerde laeten ghaen
daer se em mede saghen
arbeiden totter doet. **U**nde
wat syn wy sonder vnser
hoefdes dat ys vns here lede.
Want by den linnenlaken
des lichaems syn beteykent
dye bande des arbeides.
Hir vm wantmen by syde
den sweedoek dye vp syn
houet gheweest hadde. **W**at
vns verloesers liden ys
uerre versheyde vā vnser
liden. want leet sonder
mysdaet dat wy lyde myt
vnser sunden he woldē
wyllens vnder dye doet
vallen daer wy vnser vn
dankes vnderualle. **D**aer
volghet. **D**us ghynt oer
doe yn dye ander iongher
dye verst te graue komen
was. **H**aden dat peter
daer yn gheghaen was
soe ghynt iohan daer oer
yn dye verst komen was
ghynt daer ten leste yn.
Brodere dyt ys kenlyck
dat ynt eende der werlt

tot onses verloesers gheloue
oec vergadert werde dye
yoden als sunte pauwel oer
kont vñ secht. **T**otten dat
dye volheyt der herdenen
yn komen sal vñ alsoe al
israhel behalde werde solde.
Vn he sath vñ gheloefdens.
Wat brodere wat sal men
wanē dat he gheloefde. **E**n
gheloefde he myet dat onse
here verresen was den he
sochte. **N**een he myet. **W**at
noch warē dye donder
heyde ten graue vñ dye woer
de oec dye hñt na uolghē
weder segghet als mē secht.
Wat noch en wyltē se dye
schrifture myet dat he vā
der doet verrisen moeste.
Wat sath he dan dye lynnē
laken ghelegghet vñ gheloef
de dattet wijs ghesecht
hadde dat onse here vten
grauē en wech ghedraghē
were. **W**nde yn desen dyn
ghen ys te merken die groet
heyt der gotliker dispen
sacien datter yonghere n
herte bernende worden
dat se em soeken solden
vnde dat ment em ver
lenghet dat se em myet
en vonden vp dat dye
krantheyt des moets ghe

pynt myt oerre droefnyssē
te suuerre werden sal vñ
te vynden vñ dat se em
alsoe voele te vromeliker
halden sal als se em gheuen
den heeft soe se spaeder
vynt dat se soect. **I**yeue bro
dere dyt hebben wy korte
lick auerlope vā der lexe
des ewangeli nu behoort
vns toe dat wy van der
edelheyt der groter hoech
tijt ~~wat se ghyet~~ het spre
ken. **I**yeue brodere vñ mach
te rechte segghē dese edel
heyt der hoechtijt want
se ghaet bauē ander hoech
tijde. **W**ant as als mē ynder
helligher schrifturē segghet
sñ scry dat ys hellighe der
hellighen oft als mē secht
sanghe der sanghen alsoe
mach men te rechte dese
hoechtijt lyeten hoechtijt
der hoechtiden. **W**ant
vā deser hoechtijt ys vns
ghegheue exempel der
verrisemisse vñ gheopent
dye hape des hemelsche
vaderlandes vñ nu mo
ghen wy hapen totter
glorien des ouerste vā
der landes. **D**er deser
hoechtijt werden dye
wtuertarenen dye ghe

halden waren bynen den
sloten der hellen al waft
yn eene stede sonder pyne
weder ghebracht ter lustich
des paradys. **D**at onse he
voer synre passien seghede
dat voldede he yn synre
verrisenysse. **I**st dat yck ver
heue werde van der eerde
soe sal yck al dynck tot my
trecken. **W**ant he trecke al
le dynghe dye va synen
wtuere waren wemēt
yn der hellen en liet. **W**at
alle dynghe nam he daer
va dye wtuere waren.
Want dye inghelouighe
vn dye vm oere mysdade
waren ten ewyghen pyne
ghegheue en vmaecte onse
here tot der ghenade myt
doe he verrees. **N**er he ro
uede dye wte sloten der
hellen dye he bekende sy
ne te wesen vm oere ghe
loue vn werke. **M**er by
yst te rechte aumyds oere
gheseghet. **I**ck sal dyn doet
wesen o doet. helle yck sal
dyn bete wesen. **W**at dat
wy dode dat doen wy daer
vme dattet al myt al myt
syn en sal mer va den dat
wy byte daer trecke wy
een deel af vn wy late daer

een deel. **W**at vm dat vn
se here yn synē wtuerenē
alte male dye doet dode soe
was he dye doet der doet
mer vm dat he daer een
deel vter hellen en weth na
vn een deel daer liet soe en
dode he alte male dye helle
myt mer he bet se. **M**er
vm secht he yck sal dyn
doet syn o doet. **A**ls of he
seghede apēbaerlick. **W**ant
yck dy yn myne wtuere
alte maele verderue soe sal
yck dyn doet syn. **I**ck sal
dyn bete wesen o helle wat
als yck myne wtuere dy
neme soe doersteke yck dy
yn eene dele. **W**at hoedyt
ys dan dyt dye de beslaten
heyde der helle vstuert
heeft vn dye vns vpgheue
heeft dye doere des hemel
sche rykes. **N**ien vnder
soeke behendliker den
name va deser hoedyt
me vraghe de voerbaren
predicare vn besien wy wat
he secht dat he daer af waet.
Wat onse paesche ys dye
gheofferde xpus. **I**s da xpus
paesche soe solle wy merke
wat dye wyte va paeschen
secht vp dat wy te subliker
moghe vndersoeke oftet

schijnt dat dye dynghe van
crysto ghesecht syn. **W**ant
moyses secht. **S**e solle nemē
vā des lāmes bloede vnde
stryket vp beyde dye stile
vñ an dye ue ouste dorpele
der huse daer se dat yn
eten sollen vñ se solle bñnen
drier nacht eten dat vleisch
ghebrade mytte vuerē vñ
vnghegheft broet myt wil
dē lactuke ghy en sollet daer
myet roes af etē noch ghesa
den yn waterē mer ghebra
dē allene mytte vuerē ghy
sollet syn houet mytte voe
ten vñ mytte vngheweide
vflynden vñ daer en sal
myet af bliuen tot des mor
ghens yst dat yet bliuet
dat solle ghy mytte vuerē
vberne. **V**nde daer doet
men dyt toe. **A**ldus solle
ghy dyt eten. **W**ñ alle dyn
ghe bereyde vns grote stich
tynghe yst datmen se myt
gheesteliker bedudynghē
vnthynt. **W**ant welck des
lāmes bloet ys dat hebbe
ghy my gheleert myet myt
hozene mer dat drynken
de. **W**ñ dyt bloet legghet
men vp beyde dye stilen
als ment myet allene en
drynt mytten monde

des lythams mer oet mytte
monde des herte. **W**ant
yn elken stile ys dat bloet
des lāms dan ghelegghet
wāneer datmen dat sacra
ment synre passien mytte
monde nemet vñ vloft mē
se dat men dan myt ernst
gher ghedachte pyenset dē
na te volghē. **W**at dye al
soe syns verloesers bloet
vntsaet dat he noch myet
synre passien na volghen
en wyl dye heeft dat alle
ne yn eenē styl ghelegghet.
Vnde men salt oer legghē
yn dye ouerste dorpel van
den huse. **W**ant wat ne
men wy gheestelick by dē
huse sonder vñse ghedach
den daer wy byden huse
ghepense yn wonen. **W**an
desen huse ys dye ouerste
dorpel dye meynynghe dye
bauē dat werck gheset ys.
Hyr vñme wy dye meyn
ynghe syns ghepenses
beleydet vñ na te volghen
vñs heren passie he lecht
dat bloet des lāms ynden
ouersten dorpel syns huses.
Ofte vñse huse syn vñse
lythame daer wy yn wo
nē alsoe langhe als wy le
uen. **V**nde wy legghen

yn den auerdozpel des hu
ses des lams bloet. **W**at wy
draghen yn vnsen voerhoef
de dat cruce synre passyen.
Wan welken lāme men
daer na secht. **W**nde se solle
dat vleysch eten bynē der
nacht ghebraden myt den
vuere vnde derue brōden
myt wylder laturwen. **W**at
bynen der nacht eten wy
dat lam dye nu yn den sa
cramente vns heren licha
metsaen als wy noch vn
derlynghe vnse onsaenae
myet en spen. **N**ochta sal
men dat vleysche byden
vuere braden. **W**at dat
vuere dat doet dat vleysch
scheiden datmen mytten
water spedet mer datmē
by den vuere bradet son
der water dat wort te sti
uer. **W**ant dat vuere braet
vnser lams vleysch doe
dye cracht synre passyen
em te vromer maecte toe
synre verisemisse vnde
vershefde em totter vn
ghebreclicheyt. **W**ant he
dye van der doet ghenas
als van den vuere wart
syn vleysch te herder.
Vyr af secht he oer byde
psalmiste **I**dyne kracht

ys verdroghet als een sterf.
Want ys een sterf voer
den vuere sonder morwe
slyct mer by den vuere
doet men dattet styuer
wort. **D**us verherde als
een teste dye kracht synre
mynscheyt wat vā den
vuere synre passien wies
he ter kracht der vnghe
breclicheyt. **N**ier datment
sacrament vns vloesers vnt
faet dat en ys allene myet
ghenoeth totter ghewariger
hoethyt des herten et en
sy dat wy daer mede oer
gheuoghe guede werke.
Want wat helptet dat mē
syn lichām vnde syn bloet
mytten monde vntsaet
vnde men em teghe gaet
myt verkierden / zeden.
Vyr by secht men daer
vogel na te eten derue
broet myt wylder laturwē.
Want he et broet sonder
heffel dye gude werken
doet sonder besmette vā
ydele glorien dye de wer
ke der ontfermherticheyt
doet sonder toe menghe
van sunden dye verkier
delyct myet en roeft dat
he vm waer done deylt.
Want dese heffe der sun

den hadden dye yn oere ghe-
de werke ghemenghet de
onse here seghede by des
ppheten steme myt berys-
pynghe. **C**oemt te betel vñ
doet vngheadelich. **V**ñ
een luttel daer na secht he.
Wnde offert van den dat
gheheffelt ys lof. **W**ant
he offert lof van ghehef-
selen dye gade offerhande
bereyt van roue. **W**nde
dye wylde lactuwoen syn
harde bytter vnde men
sal des lams vleysch myt
zuren lactuwoen eten. **D**at
ys als als wy vns vloesers
licham vntfaen dat wy
dan van vnsen sundē yn
ghewene sollen quelle vp
dat dye bytterheyt des rou-
wen sal van der maghe
des herten vegghen dye
voechtheyt des vlyperden
leuens. **H**yr by volghet daer-
nae. **G**hy en sollet daer
myet af roe eten noch ghe-
saden mytten water. **S**yet
nu trecken vns dye woer-
de der historien van der
hystorilker verstandensse.
Iyeue brodere en plach
dat volck van israhel myet
doet yn egipten was te etē
een roe lam dat em dye

myet secht ghy en sollet daer
myet roe af eten vnde men
daer toe secht noch ghesade
myt water. **A**der wat be-
teykenet dat water sonder
dye mynschelike konst
naden woerde dat by sal
salomon vnder der vnghe-
louigher steme gheseyt ys.
Dye dieflike wateren syn
suetste. **W**at ys dat roe
vleysch des lames sonder
dat men laet vnghemertt
vnde sonder weerdicheyt
syne mynscheyt. **W**ant al
dat wy subtylke pynsen
dat syeden wy als myt
vnsen ghedachte. **A**der
men sal des lames vleysch
noth roe noch myt water
ghesaden eten. want mē
sal vnsen vloeser myet wa-
nē wesen eenē pure myn-
sche noch men sal myet pen-
sen by mynscheliker conste
woe he mynsche werden
mochte. **W**ant wy dat
waent dat onse vloeser
puer mynsche was wat
doet sel dese anders dan
dat he des lams vleysch
roe et dat he myet en wol-
de bradē by der glorie der
verstandensse der goetheyt.
Want **sik** dye dat sa

naement synre mynscheyt
em pynt te vnderzoekē na
mīscheliker wijsheyt he wyl
des lāmes vleysch myt wa-
tere syden dat ys he wylt
gronden by vnghemānyer
der conste dye verhalenlyc
synre voermīckīnghe. **W**ye
dan begheert te vverē dye
hoedtyt der blytschap vā
paeschen he en syde dat
lam mytten water myt
noth en etet roe soe dat he
em myt en pyne te gronde
ne mynscheliker wijsheyt
dye dypheyt der mynsch-
gades noch he en gheloue
yn em myt als yn eenen
puzen mynsche mer he ete
des lams vleysch ghebra-
de mytten vuere. soe dat he
alle dringhe beleydē kan
by der kracht des hellīghē
gheestes. **W**nde vā desen
lāme secht men noch te
rechte na. **G**hy sollet dat
hoeft mytten voete vnde
mytten vngheweide ver-
slynde. **W**at vī dat vīse
vloeser ys alpha vī o dat
ys god voer al dye werlt
vnde mīsche ynt eende der
werlt. **W**ī brodere alsoe
wyl thant voer ghesecht
hebbē als sūte pauwel

oerkont hebbē wy gheleert.
Wat xpus hoeft ys god
soe ys des lams houet te
vlynden dat men syne
gotheyt by den gheloue
beuanghe. **W**er des lams
voete te vlynden ys dat
men vnderzoekē dye voet-
stapē synre mynscheit dye
te mynen vī nae te volghē.
Wnde wat syn dye vnghe-
weide sonder dye vborghē
ne vī gheestelike ghebade
synre woerde dye vlynde
wy dan als wy myt ghie-
richēde neme dye woer-
de des leuens. **W**nde yn
desē woerde der vlyndīn-
ghe wat doet men anders
dan daer by berispet wort
dye unbequaemheyt vīser
traetheyt dye by vī seluē
myt en soeken syne woer-
de vī syne hemelike betey-
kenissen vnde dye se oer-
noede hoerē vā anderen
ludē segghē. **W**ā desen
lāme en sal myt bliuen
tot des marghes wāt men
sal syne woerde myt grot
forthuoldycheyt vnder-
soekē vī bedude vp dat men
eer dye dach der vīsemisse
apenbaerē sal yn der nacht
des leuens alle syne ghebade
desē

uſtaende vñ dye doende doer
gronde ſal. **M**er vñ dat
tet herde pijnlick ys alle
hellyghe woerde te uſtaen
vñ alle gheestelike uſtan
de myſſe doer te gronde ſoe
volghet te rechte nae. **V**ñ
yſt dat daer yet bliuet dat
ſolle ghy mytten vuere ver
bennen. **D**at van dē vlā
me ouerblijft verbernen
wy mytten vuere als wy
dat wy van der vhaelenit
heyt ſynre mynſcheit nyet
en moghen uſtaen vñ vñ
der gronden oetmodelick
dat halden der machyt des
hellighen gheestes vp dat
myemāt houerdelyck toen
en ſy dat te vſmaen of te
baetſcappen dat he nyet
en uſtaet. **M**er he leuert
dat den vuere als hijt den
hellighen gheest toe holt.
Wnde vñ dat wy aldus
bekēnē woe datmen dat
paefchlam eten ſal ſoe laet
vñ nu bekēnē van wat
mynſchen men dat eten
ſal. **D**aer volghet. **W**nde
aldus ſolle ghy dat etē. **G**hy
ſollē uwe lende vñme gor
den. **W**at ys beteykent
yn den lenden ſonder dye
ghenuethe des vleyſches.

Hyr vñme begheert dauid vñ
ſecht. **D**erne myne lenden
vnde myn herte. **W**ant en
wyſte he nyet dat yn den
lenden vñ yn den myeren
waeren dye ghenuethe der
vnuyſcheit he en hadde niet
gheeyſchet dat men ſe ber
nen ſolde. **H**yr by vñ dat
des duuels machyt yn dat
mynſchelike gheſlechte au
myds der vnuyſcheit ſon
derlynghe bauē ghynt
ſoe ſechde vñſe here totten
hellighē **J**ob vā om. **S**yne
machyt ys yn ſynen lenden.
Dye dan dat paefch lam
et he ſal dye lende vñme
ghegort hebbē vp dat he dye
doet dye hoechtijt der ver
riſenmyſſe vñ der vnghebre
licheyt dat he nu vnder
ghener ghebrelicheyt en
legge aumyds ſundē he be
dwynghe ſyne ghenuethe
vnde halde nauwe ſynvleyſch
vā vnuyſcheit. **W**at he
bekent nyet wat wat dye
hoechtijt der vnghebrelich
ys dye noch by ſynē vulen
leuen legghet vnder dye
vuelheyt. **D**eſe dwynghe
ſyn ſompyghe ludē hart mer
dye porte ys nauwe dye te
leuen leydet vñ wy hebbē

nu voele exempelen vā de
ghenē dye yn suuerherden
leuen. **H**ijr vm volghet daer
wael na. **G**hy sollet schoen
an dye voeten hebbe ~~hebbe~~.
Want wat syn vnse voete
sonder vnse werke. **W**nde
wat syn schoen sonder vel
le vā dode beeste wāt dye
schoen bedekten dye voete.
Wat syn dode beeste van
welken velle vnse voete be
deit werden sonder dye al
de vaders dye voer vns
gheghaen syn ten ewyghē
leuen. **W**nde als wy oer
exempel an syn bedekten
wy dye voete vnser werke.
Dus yst dye schoen an dye
voete te hebbe der doden
leuen an te syone vñ vns
te hoeden voer dye wondē
der sunden. **W**aldende stor
ke yn vwen handē. **W**at
bewysset dye wyt by den
stocke sonder dye behoedē
ghe des hyerde. **W**ñ mē
sal merken dat men vns
beuelte dye lenden vm te
gordē vñ daer na stockē
te hebben. **W**at dye sollen
eens hyerde sorghe vnt
faen dye thant yn oeren
lytham kōnen dye vuelheit
der ~~vnuerficht~~ vnuerficht

bedwynghen vp dat se als
se den anderē sterke dynghe
predyckē vā krankheit nyet
en vallen vnder oere sath
te ghenuechten. **W**ñ daer
secht men wael na. **W**nde
ghy sollet dat eten haesten
de. **M**erit broders dat mē
secht haestende. **W**adā ghe
bade dye gheestelicheyde
vns verloeset dye blyt
schappen des hemelschen
vaderlandes bekēnet myt
haesten vñ hebt sorghe dat
ghy dye ghebade des leuens
haestelick voldoet. **W**ant
wy weten dat wy huden
dat wael doen moghen
of wyt morghe solle doen
en weten wy nyet. **H**ijr v
vm etet dat paestham haef
tende dat ys hanghet myt
begheertē an dye hoechtijt
des hemelschen vaderlan
des. **A**rement en vertraghe
em yn den weghe des leues
dat he yn synen hemelsche
vaderlande syne stede nyet
en verliese. **A**rement en
verbynde em yn verlen
ghen vm te verkrighen
guede eernsticheyde mer
he volbrenghe dat he be
ghōnen heeft dat he ver
moghe te done dat he be

ghynt. Ist dat wy ter myn
nen gades myet traech en
syn soe helpt he vns den
wy mynen. Ihesus cristus
vnse here dye leuet vnde
regnert mytten vader
yn eenheyt des hellighen
gheestes god ewelick vñ
vmmertmeer. *Opte ierste*

Comiedath na paeschen
A der tijt. doe et *Johannes*
spade was des paesdaeghes

vñ dye doren gheslate n
waren daer dye ponghe
zen vergadert ware vñ
dye vrese der voden soe
quam ihesus vnde stont
ynt myddel van synedysti
pelen vnde sechde em. vrede
sy myt v. Vnde doe he
dyt ghesecht hadde soe
toende he em syne hande
vñ syne syde. *Hijr vme*
worden dye pongheren
blide als se den here saghe.
He seghede em echter. Vre
de sy myt v. Alsoe my dye
vader ghesent heeft vnde
yt: sende v oer alsoe. Doe
he dyt ghesecht hadde soe
blies he yn em vnde seghe
de em. *Wntsaet den helli*
ghen gheest wien ghy oe
re sunden vergheuet se

werden em vergheuen vñ
wyen ghy se behalt se syn
em behalden. *Thomas een*
van den tweeluen dye
men didimus lyet he en
was myet myt em doe
ihesus quam. *Hijr om seghe*
den em dye anderex ponghe
zen wy hebbē den here ghe
syen. Vñ he sechde em. Et
en sy dat yck sye yn synen
handen dye gate der naghe
len vñ myne hant steke yn
syne zijde yck en sals myet
ghelouen. Vnde achte daghe
daer na soe waerē weder
dye pongherē daer ynnē
vnde thomas myt em. *Ihus*
quam beslatenē doren vñ
he stont ynt myddel vnde
seghede. Vrede sy myt v.
Daer na seghede he tho
mas. *Ster herwert yn dy*
nen vringher vñ sye my
ne hande vnde breng her
dyne hant vnde steck se
yn myne syde vnde en
wyl myet vnghelouich we
sen mer ghelouich. *Thomas*
gntwoorde vñ sechde em.
Myn here vñ myn god.
Vñ ihesus sechde em. *Wat*
du my ghesyen hebste soe
gheloeftu. *Salych syn dye*
my myet ghesyen en hebbē

in gheloesden. Want voele
andere teykene dede ihesus
in synre ionghere anschou
wene dyre myet gheschreue
en syn in desen boeke. Mer
dyre syn gheschreue om dat
ghy ghelouen sollet dat ihs
ys xpus gades sone in dat
ghy ghelouende dat leuen
hebben sollet in synē name.
*Sute gij omelie. Sit selue
ewāgeli die he predietē de
volke in sunte constant
ius kerckze.*

Die verfte vraghe vā
deser leeren des ewā
gely clopt vnse ghe
dachte woe dat na dyre ver
risenysse dat dat ghenware
lycham vns herē was dyre
beslatenē doren in kome
mochte ten iongeren. Mer
wy sollen wetē yst dat mē
dat godlike werck by redē
beuaet. soe en yst myet te
verwonderen. Nocht dyre
gheloue en heeft gheen
verdiente welker mysche
like redē prouē gheeft.
Mer dese selue werke vns
vloesere dyre men wt em
seluen myet beuaen en
mach soe mach men se
merken wt synen ande
ren werken dat wonder

like dynghe gheloue gheue
moghen synen werken
dyre nocht wondeliker syn.
Want dat licham vns herē
ghynck in tot synon von
gheren beslatenē doerē dyre
ten mynschelike oghe by
synre ghebuertē wtquam
der ioncfrouwē licham
beslaten bliuende. Wat wō
der wast dan oftehe besla
tenē doren na synre ver
risenysse in quam tot synē
vongheren ewelick thant
solde leuen dyre doe he in
steruen quā wtquā sonder
opdoen des lychams der
ioncfrouwē. Mer om dat
dat licham dat mē spen
mochte der gheenre ghelo
ue dyre em saghe twiuelde
soe toende he em thant sy
ne hande vnde syne syde
he gaf em syn vleysch te
tasten dat he beslatenen
doerē in brachte. In dese
dynghe toende he twe won
der vnde dyre mynscheliker
reden seer contrari warē
vnderlynghe doe he na
synre verrisenysse syn
licham vnde dat vnghe
brecklick was in nochtā
toende he em den men
tasten mochte. Want dat

~~yn gheloueden. Dat voele
andere tekenen dede ihus
yn synre ionghere anschou
wene dye nyet gheschre
uen en syn yn desen boeke.
Mer dye syn gheschreue
om dat ghy gheloue sollet
dat ihus ys xpus gades
soene yn dat ghy gheloue
de dat leuen hebbe sollet
yn synē name~~

hijr en^{ys} gheen ghebrek leset
voert achter an

~~Je eerste vraghe
vā deser lexe des
ewangelij dopt
vns ghedachte woe dat na
dye vrisemysse dat dat ghe
ys ys noet dat dat dynck
ghebreck ys off vrotte
moet datmen tast vnde
en mach men nyet tasten dan dat
inghebreck ys. Mer
yn wonderliker yn yn
vnderickeliker manere
toende vns vloeser na
synre verrisemysse syn
licham vnghebreck yn
oer dat men em tasten
mochte vp dat he yn den
dat he em toende vnghe
breck wesende vns
noeden solde ten ewighe~~

laue yn yn den dat he
em ghas te tastene vns
vaste maken solde ten
gheloue. **M**er om toende
he em vnghebreck yn
dat men em tastē mocht
te vp dat he waerlike
toenen solde na synre
vor verrisemysse dat syn
licham was van der
seluer naturen yn vā
ander glorien. **H**e sechde
em. vrede sy myt v.
Alsoe my dye vader ghe
sant heeft yn yds sende
v oer alsoe. **D**at ys alsoe
my dye vader god ghe
sant heeft god alsoe sende
yds mynsche v mynsche
oer. **D**ye vader dye sen
de den sone dye em
settede dat he mynsche
werden solde om des
mynschelike gheslechtes
vlosinghe vnde he wolde
dat he yn dye werlt qua
ter passien mer nochtan
mynde he synē sone den
he ter passien sande.
Wnde vns here dye
apostole d dye he wtuer
tazen hadde sande he
nyet ten blytschappē der
werlt mer alsoe he ghe
sant was ter passien

yn dye werlt. **W**ant
aldus al yst dat dye sone vā
de vader ghemynnt ys noch
tan sande he em ter pas
sien yn dye werlt. Aldus
syn dye vongherē oet ghe
mynt van vnsen here
dye nochtan ter passien
ghesant worden. **D**aer
vm secht men te rechte.
Onde alsoe my dye vader
ghesant heeft vñ yck sende
v oet alsoe. **D**at ys yck myn
ne v mytter seluer caritaten
vm dat yck v sende vnder
der veruolghers handen
myt welker caritate my
dye vader mynet den he
heeft doen komen vm te
lyden dye passie. **A**l yst dat
men dyt senden vstaen
mach na der na d nature
der goetheyt. **W**ant daer
mede secht men dat dye
sone van den vader ghe
sent wort daer he by wten
vader ghebaren wort. **W**at
dye hellighe gheest dye den
vader vnde den sone euen
ghelyck ys nochtan en wort
he nyet mynsche dese selue
sone orkunt dat he den
sendet segghende. **A**ls dye
hellighe gheest komē den
yck v senden sal vā den

vader. **W**ant solde men
dat senden allene vstaen
voer mynscheliker natuer
aen te nemen sonder twy
uel men en solde yn gheen
re manere segghen dat
dye hellighe gheest ghesent
worde. **W**ant he en wort
nyet mynsche. **M**er dat sen
den des hellighe gheestes
ys dat wt komen daer he
mede komet vā den vader
vñ van den sone. **A**ldus dan
als men secht dat dye
hellighe gheest ghesent wort
vm dat he soe wt komet.
Aldus secht men oet teme
lick dat dye sone ghesent
wort vm dat he van den
vader ghewommē of ghe
beert wort. **D**oe he dyt
ghesecht hadde doe blies
he yn em vñ sechde. **W**nt
faet den hellighen gheest.
Ons ys te vraghen wat
dat ys dat vnsē here een
werue den hellighe gheest
gaf doe he yn der werlt
noch was vns oet eens doe
he ten hemel gheuare was.
Want men en toent nyet
dat yn een ander stad dye
hellighe gheest apenbaerlick
ghegheue wert sonder nu
doe em dye vongherē by

uns herē inblasen vntfenghe.
Wnde daer na doe he van
den hemel neder quā vñ
wert ghetoent yn vuerighe
tonghen. **W**aer om dan
gheest men em yst verst dē
iongherē ierst yn der eerde
vnde senten em daer na
van den hemel sonder dat
twe ghebade der mynnen
syn dat ys dyc myne gades
vñ des euentzerstens. **A**nder
eerden gheestmen den hel
lighen gheest om den euen
mynschen te mynen. **W**nde
vā den hemel wort dyc
hellighe gheest ghegheuen
om datmen gade mynen
sal. **W**ant ghelijck dat ene
myne ys vñ twe ghebade
alsoe yst een gheest vñ twe
gauen. **E**erst wert he van
vnsen here ghegheue doe
he yn ertrike was vñ daer
na doe he yn den hemel
bauen sat. **W**ant mē leert
yn des euen mynsche myne
woe men sal komen ter
mynen gades. **H**ij af secht
dyc selue iohan. **D**yc synen
broder myet en mynet den
he syet gade den he myet
en syet woe mach he em
mynen. **W**ñ daer toe voerē
was oec dyc selue hellighe

gheest ynder iongher herte
ten gheloue nochtan en wort
he em myet ghegheue apen
baerlick sonder na vns he
ren verrisensse. **H**ij af
ys gheschreuen. **D**yc gheest
en was noch myet gheghe
uen want ihesus en was
noch myet glorificiert. **H**ij
af ys oec by moyses ghesicht.
De saghen homich vten ste
ne vnde alhe wt eenē vaste
stene. **M**er myet vā dusda
d myghen dynghe en leset
men ghedaen na der hysto
rien al auer lese men alle
dyc schrifture van dē alden
testamente dat volck en
soech nerghent homich wtē
stene noch oec alhe. **M**er
na sunte pauwels woert
soe was xps dyc steen. **D**oe
saghen se homich vte stene
dyc vnses verlosers werke
vnde myracule saghe. **D**e
saghen alhe wt eenē vaste
stene dyc verdpende ghe
saluet te werden na xps
verrisensse by den wistor
tene des hellighen gheestes.
Hij vme gaf als een kint
steen homich doe vnsen here
noch sterflick was vnde
synen iongherē toende dyc
susticheyt synre myracule.

Mer dye vaste steen stort
 alijc wt. **W**ant doe vns
 here na synze verrisemysse
 worden was vndoethlike
 soe storte he wt by den blasen
 syns gheestes dye ghyfte der
 helligher saluynghe. **V**an
 den alijc ys by den pphete
 ghesecht. **D**at yuck sal rottē
 van den ansichte des alijes.
Want wy worden ghehal
 den vnder den yucke der
 herstrapien des duuels. **M**er
 wy syn ghesaluet mytten
 alijc des hellighen gheestes.
Vnde vm dat he vns myt
 ter gracen der vriheyt ghe
 saluet heeft soe ys dat yuck
 van des duuels herstrappie
 gheue gheueult. **A**ls sunte
 pauwel orkont vñ secht.
Daer vns heren gheest ys
 daer ys vriheyt. **M**er men
 sal weten dat dye ghene
 dye verst den hellighe gheest
 vntfenghen vm dat se vn
 noselike leuen solden vñ
 dat se myt prediken somy
 ghe mynsche vordere soldē.
Hyr vm vntfenghen se
 desen gheest apenbaerlick
 na vns heren verrisemysse
 vp dat se myt luttel myn
 schen mer voele soldē mo
 ghen vordelick wese. **H**yr

by secht men yn dyt selue
 gheuen des gheestes. **W**ien
 ghy oere sunde vgheniet
 se werden em vgheniet
 vñ den ghy se haldet se
 werden em ghehouden.
Ons behoert an te syen
 dye iongheren dye tot soe
 groter bordenen der oet
 modicheyt gheroepe wazē
 tot soe groter glorie ghelei
 det syn. **S**iet se en syn met
 allene seker vā em selue
 mer se vntfaen oer dye
 macht van den anderen
 te bynden vñ te vntbyn
 den. **S**e vntfaen dye heer
 lichert des hoethste ordels
 dat se van gades weghen
 somighe oer fundē behal
 den moghen vñ somyghē
 dye vgheniet. **M**er aldus
 was et temelick dat se vā
 gade dus vgheniet worden
 dye vm gades wille alsoe
 seer voetmodicht werden.
Siet dye gades nauwe
 ordel vntfien se werden
 der sielen ordelers vñ se
 verordelen dye anderen
 of se vloesen se dye vntfa
 ghen dat se seluen vordelt
 werden mochten. **D**eser
 iongher stad haldē nu
 yn der kercken dye biscope

se vntfaen dye macht des
byndens vnde des vntbyn
dens dye den raet des re
gimentes vkrighen. Dye
eer ys groet mer dye last
van deser ezen ys harde
swaer. Want et ys seer
hart dat dye ghene dye
myet halden en kan ma
tichert syns leuens dat
he richter wort van eens
anderen leuens. **W**n duc
wile gheualtet dat dye
ghene halt dye stat des
ordels wes leuen myt der
stat myet en auerdraghel
vnde ducwile gheualtet
* he dat dye ghene vnschuldighe
verordelt of dat he dye sel
ue ghebonden ys dye ande
ren vntbynt. Want duc
wile volghet he dat berue
ren syns willen yn bynde
vn vntbynden mer myet
dye vdynten der saken.
Hir by gheualtet dat he
seemberoeft van der macht
des byndens vnde vntbyn
dens dye deser macht ghe
bruket na synen wille
vnde myet na den seden
der gheenre dye vnder
em syn. Ducwile gheual
tet dat he dye hierde ys
teghen yment va synen

euen mynsche berueit
wert myt hate of myt
gongste. want dye en moghe
myet werdelick ordelen
van oere vnderfate dye
yn der saken oere vnder
faten oere hat oere gongst
soeken. Hir af ys te redye
by den ghete ghesecht.
De doden dye zielen dye
myet en sterue vn se maet
ten dye zielen leuendich
dye myet en leuen. Want
dye dodet den ghenē dye
myet en sterft dye den
rechtuerdighē vordelt
vn he pijnit em leuende
te maken dye myet leuen
en sal dye em pijnit dye
mysdadighen vader pijn
nē te vntbynden. Hir
om sal men dye saken
weghen vnde dan sal
men ghebruken der macht
des byndens vnde des
vntbyndens men sal oer
syn wat dye mysdaet
ys of wat penitencie of
wat berouwenysse dat
~~dye sentencie~~ na der mys
daet ghedaen ys dat soe
wre dye almachtighe god
visitiert by gracen der
berouwenysse dat dye sen
tencie des hyerden dye

absoluer. **W**ant dan ys
des priester^s absolutie ghe
waerich als he volghet dē
wylle des ynwendighen
richters. **O**nde dyt betey
kent wael dat verwecken
des dye vierdaghe doet
gheweest hadde. **W**elke
verwechynghen toent dat
onse here den dode verst
voertiep vten graue vnde
yn maecte em leuendich
segghende lazare kom wt.
Onde daer na he dye le
uende vten graue komen
was wort vā den ionghe
ren vntbonden als ghescre
uen ys. **A**ls he wt komen
was dye ghebonden was
myt sacoten dat ys myt
banden doe sechde he syne
iongheren vntbyndet em
yn laet em en wechgaen.
Syet dye yongheren vnt
bynden den thant als he
leuede den oer meyster
verwecket hadde doe he
doet was. **W**ant hadde
dye iongheren lazarus
doet vntbonden se solden
meer ghetoeft hebben
stande dan doethde. **W**at
desen merckene sal men
ansien dat wy dye schul
dich syn te vntbynde by

onser hyperderliker macht
dye wy bekēnen dat onse
here leuende maect by der
gracien daer he se mede
verweet. **O**nde dyt leue
de maken bekent men
thant yn der biecht der
sunden eer se wort doen
der doethden. **M**ijr by en
sethtmen desen dode laza
rus myt werde ghesont
mer kom wt. **W**ant elck
sunder als he syne mysdaet
bynen synre consciencien
decket soe ys he byne ver
borgghen yn synen bynen
sten. **M**er dye dode komt
wt als dye sonder syne
quaetheyt danc sijns danc
kes beliet. **M**ijr by setht
men lazarus komt wt.
Als oft men elken dye yn
sunden doet were apēbaer
lick segghede. **W**aer vme
verhuedestye dyne mys
daet bynen dynre consci
encien komthant wt by
beliene dye bynen dy selue
verborgghen byst by dyne
myssakene. **D**us komet
dye dode wt dat dyse dye
sunder byecht syne sunde.
Mer em dye wt komt
vntbynden dye ionghere
vp dat dye hyperde der

kerken en sollen dye pi-
ne afnemen dye he ver-
drent heeft dye en myet
en scaemde te bychte dat
he mysdaen heeft. Dyt heb-
yck ghesecht kortelick van
der ordynantie des vntby-
dens vp dat dye hyerden
van der kercke ernstich
wesen sollen myt groter
matichheyt te bynde vñ te
vntbynden. Mer wær dye
hyerde myt rechte of myt
vnrechte bynt noch sal
dat volck syns hyerden
sentencie vntsyen dat he
dye vnde em ys vñ als
men em machschyen vñ
rechtuerdelike bynt dye
sentencie syns byndens
vdyne mach vā eenre
ander mysdaet. **Hijr** vñ
sal em dye hyerde vntsyen
vnbescheidelick te bynden
of te vntbynden. **Vñ** he
dye vnder des hyerden
hant ys vntsyen em ghebon-
den te werden oer myt
vnrechte vñ he sal syns
hyerden ordel myet sottelic-
ken berispen vp dat weert
dat he myt vnrechte ghe-
bonde were dat dye vnder-
ghende houerdie des beris-
pens dye mysdaet myet

en make dye myet en was.
Mer vñ dat wy dyt kor-
telick ghesecht hebbē wt
onsen vpsate gaende soe
laet vns weder kyeren
ter ordinatiē der bedud-
ghe. **Op sunte thomas dach**
De thomas een vā
den tweluen dye
men didimus hyet he
en was myet myt em doe
ihesus quam. Dese eene
iongher ghebrack daer.
Doe he weder quā hoerde
he datter ghedaen was
vnde he vsmade te ghe-
louen dat he hoerde. **Wise**
here quam weder vñ synē
iongher dye des myet en
ghene gheloefden ghafe
syne syde te tasten vnde
toende em syne hande.
Vnde doe he em ghetoe-
hadde dye lictephene syn-
re wonden soe ghenas
he dye wonden synre
vnghelouicheyt. **Wat**
lieue brodere wat merke
ghy vñ desen dynghen
maene ghy dattet by aue-
ture ghedaen waert
dat dye wtuertoren
iongher doe van daer
was vñ daer na als he
weder quam dyt hoerde

vn als hiit hoerde twiuel
de vn twiuelende tastede
vn tastende gheloefde.
Want dyt en waert
myt ghedaen by auen
turen mer myt gotliker
voersienicheyt. **D**ye ou
ste **g**uedertierenheit
dode yn wonderliker ma
myere dat dye iongher
dye twiuelde als he yn
synen meester tastede dye
wonden syns vleysches
dat he yn vns ghenesen
solde dye wonde der vn
ghelouicheyt. **W**ant vns
lude vorderde meer totten
gheloue thomas vnghe
louicheit dan dye gheloue
der ionghere dies gheloef
den. **W**ant doe men em
weder ten gheloue brach
te myt synen taste soe
waert vnse herte vsekert
yn den gheloue vn satte
alle vnghelouicheyt achter.
Wat he liet aldus synen
iongher na synre verrise
nyse twiuelen nochtan
en liet he den myt yn syn
re twiuelynge. **A**lsoe he
wolde dat maria voer
synre ghebuert eenē bru
degom hadde dye nochtā
tot oere hurelich myt

volquam. **W**ant aldus wart
dye iongher twiuelede vnde
tastende een tuich der waerre
verrisemisse alsoe synre mo
der brudegom hadde ghe
weist wahter vn behoeder
oers ghehelen maghedoems.
Unde tastede vn riep. **M**yn
here vnde myn god. **I**hesus
sethde em wanttu myt ghe
syn heues soe ghelouestu
vm dat paulus dye apostel
setht. **W**ant dye gheloue ys
een substantie der dynghe
dye men hapen sal ene proe
uynge der dynghe dye myt
en apenbaere soe yst claer
dat dye gheloue een prouen
ys der dynghen dye myt
apenbaere en moghe. **W**at
dye dynghe dye apenbaere
en hebben thant ghene ghe
ne gheloue mer beke nynge.
Hyr vm als dus thomas
sach als he taste waer vm
setht men em. **W**anttu myt
ghespen heuest soe gheloues
tu mer he sach een ander
dynck vn he gheloefde een
ander dynck. **W**ant van
eenē sterfliken mynsche
en mochte dye gotheit myt
ghespen werden. **D**us sach
he eenen mensche vn belie
de den god wesen segghede

myn here myn god. **D**us ghe
loefde he sprende dye ene ghe
wazighe mynsche merite
vñ he riep den god te wesen
den he myet spren en mochte.
Dat daer na volghet ver
blijt vns zeere. **S**alich syn
se dye my myet en saghen
vñ gheloeft. **I**n deser sentē
cien syn wy sonderlynghe
beterkent dye em den wy
yn den vleische myet en sa
ghen yn vñse ghedachten
behalde. **W**y syn beterkent
mer gyt dat wy mytte werke
vñse gheloue volghē. **W**ant
dye gheloeft waerlich dye
yn dye werke oeffent dat
hy gheloeft. **H**yr by secht
sunte pauwel teghen dye
ghene dye allene dye ghe
loue halden. **D**e belien dat
se gade kēnen mer myt
oerē werke loechēnen sijt.
Hyr af secht sunte **J**acob. **D**ye
gheloue sonder werke ys doet.
Hyr af seghede vñse here
totten heilighe **J**ob van den
alden vanden des mysche
liken gheslechtes. **H**e sal ver
slynde een ruiere vñ des
myet verwonderē vñ he
heeft betrouwē dat dye
yordane yn synē mont
vlopen sal. **W**at ys betep

kent by den ruiere sonder
dat vlopen des mynschelike
gheslechtes welck gheslech
te vā synē beghyne totte
eende vlopet nederwaert
vñ ghelicht datter water
lopet soe loeptet nederwaert
vā der vuchticheyt des vlei
ches tot eenē temeliken
termine. **W**at ys by der
iordane beterkent sonder
der forme der gheene dye
ghedoept syn. **W**ant vñ
dat yn dye ruiere der ior
dane dye here vñser ver
loefinghe gheweerdichde
ghedoept te werde soe wort
te rechte by den name der
iordane der lude mēmych
uoldich beterkent dye be
halden werde bynen des
sacramēte des doopsels. **A**
dus vñslynde dye alde vñant
des mynschelike gheslech
tes ruiere wāt vā beghy
ne der werlt tot vñses ver
loesers toekōmst trete he
dat mynschelike gheslechte
yn synē buuche datter nau
we een luttel vntghynck
den buke synre quaetheyt.
hyr vñ secht men te rech
te van em. **H**e sal vñslynde
een ruiere vnde des myet
verwonderē. **W**ant en

he en achtet nyet groet te we-
sen dat he dye vnghelouighe
begrijpt. **M**er et is herde
swaer dat daer na volget.
Onde he heeft betrouwen
dat dye iordanen syn synē
mont vlopen sal. **W**ant he
waent dat he vandē dat
he vā beghīne der werlt
alle dye vnghelouighe be-
gherte grepen heeft soever
moet he em dat he oer vnt
saen sal dye ghelouighen.
Want he vshynt se daghe
lics mytten monde des
quade vnsendens yn den
mynsche welker quade le-
uen nyet auer een en dra-
ghet mytten belienē des
gheloues. **M**ijn vme lieue
broedere vntsyet dyt myt
akre menynghe vñ voer
pynset dyt yn v seluē myt
ernstigher ghedachte. **S**iet
wy doen dye hoetheyt vā
paeschen mer wy sollen
alsoe leuen dat wy vdyē
nen moghen te komen
totten ewighe hoethyden.
Alle dynghe lyden auer
dye men myt tijtliker
hoetheyt vperet. **B**esor-
ghet ghy dye yn deser hoeth-
tyt sijt dat ghy nyet en
werden ghescheydē van

der ewiger hoethyt. **W**at
batet datmen is yn der
mynsche hoethyt oftet ghe-
gheualt dat men nyet we-
sen en mach yn der hoeth-
tyt der enghelen. **D**ese te-
ghenwoerdighe hoethyt
is een scheem der hoethyt
dye hiir na komē sal. **M**ijn
vme doen wy dese hoethyt
alle iaer vñ dat wy totter
hoethyt komē sullē dye
nyet iaerlick mer ewich
is. **A**ls men dese hoethyt
totter ghesetter tyt doet
soe wort vnse ghedachte
ghenoet ter begherte der
hoethyt. **M**ijn vme sal vnse
ghedachte verwarmen vñ
vnsteken ten ewighe blit-
schapē mytter oefenynghe
deser tijtliker blitschap vñ
dat men yn der waerheit
der blitschap moghe ghe-
bruken yn den vaderlan-
de dye men yn den scheme
der blitschap voerpynset
yn den weghe. **M**ijn vme
broedere vziert v leuen
vñ zeden vñ voersiet
woe strenghe he komen
sal ten ordel dye sacht
modich vander doet vrees.
Seker he sal yn den daghe
syns beuendē vnderfoe

kens openbaren mytte en
ghelen vñ archangelen myt
ten throne vñ dominatien
mytten principaten vñ po
testaten als dye hemel vñ
dye eerde bernen solle vnde
oec alle dye elemente vnde
anxte sijn dyenstes berueit
worden sollen. **Hijr** vme
settet voer uwe oghen den
richtter vā dus grote anxte
vñ vnsiet syne toekomst dat
dat ghy em als he toekomen
sal myt myt vresen mer myt
sekerheiden syen moghet.
Hijr vme sal men em nu
vnsien vñ dat men em dan
myt vnsien en sal. **Syn**
anxt oefene vns ter ghewoe
te der gueder werkinghe
vnde syne vrese bedwīghe
vns leuen vā quade wer
ken. **Ghelouedes** my broe
dere dat wy dat sollen alsoe
voele te sekerre wesen vā
synze teghenwoerdicheyt
als wy nu vns pynē beuze
set te wesen van sunden.
Seker weert dat yment
vā v luden morghen
myt syne weder-sake yn
myne ordele syne sake te
segghē brengen solde he
solde machsien alle dye
nacht waken vñ he solde

myt besorghe dē ghedachte
vñ beureesden herte yn em
seluē voerpensen wat mē
em segghē mochte vñ wat
he daer teghen antworde
solde vñ he solde em vrese
lick vnsien dat he my
myt scarp vrynde en mocht
te. vñ he solde em vresen
dat he voer my mysdadich
apenbaere solde. **Vnde** wie
byn yck vñ wat byn yck.
Et en ys myt langhe hē
na yck en sal naden myn
sche een worme werde vñ
na den worme ghemul.
Myt woe groter menyn
ghe sal men dan pensen
vñ myt wat vresen voer
syen dat ordel alsoe groter
moghentheyt. **Mer** vñ
dat somynghe syn dye vñ
seker syn vā der vrisem
se des vleysches vñ dan leze
wy te rechte yst dat wy oec
den heymeliken vraghe
uwer herte te ghemoete
loepen soe behoert my
een luttel te spreken vā
den gheloue der vrisem
se. **Want** voele lude syn
alsoe als wy oec somtijt
ghewest hebbē dye als se
yn dē grauē syen dat vlesch
vrotet vñ dye beemre

ghemul werden dye myet
 en gheloue dattet vleysch
 vñ dye beenze vā den ghe-
 mulle weder ghemaect
 werden moghen. **W**nde se
 segghen aldus yn em selue
 als em bedaghende. **W**an
 neer brenct men dē myn-
 sche weder wten ghemulle
 welck tijt gheualtet dattet
 ghemulle wort leuende.
Desen antwōdē wy kōte-
 lict. **W**āt et ys voele myn-
 gade weder te makē dat
 gherweest heeft dan dat te
 scheppen dat myet en was.
Oft wat wonder yst dat
 he den mynsche weder
 maect vā den ghemulle die
 alle dynghe te gader schiep
 vā myete. **W**āt dat was
 wonderliker dat he hemel
 vñ eerde vā myete schyep
 dan dat he den mynsche
 wedermaect vā der eerde.
Mer men ansvet dat ghe-
 mul vñ men wanhapet
 dattet weder yn vleysch ko-
 men mach vñ men wyl
 als by reden vnderuyndē
 dye kracht des gottlike wer-
 kes. **E**t ys te vstane wy dat
 hijr vñ dusdane dynghe
 yn oerē ghepensen segghē
 dat em dye myraculen

dye god alle daghe doet
 ghearghert syn vā ghe-
 woenten. **W**ant syet yn
 eenē coerne een zeertleyne
 saedes ys vborghen al dye
 groetheyt eens boems dye
 daer wt wassen sal. **W**ant
 setten wy voer vnse oghē
 dye wonderlike groetheyt
 eens boems. pryse wy waer
 of he begonste te wassen
 dye tot soe groter swaerth
 wassende komē ys wy
 vynden sonder twiuel dat
 syn beschynsel was een
 zeer cleyn saet of coern.
Merken wy nu waer yn
 den coerne des cleynen
 saedes vborghē ys dye
 startheit des holtes dye
 ruuheit des bastes vñ dye
 groetheyt des roches
 vñ des smaekes vñ dye
 drachticheyt der vrucht
 vñ dye groenheyt der bla-
 deren. **W**āt als men dat
 coern des saedes handelt
 soe en yst myet hart wan
 ys dan wtkomē dye hart-
 heyt des holtes et en ys
 myet ruu wan quā dan
 dye ruuheit des holtes et
 en ys myet smaekelick waer
 af komē dan dye smaetk
 yn dye vrucht als mē ruket

soe en ruket nyet waer af
ys dan dye roeke yn den
vrucht vñ et en toent ghe
ne groenheyt yn em seluen
waer wt ys komē dye
groenheyt der bladeren.
Dus sijn alle dese dynghe
te gader yn den sade ver
borghe dye nochtā nyet te
gader van den sade wt en
komen. Want wt dē sade
koemt dye wortel. wt dye
wortel koemt een patelijn
vñ wter paten wasset dye
vrucht vñ vter vrucht was
set oer saet. **D**oen wy da
daer toe dattet saet ver
borghe ys yn den saede.
wat wonder yst dan dat
he weda doet komen vten
ghemulle dye beenre dye
zenen vñ dat vleysch vñ
dat haer dye daghelus we
der maect wt eenē cleyne
zade yn eene grote swaēh
des holtes dye vrucht vñ
dye bladerē. **A**ls dan eene
twiuclende ghedachte rede
suet vā der macht der ver
risemisse soe sal he dye vra
ghen der dynghe yn syne
ghedachte brenghe dye son
der vphalde gheschien vñ
nochtā en mach men se
mytter reden nyet begry

pen vp dat als he nyet en
vmach by den ansvene des
dynghes doergronden dat
he syet soe gheloue he dat
he hoert vā der beloeftē
der gotliker machte. **H**ij
vme lieue brodere pynset
yn v seluē dye beloeften
dye ghedurēde sijn vnde
veromwerdet dye dynghe
dye mytter tijt auerlyden
als of ghy se thant ghela
ten heddet vñ haestet v
myt alre menynghe ter
glorion waert van deser
vrisemisse dye dye waer
heyt yn oer seluē ghetoent
heeft vliet dese eertstige be
gheerte dye v vā vnsen
here vscheide. **W**ant alsoe
voele te hogher trecke ghy
vp ter beschoonwynghe des
almachtighen gades soe ghy
meer yn v mynt den myd
delaer gades vñ der myn
schen. **D**ye liēt vñ veg
myert mit vader yn een
heyt des hellighen gheestes
god ewelick vñ vmermeer.
Amen. **E**pten anderē son
nedacht na paesche. **J**ohannes.
In der tijt seghede
ihus syne discipulen.
Idz byn een guet
hijde. **E**en guet hinde

gheuet syne spele voer syne
scape mer een huertnape
vñ dyc gheue hyerde en
ys des dyc scape myet pro
per en syn he syet dē wolf
komende vñ he laet dyc
scape vñ vliet vñ dyc wolf
griep vñ scheidet dyc scape.
Mer dyc huertnape vliet.
vñ dat he huertnape ys
vñ ~~em~~ en hoert myet
vā den scapen. **I**ch byn een
guet hyerde vñ ych bekēne my
ne scape vñ myne scape
bekēne my. **A**lsoe my dyc
vader bekent alsoe bekēne
ych oec den vader vñ ych
sette myne Ziel voer myne
scape. **V**nde ych hebbe an
der scape dyc wt desen
scapstalle myet en syn
vñ dyc moet ych hyst toe
brenghē vñ se sullen myne
stōme hoerē vñ et sal wer
den een scapstalle vñ
een hyerde. **S**unte gg omelic
op dit selue ewāgelie die
he prediēte den volke yn
sunte peters kerck.

Ieuē broedere ghy
hebt ghehoert wt
der lere des ewā
gelij uwe leringhe vñ vnse
wese. **W**at syet he dyc myet

vā toeuallender gaue mer
wt syne wese guet ys
setht. **I**ch byn een guet hyer
de. **V**ñ he doet daer toe
dyc forme der seluer guet
heyt dyc wy na volghen
sollen vñ setht. **E**en guet
hyerde set syne spele voer
syne scape. **H**e dede dat he
vmaende te doene he toen
de dat he beual. **D**yc gue
de hyerde settede syne spele
voer syne scape soe dat he
yn vnse sacrament syn
licham vñ syn bloet verwā
delde vñ dat he dyc scape
dyc he vloest hadde mytter
voedinghe syns vleisches
sadede. **W**ns ys ghetoeht
vā der vsmāetheit des dodes
een wech den wy volghen
sollen vns ys ene forme
voerigheleghet daer wy
vns yn prynēten sollē. **T**en
perstē behoert vns toe dat
wy vnse guet vā butē by
vntfermherticheit vnse
scape deylen sollen vnde
ten lesten oec oftē noet
were soe sollen wy oec voer
dyc selue scape vnson doet
gheue. **W**at vā dese perstē
mynstē komet men ten
lestē meesten. **M**er vñ
dat vngheleikē beter ys

dye spele daer wy by leuen
dan dat eertsche guet dat
wy vā buten besyten. **Dye**
myet en gheest voer syne
scape syn guet wāneer sal
he voer em gheue syne spele.
Wnde sonnyghe syn dye om
dat se meer mynen dyt
eertsche guet dan oere scape
soe verliesen se billix den
name des hyerde. **W**n vā
den secht men thant na.
Wnde een hyerdknape dye
en ghene hyerde en vs des
dye scape myet proper en
syn he syet den wolf kome
de vū he laet dye scaep vū
vliet. **Dye** en wort myet
een hyerde ghehyete mer
een huerknape dye myet
om ymiche myne dye sca
pe des herē mer om tijtlikt
loen voet. **W**at dat vs
een huerknape dye de stat
eens hyerde haldet mer
dye ghewynne der spele myet
en soet. **H**e staet na eerd
sche ghewynne vū vblit
em vā der ere dat he pre
laet vs. **H**e wort gheuoet
myt tijtliken ghewynne he
vblit em vā der werditheit
dye om dye lude doen. **W**at
dyt syn dye eens huerkna
pen dat he om dat he az

beyde yn den beleydene hyn
vinden mach dat he soet
vū dat he hyn naemaels
vremde bliuen sal vā sijns
kudde erfmyse. **M**er wē
he en hyerde sy oft een huer
knape en mach men myet
ghemaerlitz bekēnen yst
dat dye sake der noetdruf
tichyeit ghebreit. **W**ant yn
der tijt des vreden gheual
tet dytwile dat ghelijck
eenē wazighe hyerde al
soe oet een huerknape
staet mer dye wolf dye
kroemt toent myt wat ghe
dachte elck stont bauē dat
behoeden synre scape. **W**at
dan kōmt dye wolf vū
dye scape als enyck vmet
ūdyck mynsche of rouer
enyghe guede vū oetmoe
dyghe mynsche bedruet.
Mer he dye hyerde scheen
te wesen vū des myet en
was he laet dye scaep vnde
vliet. **W**at als he seluen
enyghe vrese vā de vū
rechtuerdighe of den roue
ren vntsyet soe en vnder
wynt he em myet des vū
rechtuerdigheit weder te
staene. **W**nde he vliet myet
te verwādelen syne stad
mer om dat he syne hulpe

intrect. **H**e vliet wāt he
sach dye vnrēchtuerdicheyt
vñ sweeth he vliet wāt he
verbarcht em al swighede.
Wnde desen yswael ghesetht
by den ypheten. **E**yn en
ghynēt nyet vā teghen vp
noch en setteden ghene mu-
ren teghen voer dat huys
vā israhel vp dat ghy ghe-
staen hedt yn den stride
des daghes vns herē. **W**ā
teghēghē vp te ghane ys dat
men allen medytighen dye
quaet doen teghē gae myt
eenze vrier stemme der rede-
ne. **W**nde yn vns herē da-
ghe staen wy yn den stry-
de voer dat huys vā israhel
vñ sette daer eene muze
teghens als wy dye ghelo-
uighen vnnoselen teghen
der vkiender mynschen
quaethē vñ vnrēchtūdi-
cheyt vzekē aumyds macht
der rechtūdicheyt. **W**nde
vm dat dye huertnape
dyt nyet en doet als he
den wolf syet komen soe
vliet he. **M**er et ys een
ander wolf dye sonder
vp halden daghelics nyet
dat lithaem mer dye sye-
le schoert dat ys dye qua-
de gheest dye vntrent der

ghelouigher royen loept by
verradenysse vñ he soect dē
doet der syelen. **W**ā welkē
wolue men thant na setht.
Wñ dye wolf grijpt vnde
scheiden dye sype. **D**ye wolf
koemt vñ dye huertnape
vliet. wāt dye quade gheeste
doewont der gueder myschē
herte ynder betzarynghe
vñ he dye de stad des hēyde
halt he en heeft ghene sordh
uoldrycheyt des ernstes daer-
teghen dye syele werdē ver-
laere vñ he vbljyt van den
eerdshē ghe wyne. **D**ye wolf
grijpt vñ scheiden dye schape
als he den eenē tott vñ
auscheit trect vñ dē ande-
ren tot ghiericheyt vntstēet
vñ den anderē yn houdich-
vheffet vñ eenē anderen
deylt myt gramschap dese
prekelt he myt hate vnde
den hoent he myt valschei-
den. **A**ldus scheiden dye
wolf dat ruddyde sype als
dye diuel dat ghelouighe
volck dodet aumyds betar-
zynghē. **M**er hyn teghen
wort dye huertnape myt
ghene toerne vntsteken
he en wort nyet beruert
myt enygher hetten der
mynen. wāt als he allene

dat ghewyn vā hūte soect
soe luydet he rokelose den
bynnenste scade sijns tūd
des. **H**ijr by volget daer
thant na. **W**nde dye huer
knape vliet wāt he ys een
huerknape vñ en en be
hoert nyet toe vā dē scape
Dus ys allene dye sake
dat dye huerknape vliet
vñ dat he een huerknape
ys. **A**ls oft men apenbaer
lick segghede. **D**ye en mach
nyet staen yn der scapen
vrese dye yn den dat he
baue dye scape ys dye scape
nyet en mynt mer he soect
dat eerdsche ghewyn. wāt
als he vñ wāt dye eze als
he em vblit vā den eerd
sche ghewyne soe vntsyet
he em te setten teghen dye
vrese vñ dat he nyet en
vliefe dat he mynt. **M**er
vñ dat vñse vloeser heeft
ghegheue te vstaene eens
gheueynsden hyerdens
mysdaden soe toent he oet
eene forme daer wy vñs
yn pryntē sollē vñ secht.
Ick byn een guet hyerde.
Wñ he secht daer na. **W**ñ
yck bekēne myne scape
vñ myne scape bekēnen
my. **W**ñ yck bekēne myne
scape

dat ys yck myne se vñde
myne scape bekēne my.
Als of he apenbaerlick
segghede dat ys mynende
syn sy my vnderdaen.
Want dye nyet en mynt
he en bekent dye waerheyt
noth nyet. **D**rodere vñ
dat ghy dus vñse vrese
ghehoert hebt soe merit
oet yn vñs here woerde
uwe vrese besyct oft ghy
syne scape sijt of ghy em be
kēnet besyct of ghy dat luyt
der waerheyt bekēnet of
ghy dat bekēnet segghe yck
nyet byden gheloue mer by
den mynen. **W**āt dese selue
iohan ewangelista dye dyt
spreet orkont vñ secht. **D**ye
secht dat he gade bekent
vñ syne ghebade nyet en
halt he ys loghenachtich.
Wñ by secht vñse here yn
deser stad thant na. **A**lsoe
my dye vader bekent alsoe
bekēne yck oet den vader
vñ yck sette myne spele voer
myne scape. **A**ls of he apē
baerlick seegghede. **H**ijr by
ist apenbaer dat yck den
vader bekēne vñ dat yck
vā den vader bekent wer
de. **W**āt yck wāt yck sette
myne spele voer myne

scape dat ys by der mynen
 daer ytz mede voer myne
 scape sterue soe toem ytz
 woe seeze ytz den vader
 myne. **W**n wat ytz kome
 was myet allene um dye
 ioden mer oer um dye he
 dene te vloesene soe secht
 he daer na. **W**nde ytz heb
 be ander scape dye va deser
 toeyen myet en syn vn ytz
 moet dye hnt toe brenghe
 vn se sollen myne steme
 hoere vn et sal werde een
 scaeps toye vn een hyerde.
Wnse here ansach vnse
 verloeffenisse dye ghecome
 syn vaden heydenen volke
 doe he setjde dat he ander
 scape toe brenghe solde.
Broedere dyt sy alle sye
 ghy alle daghe gheschyen
 vn ghy syet huden dat dyt
 ghedaen ys yn den bekie
 den heydenen. he maecten
 als va tweeen ruddē eens
 scaeps toye dye dat volck
 der yoden vn der heydenē
 te gader gheuoeghet yn eenē
 gheloue. **A**ls sunte pauwel
 orkont vn secht. **H**e ys vnse
 vrede dye beyde een maect.
Wat als he wt beyden ghe
 slechte dye sympele toe den
 ewighen leuen bekiert soe

brent he syne scape toe syn
 re properie toeyen. **W**nde
 van desen scapen secht he
 ethter. **M**yne scape hoere
 myne steme vn ytz beken
 ne se vn se volghē my na
 vn ytz gheue em dat ewighe
 leue. **W**n va desen scapen
 secht he een luttel daer voer
 yn den ewangelij. **S**oe wie
 by my yn gaet he sal behal
 den werden vn he sal yn
 ghaen vn wtghaen vn he
 se sal weide vrnde. **W**at
 he sal ynghaen ten gheloue
 vn he sal wtghaen va den
 gheloue totter ghedaente
 va den gheloue totte bescou
 welike leuen vn he sal wei
 den vrnde yn dat ewighe
 wereschap. **A**ldus solle syne
 scape weide vrnde. **W**at
 soe wre vnse here volghet
 myt sympele herte he
 wort gheuoet mytter spise
 der ewigher groenheyt.
Wat welck syn dye wei
 de der scape sonder dye
 ynwendighe blytscap der
 ewigher groenheit des
 paradys. **W**ant dye wer
 de der wttaerere syn
 dat teghenwordighe aen
 sychte gades dye als men
 em ansiet sond ghebrek

soe wort dye ghedachte ghe
uoedet sonder eynde mytt
spysen des leuens. **D**ye syn
yn deser weyde blide vā
der ewigher sadicheyt dye
alte hant vntghaen syn de
stricke der tytliker ghe
noethlicheyt. **D**aer syn
dye chore der enghelen
gade myt lauesanghe laue
de daer ys dat gheselschap
der ouster borghers daer
ys suete hoectijt der syele
dye weder komē vā den
drouighē arbeide deser
pelgrimaetschen daer syn
dye voersprenghe choer der
ghelike daer ys dat ghetal
der twelf apostele daer ys
dat verwynende heer der
vntelliker mantelare dye
daer d alsoe voele te blijden
syn als se hyn hardeliker
ghequellēt wordē daer ys
dat volstaen der cōfessoren
vtrouest mytten laue dat se
vntfanghē hebbē daer syn
dye ghetrouwe māne dye
de vulle ghenuechte deser
werlt myt en mochte ver
weiken vā den startheit
oerre mālicheyt daer syn
dye hellighe vroue dye oer
vlesich mytter werlt ver
wōnen hebbē daer syn

dye kinder dye myt zeden
baue oere iaere ghynghe
daer syn dye alden dye
oere altheit hyn kranck
maecte vā dye doecht des
werlt en liet se myt. **L**ieue
broedere laet vns hyn vme
dese weide soeken daer
wy vryden yn vbliden
moghen mytter hoectijt
vā soe voele borghere dye
hoectijt vā der gheerne
dye daer vbliden dye voe
den vns. **S**eker weret
dattet volck erghent iaer
maert hadde of vgaerde
tot wyinghe enygher kerke
dye ghebaetschap wazē wy
solden vns alle gader haef
ten dat men vns daer von
de vā elck solde em ppen
daer te wesen elck solde
wanē dat he swaere scha
de hadde wert dat he dye
hoectijt der ghemeyne
blytschap myt en saghe.
Siet men heeft yn den he
melike blytschap der wtu
raereme borghers vā alle
syn se vnderlynghe blijde
vā em seluen yn oerre v
gaderinghe vā nochtan
syn wy laeu vā der myn
nē der ewicheyt vnde en
berne myt gheerne begheer

ten vñ wy en soekē myet te
wesen yn soe groter hoechtijt
wy werden berouet vā blit
scapen vñ wy syn blijde.

Broedere hñr vñme laet vns
vntsteken vnsen moet dñe
gheloue verwerue yn den
dattet ghelouet vnse begheer
te moetē vā bñnen verwar
men tottē hemelsthe blit
scapen vñ aldus te mynen
ys thant derwert te gaene.

Wnde ghene wederstote en
trecke vns vander blitscap
der inwendighor hoechtijt.

Want soe wy begheert te
ghaene totter stad dñe he
meynt ghene hertheyt des
weghes en wandelt syne be
gheerte. **H**ñr vñ soe en ver
leyde vns ghene smekende
voerspoet. **W**āt dat ys een
zot wandelaer dñe yn syne
weghe lustelike mersthe aen
siet vñ vghet derwert dat
he ghaet. **H**ñr vñ sal eldz
myt al synze begheerte aen
hanghen tottē ouerste vader
lande. **H**ñet en begheert he
yn deser werlt dat apen
baer ys dat hñt haestelike
laeten moet vp dat yst dat
wy waerliken des hemel
sthe hñerde scape syn vñ
dat wy yn der ghenoechtē

vā desen myet staende en
bliuē soe sollen wy werde
ghesadet als wy daer kome
vā den ewighen weiden.

Spans heren hemels
uærē dath. **M**artus

In der tijt. **D**aer
dñe elf iongheren
ten eten satē soe apē
baerde em ihūs vñ verwe
em oer vnghelouicheyt vñ
dñe hartheyt oers herten
wāt den dñe se ghsyen had
den dat he verresen was
en gheloefden se myet. **W**ñ
he sechde em. **G**haet yn
alle dñe werlt vñ predit
dat ewangeliū allē creature
dñe gheloest vñ ghedoept
wort he sal behaldē wesen
mer dñe myet en gheloest
he sal vdoempt werden.
Want den ghene dñe ghe
louē sollē dese teikene nae
volghē. **S**e sollē yn mynē
name dñe duuelē wt driuē
se sollē spreken myt meen
tonghe se sollen dñe slan
ghe en wech doen vñde
drynckē se vñet dat doet
licke ys et en sal em myet
deren se sollen dñe hande
vp dñe sycke legghē vñ
se sollē wael hebbe. **W**nde
vnse here ihūs na den

dat he dyt ghespraken hadde
soe wort he vpghe name ynde
hemel vñ he syt ter rechter
hant gades. **W**nde se ghyn
ghen en wech vñ predieten
alre weghē vnse here mede
werkende vñ oere redē vast
makende myt teykenē dyre
daer na volgheden. **S**unte
ggh omelie dyre he prediet
de volke vp dit selue ewā
gelie in sunte perterb kerke.

Dat dyre ionghere vñ
here verrisemisse spa
de ghelouede dat en was
myt allene oere kerche
mer oer als yck segghē mach
vnse vasticheyt. **W**ant dyre
verrisemisse vñ dat se daer
af twyuel den wert segghē
toent by voele prounghe
lesende bekēnen wat yst
anders dan dat wy van
oerre twyuelinghe verse
kert werde. **W**ant maria
magdalena gaf my myn
dyre haestelick ghedoeft dan
thomas dyre langhe twiuel
de. **W**ant thomas twiuelde
soe tastede he dyre littekene
der wondē vñ he nam vā
vnser herte dyre wonden
der twiuelinghe. **M**en sal
merke vñ te bewisene dyre
waerheyt vā vns heren

¶ vñ als wy dyre prounghe

verrisemisse wat iudas sprek
vñ secht. **E**tende beual he
em dat se vā iherusalē myt
ghaen en solden vñ daer
na een luttel secht he. **D**aer
syt sagghē wort he vpghe
mē vñ ene wolke vntfent
em vā oere oghe. **M**erker
dyre woerde vñ torkent
dyre vhalene gheestelicheyt.
Etende wert he vpghe
uē he at vñ voer vp
dat by der daet des etens
dyre waerheyt des vleischet
apēbare solde. **W**ñ marcus
secht dat vnse here eer he
vp ten hemel voor syne
ionghere berispede van
der hartheyt oers herte
vñ oerre vnghelouicheyt.
Wñ wat sal men merke
in desen dringhe dan dat
vnse here hie vñ doe sy
ne ionghere berispede
als he se lichamilike liet.
vp dat dyre woerde dyre
he em segghede doe he
en werth voer in der
gheenre herte dyre se hoer
den te vaste ghepuytet
bluē solden. **W**nde doe
he oer hertheit berispet
hadde soe laet vns hoere
wat he vermaende segghē
de. **D**aet in alle dyre werlt

predict dat ewangelium allen
 creature. **M**yne brodere en
 was men dat ewangelium
 nyet schuldich te prediken
 den vnghefynnen dynghe
 of den beeste om dat men
 den iongeren daer af secht
 predict dat ewangelium alle
 creature. **M**er by den name
 van allen creature is dye
 mynsche beteikent. **W**ant
 et syn stene mer dye leuen
 nyet noch en gheuoelen nyet
 et syn crude van boeme dye
 leuen mer se en gheuoelen
 nyet se leue segghe vck nyet
 by eenre zielen mer by
 groeyene van groentheyte. **W**at
 sunte paemel secht. **O**nwise
 dattu zaeist en wort nyet
 leuendich ten sy dattet ierst
 sterue. **D**us leeft dat sterft
 om dattet leuende werde
 sal. **O**et syn stene mer se
 en leuen nyet van boem pa
 ten syn se leue mer se en
 gheuoelen nyet van et syn sto
 me beeste se leue se gheuoelen
 van mer onderscheide nyet.
 et syn enghelen se leue ghe
 uoelen van onderscheiden.
Want van ~~elk~~ elker crea
 ture heeft dye mynsche
 vet. **W**ant he heeft dat we
 sen mynsten stene van dat

leuen mytte boeme gheuoelen
 mytte beeste vstaen mynsten
 engelen. **I**st dat dye mynsche
 dus het ghemeyne heeft myt
 elker creatuer soe is dye
 mynsche yn eenre maner
 elck creatuer. **A**ldus predict
 men allen creature dat ewa
 gelium als ment den mynsche
 allene predict. **W**at men den
 leert om wies wille alle **da**
ghe dynghe dye yn der
 werlt syn syn ghescreuen
 van van den welke alle **daghe**
 dynghe by eenre ghelykenisse
 nyet vrende en syn. **M**en
 mach oet mynsten naem van
 alre creatuer beteykenen alle
 gheslechte van heydenen. **W**at
 te voere was em ghesecht en
 gaet nyet yn dye weghe der
 heydenen mer nu secht men
 em predict dat ewangelium
 allen creature. **E**t is te wete
 dat doe verft dye predikynghen
 der apostolen van den ioden
 vsmact werdt dat se dan vus
 yn hulpe werde solde als se
 dye houerdighe ioden dese
 predikynghen van em vdreuen
 yn een tyngh oerre vdoeme
 nyse. **M**er als dye waerheit
 oere iongheren om te prediken
 seyndet. **W**at doet se anders
 yn dye werlt sonder dat se

stōret coerne des zades. **W**nde
he werpet luttel coerne des
zaedes vp dat he vrucht van
voele oestes vntfaen sal wt
vnsen gheloue. **W**ant yn al
der werlt en solde alsoe groet
oest der ghelouigher myet vp
komē en haddē vā vns herē
hant myet ghekomē dyc wt
ghelesene coerne der predica
zōn vp dat redelike lant
dat ys vp den mynshē. **D**aer
volghet. **D**ye ghelouet vnde
ghedoept wort he sal behaldē
bliuen wese. **M**er dyc myet
en ghelouet he sal vdoemt
werden. **N**achschien ymāt
mochte yn em seluē segghen.
Itz gheloue nu sal ytz behal
den wesen. **H**e secht waer
yst dat he den gheloue mytte
wertkē hakt. **W**ant dat ys
wazighe gheloue dat yn den
dat he secht mytten woerde
myet weder en segghe mytte
seden. **W**ant hijs by yst dat
paulus vā sommighe valsche
ghelouighē secht. **S**e segghen
dat se gade kēnen mer se
lochten mytten wertkē. **H**ijs
by secht sunte iohan. **D**ye secht
dat he gade kēnet vñ syne
ghebade myet en haldet he ys
loghenachtich. **W**ñ vm dat
dyt aldus ys soe sollē wy beke

nen dyc waerheyt vns ghelo
ues yn den merckene vns le
uens. **W**ant dan syn wy
waerlich ghelouich yst dat
wy haldē mytten werken
dat wy ghelouē mytte woer
den. **W**ant yn den daghe
doe wy ghedoept worden
gheloesden wy af te ghaene
als des aldē vyants wertkē
vñ alle syne houerdicheidē.
Hijs vm brenghe eldz van
vns lude dyc oghe sijns her
ten voert vm em seluē te
merckene he merke of he
dat haldet na syne doepsel
dat he voer den doepsel ghe
loefde vñ dan sy hy dat he
seker dat he ghelouich ys vñ
vblide em daer af. **M**er syet
dat he ghelouede en heeft he
myet ghehaldē he ys weder
gheuallē vm quade wertke
te doene vñ vm te vringhen
der werlde houerdien. **L**aet
vns spen of he nu kan be
uernē dat he ghedocht heeft.
Want voer den vntform
hertighe richter en sal men
dyc myet bedriechlick halden
dyc ter waerheyt weder
keert oer na den dat he ghe
laghen heeft. **W**at als dyc al
miedtighe god gheerne vns
be rouwenysse vntfact soe

überghet he dat wy ghedoelt
hebbē vā synē ordele. **D**aer
volghet na. **W**ant den ghene
dye gheloue sollen dese teyke
ne volghē. **S**e sollen yn mynē
name dye duuelen wtuerpē
werpē se sollē spreke myt
meen tonghen se sollen dye
serpenten en wech doen
vū drynckē se iet dat doet
lick vō et en sal em myet
derē se sollē dye hande vp
dye zickē legghē vū se sollē
wael hebbē. **M**ynne brodere
vū dat ghy dese teykene
myet doet en gheloue ghy
daer vū myet. **M**er deser
teykene was noet yn den
beghynne der helligher ker
ken. want vp dat dye ghe
loue der ghelouigher wasse
solde soe moeste men se myt
myraule voedē. **W**ant als
wy planten versettē soe ghie
ten wy alsoe langhe water
daer vp tot dat wy syen dat
se yn dye eerde bedeuē syn
vū alse een werf ghewortelt
syn soe sal men dat beghietē
laeten. **H**ijr by yst dat sinte
pauwels secht. **D**ye tonghen
syn een teyken myet dē ghe
louighen. **W**y hebbē vā de
sen teykenē vū doethdē dat
wy noch subtiliker merken

moghē. **W**at dye hellighe
kerke doet noch alle daghe
gheestelike dat se doe syenlike
dede by den apostole. **W**ant
oer priesteren als se by der
gracien des beswerens vp
dye ghelouighe oere hande
legghē vū se weder segghē
dye quade gheeste dat se
yn oere herte myet bliuē en
moghen wat doen se anders
dan se dye duuele verdriue.
Onde alle ghelouighe myn
schē dye de werltlike woer
de oers alden leuens lactē
vū hellighe verhalene be
teykensse spreken vū dye
laue vnde moghentheyt
oers scippers wat doen se
anders sonder dat se myt
meen tonghē spreke. **D**ye
als se myt oeren gueden
raden af nemē dye boeshē
vā anderē mynschē herte
soe doen se dye serpente
en wech. **O**n alse quade
yngheuinghe hoerē mer
nochtan myet ghetrectet
en werden ten quade wer
ken dat vō dat doetlick dat
se drynckē mer et en sal
em myet schade. **O**n dye
alsoe dictwile als se oeren
euen mynschē syen vtrage
yn guede werke als se em

mer den ynghelouighen

myt alre macht te hulpe ko-
me vñ stardt oer leue myt
exempel vā oere werke dye
yn oers selues werke instā
dich wazē wat doen se an-
ders sonder dat se vp dye
siekē oere hande ligghen
vm dat se wael hebben
sollen. **W**nde dese myra-
le syn also voele te meerre
als se gheestelick syn alsoe
voele syn se te meerre als by
desen myraculē myt dye lich-
ame mer dye ziden vērwer-
ket werde. **I**yeue broedere
dese teykene doe ghy mytter
hulpe gades of ghy wilt. **W**at
by den teykene vā butē en
mach dat leuen myt behal-
den werde vā den ghenen
dye se doen. **W**at dye licha-
like myraculē dye toenen
vnderwile hellicheyt mer
se makē se myt. mer dese
gheestelike myraculē dye
men doet yn der ziele se en
toenē dye doechde van den
leuene myt mer se maken
se. **W**ant dye quade moghē
dye wtwendighe myraculē
oer doen mer dese en mach
myemāt ghebrukē sonder
dye guden allene. **V**ijr af-
setht dye waerheyt vā somp-
ghen mynsche. **D**oele my

schen solle my segghē vñdē
daghe here here en profetier
de wy yn dyne name myt
vñ vdreuen yn dyne name
dye duuelen wt vñ en dedē
wy myt voele doechden
yn dyne name. **W**nde dan
sal yck den segghē wāt yck
en kēne v myt gaet vā my
alle dye quaet doen. **V**ijr
vm lieue broedere en wilt
myt mynen dye teykene
dye men ghemeyn hebben
mach myten quade mer
mynt dye myraculē der
guederticheyt vñ der
mynen dye wy nu ghesicht
hebbē dye alsoe voele te se-
kerre syn soe se meer ver-
borgghen syn. **W**nde vādē
wort dat loen soe voele te
meerre voer gade soe dye
glorie voer dye mynschen
te myn der ys. **D**aer vol-
ghet na. **W**n wt vñse here
ihus na den dat he ghespra-
ken hadde soe wort he vp
ghenamē yn den hemel
vñ he syttet ter rechterhand
gades. **W**y bekēnen vñdē
alden testamēte dat helias
vp gheuoert wert yn den
hemel mer et ys een ander
dynck dye luchtelick hemel
vñ dye ghesteernede hemel.

Want dye luchtelick hemel
ys naest der eerde vñ hijs
by segghe wy dye voghele
des hemels vm dat wy se
sien vlieghe yn der lucht.
Dus was helias vpgheua
mē yn den luchtelick hemel
vm dat men em haestelick
voere solde yn eenē hemeli
ke lantscap vā eertrike daer
he yn groter ruste des vley
sches vñ des gheestes leuen
solde tot dat he weder komē
sal yn dat eynde der wēlt
vñ dat he dan betaelt dye
scholt des dodes. wāt he
heeft dye ^{doet} verlenghet mer
he en ys oer nyet vntgaen.
Mer onse verloeser want
he dye doet nyet en vlenghet
de soe veruan he se vnde
maecte se te nyete doe he
verrees vñ he apēbaerde
dye glorie sijner vrisemisse
doe he ten hemel vp voer.
Men sal oer merke dat mē
leset dat helias yn eenen
waghen vp voer vp dat
men apenbaerlick toenen
solde dat een puer mynsche
behoefde vremder hulpe.
Want dye hulpe worden
ghedaen vñ ghetoent by dē
enghele. **W**ant he en hadde
by em selue nyet moghen

vpuaeren totte luchtelick he
mel den verswaerde dye
crancheyt der nature. **M**er
men en leset nyet dat onse
verloeser vpgheuoert wert
yn eenē waghene of auer
myds den enghelen want
he dye alle dynck ghemact
heeft he wort by sijner eyghe
re cracht bauē alle dynghe
ghedraghe. **W**ant he kyer
de derwert weder daen he
ghetomē was. vñ he kyerde
weder vā daen daer he bleef
want doe he by sijner myn
scheyt vpuoer yn den hemel
soe vñtholt he by sijner got
heyt te gader hemel vnde
eerde. **W**nde aldus betey
kende ioseph dye vā syne
brodere vertoft wert dat
vertopen vns vloesers.
Wnde enoch dye vpghe
uoert waert vñ helias
dye vpgheuoert wert totte
luchteliken hemele beteyke
nen vns here vpuaze. **D**us
hadde vns here dye voerba
den vñ oerkont sijner vp
uaert den eenē voer dye
wyt ~~vm dat~~ den anderen
vnder dye wyt vm dat he
tot eenre tijt komē solde
dye ghewarichlick solde
moghe doer ghaen dye

hemele. **A**ls by wort dyc ordi-
natie ynden vphouene de-
ser twier vnderstheyde by
eenre hande toewassen. **W**at
enoch waert augehoert
vñ helyas totte hemel vpghe-
uoert als men setyt vñ dat
namaels een kome solde dyc
noch augehoert noch vpghe-
uoert myt synre cracht vp
uaere solde totten ghesterne
den hemel dyc vns luden
dyc yn em ghelouen oer toe-
nen solde dyc reynicheit syns
vloeyches vñ woe dat vnder
em by toe wassen der tijt
dyc doecht der zuuerheyt
wassen solde yn der twier
aueruoringhe dyc als knecht
te vns here vpuuert betei-
kende vnde vñse here oer
yn em selue heeft vtoent
dyc ten hemele vpuer.
Want enoch hadde een
wijf vñ kyndere mer men
en leset myt dat helyas wijf
of kynder hadde. **A**ls by
merit woe by den toe wasse-
ne der tyde ghewassen ys
ys dyc zuuerheyt der hel-
licheyt dat apenbaer y ghe-
toent wert by den knechte
dyc auerghewert worden
vñ by vns here persone dyc
vp ten hemel voer. **E**noch

waert augehoert dyc by ghe-
nochte ghewonen was vñ
by ghenoechte wan. **H**elyas
waert vp ghenamē dyc by
ghenochten ghewone was
mer by ghenoechte en wan
he myt. **W**ñse here waert
vpgheuoert dyc noch by
ghenochte ghewonen was
noch by ghenoechte en wan.
Ader wy sollen merken
wat dat ys dat marcus
setyt he syt ter rechterhant
gades vñ sunte steuen setyt
vñ dyc hemele vpghe-
daen vñ des mynschen
st soen staen dyc ter rech-
terhant gades. **W**at ys
dan dat marcus ontdeckt
dat he ter rechterhant
gades syttet vñ dat em
sunte steue syt staender.
Ader brodere ghy wetet
dat enen richter toebehoort
te sytten vñ enē vechter
of dyc helpt behoert te
staene. **W**ant vñse vloey-
ser dyc dus vp ghenamē
ys yn den hemel vnde
nu alle dynghe richtet
vñ ten lesten kome sal
een ordele alre mysche
desen beschryft marcus
nae synre vpuert dat
he syttet. **W**ant na der

glorie sijner vpuuert soe sal
men em een ordelre syen yn
den eynde der werlt. **M**er
sunte **peter** steue dye yn den
stijde sijns arbeides was he
sach em staende den he tot
eenē hulper hadde. **W**ant
vm dat sunte steue yn den
lande der veruolghers dye
vnghelouicheyt vernynnen
solde soe vortyt voer em ihus
gracie vā den hemele. **D**aer
volghet. **W**nde se ghynghe
en wech vñ predictē alre
weghen vnse here myt em
werkende vñ oere redene
vastmakēde myt nauolghen
gheden tekenē. **W**at ys
yn desen woerde te merke
wat sal men daer af yn dye
memorie legghen sonder
dat na dat ghebot der ghe
hoersamheyt vñ nae dye
ghehoersamheyt dye teken
ne volghede. **M**er vm dat
wy by der ghenade vns he
re kortelike bedudende die
lexe des ewāgelij auerlope
hebbē soe behoert vns oec
toe dat wy yet segghen
moete vā den merkene
alsoe groter hoechtijt. **W**at
dyt behoert vns yerste wer
ue te vraghe wat dat sy doe
god vnse here ghebaeren

wort dye enghelen openbaer
de vñ nochtan en leset me
myt dat se myt wytte dede
ren apenbaerde mer doe
vnse here vpuoer ten hemele
soe leset men dat dye enghel
len dye ghesant wazē myt
wytte clederē apenbaerden.
Want et ys aldus gheschre
uen. **D**aer sijn saghe wert
he vpgghenamē vñ eenē
wolke vntfentē em van
oere oghen. **W**nde doe se
em saghe yn den hemel
ghaen syet soe stonde twe
mane beneue em yn wytte
clederē. **W**ant yn witten
clederē merct men dye
hoechtijt vñ blytscap der
herten. **W**at yet dan dat
se doe vnse here ghebaere
was myt yn wytte dede
ren mer doe vnse here
vpuoer dat se yn witten
clederen apenbaerde son
der dat den enghelē doe
ene grote hoechtijt waert
doe god vñ mynsche vpuoer
yn den hemel. **W**ant doe
vnse here ghebaere wert
soe sctheen dye gotheit ver
nedert. vñ vnse he vpuoer
soe wert dye mynscheit
vheuen. **W**ant witte dede
re betome bet der vheffyn

ghe dan der vnederynghe.
Hijr vm waere dyc enghe
len yn synre vpuert schul
dyck te apenbaere yn wit
ten cledere. **W**ant dyc yn
synre ghebuerte apenbaer
de dyc oetmodighe god yn
synre vpuert wert he ghe
toent te wesen een hoghe
mynsche. **N**ier lieue brode
re dat staet yn deser hoeth
tijt groetlick te merckene
wat vp den dach va hude
wert wtghedaen dyc hant
ueste vnser vdoememysse
vn dyc sentencie vnse ghe
bredicheyt verwandelt.
Want dyc nature der ghe
secht was du byst eerde
vn salst yn dyc eerde gaen
dyc ghynck hude yn den
hemel. **W**at vm deser vp
uerheffemysse vns vleysches
soe hiet dyc hellighe job
vnse here ene voghel.
Want vm dat he sach dat
dyc ioden myt vstaen
en solden dat sacrament
synre vpuert soe segghede
he dyc sentencie va oerre
vnghelouicheyt vn seghe
de. **D**es voghes toe pat
en wiste he myt. **W**ant te
rechte ys vnse here ghehie
ten een voghel wat he vp

woeth syn vleyschelijke lich
am ten hemele wes voghels
toe pat myt en wiste soe
wye dat myt en ghelofde
dat he ten hemel vpuert.
Wa deser hoethijt ys by
den psalmiste ghesecht.
Dyne groetheyt ys vpghe
heuen bauē dyc hemelen.
Hijr af secht he echter. **G**od
vpuert yn vrolicheyde vn
vnse here yn den lude eenre
trumpē. **H**ijr af secht he
echter. **W**puerende vnt
hoghe soe leyde he gheuan
ghe dyc gheuaghemisse. **H**e
ghaf gauē den mynschen
wat vpuerde vnt hoghe
soe leyde he gheuaghe dyc
gheuaghemisse. **W**ant myt
ter aacht synre vnghebre
licheyt vstrende he vnse ghe
bredicheyt. **W**nde he ghaf
dyc mynschen ghaue wat
doe he va bauē den hellige
gheest ghesant hadde soe
ghaf he den eenē tale der
wijsheyt eenē anderen
gracie der doethde eenen
andere menigherhande
maniere va tonghe eenen
andere bedudemysse der
woerde eenē anderen
dyc gracie des ghesontma
kens. **D**us ghaf he den

mynsche gaue als he by
synre gracie oere doecht
wies yn der werlt. **W**ā de
ser glorien synre vpuuert
setht oer abbaat. **D**re son
ne wert vpuerheue vnde
dye mane stont yn oerre
ordinantie. **W**ant wy yb
by den name der sonne
sonder vnse here vñ wy
by den name der mane be
terkent sonder dye kerke.
Want voer der tijt dat vn
se here vpuer ten hemele
soe vntfacht synre hellighe
kerke herde sere dye we
derstote deser werlt mer
na den dat se ghestarket
was na synre vpuuert soe
predycte se apenbaertlick dat
se heymelick gheleest hadde.
Dus yb dan dye sonne vñ
uerheue vñ dye mane stot
yn oerre ordinantie. **W**ant
doe vnse here ten hemele
voer soe wies dye hellighe
kerke yn machte der pre
dikynge. **H**yr af setht sa
lomon yn der seluer kerke
stome. **S**iet dese komet
sprynghende yn den ber
ghen auersprynghede dye
houelen. **W**āt he mercte
dye groetheyde vā soe gro
ten werken vñ seghede.

Siet dese komet sprynghē
de yn den berghe. **W**ant
doe he quā tot vnser vloes
senysse soe ghaef he als vñ seg
ghe mach eenrehande spron
ghe. **L**ieue brodere wil ghy
synre spronghe bekēne. **H**e
quam vā den hemele yn syn
re moder licham. wt oeren
licham quam he yn dye tribbe.
vā der tribbe quā he ynt cru
ce. vā den cruce quā he ynt
graf. vā den graue kyeide
he weder yn den hemel.
Siet vñ dat he vns na em
solde doen lopē. soe gaf dye
waerheyt dye apenbaerde
yn den vleysche vñ vnser
wylle eenrehande spronghe.
dye oer vblide als een
reeze vñ te lopē den wech
vñ dat wy em myt vnse
hertē segghe solden. **T**redde
my na dy. wy sollen lopen
yn den roke dñre salue.
Hyr vñ lieue broder soe
moeten wy volghē der
wert mytten herten. daer
wy gheloue dat he vpghe
uaren yb mytte lichame.
Laet vns vlien dye eert
sche begheerte. myt en
gheue vns ghenoechte
yn desen nedersteuyske
den dye vns deel hebbe

in den hemel. **W**nde dat behoert ons groetlick te merke wāt he dye gueder tierlick vpgheuarē ys he sal vreselick weder komē vñ al dat he ons myt sacht modicheyt ghebadden heeft dat sal he strenghelick vā ons eyschen. **H**ijr vme en sal nyemiet veruwerdē dye tijden dye ghegheuen sijn tot penytentien nymment en vrokeloest dye sorghe sijns selues als hijt doen mach. **W**ant onse verloeser sal dan alsoe voele te starper komē ten ordele soe he ons meer vleent heeft voer syne ordel syne grote ghedoechtsamheyt. **B**rodere dese dynghe doet myt v seluē vñ vtreit dese dynghe myt stedvyghē ghepynse yn uwer ghedachtē. **W**at al yst dat dye ghedachtē te noth druuet yn der verstuermisse deser dynghe nochtā maket alte hant den anker uwer hapen vast yn dat ewighe lant scap vñ maect vast dye menynghe uwer ghedachtē yn den ghewazighen lichte. **D**yt wy hebbe ghehoert dat onse here ten

hemel vpgheuarē ys hijr om laet ons halden yn onsen ghedapynse dat wy gheloue. **W**ñ al yst dat wy noth hijr behaldē werden mytter krancheyt des lichams nochtā laet ons em volghen myt scēden der mynen wāt he en laet onse begheerte myt dye se ghuet **I**hesus cristus onse here dye leuet vñ regnert mytten vader yn eenheyt des hellighen gheestes god ewelike vñ vmermeer. **A**men. **O**p te pynster dach. **J**ohannes

In der tijt seghede ihūs syne ionghere **S**oe wy my mynet dye sal myn woert halden vñ myn vader sal em mynē vñ wy sollen tot em komen vñ ene woninghe by om makē. **D**ye my myet en mynt he en halt my woert myet. **W**ñ dat woert ghy ghehoort hebt en ys myn myet mer sijn dye my ghesant heeft des vaders. **D**yt heb ict v ghesprake by v bliuende mer dye troester dye hellighe gheest den dye vader sendē sal

yn mynē nanie he sal v alle
dynghe leren vñ he sal v
raden alle dynghe dye yck
v segghen sal. **Ick** laet v vze
de mynē vrede gheue yck
v myet alsoe em dye werlt
gheeft gheue yck en v. **H**er-
te en werde myet vstuer-
nocht en vruchtte. **G**hy hebt
ghehoert dat yck v ghesetht
hebbe yck gae vñ kome tot
v. **D**eert dat ghy my my-
den soe solde ghy v vmer-
vbliden wāt yck ten vader
gae wāt dye vader ys meer-
re dan yck. **D**ñ nu heb yck
et v ghesetht eert gheschiet
vp dat ghy des gheloue sollet
alst gheschiet ys. **T**ehant en
sal yck myet voele myt vspre-
ken wāt dye prync deser
werlt ys komen vñ he en
heeft yn my myet mer vp
dat dye werlt bekēnē sal
dat yck den vader myne.

Dñ alsoe my dye vader dat
ghebot ghegheue heuet alsoe
doe yck. **S**unte **g**g omelie
vp die selue ewāgelie die
he preditte dē volke yn
sunte peters kerkē.

Dñ betemet lieue
broder dye woerde
der lezen des ewan-
gelij kortelick auer te lopē

vm dat wy te langher daer
na sollen **h** moghē durē
yn der contēplatiē of ver-
pynsene dus groter hoech-
tijt. **W**ant hude quā myt
eenē haestighē ghelude dye
hellighe gheest haue dye
ionghere vñ he verwādelde
oerre gheestelike ghedachte
yn syne myne. **D**ñ daer-
vā butē apenbaerdē vueri-
ghe tonghen soe worden dye
hertē vā bynen bernende
wāt alse gade vnsinghē yn
den visione des vuers soe
brandē se bynen suetelick
vā mynen. wāt dye hellighe
gheest ys dye myne. **M**ijn by-
setht sunte iohan. **G**od ys
dye gotlike myne. **S**oe wy-
dan dat myt gheheele hertē
gade begheert waerlick he
heeft te hant den he mynt.
Mer syet yst dat yment
vā v lude wort gheuzaghet
of he gade mynet. he antwort
myt allen betruwene vnde
myt sekerē ghedachte yck
myne em. **D**ñ ghy hebt
ghehoert yn den beghyne
der lezen. dat dye waer-
heyt setht. soe wy my my-
net. he sal myn woert hal-
den. **A**ldus ys dye prouyn-
ghe der mynen. dye bewi-

Wāt myemēt en solde gade moghē
mynē en hadde heden myt den he
mynt

synghē des wercks. **A**ls of
secht dye selue iohan yn synze
epistolen. **D**ye secht dat he
gade mynet vñ en halt syne ghe
bade myet he ys loghēachtich.
Wat wy mynen em waer
achtlike yst dat wy syne
ghebade halden vñ vns be
dwynghē vā vnsen vulen
begheerten. **W**ant dye noch
auermyds vulen begheerte
achterwert vlieten waer
lick he en mynet gade myet
Want yn synen vule he
gheerten weder secht he
gade. **W**nde myn vader
sal em mynen vñ wy sol
len tot em komē vñ ene
wonynghe by em make.
Irene brodere meritt woe
groet dese hoectijt ys te
hebbē yn der herberghe
des herten gades toekomst.
Waerlick wert dat yn
v huys een rijck vñ een
mettych vrient komen
solde men solde myt alre
haeste dat huys suueren
dat myet machschye daer
yn wesen solde dat des
vriendes oghe dye daer
yn komē solde vbelghen
mochte. **A**ls om moet soe
he afueghen dye smetten
des quade werts soe wy

dat gade berende wyl dat
huys syns herte. **A**ls of
wat dye waerheyt secht
vñ wy solle tot em komē
vñ eene wonynghe myt
em maken. **W**at he komet
yn somygher lude herte
mer he en maect daer
ghene wonynghe. **W**ant
by berouwenysse vnsaen
se gades ansvēn mer yn
der tijt der bekaynghe
vergheten se dat selue
daer se berouwenysse
af hadde vñ aldus kiere
se weder vme dye sundē
te doene als of se dye myet
bewenēt en hadde. **S**oe
wyre dan gade ghewaer
lick mynt dye syne ghe
bade holt yn des herte
komet vnsē here vnde
maket daer wonynghe
Wat dye myne der got
heyt doergaet em alsoe
dat he vā der mynen
yn der tijt der bekayn
ghē myet af en ghaet.
Dus mynet dye waer
lick wes ghedachte myet
verwōnen en wort by
consent yn quader ghe
nuethe. **W**ant elck
mynsche wort alsoe voelē
te verre vā der hoectijt

mynen ghescheiden als he
yn desen nedersten dynghe
ghenoechte heeft. **H**ijr by
setht men daer na dye
my nyet en mynet he en
halt myne woerde nyet.
Ireue brodere kiert v yn
wert tot v seluen vnde
vndersoect of ghy gade
ghewaerliche mynet noch
tan en sal mynem em sel
ue gheloue soe wat em
dye ghedachte antwert
sonder dye orconstap der
werke. **M**en vnderza
ghe dye tonghe dye ghe
dachte vñ dat leue vñ der
mynen des scppers. **N**u
mermeer en ys gades
myne ledich wat se werdt
grote dynghe yst dat syt
yt mer vsmact se te wer
ken soe en yst ghene my
ne. **O**n dat woert dat ghy
ghehoert hebt en ys myn
myet mer syns dye my ghe
sant heeft des vaders.
Ireue brodere ghy weet
dat he dye daer sprekt
dye een ghebare sone ys
des vaders woert vnde
hijr vñ dat woert dat dye
sone sprekt en ys des soens
myet mer des vaders.
Want he dye soen ys des

vaders woert. **D**yt heb yd
v ghesprake by v weseude.
Wanneer en solde he by
em nyet wesen dye doe
he vpuaze solde yn den
hemel em belaeft vñ secht.
Syet yd byn myt v alle
daghe tot dat dye werlt
ernden sal. **M**er dat v
woert dat mynsche ghe
worden ys dat blyft vñ
vaert en wech dat vaert
en wech mytten lichame
mer et blyft hijr by der
goetheit. **H**ijr vñ secht he
dat he doe by em bliue
de was wat he ~~dye~~ dye
by vnsyenliker machyt
altoes baue em was he
ghend doe en wech vñ
oere lithamlitze ansien.
Mer dye troester dye hel
lighe gheest den dye vader
yn myne name senden
sal he sal v alle dynghe
leren vñ he sal v raden
alle dynghe dye yd v
segghē sal. **V**oele v lude
myne brodere ghy wet
dat men yn griescher ta
len den hellighe gheest
hyet voerspreker of troester.
Vnde hijr vñ secht men
em een voerspreker want
he voer des vaders ghe

rechticheyt bidt voer dye
dolynghe der gheenze dye
mysdoen. **W**ā he dye mytte
vader vā mytten sone ys
vā eenze substantien mē
setht dat he voer dye ghene
bidt dye mysdoen. wāt die
ghene dye he veruult dye
maket he byddende. **H**ier
af secht paulus. **W**ant he
dye gheest eyschet voer
vns myt auertallike sūch
tynghe. **W**ant dye eyschet
ys mynre dan dye daer
men af eyschet woe secht
men dan dat dye hellighe
gheest eyschet dye myt
mynre en ys. **M**er dye
gheest eyschet wāt dye
he veruult doet he berne
vm toe eyschen. **W**ā den
selue gheest hyet men
oer troester. **W**āt als he
den ghenen dye yn ghe
wene vā berouwenisse
syn bereydet hape der
ghenaden soe heffet he
dye ghedachte vp van
vernore oerre droefheyt.
Wan welken troester be
laeft men te rechte he
sal v alle dynghe leren.
Want ten sy dat dese
gheest sy yn des gheens
herte diet hoert soe sal des

lerres reden ledich sijn.
Aldus en sal niemāt toe
gheue den lerene dat he
wt synen monde vstaet.
Want et en sy dat he by
nen sy dye leert soe arbeit
te vghenues des lerres ton
ghe vā buten. **D**ye ghy
hoert alle gader eenze
steme dye sprēet nochtan
en begripe ghy myt te
gader den syn der steme
dye ghy hoert. **A**ls dan
dye steme nyet vnghelijc
en ys waer vm ys yn
v hēte dye vstandemisse
der steme vnghelijck son
der vm dat by den dat
des gheens steme dye
sprēet ghemeynlike ver
maent een meyster ys
vā bynen dye somynghe
sanderlinghe leert van
der vstandemisse der stē
men vā deser saluynghe
des gheestes ys elcker by
sunte iohan ghesecht. **A**lsoe
syne saluynghe vns leert
vā alle. **A**ldus en wort
men by der stemen myt
gheleert als dye ghedach
te by den gheeste myt
en wort ghesaluet. **M**er
waer vm spreke wy dyt
vā der lezynghe der

mynsche als oec dye scap
 per myet en spræct dye
 lernynge des mynschen
 yst dat he den selue myn
 sche myet spreect by der
 saluynge sijns gheestes.
Scher eer cayn synen
 broder doet sloech hoerde
 he du heues ghesundicht
 staes aue mer vo om syne
 funde dyet vdiende wert
 he vmaent by der stemen
 vñ myet by der saluynge
 vñ daer vme mocht he ga
 des woert hoere mer he
 vomwerdedet te hoerene.
Mer vns staet te vraghe
 ne waer by dat me van
 desen seluen gheeste secht
 he sal v alle dynghe raden
 als raden plegghet toe te
 hoere eenē dye mynder ys.
Mer om dat wy somtijt
 raden hyetē dat me heyme
 like dyent soe segghet men
 dat dye gheest radet myet
 dat he vns dye const van
 vnder yn brenghet mer
 vā der vborghenheyt.
Ick laete v myne vrede my
 ne vrede gheue yck v
 hyr laet yck em v yn hemel
 rike gheue yck em v dye my
 volghen laet yck em vnde
 dye daer komē gheue yck

em. **S**yet lieue brodere
 by der hulpe vns heren
 hebbē wy nu cortelike dye
 woerde der helligher lexe
 vdaert. **N**u laet vns vnse
 ghedachte auerdraghen
 yn dye verpynsinghe deser
 groter hoechtijt. **M**er om
 dat vns mytter lezen des
 ewangelij oec ghelesen ys
 dye lexe wter apostolen
 werke soe sollen wy daer
 niet wt trecke ynt orbaer
 vnser contēplatiē. **W**ant
 ghy hebt ghehoert dat dye
 hellighe gheest bauē den
 iongheren apēbaerde yn
 vuzighen tonghen vñ gaf
 dye const vā allē tonghe.
Wat beteykent he myt
 desen myrakel sonder dat
 dye hellighe gheest trecke
 myt desen selue gheeste
 veruullet spreken solden
 mytter stemē vā allē lude.
Want dye em pijnden
 teghen gade eenen toern
 te stichte se vloere dye ghe
 meynscap eenze tonghen.
Wnde yn den ghenē dye
 gade oetmodeliken vntsa
 ghe worde alle tonghe een.
Aldus vdiende hyr dye
 oetmodicheyt dye doethde
 vñ dye houerdie vdyende

daer laster vñ scheente.
Mer vns staet te vraghe
ne waer by dat dye hellighe
gheest dye myt den vader
vñ den sone euen ewich ys
yn den vuer apenbaerde
vñ waer by he te gader yn
den vuere vñ yn den tonghe
apenbaerde vñ waer by
he somtijt yn eene duue
vñ somtijt ynden vuere ver
toent wort vñ waer vñ
dat he haue den gades sone
apenbaerde ynden ghelij
kenisse eenre duuen vnde
hauen den ionghere yn
eenen vuere alsoe dat he
haue vnsen here myt en
quam yn den vuere noch
hauen den ionghere en
wort he myt ghetoent yn
eenre duuen. **N**u laet vns
wederkeren dese viere
dye wy voergheset hebbe
te vntbynde. **W**ant dye
gheest dye myt den vader
vñ vñ den sone eue ewich
ys wert vtoent yn den
vuere wāt god ys vnlichā
lich vñ vntwtsprekelich
vñ een vnsyenlich vuer
als paulus orkont. **W**nse
god ys een vterende vuer.
God ys een vuer ghesecht
want by em wort dye

roesticheyt der sunde ver
teert. **W**an desen vuer secht
dye waerheyt. **I**ch byn
komē vuer te sende yn
dye eerde vñ wat wil ych
sonder dattet berne. **W**āt
dye eerdsche herte syn eer
de ghehyete dye als se yn
em vngaderen dese neder
ste ghepynse soe werden
se vā den gheeste vntreden.
Mer vnsē here werpt
dat vuer yn dye eerde als
he byden toblasene des
hellighe gheestes der vlei
scheliker mynshē herte
doet bernen. **W**ndē dye
eerde bernet als dat
vleyschelijke herte dat te
voere colt was yn synen
ghēnuichte laet dye vule
begheerte deser werlt vñ
wort vntsteken ter my
nen gades hē vñ apen
baerde dye hellighe gheest
wael yn den vuere. **W**āt
vā elken herte dat he
veruullet soe vraghet he
dye traetheyt der colde
vñ vntsteker dat yn dye
begherte synre ewicheyt.
Wn he wert vtoent yn
den vuerighen tonghen
wāt dese selue gheest ys
mede ewich mytte sone

vñ d're tonghe heeft grote
 maetschap mytten woerde.
Want d're sone ys des vaders
 woert vñ vñ dat ene substā
 tie des gheestes vñ des woer
 des ys soe was dese gheest
 schuldich vtoent te werden
 vñ der tonghe. **O**ff seker
 vñ dat by der tonghe dat
 woert wtkomet soe apēbaer
 de d're gheest vñ den tonghe
Wat soe wyre vā den hellighe
 gheeste gheruert wort he
 beliet gades woert dat ys
 den eenghebare soene gades
 vñ he en mach gades woert
 myt vntsegghē wāt he heeft
 thant d're tonghe des helli
 ghē gheestes. **O**ff seker daer
 vñ apenbaerde d're hellighe
 gheeste vñ vuerighe tonghe
 wāt d're he veruullet d're
 maect he alle gader bernē
 de vñ sprekende. **D**re leer
 re hebbē bernende tonghen
 wāt als se gade mynende
 prediken soe doen se bernē
 de der gheenre herte diet
 hoere. **W**ant eens lerees
 reden ys ledich yst dat se
 myt gheue en mach den
 brant der mynen. **D**esen
 brant der leringhe handē
 se vntfanghe vā monde
 der waerheyt d're seechde.

En was onse here myt ber
 nende vñ vñ vā ihesu
 doe he vñ vñ den weghe
 sprack vñ vñ vntbant
 d're scrifture wāt dat herte
 wert bernende vā der re
 den d're se hoerde vñ d're
 tolde der traechert ghaet
 en wech d're ghedachte wert
 anxtuoldyck vñ hogher
 begheertē vñ vzeemde vā
 eerdsche ghenuechte want
 d're myne d're dat herte
 veruullet heeft pynghet
 se myt ghewene. **D**er herte
 als se myt dusdaenze herte
 ghepynghet wort soe wort
 se ghenoodet vā den seluen
 pynē oer ghenuecht te
 hoere gades ghebade vñde
 myt alsoe voele ghebaden
 als se gheleert wort soe wort
 se bernende als myt alsoe
 voele brandē vñ se d're te
 voere traech was by oeren
 begheerte se bernet daer
 na by den woerde. **H**ijr
 af ys wael by moyses ghe
 sedyt. **I**n synre rechterhant
 ys d're vuerighe wyt wāt
 by der luchtter syden syn
 ghehpetē d're quade d're
 men ter luchtter syde sette
 sal vñ by der rechterhant
 d're wtuertarenē hijr vñ

ys yn gades rechterhant dwe
eene vuerighe wyrt. **W**ant
dwe wtutazene en hoere dwe
hemelsche ghebade myt
myt colder herten mer se
werde daer toe bernende
myt brande der ynigher
mynen. **D**we reden bren
ghet men ten ore yn oer
ghedachte ys gram vp oer
seluen yn wort vbrant
mytter vlamen der ynigher
sueticheyt. **W**nde dwe helli
ghe gheest wort ghetoent
yn eene duue yn yn den
vuere wat alle dwe ghene
dwe he vervullet maect
he sympel yn bernende.
Sympel yn suuerherden
bernende yn myne. **W**at
gade en ghenoeghet myt
dwe sympelheit sonder dwe
gherechtigheyt noch dwe
gherechtigheyt sonder dwe
sympelheit. **H**ijr af secht
dwe waerheyt selue. **W**eset
sympel als dwe duue vnde
wijs als dwe serpente. **W**n
yn desen dringhe ys te
merken dat vnse here syne
ionghen myt en wolde
vmanen va der duue son
der dwe serpente noch van
der serpente sonder dwe
duue vp dat dwe cloetheyt

der serpente vntsteken solde
der duuen sympelheit yn
vp dat der duuen sympel
heit bedwyrnghe solde
dwe schalcheyt der serpen
ten. **H**ijr af secht paulus.
En wylt ghene kynder
werde yn uwe synne. **S**iet
hijr hebbe wy ghehoert
dwe schalcheyt der serpen
ten nu ~~werde wy~~ werden
wy vmaent va der duue
sympelheit mer weset ky
derzine sonder quaetheyt.
Hijr by ys va den hellige
Job ghesecht. **H**e was een
sympel man yn recht.
Want wat ys rechtuer
dycheit sonder sympelheit
ofte wat ys sympelheit
sonder rechtudicheyt. **W**at
vm dat dese hellighe gheest
leert rechtudicheyt vnde
sympelheit soe was he
schuldich ghetoent te wer
den yn den vuere yn yn
eenre duue vm dat elck
herte dat gheruert wort
myt synre gracen berne
de sal werden vriendelich
yn sachtmodicheyt der
guedertiereheyt yn yn be
gherten der gherechtigheyt.
Wnde te lesten ys te vra
ghe waer vm dese gheest

yn vnfen vloeser vñ den
 middelaer gades vñ der
 mynschen apenbaerde by
 eenre duuen vñ yn den ion
 gheren by den vuere. **W**aer
 lukt dre eenghebare sone
 gades vs dre richter des
 mynschelike gheslechtes
 mer wre solde syne ghe
 rechticheyt moghe draghe
 ofte he eer vnse sunden
 hedde willen proeue by
 scharphheit der rechticheit
 dan he vns by guedertien
 renheit vgaert hadde.
Hijr om dre om der my
 schen wille mynsche ghe
 worden was he bewysde
 em sachtmodich de myn
 schen he en wolde dre sun
 dere niet slaen mer ver
 gaderen he wolde se verst
~~gaderen~~ guedertierlick ver
 gaderen op dat he hebbe solde
 dre he namaels vñ de ordel
 behalden solde. **H**ijr om was
 dre gheest schuldich bauen
 em te apenbaeren yn eenre
 duuen dre niet komen en
 was om dat he dre sunde
 thant by rechticheit
 slaen st solde mer om dat
 he se noch by sachtmodicheit
 vdraghen solde. **N**ier hijr
 teghen was dre hellighe

gheest schuldich ghetoent te
 werde baue den iongheren
 yn den vuere om dat se
 slechte mynsche waeren
 vñ daer om sundere dre
 teghen em selue eene gheeste
 like hette vntstekte solden
 vñ dre sunde dre god by
 sachtmoedicheit de spaerde
 dre solden se yn em selue
 aumyds penitencie castien.
Wat se oer dre em hielden
 an dre hemelsche vborghet
 heyden en mochte sonder
 sunden niet wesen. **A**ls
 sunte iohan orkонт unde
 secht. **I**st dat wy segghen
 dat wy ghene sunde en
 hebbe soe bedrieghe wy vns
 seluen vñ dre waerheit
 en vs yn vns niet. **H**ijr om
 qua he yn den mynsche yn
 den vuere vñ yn eenre duue
 apenbaerde he om yn vnse
 here want vnse sunde dre
 vnse here guedertierlick
 aumyds sachtmodicheit v
 draghet dre solle wy altoes
 anspen by scharphheit der
 rechticheit vñ vbernen
 by hetten des berouuens.
Aldus wort dese gheest by
 eenre duuen yn vnfen ver
 loeser ghetoent vñ by den
 vuere ynden mynschen

want alsoe voele als vns
dye wietheyt vnser vloesers
sachter vs gheworde alsoe
voele te meer sal vnse kint
heyt teghe vns werde vnt
steken. **W**an dat wy aldus
voldaen hebbē den reden
vā den vier questien soe
laet vns voert ghaen an
te syen dye ghiften des
seluen gheestes. Want vā
desen gheeste vs ghesecht.
Syn gheest vierde dye he
mele. **W**at dye vertieryn
ghe der hemele syn dye
doechden der predikaren.
Wā dese vertieringhe v
tellet paulus vñ secht. **E**nē
anderē wort by den gheeste
ghegeue reden der wijsheit
enē anderē reden der const
na den seluen gheeste enē
anderē dye gheloue yn
den seluen gheeste enen
anderē gracie der ghesont
heyde yn eenē gheeste enē
anderē dat werke der
doechde enen anderē dye
profeacie enē anderē dat
vnderstheyde der gheeste
vñ dye maniere vā tonge
enen anderē bedude der
redenē. **W**at alle dese werlt
een vñ dye selue gheest
deilende elke also he wil.

Hijr vm alsoe voele als der
predicare guede werke syn
alsoe voele syn dye vertieryn
ghe der hemelen. **H**ijr af
vs echter gheschreue. **B**y
vns herē woerde syn dye
hemele vast ghemaect vñ
by den gheeste syns mondes
vs al oer cracht wāt vns
herē woert vs des vaders
sone. **M**er vm dat men
toene sal dat al dye drie
uoldicheyt dye selue heme
le dat syn apostolen ghe
maect heeft soe secht men
thant daer toe vā der god
heyt des hellighe gheestes.
Wā by den gheeste des mon
des al oer kracht. Aldus
vs der hemelen kracht
ghenomet vā den gheeste.
Want dye apostole en sol
den em nyet hebbē doere
setten teghe dye machyt
deser werlt en hadde se
dye stercheyt des hellighe
gheestes nyet ghesterit.
Wat wy weten woe daen
dat dye lereren der helli
gher kercken waren eer
em dese gheest toe quam
vñ wy syen woe sterit
dat se worde daer na dat
dese gheest tot vm gheko
men was. **W**aerlic dese

selue hyerde der kercke by
wies hellighe lichame dat wy
syten woe kranck vñ woe
vresachtich dat he was eer
dese toekomst deses gheestes
men vraghes der dyernen
dye de dore wachtet vñ se
segghet. **W**at doe he myt
stemmen eens wiues anghe
stoten was vñ dat he vnt
sach te sterue soe loechende
he dat leuen vñ doe loechen
det peter yn der eerde alset
dye moeder naer beliede
yn den cruce. **N**ader dese mā
dese man dye vā soe groter
vresen was woe dat he was
nader toekomst des ghees
tes laet vns hoere. **N**ien
maecte eene vngaderunge
der meester scapē vñ der
alders men en vntboet
den apostolen vñ sechde
em dat se yn ihūs name
myt spreken en soldē.
Peter antworde myt gro
ter kracht. **N**ien moet ga
de meer ghehoersam syn
dan den mynsche. **W**nde
echter sechde he. **I**st yn vns
herē anshouwē gherecht
v meer te hoere dan gade
gade soe segghedet want
wy en moghen myt dat
wy ghehoert hebbe vñ

ghespen myt spreke. **W**ñ
sy ghynghe oet vbliende
vā den anshouwē des
raets vñ dat se werdich
wordē ghehadt vñ xpūs
name laster te liden.
Siet peter & vblit yn sle
ghe dye te voere yn woer
den vntfath vñ die te voe
ren eenre dyerne woerde
dye em vngheude vntfath
na dye toekomst des helli
ghe gheestes doe he ghesla
ghen wert veronwerde
he der pryncen macht.
Et bete met vns vnse
oghe vñ toe heffen yn dye
kracht des werkers vñde
myt vnderscheide te merke
d dye vaders des nyen vñ
des alden testaments. **S**iet
myt apenē oghe deses sel
ues gheloue. **A**nsye ytz dauid
amos daniel petrū paulū
mattheū vñ ytz wil merke
woe danē meyster dese hel
lighe gheest ys mē ytz
ghebreke yn deser merke
ghe. **W**ant he vervullet
een kynt dat vpter herpe
speelt vñ maectet vñ psal
eenē psalter mēker. **H**e
vervulde een kynt dat
saerlicht vā spysen leuede
vñ maectet eenē richter

auer dye alders he veruulde
enē hjerde des ~~re~~ vees dye
dore moerhorne roede vñ
maecte em enen profete
he veruulde enē vsscher
vñ maecte em prediker
he veruulde enē veruol
gher vñ maecte em leuer
der heydenē he veruulde
enen publican vñ maecte
em ewangeliste. **O** woe
dane meyster ys dese heli
ghe gheest daer en ys ghe
ne meringhe te leren
daer dye hellighe gheest
ys dye gheualt yn al dat
he wyl thant als he dat
herte beruert soe leert
hijt vñ dat ys leze dat he
se alle beruert wāt alsoe
haestelike als he dye myn
schelike ghedachte bluch
tet soe verwandelt he se
wāt se gaet des haestelick
af dat se was vñ bewiset
haestelick dat se myt en
was. **M**erke wy vnse
hellighe predicazē woe
daen he se vp desen dach
vant vñ woe daen dat
he se maecte. **W**aerlick
se dye yn enē beslatenē
huse vñ dye vrese der
ioden saten elck konde
syne tonghe daer he yn

ghebarē was nochtā en
doften se mytter tonghe
dye se konden apēbaerlic
xpm myt predikē. **D**ye
hellighe gheest quā vnde
leerde se yn den monde
myt nē mygherhande
tonghe vñ herte sterfte
he se mytter nacht. **S**e
begonstē yn vzeemder
sprake xpm te prediken
dye em te vntfaghen te
spreken vā em yn oerre
sprake wāt oer vntfenghe
de herte veromwerdede
dye tormentē des lichams
dye se te voerē vnspen
haddē. **W**ant dye myne
gades verwan dye kracht
der mynscheliker vresen
vñ se dye te voerē vnder
oere wedersake laghen
vā vresen se waren nu
bauē em vā machte dye
se dus yn den top alsoe
groter hoecheyt vphieff.
Wat sal ytz anders seg
ghen dan dat he dye her
ten der eertscher myn
schen hemele maecte.
Merit lieue broders
woe groet dye hoechtijt
van huden ys ys vā der
toekomst des hellighen
gheestes na dat dye een

ghebaze sone gades mynsche
worde was. Want alsoe
kerst dach ys alsoe ys oer
dese dach te eere. Want
yn den daghe god yn em selue
bliuende sciep em seluen
mynsche vn yn dese dage
vntfenghe dye mynsche
god va baue neder kome
de yn den daghe wert
god natuerlick mynsche
vn yn desen daghe worde
dye mynsche gade by d' dach
te d' dach des heilige gheestes. Ist dan dat wy
yn deser sterflisheyt myet
bliue en willen soe laet
vns broeder myne desen
leuentmakende gheest.
Mer vme dattet vleysch
den gheest myet en weet
soe mach machschen ymet
yn em selue by vleysche
liken ghepynse segghen
woe mach vtz mynen
den vtz myet en weet.
Dyt orlouen wy oer. Wat
dat herte dat yn desen
svenliken dynghe veron
ledicht ys en mach dese
vnsvenlike dynghe myet
sven. Wat et en pynset
myet dan svenlike dynghe
vn als se dye svenlike
dynghe myet en doet soe
trecket se dye beelde daer

af yn vn als se aldus legghet
yn desen lichamlike beelde
soe en mach se myet vpryse
tot vnlichamlike dynghe.
Mer by gheualtet dat se
soe voel te queliker den
scieper myet en kemet
soe se yn oeire ghepense te
mynliker draghet dye
lichamlike creature. Mer
wat wy gade myet sven
en moghen soe hebben
wat wy yetswat dat wy
doen moghen daer by dat
een wech werde mach
daer dat oghe vnser ver
standemisse by toe em ko
me mach. Waerlick den
wy yn em selue yn gheest
te wijs sven en moghe
den moghen wy nu sven
yn synen knechte. Als wy
den sven wonderlike dyn
ghen doen soe werde wy
des seker dat got yn oere
herten wonet. Vn van
lichamlike dynghe moghe
wy vnse oefenighe tot vn
lichamlike dynghe trecke.
Want myemet va vns
en mach claerlike sven
yn dye rontheyt der son
nen starende als se daer
lid: vp ghaet. Want dye
oghen dye daer yn stare

werden yn oeren radien
vdonckert. mer wy syen die
berghe an dye vā der son
nen claerheyt beschenen
syn vñ daer ansvē wy
dat dye sonne thant vpghe
ghaen ys. **W**ant wy dan
dye sonne der gherechtic
heyt yn oer seluē myt
syen en moghe soe laet
vns ansvē dye berghe
dye vā oerre claerheyt v
luchtet syn dat syn dye
hellighe apostolen dye vā
doechdē claerlike schynē
vñ myt myraculē sithone
syn dye bestort heeft daer
heyt der sommen dye vp
gheghaen ys. **W**ñ al ys
he yn em seluē vnsvenlic
nochtan heeft he vns em
svenlicz ghegheue by den
apostolen als by beschenē
berghe. **W**an dye kracht
der gotheyt ys yn oer sel
uen als dye sonne yn den
hemel vñ dye kracht der
gotheyt yn den mynschen
ys als dye sonne yn der
eerden. **H**yr vm laet vns
dan ansvē dye sonne der ghe
rechticheyt yn der eerde
den wy myt syen en mo
ghen yn den hemel vp
dat als wy by deser sonē

sonder stoten des voetes
vā vnsen werke yn der
eerden wanderē dat wy
vm den te syene yn den
hemel vnsē oghe tot em
gher tijt vphēffen moghe.
Wnde vnghestotens voets
doen wy vnsen wech yn
der eerden yst dat wy ga
de vñ vnsen euen mynsthe
myt gheheele herte myn
nen want men en myn
net gade myt ghewaer
lick sonder dye eue myn
schen noch den euen myn
sche sonder gade. **H**yr by
yst dat wy yn eenē ande
ren sermoen ghesecht heb
ben dat men leset dat
desē seluē gheest ander
werue ghegheue wert dē
apostolen verst vā vnsen
here hyr yn der eerden
wesende vñ daer na doe
vnsē here bauē yn den
hemel sat wāt he gafne
yn der eerden vm dat
men den euen mynsthe
mynen sal vñ vā den he
mel vm dat men gade
mynen sal. **D**aer waer
vm gheeft men em verst
yn der eerden vñ daer
na yn den hemel sonder
dat men apenbaerlick

93
gheest te vstaen. Want na
sunte iohans woert dye sy
nen broeder nyet en mynt
den he spet woe mach he
gade mynen dye he nyet
en spet. **A**ls hi om broeder
laet ons onsen euen my
schen mynen dye by ons
ys dat wy komē moghen
tot des mynen dye hauen
ons ys. **D**ye ghedachte
verpense yn oere eue my
sche dat se gade bewise sal
dat se volmaectelick mach
vdiene te vbliden yn gade
mytten euen mynschen
dan sollen wy komen ter
blyscap der ouerster vga
deringhe daer wy nu af
hebbē vntfanghē een part
des hellighen gheestes. **A**ls
alre mynen laet ons tijde
toe desen eynde daer wy
sonder eynde vblide solle.
Daer ys dye hellighe ghe
selschap der hemelscher
borghers daer ys dye ghe
wazighe hoechtijt daer ys
seker ruste daer ys dye
ghewazighe vrede dye ons
nu nyet en wort ghesate
mer wort ghegheue. **O**p
onsen heren ihesu xpm
dye leuet vñ regniert myt
gade den vader yn dye

eenheyt des hellighe ghees
tes got ewelick vnde om
mermeer. Amen. **O**p ten
anderen sonnēdach na pinx
In der tijt. **1ste lucas**
segghede ihus tot syne
wongheze dese ghelij
kenisse. **E**t was een rijck
man vñ he wert ghecleet
myt purpur vñ myt wittē
zyden clederen vñ he waer
scapte daghelick hoechtick.
Unde een arm mynsche
was wes name lazarus
was vñ dye lach voer syn
ze doren vol sweze beghe
rende ghesadet te werde
van den armen dye vā
des rijcks mans tafelē vele
vñ nyement en gaf se em
mer oet soe quamē dye
honden vnde leeten syne
sweze. **U**nde et gheviel
dat dese arme mynsche
sterf vñ he wart gheuoert
vā den enghelen yn abra
hams schoet. **U**nde dye
rijke mynsche starf oet
vñ he wart begraue yn
der hellen. **U**nde he
hief syne oghē vp doe he
yn den tormentē was
vñ sach abraham van
deers vñ lazaru yn syne
schoete vñ he sechde al

ropende. **V**ader abraham
vntferme mijns vnsende
lazarū dat he dat eynde
sijns ynghers nette yn dat
water vñ dat he myne ton
ghe vertoele wāt yck: wer
de ghepinighet yn deser
vlāmen. **U**nde abraham
sechde em. **S**one gheden
ke dattu guede dnynghe vnt
fenghest yn dñe leuen
vñ lazarus oec quade vñ
wert dese ghetroest mer
du werdes ghepynghet.
Unde yn allē desen ys
vast ghemact tussche v
vñ vns ene grote vſcher
denheyt dat se dye vā hñt
tot v aueruare wille nyet
en moghe noch vā daer
herwert auertome. **U**nde
he sechde. **A** hñt vñ dan
soe bidde yck dy vader dat
tu em sendes yn mijns
vader huys wāt yck heb
be vijf brodere dat he den
baetscappe dat se nyet en
kome yn dese stad der
pijnen. **U**nde abraham
sechde em. **D**e hebbe moy
ses vñ dye ppheten se hoere
dye. **U**nde he sechde. **N**een
vader abraham mer ist
dat yment vā den doden
tot em gaet soe solle se

penitencie doen. **U**nde he
sechde em. **I**st dat se moy
ses vñ dye ppheten nyet en
hoere soe en soldē se dat
nyet gheloue wert dat
yment vā den dode vrese.
Sunte gregorius omelic
vp dit selue ewāgelie dye
he preditte den volke yn sun
te laurentius kerke.

Iene brodere vñ
woerdē der helli
gher schryfturen
sal men verſt haldē dye
waerheyt der hiſtorien
vñ daer na sal men vnder
ſoekē dye vſtandemyſſe der
gheesteliker bedudemyſſe.
Want dan vergadert men
ſuettlike dye vrucht der
gheesteliker vſtandemyſſe
als se verſt gheſterit wort
by der hiſtorien der waer
heyt. **N**eer vñ dat dye
gheestelike bedudynghen
ſomtut dye gheloue ſicht
vñ dye hiſtorie dye zeed
berheyt wy dye mytter
hulpen gades nu den ghe
louighē mynſche toe ſprekē
ſoe en wanen wy nyet
vnrecht wesen yſt dat wy
dese ordinantie vā ſprekē
achter ſetten dat ghy dye dē
ghewarighē gheloue nu

stardlike haldet verst cortelic
het hoere solket vā der ghees-
teliker bedudemyse. **W**n dat
v vander zeedbartheit der
hystorien harde noetdroftich
ys dat salmen ynder ordinā-
tie vnser bedudrynghe halde
totten lesten. **W**ant men
pleghet dicwile best te ghe-
dencke dye dynghe dye mē
lesen hoert. **H**ijr vm auer-
lopen wy cortelick den syn-
der gheesteliker vstandemys-
se vp dat wy te lichteliker
sollen moghe kome ter
breetheit der zeedberheyt.
Et was een ryck man vñ
he wert ghededeet myt pur-
pur vñ myt witte zyden cle-
deren vñ he werfapte da-
ghelics hoechlick. **W**ien lieue
brodere wien beteykent de-
se rycke man dye ghededeet
wart myt purpur vñ myt
wytten zyden clederē vñ
werfapte daghelics hoech-
lick sonder dat volck van
den ioden dat dye oefenyn-
ghe des leuens vā hute had-
de dat vntfaen hadde dye
weldicheden van der wyt
vñ der ghebructe der schoe-
heyt vñ myt der orberlick.
Wnde wen beteykent by
ghelikenysse dese lazarus

dye vol zwerē was sonder
dat herdene volck dat doe-
et te gade wert bekryert
wert vñ em myt en scaem-
de syne fundē te belien soe
was em dat zweer ynder
huyt want ynder wonde
der huyt soe waert ghtreect
dat venijn vten dermen
vñ breeket vā buten wt. **W**at
wat ys dat belien der sun-
den oft dat briedten sonder
een wtbrekynghē der won-
den wat dat venijn der
sunden wort salichlick ghe-
opent ynder biecht dat
sorchlick vborghen was
yn den herte want dye
wonden der huyt trecke
vp wert dye vuchticheyt
des etters. **W**nde als wy
vise sunden biechte wat
doen wy anders dan wy
dat quade vp doen dat yn
vns vborghen was. **N**ier
lazarus dye ghewont was
he begheerde ghesadet te
werden vā den crumē dye
van des ryts mans tafel
vielen vñ myement en
gaf se em. **W**ant dat ho-
uerdighe volck van den
ioden veronwerde emighe
herden mynsche te vntfa-
ne ter bekēnyse der wyte.

Unde als dat ioedsthe volck
dye lezinghe vā der wyt
myet en hadde ter mynne
mer ter houerdien soe ver
hief em als van der rijck
diet vntfanghen hadde
vū vm dat em dye woerde
der const wtuloyede soe
vyelen dye woerde als
arumē vā der tafelē. **U**nde
hijr teghen soe leeten dye
hondē lazarus wondē dye
voer der dozen lach. **M**en
pleghet somtijt yn der
helligher schrifturē by den
honden dye predicare
te verstante. **W**ant als
dye honden tonghe ene
wonde lecket soe gheneset
se se. **W**ant als dye helli
ghe leraren yn der biecht
vā vnsen sundē vns leuē
soe tasten se als mytter
wonden tonghē dye won
den vns hertē. **U**nde vm
dat se sprekende vns ver
loesen vā den sundē soe
doen se alsoe vnse wonden
tasten de dye weder ghe
nesen. **W**ant vm dat by
dye name der honde der
predikere tonghe beteyket
ys soe ys by den psalmista
dauid tot vnsen heze ghe
secht. **D**ye tonghe dynre

honde leert dyne vande
Want vten vnghehouighē
ioden wordē dye hellighe
predikere wtuertare dye
yn den versakenē der waar
heyt quame teghen dye
dieuen vū dye mordenaarē
vū gauē teghē em alsoe
yck segghen mach voer
vnse heze grote ghebloke
Unde hijr en teghē secht
men van der mysoet so
mygher predikere. **E**t syn
stomme honde vū en kon
nen myet bloken. **W**ant
vm dat dye hellighe pre
dicaren aldus dye sundē
verdoemen mer se prisen
dye biecht der sundē vū
segghē. **B**iechtet dye ene
den anderē vnse sunden
vū biddet dye ene voer
den anderē op dat ghy
moghet behaldē werden.
Dus lecken dye honde la
zarus zweren wāt dye
hellighe leraren als se der
herdenē biecht vntfaen
soe gheue se dye wonden
der hertē weder ter ghe
sontheit. **H**ijr by beduyt
mael lazarus ghehulpen.
Want dye leraren helpe
den ter verlosensse den
se syne wondē by berispe

ne der tonghe ghenesen.
By der leckene der honden
 machmen oet beteykenen
 dye worde tonghe der smeij-
 kers wāt dat lecken daer
 dye smeykers vnsē wonde
 mede lecken ys dat se oet
 dicwile plegghen dye quæet
 heyden dye wy yn vns sel-
 uen berispen myt vndadi-
 gher gonsten prisen. **U**nde
 et schiede dat se beyde storuē.
Dye rijke man dye ghecle-
 det was myt purpur vnde
 myt wytten ziden clederē
 wert begrauē yn dye helle.
 mer lazarus waert ghevoert
 van den enghelen yn abra-
 hams schoet. **W**at beduyt
 abrahams schoet sonder dye
 hemelike ruste des vaders.
Hijr af setyt dye waerheyt.
Doele sollē komē vā oestē
 vñ westen vñ sollē wer-
 pen myt abraham vñ ysaac
 vñ iacob yn den rijke der
 hemelē vñ dye kynder des
 rijkēs sollen werdē wtghe-
 worpen yn dye vterste duyf-
 termysen. **W**at den men
 setyt dat he myt purpur ghe-
 cledet was te rechte lyet
 men em kynt des rijkēs.
Dye van verre vñ lazarus
 te spene oghe vpheffet wāt

als dye vnghelouighe by den
 pynē oerre vdoemynsse be-
 neden syn soe spene se voer den
 achterstē domesdaghe eny-
 ghe ghelouighe bauen em
 yn der rustē. welker blyt
 scap se daer na myt en mo-
 ghen spene. **W**at et ys verre
 datmē setyt vñ dat se daer
 aumyds vdynten myt
 kromē en moghe. **N**iermē
 tonet dat he meest yn der
 tonghe vberuede als he
 sethde. **S**ende lazarus dat
 he dat eynde vā synē vyn-
 gher nette ynt water vnde
 myne tonghe vertole wāt
 yck werde ghepymghet
 yn deser vlamen. **D**at vñ
 ghelouighe volck hielt dye
 woerde der wyte yn synen
 monde diet veromwerde
 te halden yn den werke
 daer vñ salt daer te meer
 vñ beme daer tonet dattes
 myt doen en wilde dattet
 weet. **H**ijr by ys aumyds
 salomon ghesetht vā den
 gheleerde vñ diet vroke
 losen. **A**ls eens mynschen
 arbeit ys yn synē monde
 mer syne siele en sal myt
 veruullet werdē. **W**ant soe
 wie daer toe alle arbeit
 dat he comē dat he spreke

moghe soe vastet he myt vdel
re herten vā der v̄makene
sijnre conste. **H**e beghert ghe
tastet te werden myt den
eynde vā den v̄ngther.
Want dye totte ewighen
pynē ghegheue ys he begeert
deylachtich te wesen doch
yn den achtersten vā der
gueder mynsche werken.
Dā men antwort em dat
he yn desen leuen guede
dynghe v̄tferck. **W**ant
he hielt voer alle syne blijft
stap dese vergadelike salich
wāt dye gueden moghen
hijr guet hebbe v̄n nochtā
dat myt v̄tfaen voer oer
loen. **W**ant se een beter
guet dat ys dat ewighe
guet beghere soe wort al
dat guet dat se buten besytte
yn oerre wonnisse als se myt
hellighe begherten bernien
voer myt v̄kenē ghorekent.
Myr v̄m dye profeta dauid
dye ghestert was mytten
rycheyden sijnē ryck v̄nde
myt voele dyenstē v̄n al
wast dat he dyt guet anfach
ter noetdroft wesen. nochtā
bernede he v̄m een guet al
lene alte begherlick v̄nde
sethde. **W**ant my ys guet
an gade te hanghe. **E**en

v̄nder desen ys te merken
dat men secht den rijke mā
ne. **G**edencke sone. **W**ant
syet abraham liet den sone
den he nochtā v̄nde pynē
myt en vloest. **W**ant dye
ghelouighe vaders dye voer
dyt v̄nghelouighe volck
ware v̄m dat se merken
datter voele vā oerre ghe
loue ghedoelt syn soe en v̄
loesen se se myt myt enyghē
medelydē oerre pynē dye
se nochtā bekēnen oerre
kynderē te wesen vā den
vleischē. **W**nde dye rijke
man dye yn der pynē was
he secht dat he vijf broeder
heeft wāt dyt selue hōdi
ghe iodesche volck dat yn
enen groten dele althant
v̄doempt ys weet dat alle
syne nauolghers dye se v̄p
eertrike ghelate hebben
em ghegheue em moyses
vijf boeken vleischelike te
verstane of den vijf syne
des lichams. **M**yr v̄m noemt
he syne broeder dye he
ghelaten hadde by ghela
le vā viuen. **W**ant daer
he yn der hellen ys v̄such
tet he dat se ter gheestliker
v̄standemisse myt v̄p en
v̄sen. **H**e byd dat men

96
toe em lazarus sende vñ mē
secht em dat se moyses vnde
dye ppheten hebbē. **W**ñ he
sechde. **W**ant se en ghelouē
myet ten sy dat yment van
den doden verriset. **W**ñ mē
antworde em thant. **I**st dat
se moyses vñ dye ppheten
onmyet en hoerē soe en sollen
se oec myet ghelouen al yst
dat yment van den dode
verriset. **W**aerlike dye
waerheyt secht vā moyses.
Wert dat ghy moyses ghe
loefde soe solde ghy oec my
ghelouen wāt he schref van
my. **D**us wort verullet dat
aūmyds abrahams antwor
de ghesetht ys want vnse hē
ys verresen vā den dode.
Nier vm dattet ioedsche
volck moyses myet ghelouē
en woldē soe veronwerdet
oec em te ghelouen dye van
der doet verresen ys. **W**nde
als dat volck veronwerde
moyses woerde gheestelick
te verstone soe en quam
et toe den myet daer moy
ses af sprack. **A**yeue broder
dyt sy ghenoech vm dat wy
kortelick aūlopen hebben
vm te vndersocke dye be
dudemyse der gheesteliker
vstandemyse. **D**u lope

vnse ghedachte voert wider
vm te bespene dye zeedba
richert des dynghes dat
ghedaen wert. **E**t was een
ryck man dye ghecleet was
myt purpur vñ myt wit
ten zyden clederen vnde
waerscapte daghelics hoed
lick. **W**ñ een arm man
was wies name lazarus
was dye voer des rycks mā
doren lach vol zwerē. **E**ny
ghe mynsche wane dat dye
ghebade des alden testamen
tes swaerre syn dan des
nyeen mer dese werden
waerlike bedraghen myt
onūspenliker merkynge.
Want yn den alden testame
te en ordelt men myet dat
vaste halden des guedes
mer dat rouen. men ordelt
yn den alden testamente
datmen dye dynghe dye
men vnrethtūdelick ghe
namen heeft vieruolt we
der kieren sal. **W**ant dese
rycke man en ys hñr myet
berispet dat he vrent guet
ghenamenē hadde noch
men en secht myet dat he
ymment myt machte ver
dructe mer dat he em seluē
vhiēf yn den guede dat he
vntfanghē haddē. **H**yr by

sal men seer grotelike mer-
ken myt wat pyne men
den vordelen sal dye vrent
guet roeft als he gheslaghe
ys my vdoemenisse der
hellen dye syn guet myt
en gaf. **H**ijr om en sal
nyement em seluen ach-
ten vñ segghe. **S**pet ytz
en roue gheen vrent guet
mer ytz ghebruke temelike
dat guet dat ytz vntfanghe
hebbe. **W**ant dese rijke mā
en wert daer om myt ghe-
pynghet dat he ymens guet
nam mer yn den dyghen
dye he vntfanghen hadde
liet he em seluen quellick.
Dyt was oec dat em yndye
helle leuerde. wāt he en was
myt vreesachtich yn synre
salicheyt wāt dye ghieftē
dye he vntfanghen hadde
kierde he ter ghebruynghe
der hōudicheyt. want he
en hadde gheen bekennē
vā guderherenheyt. wāt
he en wolde syne sunden
mytē guede myt loesen
al wast dat dat aueruloyē
de was. **W**nde somyghē
mynsche syn dye wanen
dat dye tieringhe der duer-
baerē dederen ghene sun-
de en sy. **W**nde en were

dat ghene sūde soe en sol-
de gades reden alsoe apē
baerlick myt segghen
dat dye rijke man dye yn
der helle ghepynht wert
ghedeledē hadde ghewest
myt wytten ziden cleden
ren vñ myt purpur. **W**āt
nyemēt en soect voerbā-
ghe cleder sonder em ydel
glorie dat ys om dat he
eerliker schynē sal dan
dye anderen. **W**ant dat
men allene om ydel glo-
rie dat duerbaer cleet
soect dat ys hijr by apen-
baer. want nyemēt en
wyl duerbaer cleder an
doen daer he van anderē
luden myt ghespen wer-
den en mach. **W**elke mys-
daet wy bet moghē beke-
nen vā menygherhande
exempel. **W**ant wert dat
dye verworpenheyt des
snoedē cledes ghene doe-
ghet en were soe en solde
dye ewangelista soe apen-
baerlick myt segghē vā
iohan baptisten he was
ghedeledet myt oerre haere
vā camele. **M**er wy solle
grotelick merke yn der
waerheyt monde vā dē
hōudighen rijke manne

27
vñ van den armen oetmoe-
dighen lazarus woedaen
dye ordinantie der woer-
den ys. Want syet men
secht. Et was een rijke mā
vñ thant sechtmen daer-
na. Vñ et was een arm
mynsche wies name la-
zarus was. Waerlich mē
pleghet bet vnder dē volcke
te weten der rijker lude
name dan der armer myn-
sche wat yst dan dat vnse
here sprekende vā dē rijke
māne vñ van den armē
mynsche des armē mynche
name secht vñ des rijcs
mans name myet en secht
sonder dat god dye houer-
dighen myet en kennet
mer dye oetmoedighen
kēnet he vñ prysset. **Hij**
by sal he segghē mit eynde
der werlt somyghē dye
em vhouerdighen vā der
doghet der myraculen.
Ich en kenne v myet wan-
ghy sijt gaet vā my alle
dye quaet doet. Vñ **hij**
teghē seghet men moyses.
Ich kenne dy by den na-
me. **Hij** vñ sechde he
vā den rijken een man.
vñ he sechde vā den armē
mynsche wies name laza-

rus was. **Als** of he apēbaer-
lich sechde. **Ich** kenne den
oetmodighē armē mynche
mer den houdvghen rijke
en kenne yck myet. Den
hebbe yck yn kēnyssē by
synen prysē vñ dese en kē-
ne yck myet dan by den
ordel des vsmāens. **Der**
staet vns te merken myt
woe groter proeynghe vnse
scapper alle dynghe beley-
det want een dynck en
doet men myet vñ een
dynck. Want syet dese
arme lazarus lach vol
zweren voer des rijke mā
dore. Vñ vā desen enen
dynghe soe vol dede vnse
here twe ordele. wāt mach
schien dye rijke man solde
enyghe vnschult ghehadt
hebbē en hadde dye arme
lazarus vol zwerē voer
synre dore myet ghelegghē
hadde he verre ghewest
en hedde syn armode den
oghe myet apenbaer ghe-
west. **Echter** hedde dye rijke
man oec verre gheweest
vā des armes lazarus ogē
dye vol zwerē was soe
solde dye arme lazarus
te mynre betorvnghe
yn syn herte ghehadt

hebben. **N**eer doe he desen
armen mynſche dye vol
ſweren was legghede voer
des rijkemans **d**ore
dye aueruloyede vā weel
dicheyde yn desen ſeluen
enen dymghe vñ by den
anſrene des armē braech
te god vpton rijken man
dye ſijns met vntferm
de te meerre vdoemeniſſe.
Wnde echter by den an
ſrene des rijcs mans ſoe
proeuede he desen armē
dye daer daghelics vm
beterert wert. **W**ant
woe grote betaelinghe
wane ghy dat deſe arme
mynſche vñ vol ſweren
yn ſyne ghepynſe dogghede.
doe em broet ghebrack
vñ he oer ghene ghesont
heyde en hadde vñ hijs
voer em ſach deſen rijkē
man ghesontheyt vnde
weeldycheit hebbende
myt ghenuechte. **W**nde
dat he ghepijnt waert
myt ſpeckheide vñ myt
coldē vñ he den ſach ver
blijden vñ ghetledet we
ſen myt wytten ſyden
cledere vñ myt purper
vñ em ſelue ghepijnt
myt ſweren vñ dē auer

vloren vā guede dat he
hadde vñ dat he ghebrack
hadde vñ dat em dye rijke
man met gheue en wolde.
Iyeue brodere woe groet
gherucht der betaelyn
ghe wane ghy dat yn des
armen mynſche herte
was. **W**ant waerlick em
hadde moghē ghenoech
weſen ter pynē ſyne ar
mode al hedde he ghesont
gheweest. **E**chter hadde
ghenoech gheweest ſyne
quellunghe al hedde he
hulpe of guet daer toe ghe
hadt. **N**eer vm dat deſe
arme mynſche te bet ghe
proeuet werde ſolde ſoe
quelleden em oer dye ar
mode vñ dye ſieckheyde
te gader. **W**ñ oer hijs en
bauē ſach he den rijken
man voert ghaen ſemyt
grote ſchare dye em dien
den vñ dat he yn ſynre
ſieckheyt vñ yn ſynen
ghebreke vā myement
gheuandet en wert.
Want dat myemont by
em en was vm te vande
ne dat orkonde dye hon
den l dye lieflick vñ ghe
oerloſlick ſyne wondē
lectē. **A**ldus dede dye al

merchtighe god wt ene dy
 ghe twe wōnysse als he den
 armen lazarus liet legghē
 voer des rijken mans dore
 vm dat dye vnghe nadighe
 rijkeman tot synre behoef
 solde doen wassen dye wra
 ke synre vdoememysse vñ
 dat dye betaelde arme my
 sche wassen solde tot synē
 lone. Dye rijke man ansath
 daghelics den armē myn
 schē des he myt vntfermē
 solde vñ dese arme myn
 sche sath daer he gheproe
 uet werden solde. Twe
 hertē waren hñr beneden
 mer een ansyenre was
 hñr bauē dye desen laza
 rum aumys betaelvnghe
 oefende ter glorien vñ dye
 desen rijken man vdroech
 vñ vntbeyde toe synre py
 nen. **W**ant daer volghet
 na. **V**ñ et gheuiel dat la
 zarus starf vñ he waert
 vā den enghelē gheuoert
 yn abrahams schoet vñ
 dye rijke man ys oer ghe
 storuen vñ ys begrauen
 yn dye helle. **V**ñ dese rij
 ke man doe he yn desen
 leuen myt vntfermē wol
 doe he yn synre pyne was
 doe soechte he enē hulper.

Want siet men sedyt daer
 na. Dye syne oghē vpwert
 heffende als he yn der pyne
 was soe sath he abraham
 vā verre vñ lazaru yn
 synē schoete vñ he riep
 vñ seghede. **V**ader abra
 ham vntferme myns vñ
 sende tarr lazaru dat he
 nette i dat eynde vā synē
 vngheer m water vñ ver
 toele myne tonghe wāt
 yck werde ghepijnt yn
 deser vlāmen. **W**oe
 groet ys dye subtylheyte
 vā gades wōnysse. **W**oe
 nauwe geldet men dat
 loen des guedes merkes
 vñ des quades. **W**aerlich
 voer ys ghesecht dat laza
 rus yn desen leuē badt
 dye armen dye vielen
 vā des rijkē mans tafelē
 vñ mymēt en ghas se
 em. **V**nde nu secht men
 vā desen rijkē man pyne
 dat he begheerde dat laza
 rus mytten eynde vā den
 vngheer em drupē solde
 water yn den mont.
Broedere hñr by merct
 woe groet dye scarpheyt
 gades ys wāt dese rijkē
 man i dye desen armen
 ghewondē mynsche myt

en wolde gheue dye mynste
drynghen synre tafelē doe he
yn der hellē was soe was
he daer toe komē dat he
dye mynste lauennisse eysche
de wāt he eyschede enen
drooghele waters dye dye
trume vā den broede myet
gheue en wolde. **N**eer dat
ys seze te merke dat dese
ryke man daer he yn den
vuere was bad dat men
syne tonghe vtoelen solde.
Want dat ys dye zeede
der helligher schrifturen
dat se somtijt een ander dinct
secht mer vten seluē dyn
ghe gheeft se een ander
dynct te vstaene. **W**ant
ynse here en hadde te
woere myet ghesecht dat
dese houwerdyghe ryke mā
em vōnledicht hadde mit
clappē mer dat he autalli
kē werstapte. wāt he en
vtelledē myet vā clappyn
ghe mer dat he ghesun
dicht hadde yn hōudicheit
vrechtē vñ gulsticheyt.
Neer vñ dat yn werstap
pe dye clappaedze plegghet
groet vñ aueruloyende
te wesen dese den men
secht dat he hīr qualike
werstapte men secht dat

dat he swaerlike yn der
hellen vbrant yn synre
tonghē wāt den ghenen
dye qualikē te gader wer
stappen plegghet ierst dye
sunde vā den clappē te dy
nen vñ na der clappynghē
soe volghet oer lichticheyt
vā spelen. **W**ñ dat na
gulsticheyt speel volghet
dat orkont dye hellighe
schrift dye secht. **D**at volc
sat ten etene vñ te dynctē
vñ se stondē vp te spelen.
Neer eer dat lūthame
veruert ten spelē wert
soe wort dye tonghe be
ruert te stempe vñ tot
ydelē woerden. **W**at
yft dan dan dat men
meynt dat dye ryke
man doe he yn der py
nen was biddet dat
men syne tonghe vtoelen
solde dat he dye werstap
pen dye meest ghesun
dicht hadde myt clappē
dat he by der gherechtich
vā synē lone herdelike
bernende yn der tonghē.
Neer et ys myt harde
groten anxtē te merke
dat em ghesecht wort by
abrahams antworde.
Done ghedenck dattu

guede dynghe yn dynen
leuen vntfenghest vnde
lazarus oec quade mer nu
wort dese ghetoeft vnde
du werdes ghepinicht.

Ineue broedere dese sente
ae behoeuet het vā anxe
dan vā bedudynghen. **W**āt
et syn sommighe vā v ludē
dye yn deser werlt hebbe
vntfanghe enygh guet
vā buten soe solle ghy die
ghiesten alsoe yet segghe
mach vā butē vntspen
dat v nyet vleent en sy
yn lone voer enyghen
waeldade dye ghy heb
bet dat dye richter dye
dyt butenste guet vleent
v nyet en vsteke van dē
lone des guedes vā bynē
dat hijr dye eere of dye
rychēde nyet en syn hul
pe der doghet mer dat
se wesen moghē dat loen
unwes arbeides. **W**ant
syet als men secht du
vntfenghest guede dyn
ghe yn dynē leuē soe be
wiset men dat dese rycke
man het guedes hadde
daer af dat he dat guet
vntfench yn desen leuē.
Vnde edhyer als men
lazarus secht. wāt he vnt

fench quade dynghe soe
toenet men waerlick dat
lazarus yt quades hadde
dat gheueghet wese mo
te. **N**er Lazarus quaet
purgierde dat vuer der
armoede vā des rycken
mans guede werke wor
den gheloent myt salich
des vghandlike leuens.
Want dye armoede qule
de lazaru vā suuerde em
vā dye aueruloedicheyt
loende den rycke man vā
vstiet em. **S**oe wyre van
v ludē dient yn deser werlt
wael gaet als ghy auer
denct dat ghy yet guedes
ghedaen hebt soe vntfiet
v zere daer an dat dye
voerspoedicheyt dye v v
leent vs nyet en sy dat
loen vā den guede werke.
Vn als ghy enyghen arme
mynsche fiet enyghen dyn
ghe doen dye te berispe
syn en wilt daer af nyet
wanhapē want machsthe
dye de autallicheyt der cle
re mysdaet besmet dye pur
gierd dye auē der armoede.
Vntfiet vā v seluē al deger
want sommighe quade wer
ken volghet oec sommile
na gheluckich leuē. **N**er

van den armen mynſche
merck neruſtelich dat oere
leuen dye meysterſche dye
armoede pinighet tot dat
ſe ſe brenghet ter rechtth
des leuens. **D**aer volgt
na. **U**nde yn allen deſen
yſt vaſt ghe maectet ene
grote vſcheydenyſſe tuſſche
vns vn v dat ſe dye van
hijr tot v aũkome willen
myet en moghe noch van
daer hijr weder kome.
Unde yn deſen dynghe
ys ſeze te vraghene. woe
men ſecht dat ſe dye wille
tot v auerkome myet en
moghen. **W**ant dat dye
ghene dye yn der hellen
ſyn begheze auer te varen
ter ſaligher gheſelſcap des
en ys gheen twiuel. **N**er
dye thant vntfanghe ſyn
yn dye gheſelſcap der ſali
gher by wat reden ſecht
men dat ſe willen auer
ghaen toe den dye yn der
hellen ghepynicht werden.
Ner als dye vdoemde be
gheze auer te vare te wtuer
tazene dat ys te aũlydene
dye pyne. van oere tormen
ten alſoe ys dat aueruaren
der gherechtigher den ghene
dye yn der pyne ſyn an

dye te gane myt ghedachte
aũmyds vntfermhertichei
den vn ſe ſe gherne wille
vloesen. **N**er dye aueruare
willen va der gherechtigher
gheſelſcap ten ghemoyden
vn dye yn pyne ſyn ſe en
moghens myet doen. **W**at
der hellighe zielen al yſt
dat ſe yn der guetheit oerre
naturen hebbe vntfermh
ticheyt ſe ſyn dan ſoe vaſte
gheuoeghet myt oers gades
gherechtich vn myt ſoe gro
ter rechttheyt daer yn ghebon
den dat ſe myet beruert
werden en moghe myt
enynghen medelyden vp
dye vdoemden. **O**er al wol
de ſe oerre vntferme ſe en
moghens al myt al myet
doen want ſe ſyns eens
mytten richter an wien ſe
hanghe. **U**nde alſoe dat ſe
vp dye ghene dye ſe myet
vloesen en moghe ghene
vntfermenyſſe en hebben.
wat ſe ſulle dan dye van
em alſoe voele te vreender
ſyn weſen als ſe ſe meer
ſyn vdreuen va va oeren
maker dye ſe mynen. **A**ldus
en waren dye quade myet
auer ter ſaligher ziele ghe
ſelſcap want ſe ſyn vbonde

166
myt ewigher vdoemennisse
noth dye gherechtighe en
moghe oet nyet aueruarē
ten vdoemden. **W**ant se
syn thant soe vp gherechtet
by der gherechticheyt des
rychters dat se dier myt
ghenē medelydene vntfer
men moghe. **W**nde nadē
dat den rijken bernende
māne vā em syne hape
ghenamen ys soe klerde he
syne ghedachte tot synē naef
ten dye he ghelaten hadde.
Want der vdoemder pyne
loret se somtijt vnoerbaer
lick ter mynen dat se dan
oerē naesten oer gheestelick
mynen dye hijs doe se yn
dye sunden myneden em
seluen oet nyet en mynen
den. **H**ijr af secht men daer
na. **I**ck brude dy vader dat
tu em sendes yn myns va
der huys. wāt yck hebbe
vijf broeder dat he den tu
ghe dat se oet nyet en kome
yn dese stat der pynen.
Wnde yn desen dynghen
ys te merken woe grote
dynghe desen bernenden
rijken māne wassen tot
synre pynen. wāt em wort
ghehaldē tot synre pynen
dat bekēnen vñ dat vden

ken. want he bekent laza
rus den he veronwerde.
Wnde he ghedenet oet syn
re broeder dye he ghelaten
hadde. wāt em en hadde
nyet gheweset volmaecte
wzake vā den armē laza
rus en hadde he em nyet
bekēnet yn synē lone vñ
et en hadde nyet gheweset
volmaecte pyne yn den
vuere en hadde he yn sy
nen broederē nyet vntfien
dat he ghedoghede. **W**m
dat dus dye sunderē ynde
tormēten te meer sollen
werden ghepinighet soe
syn se der gheenre glorie
dye se veronwerde vnde
se werden oet ghepint
vander gheenre tormēte
dye se onuulike mynden.
Want men sal ghelouen
dat dye vdoemde voer
dat loen des achterste or
dels somynghe hellighe syn
yn der rusten vp dat als
se se syn yn der blytscap
der glorien nyet allene vā
oerē pynen mer oet van
der glorien der rethūdy
gher ghepnet werden
sollen. **M**er dye gherechti
ghen syn altoes dye quade
yn oerē tormēten vñ dat

daer af oer blitscap wassen
sal om dat se dat quaet an
sien den se by der vntferm
herticheyde gades vntgae
syn. **W**nde om dat se alsoe
voele te meer oere vloeser
dancz gheue sollen als se
sien yn den anderē wat
se hadde moete ghedoghe
of se vā gade ghelate hadde
gheweest. **W**nde dat ansien
der vdoemder pyne en v
mōret nyet yn der ghe
dachte der hellighe dye daer
heyt vā soe groter salicheit.
Want daer gheen mede
lyde der vnsaligher wese
en sal soe en sal dat sien
sonder twiuel nyet vmo
ghen te vmyne der helli
ghen blitscap. **W**nde wat
wonder yst als dye helli
ghe der vdoemder pynen
sien dat om dat gheschiet
yn dyenste der blitscappe
als men yn den malene
vndeileit swarte varwe
om dat men dye witte
of dye rode verwe te cla
liker sye. **W**ant als hyr
ghesecht ys soe sullen dye
guede alsoe voele te meer
oerre blitscappe wassen
als der vdoemder quade
voer oere oghē ligghen

den se vntghaen syn. **W**nde
al yst dat em oere blitscap
pen volmaectelick ghenoech
syn om te ghebruken noch
tan sonder twiuel ansien
se altoes der vdoemder
quade. wāt dye oers scap
pers clærheyt sien men
en doet nyet yn den crea
turen se en moghent sien.
Wnde dē rike māne dye
eyshede dat men lazarus
sende solde. wort thant ghe
antwoert vā abraham.
Se hebbe moyses vā dye
pphetē se hoere dye. **M**er
he dye gades woerde ver
onwert hadde he waende
dat dye nyet en solde mo
ghen hoere syne nauolghers.
Hyr by antworde dye rī
ke man. **N**een vader myn
mer yst dat yment vā dē
doden toe em gaet se sollen
em ghelouen. **W**n men secht
em thant myt ghewazigher
sententien. **I**st dat se moyses
vnde dye ppheten nyet en
hoere. waert dat ymet vā
den dode verresen se en sol
den em oer nyet ghelouen.
Want dye dye woerde der
wyt veronwerden vnses
vloesers ghebade dye vā
der doet verresen ys soe

se subtilre syn soe voele te
meer syn se te noder ver-
uullet. **W**ant soe wen wat
dat by der wyt gheset ys
dat ys mynre dat dat vnse
here beueelt. **W**ant die
wit beueelt den tienden
te gheuen mer vnse vloes-
ser beueelt den dye volmar-
telic volghē dat se alle dyn
ghe laten sollen. **D**ye wyt
snydet af dye sündē des vlei-
sches mer vnse vloeser v-
ordelt oec dye vntemelijke
ghepynse. **I**st dan dat se
moyses vñ dye pphetē nyet
en hoerē soe en sollen se
oec nyet ghelouē yst dat
yment vā den dodē verri-
set. **W**ant dese dye de mī-
ste ghebade der wit vroke
losen te voldoen wāneer
sollen se soe volkomen syn
dat se ghehoersam syn vns
vloesers hoechste ghebade.
Wnde oec yst apenbaer
want wies woerde se ver-
omwerden te voldoen. den
vsmāen se sonder twiuel
te ghelouen. **H**ir af heb-
ben wy ghenoech ghesacht
vā den merke des dynghes
dat ghedaen was. **H**ier
ghy lieue broedere dye la-
zarū ruste vñ des rijcs

māns pyne bekēnet doet
cernstelic vñ soet bidders
dye voer uwe misdade bid-
den vñ besorghet dat ghy
dye arme mynsthe vertri-
ghet tot hulpers tot uwer
behoeff vñ den doemefdage.
Wāt ghy hebt nu vole la-
zarū se legghen voer uwe
doere vñ se behoue des dat
alle daghe vā uwer tafelē
vallet als ghy ghesadet sijt.
Dye woerde vā deser hel-
ligher lexen sollē vns lerē
vm te voldone dye ghe-
bade der guedertierheyt.
Wy vynden lazarū alle
daghe yst dat wy em soe
ken vñ wy syen alle da-
ghe lazarū al en zoeken
wys nyet. **S**iet dye arme
mynsthe komē moyelick
tot vns se byddē vns dye
dan komē sollē bidders
voer vns. **W**aerlick wy
souden seluer al degther
bidden vñ nochtā werde
wy ghebedē. **D**esiet of wy
vnt segghē sollē dat men
vns bidt als se dye bydden
hulpers syn. **H**ir vm en
wilt nyet vliessen dye wer-
ken der vntfermytichede
vñ en wilt nyet vrockelo-
sen dye botē dye ghy vnt

fanghen hebt voer der pyne
denit vñ dñe pyne. **A**ls
ghy enyghē spet dñe yn de
ser werlt vstoten syn al yst
oer dat et schynet dat se
an em hebbē enyghē dyn
ghe dñe te begrypē syn en
wilt se nyet vsmāen. **W**at
machstypen dñe de traech
van oerē zeden wondet
dñe ghenestet dñe mediti
ne oerre armoedē. **W**nde
al hebbē dusdane lude al
sulke dringhe an em dñe
men myt rechte schuldich
ys te berispen dñe tredet
an v of ghy wilt der behoef
tē vā uwē lone dat vādē
oerē mysdādē tot uwer be
hoef wassen moghē dñe lo
ne der guedertierenheyt
soe dat ghy em te gader
gheuet broet vñ dat woert.
dat ys broet der voedringē
mytē woerde des berispes
vñ se vntfaen vā v twe
voetsel dñe allene ene be
den als se vā butē vā v
gheuoet werdē myt spysen
vñ vā bynen ghesadet vā
uwē woerden. **A**ls men
spet enē armē mynschē
dat he te berispē ys. soe
sal men em vermaenē
vñ nyet vsmāen mer en

heeft he nyet dat te berispē
ys. soe solde men em herde
seer ~~mynen~~ mynen vnde
eerē als enē dñe voer v
byddē sal. **M**er spet wy
syenre voele vñ en wete
nyet vā wat vdynten
emtych ys. hñr vñ sal men
se alle eerē vñ alsoe yst te
meerre noet dattu dy salst
voer em allē voetmodigkē
als du myn wetes welck
xpus ys. **B**roedere ytz seg
ghe v een dynck dat speno
sus myn broder vñ myt
my priester dñe hñr wael
wet. **T**otter tijt dat ytz my
ynt cloester dede vntfanghē
soe was een alt wijs yn ir
ligiosen habite nonne dñe
redempta hiete vñ woende
yn deser stadt beneuē der
helligher ioncfrouwē mariē
kerke. dese hadde erudinē
leert ynt gheweset dñe yn
groten doethdē bloyede vñ
een afghefcheydē leuē leyde
vpten pēnestinen berghe.
Dese hadde by oer yn den
seluen habite twe vrouwē
tot discipulē dñe ene lyete
romula vñ dñe ander die
noth leuet dñe ytz kenne
vā anfrichte mer oerē naem
en weet ytz nyet. **D**ese

drie woenden in ene woon-
 ghē te gadere dye vol rucht-
 den was vā gueden zeeden
 mer nochtā leyden se een
 arme leuen van guede. **Vn**
 dese romula dye ytz voer
 sedst hebbe ghynt: voer
 dye ander discipule dye ytz
 ghesedst hebbe oerre ghesel-
 lyne in grote vdiēten
 vā leuene. **Want** se was vā
 wonderliker ghedoethsam-
 heyt vā groter ghehoersa-
 mheyt behoester oers mondes
 ten swighene vā herde
 ernstich ter ghewoenten
 der stedigher bedynghē.
Mer dicwile gheualtet dat
 dye ghene den dye mynischē
 volmaect haldē noch iet
 hebbe in des hoghe gades
 oghē vā vvolmaectheidē
 alsoe diawil syen wy vnghe-
 leorde mynischē ghegroefde
 segghelen myet al volmaect
 vā dye prisen wy als oft
 se volmaect warē dye de
 werckman noch merct
 vā vilt se. he hoert se thant
 prisen nochtā en laet he se
 myet te vilen vā te slane
 om dat he se verberē sal.
Wnde dese romula dye
 wy voer ghesedst hebben
 waert gheslaghe mytter

siecten dye men liet dye
 ghiecht dat ys lamheyt
 vā se lach menich iaer vp
 tē bedde vol na alte male
 heruest vā den dyenste oer-
 re leden nochtā en brachtē
 dese ghesellynen oere ghe-
 dachtē myet tot enygher
 vnghedoethsamheit. **Want**
 dese krankheidē oerre ledē
 wordē oer toe wassinghe
 der doethdē. **Want** se was
 alsoe voele te meer ghewas-
 sen ter ghewoontē der bedyn-
 ghē soe se myn vā anderē
 dynghe doen mochte. **Dus**
 gheuiet vp ene ene nacht
 dat se dye redempta dye
 ytz voer ghesedst hebbe
 dye beyde dese oere discipu-
 len voede in dye stat der
 dochterē riep vā sechde.
Moeder kom moeder kom.
Wnde se stont te hant vp
 mytter ander discipule dye
 romule ghesellyne was af
 alsoe se berden segghedē vā
 ander voele lude dye dyt
 selue dynck apenbaerde
 vā alsoe utzet oer bekēde
 totter seluer tijt. **Wnde** doe
 se ter mydder nacht stonde
 beneuē oeren bedde daer
 se lach soe wert haestelick
 vten hemel een licht neder

ghesant unde vertuulde
dye wide oers camertkens
vñ daer lichtede dat schyn
van soe groter claerheyt
dattet bedwanch oere herte
daer se stonde myt autelli
ken anxt. **U**nde alsoe se
daer na sechde dat al oer
lithamē yn oer versliff wa
ren vñ yn haestigher stijf
heyden bleuen staende.
Want men begonste daer
te hoere den gheluyt als
eenre groter menychten
dye daer yn quā. **U**nde
dye dore van den kamer
kime wert ghestoten als
oft dye schare der gheenre
dye daer yn quamen ghe
dronghen hadde. **U**nde al
soe se sechden soe gheuoelde
se wael dye menychte der
gheenre dye daer yn qua
mē mer se en mochte myt
sven van groter vresen vñ
vā den lichte. **W**ant dye
anxt hadde oer onghē neder
gheslaghen vñ dye claerheit
van desen groten lichte we
der sloeth se. **U**nde thant
volghede na desen lichte
een wonderlike suete roe
ke soe dat dye sueticheyt
des roets oere herte weder
sterfte. dye dat grote licht

soe verveert hadde. **M**er
vñ dat se dye nacht des
lichtes myt vdraghe en
mochte soe begonste dese
romula redempte dye mei
stersche was vā oere zeede
vñ by oer stont a al beuede
myt sueter stemen te ver
troestene vñ sechde. **M**oe
der en wilt myt vnsien
yck en sterue nu myt. **W**ñ
doe se dyt diuile sechde soe
wert allensken dat licht
vntrecket dat daer neder
kome was mer dye roeke
dye daer na volghede bleef
daer vñ aldus ghenick en
weth dye ander vñ dye
derde dach dat dye starpe
ghoer vā den roeke daer
bleef. **W**ñ vp dye vierde
nacht riep se weder dese
selue oere mestersche vñ
doe se quam soe eyschede
se vñ vntfent wethspise.
dat ys vñs herē litham.
Mer eer noch dese redemp
ta vñ oer ander discipula
en weth gheghaen waren
van den bedde daer se lach soe
stondē yn dye strate voer
dye dore vā desen camer
kime twe professien van
den ghenē dye songhen.
Wñ se segheden dat se dye

personen onderscheiden
vñ bekenden by den stemē
dye sanghe der psalmodie
seggheden dye māne vnde
dye vrouwe antworten.
Wnde doe men dus voer
dye dore vā den camerlū
ne dede dye hemelsche wt
uaert soe waert dye helli
ghe ziele vntbonden van
den vleysche. **W**nde doe
men seten hemel waert
voerde soe dye processien
van den thozen der san
gers hogher vprwaert voer
soe voele te sachtter begonste
men dye psalmodie te hoe
ren tot dat dye luyt der
psalmodien vñ dye zuet
heyt vā den roeke soe vnt
uerret worden dat se eynde.
Hier dese romula alsoe lan
ghe als se leefde wyre solde
se ghehadte hebbē yn eeren
se scheen allen mynschen
vntwerdich vñ vsmact vā
alle mynschē wie solde ghe
werdighen toe oer toe gaene
ofte oer te spene. **N**ier yn
den mesten was vborghen
gades magazite. **B**roedere
yck hyete mest dese ghebrer
licheyt des lichams yck nome
mest dye verworpenheyt
der armoede. **D**us ys vp

ghenamē dye margarite
dye yn den mest was vñ
ys gheset yn dye tierheyt
des hemelsche ~~rom~~ romics.
Se blenct te hant vnder
dye ouerste porters vñ se
lichtet thant vnder dye
vuerighe stene der ewiger
glorien. **O** ghy alle dye yn
deser werlt vwaent rijke
te wesen ofte sijt rekent
of ghy moghen uwe valsche
rijcheidē teghē romulen
ghewarighe rijcheyden
want ghy besittet yndē
weghe deser werlt dat
ghy verliesen sollet mer
se en sochte niet yn den
weghe vñ se vant alle
druet daer se quā. **O**hy
leydet een blide leuē vñ
ghy vntsyet dye drouige
doet se verdroech dyt droe
uighe leuen vñ quā ter
blider doet. **O**hy soect tot
eenze tijt der mynschen
drenst vñ se dye vsmact
was vā den mynschen
se vant oer ghesellen dye
thoer der enghelē. **M**yne
broedere leert alle tijtlike
dynghe vsmacen leert te
veronwerdē dese vgan
like eere vñ dye ewighe
glorie te mynen. **E**ert dye

ghene dye ghy arm sijt vñ
dye ghy sijt dat vā buten
der werlt vsmact syn dye
meritbynen wesen gades
vriende. **D**eylt myt desen
dat ghy hebt dat se tot em
gher tijt ghewerdighe n
moeten te. **D**eylen myt v
dat se hebbe. **M**erit wat
sunte pauwel der heyde
nen leerre secht. **I**n deser
tijt sal v aueruloedicheyt
der mynsthen ghebreck
veruulle vp dat oere au
uloedicheyt sy eene ver
uullinghe uwes ghebreck.
Merit dat dye waerheyt
by oer selue secht. **A**lsoe
ducke als ghijt dede ene
vā myne mynste broede
ren soe dede ghijt my.
Waer vñ sy ghy dan
traech te gheue als ghy dat
ghy gheuet den ghenen
dye yn eertrike vs gheuet
den ghenē dye yn den
hemelrike spittet. **M**er
dye almeytighe god dye
by my dese dynghe yn
uwen oren spreket he
moete by em seluen yn
uwe herte spreke. **D**ye
leuet vñ regnert myt
den vader yn dye eenh
des hellighe gheestes god

ewelich vñ vmermer. **A**m.
Exten derde somēdath
In der tijt. **L**ucas
segghede ihūs syne
ionghere dese ghelikenisse.
Een man maecte een
groet auentmael vnde
noede voele lude. **W**ñ he
sende syne knape yn dye
vre des auentmaels te
segghē den ghenē dye ghe
noet wazē dat se komen
solden want thant syn
alle dynghe bereyt. **U**nde
se begonsten em alle ga
der te vntschuldighen.
Dye verste segghede em
yck hebbe een dorp ghe
coft vñ yck hebbe noet
dat yck wt ghae dar te
besprene yck bydde dy
hebbe my vntschuldicht.
Dye ander segghede yck
hebbe vijf iucke offen
gheroft vñ yck ghae se
te prouene yck bydde dy
vntschuldighe my. **U**nde
dye derde segghede yck heb
be een wijs ghenamen
vñ hñ om en mach yck
myet komen. **U**nde dye
knapē kiede weder vñ
segghede dyt syne here.
Doe waert syne huys
here gram vñ segghede.

Ghandt wt vnn volck yn
 dye strate vnn yn dye steghe
 der stadt vnn dye armen
 vnn dye lamen dye blynde
 vnn dye troepelen brenet
 hijs yn. **W**nn dye knape se
 ghede. **H**ere et ys ghedaen
 alsoe alstu et beualē hebst
 vnn noch ys hijs stad. **W**nde
 dye hore segghede dē knape.
Ghandt wt haestelut yn
 dye weghe vnn yn dye tunc
 vnn dwynck se yn te gaene
 vp dat myn huys vol wer
 de. wāt yet segghede v dat
 mynēt vā den mānen
 dye ghenoot waerē smake
 sal myn auentmael. **S**ūte
 gregorius omelie vp dit
 selue ewangeli die hepre
 dute vnd apostole kerke
 philippi vnn iacobi.

IJeue broede dit ple
 ghet te schele tussche
 dye spyse des lichames vnn
 der zielen dat dye licham
 like spyse als men se nyet
 en heeft een swaer vnn een
 grote begheerte yn den
 mynschen vntstet mer
 als men se heuet etet soe
 hperē se thant den ghenē
 dye se et aumyts satheyt
 yn verdriete. **M**er hijs
 teghen dye gheestelike

spyse als men se nyet en
 heuet soe syn se yn vdric
 te mer als men se heuet
 soe syn se yn der begheerte
 soe honghert den ghenen
 dye se et alsoe voele te meer
 daer nae als he der meer
 et. **I**nden lichamlike spy
 sen ys dye begheerlicheyt
 daer na bequame mer
 dat eten daer af wort
 vdrictelick. **I**nden ghees
 telike spisen ys dye be
 gheerlicheyt snoede vnn
 dat nutte daer af ghenoeget
 meer. **I**nden lichamliken
 spisen soe maect dye be
 gheerlicheyt satheit vnn dye
 satheyt een vdrictē. **W**nn
 yn den gheestelike spisen
 bereydet dye begheerlicheit
 satheyt vnn dye satheyt een
 begheerlicheyt. **W**āt dye
 gheestelike spisen doen
 dye begheerte wassen
 yn den herte als se sat
 make. **W**ant soe men
 meer oere smaect vnt
 faet soe men bekēnet dat
 men ghierlick mynē sal
 vnn hijs vme als men se
 nyet en heeft soe en mach
 men se nyet mynē wāt
 men oere smaect nyet en
 weet. wāt wy mach

men mynen dat he myet
en weet. **Hij** vñ soe v
maent vns dye psalter
maker vñ secht. **S**maect
vñ besret dat dye here
suet ys. **A**ls of he apen
baer lutz sechde. **S**yne sue
ticheyde en bekene ghy
myet yst dat ghy se myet
ghesmaect en hebt. **N**er
tastet dye spise des leuens
mytten monde des herte
dat ghy oere suetheyt pro
uende mynen moghet.
Want dese weeldicheyde
of sprysen vloes doe dye
mynsche doe he sundich
de yn den paradys. **H**e
ghynck daer wt doe he
syne mont sloet vā der
sprysen ewigher suetich.
Hij by wy oer dye ghe
baren syn yn der ellen
dicheyt deser pelgriemaed
zen wy syn hñr komen
thant vol vdrictes wy
en weten myet wat wy
beghere solle vñ alsoe
voele te meer vñ hopet
oer dye suete vns ver
drictes soe oer vñse ghe
dachte te meer verueert
ret vā der suetichheit
des etens. **Vñ** hñr by
en begheert se thant

myet dye ynwendighe wal
lusten vñ dat se langhe
vñ verre vngheuoenslitz
heeft gheweest dye te eten.
Dus smelte wy yn vñsen
vdrict vñ werde ghemoy
et myt langher qualē des
ghebrets. **Vñ**de vñ dat wy
vā bñnen myet smaken
en willen dye bereyde
sueticheit soe myne wy
vñsalighe vā buten vñse
hongher. **N**er dye hoghe
guederticheyt gades en
laet vns myet al ~~late~~ late
wy se wāt dye weeldichei
den dye wy vñsmaect hebbe
brenghet se vns weder
voer dye oghē vñser me
morien vñ setse vns voer
yn gheloete se schuddet af
vñse tracht vñ noedet
vns dat wy vā vns vñse
vdrict vdrue sollen. **W**at
ihesus sechde. **E**en man
maecte een groet auent
male vñ noede voele lu
de. **W**re dese man sonder
dye daer by den yphete
af ghescht ys. **E**en myn
sche ys ghebaren vñ wy
kenet em. **D**ye een groet
auentmael maecte wāt
he heeft vns bereyt sadic
heyt der ynwendigher

zueticheit. **D**ye voele lude
noedet vñ luttel koemter.
Want vnderwilē se dye em
vnderghedaen syn aumyde
den gheloue se weder seg
ghe synē ewighe werstap
yn den dat se quellik leue.
Wnde he sendet synen
knapē yn dye vre synē
auentmaels te segghe dye
ghenoet warē dat se que
men. **W**at ys dye vre des
auentmaels sonder dat
eynde der werlt. **W**n yn
den eyndesyn wy als sun
te pauwel orkont dye secht.
Wdy dye gheue daer dye
eynde der werlt ynghelko
men syn. **O**ste nu thant
dye vre des auentmaels
komē ys als wy gherope
werdē alsoe voele te myn
sollē wy vns vntschuldighē
vā gades werstapē soe wy
syn dat thant ghenacet
ys den eynde der werlt.
Want yn den dat wy mer
ken dat myet en ys dat vns
aūblyft daer vñ sollē wy
vntsyen dat dye tijt der
gracien dye vns bereyt
ys myet vlaerē en werde.
Want daer vñ wort de
se gades werstap myet ene
maeltijt mer een auentmael

ghelhyeten. want na der
maeltijt blijf dat auentmael
mer na den auentmael
en blijft gheue werstap.
Wn vñ dat dye ewighe
werstap gades vns bereyt
sal werdē ynt eynde soe
was et te rechte dat men
dyt myet en hyet ene mael
tijt mer een auentmael.
Mer wre ys by dese kna
pe den dye huysheze sendet
vñ te noede sonder dye
ordene der predicaere betey
kent vā welker ordene
wy syn al syn wy des vñ
werdich. **W**attan sy wy
vladen mytte borde vñser
sunde noch syn wy yn dese
daghe. **W**nde als yck v
ijet spreke vā uwer stichtyn
ghe dat yst dat yck doe.
Ick byn des alre hoetsten
huysheze knecht als yck
v vmaen dye werlt te
vmaen soe koenē yck vñ
v te noede ten auentmael
gades. **N**ye niet en sal my
yn deser stad vñ mynen
wille vsmade. **W**n al yst
dat yck myet werdich en schy
ne vñ te noede nochtan
syn dye walluste groet dye
yck belauē. **N**yne brodere
et plegghet dickwile te ghe

uallē dat een mechtich per
sone heuet enē unwerdighe
vsmædē knecht. vñ als he
machschyen byden knechte
synē luden of anderē ludē
enryghe antworde vntbiet
soe en veronwerdet men
myet dyc personen des ver
smaeden sprekenden knech
tes. **W**āt men haldet yndē
hertē dyc wērdicheyt des
herē dyc em sendet. **U**nde
se en wegghen myet diet
hoerē by wen se et hoeren
mer wat vñ vā wies we
ghe se et hoerē. **A**ldus broe
deze doet oer aldus vñ al
yft machschien dat ghy
te rechte vns veronwoer
det nochtā haldet yn uwe
hertē weerdicheyt des ghees
dyc v noedet. **S**yt gheerne
ghehoersā werstappers te
werdē des alre hoghesten
huyshere vnderfuet uwe
herte vñ vdrif daer wt dat
sterflick vdruet. **W**ant vm
vnsē vdruet te vdrue soe
syn thant alle dynghe bereit.
Ner yft dat ghy vleischelic
sūt soe eyfthe ghy machschie
vleischelike spysen. **D**yet de
se vleyschelike spysen syn v
verwandelt yn gheestelike
voetselen. wāt vm dat ver

druet uwes herte te vdrue
soe ys vns yn den auetmae
le gades dat sonderlynghe
lam ghedodet. **N**er wat
doen wy dyc noth dat daer
nauolghet vā voele luden
syn gheschryen. **W**ñ se be
gonstē em alle gader te
vntschuldighē. **O**nse here
biet dat men em schuldich
weē te byddē he wil dat
gheue vnghebedē dat mē
arme hadde moghē hapē
dat he solde hebbē gheue
dicht te gheuen dies em
ghebedē hadde. **U**nde den
ghenē diet veronwerdē
vntbiet he dat bereyt syn
dyc weeldicheyt des ewi
ghe werstaps vñ nochtā
vntschuldighē se em alle
te gader. **S**ettē wy voer
dyc oghen vns herten
dyc mynste dynghe dat
wy merke moghē dyc
meeste dynghe. **W**eert
dat enrych man medich
sende vm enē armen
mynsche te noedē wat
bydde yft v broeders wat
solde dyc arme mynsche
doen sonder vbliden vā
den noedene he solde
oetmoedelike antwoerdē
syn cleet verwandelen

en solde en haesten daer
te ghaene dat een ander
niet eer dan he tot des
rijcs mans werstap en
quamen. **D**us noedet een
rijke man en dye arme
mynsche haestet en der
woert te ghaene en wy wer
den tot gades werstap ghe
noedet en wy vntschuldige
uns. **A**lser siet bynen dese
dynghe mach yck pynsen
daer up antwoerde mo
ghen machschien se segghe
en selue myt heymelike
ghepyne. **W**en en willen
uns niet vntschuldige
wat wy beghere totte wer
scape des hoghe aetmaels
ghenoedet te werde unde
daer te komen. **W**en ghe
dachte dye v dusdane dyn
ghe toe spreken se segghe
waer yst dat se dese cert
sche dynghe niet meer en
mynen dan dye hemelsche
yst dat se niet meer ver
onledicht en werde myt
oere lichamelike dynghe dan
myt gheestelike dynghen.
Hijr by soe settmen hijr na
der gheome ghedachte dye
en vntschuldige als men
thant hijr na segghet. **D**ye
verste segghede yck hebbe

een dorp gheoft en yck heb
be noetsake wt te gaene
en dat te bespene yck bid
de dy vntschuldige my.
Wat ys by den dorpe son
der dyt eertste guet betey
kent. **H**ijr om gaet he wt
om syn dorpe te bespene
dye allene dese vterste dyn
ghe pynset om dat guet.
Dye ander segghede yck
vijf hebbe yucke offen gheoft
en yck gae se proue yck bid
de dy hebbe my vntschul
dicht. **W**at nemē wy by
den vijf yucke offen sonder
dye vijf syne des lichaems.
Wnde dye syn te rechte ghe
hyete vijf yucke offen wat
se werden ghetwivoldicht
byde yn māne en wiuē.
Welke lichamelike syme
om dat se ynwendighe
dynghe niet beuaen en
kōnen mer allene dese
wtwendighe dynghe be
kēnen en laten achter
oere ynwendicheyt soe
tasten se dye dynghe dye
vā buten syn en hijr
om ys rechte by den syn
nen scalc vndersoeken beteykent.
eens anders leuen en
pijnt te vnderuynde om
dattet syne ynwendicheide
en als dat scalc vndersoeke

myet en kan oefenē soe yst
altoes ernstich dese buteste
dynghe te ynsen. **W**ant
et ys een zwaer quaet scalt
vnderfockē dan alst ymēs
herte wt haelt om te vnder
uyndē sijnē euen mynshē
leuen soe vberghedet om
altoes syne ymwendicheit
wāt om dattet vreemde
dynghe weet em seluen
myet weten en mach. **W**āt
eens schalts vnderzoekers
ghedachte soe se meer ys
gheleert vā vreemder qua
der vdynten alsoe voel
yst myn em selue weten
de. **W**āt daer om secht mē
vā desen seluen vijf yuckē
offen yck gae se proeuen
yck bydde dy hebbe my
vntschuldicht. **W**ant dye
woerde des gheens dye
em vntschuldicht en schee
len myet vā der betoike
myse sijnze quaetheit als
he secht yck ghae se proe
uen. **W**ant dat proeuen
pleghet somtijt toe te hoerē
den scalkē vndersoeken.
Ner et ys te merke dat
dese dye om syn dorp vñ
dese dye om syn prouynghe
der vijf yuckē offen em
vntschuldighede vā oers

noeders auentmale oet
modighe woerde daer
toe mynshē menghen
segghende. **I**ck bydde dy
hebbe my vntschuldicht.
Wāt als se segghē yck byd
de dy vñ veronuerden
nochtan te komē soe luyt
oetmoedicheyt yn der ste
men mer houerdich yn
der daet. **W**ñ syet dyt ver
ordelt elc quaet mynshē
dier ^{hoert} vñ vñ nochtā dat he v
ordelt en laet he myet te
doene. **W**āt als wy yment
dye vkerdelick doet seg
ghē bekierde volghē gade
laet dye werlt. waer ~~wy~~
noede wy desen dan ten
auentmael vns herē mer
als he antwort bydde voer
my. wāt yck een sunder
dat en mach yck myet
doen. wat doet he anders
dan dat he vntschuldicht
vñ bydt. **W**ant segghēde
yck byn een sunder bewi
set he oetmoedicheyt vñ
daer he na secht yck en
mach myet bekierē soe toe
net he syne houerdicheit.
Mir om byddende vnt
schuldicht he em dye daer
oetmoedicheyt brēghet
yn der stemē mer he ghe

bruket houerdich yn den werke. **W**nde dye derde segghede. **I**ck hebbe een wyf ghenamē vñ daer vñ en mach ydē nyet komē. wat meent men by den wiue sonder dye vncuyfshert des vleisches. **W**at al yst hūwe^{dat} lic guet yē vñ myt grades voersienyheit gheordiniert vñ kynder te wñnen noch tan syn somyghē dye daer nyet mede en soekē dye dracht der kynder mer dye begheerte der vncuyfshert. **W**ñ hñr vñ mach by enē rechtē dynghe temelic betykent werden een vñ rechtidych dyndē. **D**us noe det v dye hogheste huyfshere ten auentmale des ewighē werfscaps mer als em dye ene ghegheuen heeft ter ghiericheyt vñ dye ander ter vncuyfshert syns vloyfches vñ een ander ten schalcken vnderfockē soe vntschuldighen em alle dye quade te gader als dye erdsche sorghe desen ~~hele~~ hetōmert vñ den ystuert dat stalke gheprens vā ander ludē werke vñ oet eens anders ghedachte dye vncuyfshert des vleisches besmyt. vñde

elt dye dus vol vñdrieten yē vñ haestet em nyet te spise wert des ewighē leuens. **D**aer volghet na dye kna^{pe} pierde weder vñ haet scapte dese dynghe synē hē. **D**oe waer dye huyfshere gram vñ segghede synē kna^{pe}. **G**ant wt haestelick vñ dye strate vñ dye weghe van der stad vñ dye armē vñ dye tranckē dye blyndē vñ dye roepelē breut hñr vñ. **S**iet dye em meer dan recht yē legghet an dyt erdsche guet vñmaet te komen tot vñs herē auentmael. **W**ñ dye em veronledicht yñdē arbeyde des stalcken vnderfockens em vñdrieten dye bereide spysen des ewighē leuens. **W**nde he dye ter vncuyfshert des vleisches dient he veronwerdet dye spysen des gheestelike werfscaps. **W**ant vñ^{dat} dye houerdighen dus vñwerdighen te komē soe werde dye armē daer toe vertaren. **W**aer vñ yē dat wāt na sunte pauwels woert soe vñdoes god dye trancke dynghe der werlt vñ dat he dye starke dynghe schenden solde. **D**aer wy sollē merke

woe men beschriuet dye ghene
dye ten auentmale ghenoot
werden vñ woe dye armen
vñ dye tranckē daer komē.
Dye werden tranck ghe
hyeten dye by oers selfs or
del voer em seluen tranck
syn. **W**ant dat syn armē
vñ als starchē dye yn armoe
de syn vñ vhouerdighen
em. **U**nde dat syn blynde
dye gheen licht der behen
dithert en hebbē. **W**ñ dat
syn troepelē dye yn oeren
werken niet en hebben
ganghe. **N**ier als men der
zedē quaetheyt vnder een
trancheyt der leden betey
kent soe yst waerlich apē
baer dat alsoe dye lude sun
derē wazē dye als se ghenoot
wazē niet komē en wol
den alsoe syn oet dese sunde
ren dye ghenoot werden
vñ komē. **N**ier dye houē
dighē sunderē vsmact mē
vp dat men dye oetmodighē
sunderē vkiesen sal. **W**at
god vkieset den ghenen
dye de werlt vsmact. **W**at
duwile soe brenghet dus
dane vsmademisse dē myn
schen toe em seluē. **W**ant
dye sone dye synen vader
ghelaten hadde vñ dye dat

verhite

deel vā synen guede dat he
vntfanghē hadde vnrede
licht verteerde na den dat
em begonste te hongheren
soe kverde he weder toe
em seluen vñ sechde. **W**oe
voele huertknape aueruloyē
vā broede yn myns vaders
huys. wāt he was verre
vā em seluen gheghaen
doe he sundithde vñ en
hadde he ghene hongher
ghehadt he en hadde tot
em seluē niet weder
ghekomē wāt vā den dat
he deser eerdsher dynghe
ghebrek hadde soe begonste
he te pynsen wat he vā
gheesteliken dynghe of
guede verlaeren hadde.
Dus werden dye armē
vñ dye trancken dye blym
den vñ dye troepelē ghe
roepē vñ komē. wāt alle
tranckē vñ dye yn deser
werlt vsmact syn hoerē
duckwile alsoe voele te eer
dat woert gades alse te
myn hebbē yn deser werlt
daer se ghe nuechte yn
hebben moghē. **W**ñ dyt
bete ykent dye knecht
wael. vā den amalechitē
dye een kynt was van
egyptē. dye doe dye van

amalechiten roefde vñ lie
pen en wech siecht achter
bleef yn den weghe vnde
vdroechde vā hongher vñ
vā dorste den dauid vant
vñ gaf em teten vñ te drin
ken vñ he ghenas thant
vñ wert dauids leydesmā
he vant dye amalechiten
werstapē vñ dye ghe ne
dye om krank achterghe
laten hadde vfloech he
myt groter macht. **A**malech
ita dat ys een man amalech
ghebare vñ beduyt alsoe
voele als lopende volck.
Wnde wat ys by dē lopēde
volcke beteykent sonder der
werltliker lude herte dye
alle dese eerdsche dynghe
vme ghaen rechte of se
lecten als se allene yn de
sen tijtlike dynghe ghe
nuechte hebbe. **W**anttet
doet roef als leckende volc
als se dese eerdsche dynghe
mynende oer ghewyn van
vreemde staden vgaaderen.
Mer dyt kynt vā egipten
laet men siet yn den wege
wāt elck sunder als he be
ghynt tranch te werde vā
den state deser werlt soe ko
met he thant dye werltlike
herte yn vsmadenysse. **N**och

tan vrynt dauid desen vnde
ghijf em teten vñ te dryncke.
want dye here mytter star
ker hant en vsmact myet
dye verworpen dynghe de
ser werlt. **W**ñ dictwile
bekiert he totter gracen
sijnre mynen dye ghe ne
dye myet en vmoghen
dye werlt te volghē vñ
als yn den weghe achter
bliuen. **W**nde ghijft em
dye spise vñ den dranch
sijns woordes vñ vkijsen
se als beleyders yn den
weghe als he se oer syne
predicare maect. **W**ant
als se xpm yn der sunderē
herte brenghen soe leyden
se dauid als vp dye vande
vñ se verlaen dye amalech
iten dye werstappen als
myt dauids swerde want
dye houerdighe dye se yn
der werlt vsmaden slaen
se myt vns here cracht
daer neder. **D**yt kynt vā
egiptē dat dus yn den we
ghe achterbleef slaet dye
vā amalech doet wāt ducht
wile verwynen dye myt
prediken dor werltliker
lude ghedachte dye te voerē
mytten werltlike lude yn
deser werlt myet lopē en

modhten. **N**er als dye ar-
me lude ghebracht waren
ten auentmale laet vns hoe-
ren wat dye knape daer-
na sechde. **H**ere et ys ghe-
dan alsoe alstu et beualen
heues vñ noch ys hijs stad.
Aldusdaenre lude syn voele
wt indeen vñ gaderet tot
vns herē auentmaele. mer
dye menychte des volcs
vñ vā israhel dye gheloefde
en veruulde nyet stat vñ
den ousten weiscappe. **D**aer
ys ynghetkomē een groet
deel vñ den yoden mer
noch ys een stad ydel yn
den rijke daer men vnt-
faen sal dye menychte
vñ den herdenē. **H**ijr by-
setht men den selue kna-
pe. **G**anc wt yn dye we-
ghe vñ yn dye tune vñ
droyndt se yn te komen
vp dat myn hys veruul-
le werde. **A**ls vnse here
somyghe mynschen noet-
ten auentmale vñ den
weghe vñ vñ den steghe
soe beteykent he dat volt
dat dye wyt haldē conste
vnder eersomliker wan-
der ynghe. **D**ñ als he be-
ueelt datmen syne wer-
scaps lude vñ gaderē sal vñ

weghe vñ den tune soe
soeket he dat wilde volck
te vñ gaderē dat ys dat he-
densche volck. **D**an wies
volcke beteykenisse ys by
den psalmista gheseghet.
Dan sollen vñ blieden al dye
holte der buesche voer vns
herē ansvichte wat he komet.
Want dye herdene syn
ghehyeten holte des buesches
want se wazē altoes yn
oerre ynghelouen aom
vñ sonder vrucht te dra-
ghene. **H**ijr om dye van-
der wilder ghewoenten
ghetiert syn tot vns herē
auentmale se syn gheko-
men als wt ten tune.
Ner men sal merken
dat men yn deser derder
noedynghe nyet en secht
noet se mer droyndt se
yn te komē. **S**omyghe
roeptmen vñ se veron-
werdighen te komē. **A**nde-
re roeptmen vñ se komē.
Wnde vñ den derde en
sechtmen nyet dat se ghe-
ropen werde mer men
droynghet se yn te gaene.
Dye werden gheropen
vñ veronwerdē yn te ko-
men dye de gaue der ver-
standemysse vñtfanghen

109
mer se en volghē dye seluē
vstandenisse mytte werke.
Dye werden gheroepe vñ
komē dye de gracie der v
standenisse dye se vntfan
ghen hebbe voldoen mytte
werken. **E**ner sommighe
werden alsoe gheroeppen
dat men se oer dwynit.
wat sommighe syn dye ver
staen dat guet dat men
doen solde mer se latē dat
te done se syen wat se schul
dyck syn te doene mer dat
en volghen se myet myt
begheerten. **A**lsoe wy te
voere ghesetht hebbe soe
gheualtet desen dicwil dat
se dye wederstoet deser
werlt slaet yn oere vley
scheliken begheerte se py
nen em te grūpe dese tyt
like glorie mer se en kōne.
Vnde als se mytke te vac
zen doer dye hoetheyt der
zee als te meerre sorghe
deser werlt te komē soe
werde se altoes myt con
trarien wynde vntsteken
ten ouere oerre vnedery
ghe. **V**n als se merken
dat se mytten wederstote
deser werlt werden te
braken yn oere begheerte
soe auerdencken se wat

se vā em seluē oere strepper
schuldich syn alsoe dat se
myt schaemte tot em we
der kieren dye em aumyde
houdien vñ der werlt
mynen lieten. **W**ant
Dicwil gheualtet dat so
migghe dye verheue wer
den willen toe deser tytli
ker glorien dat se quellen
myt langher zicte of se
vallen daer neder ghepyt
myt vnrechte dat em
gheschiedt of se
werden ghemoyet myt
swaren schaden vñ se syen
yn dye werlde droeffenisse
dat se myet betrouwet en
solden hebbe vā oerre ghe
noechte vñ se berispe em
seluen yn oere begheerte
~~toe gade wert vñ kieren~~
em / oere herte toe gade
wert. **W**ant vā dese secht
ynse here by den pphete.
Syth ytz sal dyne weghe
betune myt doerne vnde
ytz sal se vme tūne myt
eenre mure vñ se en sal
oer pade myt vynden
vñ se sal oere mynaren
volghen vñ en sal se myt
gheirighen moghe se sal
se soeken vñ en sal se myt
vynde vñ sal segghe ytz

sal gaen vñ kiere weder
tot mynē ierstē māne wāt
my was doe wael meer
bet dan nu. **E**lker ghetrou
wer zielen man ys god
wāt se ys em toe gheuo
ghet aumyds den gheloue.
Mer dye ziele dye gade
toe gheuoeghet was se vol
ghet oerē mynare als dat
herte dat thant by den
gheloue gheloeft heeft em
noch vnder dye vnzeyne
gheeste werpt . . .
myt synē werken se
soect der werlde glorie se
wort gheuoet myt vley
schelike ghenoechte vñ vā
costeliken spysen leeft se.
Mer dye almachtighe god
ansiet ducwile alsulke
ziele by vntfermhtichey
den vñ menghet bitter
heyden myt oerē weel
dictyde. **M**er by secht he.
Sych vtz sal dyne weghe
betunē myt doerne wāt
vnse weghe werde myt
doerne betunet als wy yn
den dat wy quellike beghe
ren vynde prikelynghe
vā droefhyden. **W**ñ vtz
sal se betunē myt eenre mu
ren vñ se en sal oere pade
myt vynde. **D**an werde

vnse weghe myt eenre mu
ren betunet als yn deser
werlt harde teghe worpe
wederstaen vnse beghe
ten vñ wy vnse pade myt
vynde en moghen want
dat dynde dat wy quellike
soeken wort vns vbaden
te crighen. **W**nde se sal oerē
mynare volghen vñ se en
sal se myt vkrighe se sal
se soekē vñ en sal se myt
vynden. **W**ant dye qua
de gheeste den oer dye
ziele yn oerē vngheorde
myde begheerte vnder
ghedaen heeft dye en sal
se myt ten werke van
oerē begheerte vkrighen.
Mer woe groet orbaer
litheyt vā desen salighe
wederstote koemt dat secht
he daer toe als daer na
volghet. **W**nde he sal seg
ghen. **I**ck sal ghaen vnde
kieren weder tot mynē
ierstē māne wāt my was
meer wael dan nu. **N**a
dien dat se dus oere we
ghe vynt betunet myt
doerne na dien dat se
dus oere mynaren myt
ghetrighe en mach soe
kiert se weder ter myn
nē vā oerē ierstē māne.

Want dircwile na dē dat
 wy yn deser werlt myet
 en moghen haldē dat wi
 willen vñ na den dat
 wy yn desen eerdſchen
 begheartē moede werden
 vñ dat wy se myet volbrēn
 ghen en moghen dan brē
 ghen wy gade weder yn
 vñſe ghedachte dan beght
 em te ghenoeghene den
 myet en ghenoechte vñ he
 wies ghebade vñs bytter
 waren beghtynet haestelī
 zucte te werden yn der
 ghedachte vñ dyc ſundighe
 ſiele dyc dyc oer piynde au
 ſpeelſter te weſen nochtan
 dat ſyt yn apenbare werke
 myet doen en mochte ſe
 moeynt te werde een ghe
 truwe wijs. **D**ye dan aldus
 myt den wederſtote deſer
 werlt aldus te brakē ſyn
 vñ weder kieren ter myn
 nen gades vñ vñgadert
 werden vā den begheartē
 des teghemwoerdighen
 leuens. **L**yeue broder wat
 doet men deſen ſonder
 dat men ſe dwymet dat ſe
 yn komē ſollen. **M**er dyc
 ſentencie dyc men daer
 na ſecht vñ herde ſere te
 vntſene myne brodere

vñ myne herē vñſtaet dyc
 myt eernſtighe orē urwē
 herte. **I**nden dat ghy ſun
 deren ſyt ſoe ſyn ghy my
 ne brodere vñ yn dē dat
 ghy rechtudich ſyt ſoe ſyn
 ghy myne herē. **V**erſtaet
 deſe ſentencie myt eernſti
 ghe orē dat ghy ſe alſoe
 voele te myn gheuoelen
 moghet yn den ordele als
 ghy nu ſe yn den predikene
 hoert **m** . . . myt **m**
 . . . meere vzeſe.

Want he ſecht. **W**at yet
 ſegghe v dat myemēt van
 den mānen dyc ghenoeet
 waren ſmakē en ſal my
 auentmael. **S**yct he noet
 by em ſeluen he noet by
 den enghelē he noet by dē
 apostelen he noet by den
 hyerdē he noet oer by vñs
 he noet oer ducwil by ghy
 ſelynghe he noet ſomtijt
 by myraculen he noet
 ſomtijt by voerſpoede de
 ſer werlt he noet ſomtijt
 byden wederſtote. **M**yemēt
 en veronwerde noth en
 vntſchuldighe em als
 he ghenoeet wert vñ dat
 he myet yn en moghe ko
 men als he daer gheern
 komē ſolde. **H**oert wat

dre wijsheyt by salomon
segghet. **D**an sollen se my
anrope vñ yck en sals niet
hoere se solle vroe upstaen
vñ se en solle my nyet vrn
den. **M**er by yst dat dre
sotte ioncfrouwe dre spa
de quamen roepe he here
doe vns vp dre dore. **M**er
dre doe den ynghant
erschede den secht men.
Doerwaer seg yck vñ
en weet nyet. **L**yeue bro
dere wat so
solle wy vnder dese dyn
ghe doen sonder alle dyn
ghe late dre sorghe der
werlt achtwaert setten
vñ haldē vns allene an
dre ewighe begheerten.
Mer dyt ys luttel myn
sche ghegheue. **I**ck wyl v
vmanē dat ghy alle dy
ghe late mer yck doers
nyet doen. **I**st dan dat
ghy alle der werlt nyet
laten en moghe soe hal
det dat alsoe dat deser
werlt toe behoert dat ghy
nochtā aumyds den vnder
werlt nyet ghehouden
en werdet soe dat men
dat eerdche guet besitte
vñ dattet nyet en besitte
vp dattet vnder der heer

scappien uwes herten
sy dat ghy hebt soe dat
uwe ghedachte nyet en
werde beknuppēt yn dre
myne deser eerdcher dyn
ghen dat se selue vā oere
meer dnynghe besetten werden.
Aldus sal men dyt tijtlike
dynck hebbe yn der behoef
ten vñ dat ewighe dynck
yn der begheerte. **D**yt tijt
like dynck sy yn de weghe
vñ men begheere dat ewi
ghe dynck of guet te vtrighe.
Dā men ansie als vā be
ziden toe wat dat men
yn deser werlt doet. **W**at
voer vns solle ghaen dre
oghe vns herten als se
myt alre me wyghe dat an
spon dat ewich ys daer wi
toe komē moete. **M**er nae
de dre sunden wt vā gron
de vp dat nyet allene yn
der daet des werts mer
men wiede se oer wten
ghepynse des herte. **D**re
vnaersheyt des vleysches
of dre ernsticheyt des scal
ken vnderzoekens of vñ
deruyndes of dre beghe
ten der eere en moeten
vns nyet beletten vā vns
here auentmaele. **M**er
oer dre eersame dnynghe

dye wy yn der werlt doen
den solle wy ghenake als
vā eenre zieden vns herte
vp dat alle irdsche dynghe
soe vnse licham dye men
dat se vnse herte myet
en wederstaen. **A**hir um
brodere en doere wy v
myet segghen dat ghy alle
dynghe laten mer nochtāt
yft dat ghy wilt soe laet
ghy alle dynghe dye noch
tans behaldende yft dat
ghy alsoe dese eerdsche dy
nghe oec beleydēt dat ghy
nochtā myt alre ghedachte
ten ewighē guede wert
trett. **W**ant hijs af secht
sunte paumel dye apostel.
Dye tijt ys cort dat daer
aūbliuet ys dat se dye wi
ue hebbē. syn sollen als f
oft se ghene wiue en had
den. **V**n dye wene als oft
se myet en wene. **v**n dye v
als blidē oft se myet en vblidē
v n dye topē als oft se myet
besyttende en were. **v**nde
dye dese werlt oefenē als
oft se se myet en oefenden.
Want dye figure deser
werlt līt auer. **D**ye heeft
een wijs v n ys oft he se met
en hadde dye alsoe ran die
schult des vleisches betale

dat he nochtā daer by myt
al synre ghedachten myet
en werde ghedwonghen
an dye werlt te hanghen.
Wat als dese selue voerba
rige prediker echt segghet.
Dye een wijs huet he pyn
set dat deser werlt toebe
hoert woe he synē wiue be
haghē mach. **S**oe ys dye
een wijs heeft als oft he
se myet en hadde dye em
pynet alsoe synē wiue te
behaghen dat he nochtans
synen streper myet en myt
haghēt. **D**ye wenet oec
v n ys als oft he myet en
wene dye alsoe myt desen
tijtliken dynghe of staden
ghemoyet wort dat he nocht
tan synē ghedachte vtroest
mytē ewighē ghewynne.
Vnde dye vblīt mer he ys
oft he myet en vblidē dye
d alsoe vblidēt vā desen tijt
likē guede dat he nochtans
altoes ~~me~~ meritt dye ewi
ghe **p**ynē v n yndē
dat synē ghedachte oec vp
heffet v n blīstappē dye
staphantes weder neder
druue mytten laste ^{vā} voersie
nygher vresen. **V**n dye
roep v n ys ys oft he myet
en beste dye de eerdsche

dynghe tot synze behoef be
rept vñ nochtā myt behen
delikē ghepynse voersiet
dat he se haestelic late sal.
Wnde dye oefent oer dye
werlt mer he ys oft he se
myet en oefende dye alle
noetdrustighe dynghe van
buten vnder doet den dienste
sins leuens vñ nochtan en
laet he desen dynghe gheue
heerscappe hebbē baue syne
ghedachte soe dat dye dynghe
vā buten vnder em syn vñ
dyne em vñ dat se nimmer
meer dye andacht sins moe
des dye vpwert treckende ys
en beletten. **S**oe wie dan dat
dusdaen^{yn} waerlick ys al dyt
eerdsche guet myet tot oere
begheerte mer tot oeren be
hoefden. **W**ant se besighen
dye noetdrustighe dynghe
mer se en begheze myet te
hebbē myt sundē vñ vā den
dynghe dye se hebbē vāreghe
daghelas loen vñ. **S** | | |
se vlyde **m**
meer yn guede werke dan
yn der besyttinghe des gue
des. **W**nde vp dat dese dyn
ghe myemēt swaer duncke en
sollen soe segghe yck v een
dynck vā enen persone
den voele lude vā v luden

kenden vñ dyt dynck hoer
de yck auer drie iere hijr
te voere vā guede ghelouighe
personen doe yck was ynder
stad vā ierusalēmsi. **W**at
vnlantz ys dat theophani
us graue was yn der stad.
een man dye em gaf ten
werken der vntfermher
tichede vñ ernstich ynque
den werke vñ hadde sond
lynghe ernst vm te herber
ghene vñ was veronledicht
yn den werken vā synze
grauescap he dede dese tijt
like eerdsche dynghe mer
alst daer na ynden eynde
apenbaer wert he dedet
meer vā schulde dan vā
menynghe. **W**ant als
tijt synze doet naecte vñ
een alte grote vñweder
wederstont dat men em
myet en solde moghe voere
vm te begraue. **W**n em
syn wijs myt iamerlike
ghewene vracche vñde
sechde. wat sal yck doen
woe sal yck dy wtuoere
vm te begraue dye van
grote vñweeder myet en
mach witter doere vā de
sen huse ghaen. **D**oe ant
woerde he wijs en wilt
myet wene wat thant

als ytz vſcheyden byn ſal
 dye claerheyt des waders
 weder komen. **W**nde na
 ſyne woerde volchde thant
 ſyn doet vñ na ſyne doet
 dat daer weder. **S**yne hā
 de vñ ſyne voete dye vā
 der vuchtycheyt des voet
 ouels gheſwollen waren
 ſe wazē wt ghebrakē myt
 gaten vñ ſtonckē van den
 etter dye daer wt liep mer
 doe ſyn lichām alſt ghewoēt
 lick vñ vntdeet was vñ te
 dwane ſoe vant men ſyne
 hande vñ ſyne voete alſoe
 gans als oft ſe nye enygh
 gat ghehadt en hadden.
Dus voerde men em vnde
 groef em. **W**nde vier daghe
 daer na duchte ſyne wiue
 guet dat men den mor
 merſteen dye baue vñ em
 lach ſolde verwandelen
 vñ doe deſe mormerſteen
 dye baue ſyn lichām lach
 af ghedaen was ſoe quam
 ſoe ſuete roke wt ſyne licha
 me als oft wt ſyne ſhinde
 den vleiſche voer dye wor
 me ſuete ghearude ghebra
 ken hadde. **M**in vñme heb
 ytz dyt gheſecht vñ dat ytz
 by deſen apenbaerē exem
 pel tonen wil dat ſomyghe

werltlike habite draghen
 moghen vñ nyet en hebbe
 werltlike herten. **W**ant
 dye duſdane noetsake vñ
 dye werlt bynt dat ſe van
 allen ſyden der werlt nyet
 vſcheydē en moghē weſen
 dye ſollen ſoe halde dye dyn
 ghe dye der werlt toe behoe
 ren dat ſe daer nochtan
 nyet vnder en valle auer
 myds breke oerre ghedach
 te. **M**in vñme pynſet dyt
 vñ als ghy alle dynck dat
 der werlt toe behoert niet
 laten en moghet ſoe doet
 dringhe vā buten wael
 mer vā bynen haſtet v
 bernentlike ten ewighen
 dringhe nyet en ſy dat
 vtraghe dye begheerte
 uwes herten vñ v en be
 cōmert nyet vñ deſer werlt
 dye ghenuechte vā enyge
 dringhe. **I**ſt datmen dat
 guede mynet ſoe ſal die
 ghedachte ghenuechte
 hebbe vñ den beſtē gue
 de dat vñ vñden hemel
 ſchen guede. **I**ſt datmen
 dat quade vñſpet ſoe ſal
 men vñ dye ghedachte
 legghen dye ewighe qua
 de vñ dat alſmen derwert
 ſiet weſen datmē meer

minnen mach vñ dat meer
vntfren mach dat een my
sche altemale nyet an en
hanghe hyr an dese eerdſche
dynghe. Toe desen dynghe
te doene hebbe wy vnſen
hulper den myddelaer ga
des vñ der mynſche auer
myds wien wy ſulle haef
telick alle dynghe vtrighe
yſt dat wy toe em myt ghe
warigher mynen bernē.

Dye leuet vñ regniert
mytē vader yn dye eenh
des hellighe gheestes god
ewelick vñ vmermeer

Amen. *Opten vierde son*

In der tyt. *in dach. Lucas.*
quamē tot ihūs dye publi
canē vñ dye ſunderē vp
dat ſe em hoere ſoldē. Mer
dye ſcriken vñ phariſeen
muzmerierde vñ ſeechden
wāt dese vntfaet dye ſun
deren vñ et myt em. Vñ
ihesus ſechde tot em dese
perabel ſegghede. *Wat*
māne ys vā vlude dye hon
dert ſcape heeft vñ yſt dat
he een vā den vlieſt en laet
he dye neghe vñ neghetich
nyet yn der wilderniſſe
vñ ghaet vm dat ſcraep
dat he vlaeren hadde tot
dat he dat vyndet. Vnde

als he dyt gheuondē heeft
ſoe legghet he dat vp ſyne
ſcholderē vblidende. Vnde
als he te huys komet ſoe
vergadert he ſyne vruende
vnde ſyne ghebure vñ ſecht
em. *Sijt blijde myt my*
want ytz hebbe myn ſcraep
gheuonden dat vlaeren
was. Ict ſegghē v dat al
ſoe blijſcap ſal weſen vnde
hemel vp enē ſunder dye
penytencie doet als vp ne
ghen vñ neghentich dye
ghene penytencie en behoe
uen. Oſt wat nuue yſt die
tien penynghe heuet yſt
dat ſe der een vlieſet en vnt
ſteekte ſe nyet ene lanterne
vñ kiert dat huys vm vñ
ſuett nernſtich tot dat em
vynt vñ als ſe em gheuon
den heeft ſoe vgaert ſe
oere vruendynen vñ ghe
burynen vñ ſecht. Alſoe ſeg
** Sijt blijde myt my wāt*
ytz hebbe den penynghe ghe
uondē den ytz vlaere had
de. Alſoe ſeg ytz v ſal ſyn
blijſcap voer den enghelen
gades vp enē ſunder dye
penytencie doet. Sūte gre
gorius omelie vp dit ſelue
ewāgeli die he pōitte i ſun
te iohānes en paulus kerke.

De heite tijt dye herde seer mynen lichame cōtraie ys heeft my langhe tijt vbadē te spreken vā den bedudynghen des ewangelij vñ al wast dat myne tonghe swetly myne myne en hielt myet vp te bernene. **W**ant yck segghe dat dat elc v luden bekēnet dicwile die myne dye myt enygher eenrehande vnledicheyt belet ys se bernet ghelyck yn den herte wattan en tonet men se myt inden werken. **W**ant dye sonne als se myt eenre wolken bedest wort so en spet mē se myet yn der eerde vñ nochtan bernet se yn den hemel. **A**ldus pleghet te wesen dye veronledichde myne dye vā bynen doet dye nacht oerre hetten mer se en toent myet vā buten dye vlamme yn den werke. **M**er vñ dat dye tijt te spreken nu weder kōmen ys soe vntstekē my unwe herden eernstichede dat my al soe voele te meer behoeren mach te spreke als unwe her tē myt meerre begheerten dat vntbeyde. **M**yne bro

derē ghy hebt ghehoert yn der lexen des ewāgelij dat dye publicanē vñ dye sun deren quamen tot unsen vloeser vñ se en wordē nyet allene vntfanghē vñ myt em te spreken mer oer vñ myt em te eten. **D**oe dat dye pharizeon saghe hadde sūt omweert. **W**ide wt de sen dynghe trett men dat dye ghewarighe gheretich medelidē heeft vñ dye ual sche rechtudicheyt omwer dichteyt al yst dat dye gue den pleghen veromwerdet te werden vp dye sunderē. **M**er et ys een ander dynt dat men doet yn meyn ghe der hōudicheyt vñ een ander dynt dat men doet vñ dye myne der disiplinē. **W**ant se werden veromwerdede mer se en veromwerden myt se werden wanhapende vñ en wanhapē myt se porre veruolghynghe mer se mynen. **W**ant al yst dat se vā buten dye berispynghe aumyds disciplinē meerren nochtā halde se vā bynen zueticheyt auermyds mynen. **W**ant dicwile sette se dye voer em

seluen yn oere herte dye se
torrigiere vñ se mitre se be
ter dan se seluen syn dye
ghene dye se ordelen. **H**ier
hijr teghe dye ghene dye
em myt valscher gherech
ticheyt plegghet te vhouer
dighen se veronwerden
alle dye andere vñ se en
hebbē vp dye trancken
ghene medelyde aumyde
vntfermhertich vñ ynde
dat se wanē dat se ghene
sunderē en syn daer me
de werde se quelliker sun
dere. **W**nde dye pharise
en warē vanden tale der
gheene dye vñse he ver
ordelden dat he dye sun
dere vntfenet vñ myt ver
dorreden herte berispede
se dye fonteyne der vntferm
hertich. **H**ier wāt se sieck
warē vñ myt en wisten
dat se warē soe ghenefet
se dye hemelsche meester
myt sachter medicinen
vñ worpt em voer ene
guedertiere ghelycmysse
vñ verplet yn oere herte
dat zwelke vā der wonde.
Wāt he sechde. **W**āt mā
ne ys vā v lude dye hon
dert scape heeft vñ yst
dat he een vā den vlaze

heeft en laet he dye neghe
vñ neghentich myt ynder
wildermysse vñ ghaet totte
scape dat he vlaze hadde.
Siet dye waerheyt ghaf
myt wonderliker dispen
sacien ene guedertierenheit
dye een mynsche yn em
selue bekēnen solde. **W**nde
nochtā dat se sonderlyghe
toe behoerde em dye een
maker der mynschen ys.
Want vñ dattet ghetal
vā hondert een volmaet
ghetal ys soe hadde he hon
dert scape doe. **H**ier dye
substantie der hellighe en
ghelen vñ der mynsche.
Hier doe waert een scape
vlaze doe dye mynsche
sundighende liet dye wei
de des leuens. **W**n he leet
dye neghen vñ neghentich
scape yn der wildermysse.
wāt he liet die hoestste
choer der enghelen ynde
hemele. **W**aer by liet
men den hemel wilder
misse. sonder dat wilder
misse alsoe voel liet als
ghelate. **W**āt doe liet dye
mynsche den hemel doe
he sundichde. **W**n yn der
wildermysse warē gheble
uen neghe vñ neghentich

scapē doe vnsē here een sca-
pe sochte yn eertrike. **W**āt
tet ghetal der creaturen
dye reden hebbē dat ys
der enghelen vñ der my-
sche dat ghestapen was
vm gade te siene waert
ghemynidert doedye myn-
sche verlazen wert vñ vp
dat dye volmaecte sōme
der scaep weder gheheel
werdē solde soe sochtme
den vlaezenen mynsche
inder eerden. **W**ant dat
hijr dye ewangeliste secht
dye wildernysse dat se
ghet dye ander ewan-
geliste yn den berghen
vp dat he beteykenē sal
yn den hoechste wāt dye
scape dye nyet vlarē en
warē se stonde yn den
hoechsten. **W**nde als he dit
g scaep gheuondē heeft
soe legghet hijt vp syne
scholderē vblidende. **H**e
legghede dat scaep vp sy-
ne scholderē wāt he vnt
senit mynschelike natuer
vñ droeth selue vnsē sun-
den. **W**nde als he hte huys
komet soe roept he syne
vriende te samen vñ syne
gheburen vñ secht em.
Sijt blide myt my want

ytz hebbe dat scaep ghe-
uondē dat vlarē was.
Wnde als he dat scaep ghe-
uondē heeft soe komet he
weder te huys wāt vnsē
hierde doe he den mysche
vmaect hadde soe hierde
he weder te hemelrijck.
Daer vant se he syne vrie-
de vñ ghebure dat ys dye
thore der enghelen dat
syne vriende synt want
se behoedē syne wille al
toes yn oerre ghestadich.
Se syn oer syne ghebure
wāt se ghebrukē stadeli-
ke dye claerheyt sijn
aensprens. **E**nde et ys te
merkē dat he nyet en
secht vblit mytte scape
dat gheuonden ys mer
myt my wāt syne blit-
scap ys vnsē leuen. **W**nde
als men vns weder ten
hemel leydet soe veruulle
wy dye feste synre blitscap.
Itz segghe dat alsoe blit-
scap wesen sal yn den he-
mel vp enē sūnder dye
penytentie doet als vp
neghen vñ neghentich
gherechtigher dye ghene
penytentie en behoeuen.
Myne brodere vns ys
te merken waer vm dat

wise here secht meer van
den bekierde sunderen
dan vā den staende ghe
rechtighen yn den hemel
blijscap te wesen sonder
dat wy myt dagheliken
proeuen vā ansien wete.
Wat dicwile dye ghene
dye weten dat se myt
gheerne borden der groe
ten sundē vladen en syn
se staen yn den weghe der
gherechtich se en doen
gheen vnorlofde dynghe
mer nochtā en cleuen se
myt nernstelich aen dat
hemelsche vaderlant vnde
se gheuen om seluē alsoe
voele te meer ten ghebru
kenē gheorlofder dynghe
ghedaen en hebbe. **W**nde
dicwile bliuē se traech vū
guede voerbazighe werke
te done. wāt se syn yn em
seluē herde seker want se
gheen swaer quade ghe
daen en hebbe. **W**n hīr
teghen gheuellet somtijt
dat dye ghene dye auer
dencket dat se enyghē vū
temelike dynghe ghedaen
hebbē dat se wt oerē rouwe
bedrouet werden vū wer
den bernēde yn der myn
nē gades vū se oefenē em

X soe se bet bekēnē dat se ghene vū
gheorlofde dynghe

yn groete doechdē. **A**lle
swaerheyde des hellighe
strides begheerē se. se laten
alle dynghe der werlt se
vlien eere se vblidē em als
men em laster doet se ber
nen yn begheerte se voegē
em ten hemelsche lantscap
pe waert vū vū dat se
merken dat se vā gade ghe
doelt syn soe vhaelen se
oerē voerleden stadē myt
ghewonen dat se na doen.
Hīr vū wort yn den he
mel meere blijscap van
enen bekierde sunder dā
vā enē statachtighe recht
ūdighe mynsche. **W**at
een hertoghe yn enē stry
de mynt meer den ridder
dye na syn vlien weder
kiert vū den vpant vroe
melike verwynt dan dē
dye nye en vloet vū nye
myt vroemelich en dede.
Aldus mynet oer dye ach
man dat lant meer dat
naden doerne voele vrucht
tes brenghet dan dat lant
dat nye doerne en droech
vū nūmermeer drachtig
he oest en brenghet.
Wn vnder dyt sal men
weten dat sommighe ghe
rechtighe mynsche syn yn

welker leuen soe grote
blijftap ys dat men em
gheens synes voerlegghē
en mach enyghē peniton
tie der sundē wat voele
yffer dye nyet en weten
of se enygh quact an em heb
ben vñ nochtā oeffenē se
em yn quelmyse vā soe
groter hettē als of se vladē
werē myt allen sunden
se veronwerdē voele dyn
ghe dye em gheorloft syn.
se vbyndē em hoedhlich
dye wēlt te versmaen se
en willen nyet dat em
gheorloft sy al dat em be
tempt se vnttreckē em sel
uen dat guet dat em ver
leent ys se vsmāen dese
sienlike dynghe se werde
vntstecē vñ dye vnsien
like dynghe se vbliden
yn gheruene yn allē voet
modighen se em seluen
vñ soe ander lude dye sun
den vā oerē werckē bewē
nen alsoe doen dese yn
sundē vā oerē ghepynsen.
Wat sal ytz segghē dat
dese syn sonder gherechte
mynsche vñ penitencie
doende dye om seluen oer
vā den sundē der ghepyn
se yn penytencie voetmo

Dighe vñ se ghedurē altoes
gherecht yn oerē werken.
Mer vñ sal men hyr mer
ken woe groete blijftap
gade naect als een gherecht
mynsche oetmodelike wenet
als dat yn den hemel blyt
scap maect wāneer dye qua
de mynsche dat vordelt an
myds penitencien dat he
quellike heeft ghedaen.
Daer volghet na. **O**fte
wat wyue yst dye tien
penynghe heeft yst dat se
enē vliest en vntsteect se
nyet enē lanterne vñ kiert
dat huys vñ vñ sueten
ernstelick tot dat se den pen
nyndt vynt den se vlarē
hadde. **H**e dye beteykent
ys by den hyerde he ys oer
beteykent by den wyue
wāt he ys god vñ he ys
dye wysheyt gades. **W**nde
vñ dat yn den penynghe
een beelde ghemuntet ys
soe vloes dat wyf den pe
nyndt doe dye mynsche
dye na gades beelde ghe
scapē was sundighede en
uech ghynck vā der ghe
lycmysse syns sceppers.
Daer dat wyf vntstact
enē lanterne doe gades
wysheyt yn mynscheliker

naturē apenbaerde wāt
een lanterne vs een licht
yn een scherue vñ dat licht
yn den scherue vs dre gōtts
yn den vleische. **W**nde de
se wijsheyt secht vā den
scherue sijn lichams. **S**yne
cracht vs verdorret als een
scherf. **W**ant vñ dat een
scharf yn den vuere ghe
heel vñ hart wort soe ver
droeghe syn cracht als een
scherf dre dat vleysch dat
he vntfanghe hadde stijf
maecte aumyds dat vnope
sijnre passien totter glozen
sijnre vrisemysse. **W**nde als
se dre lanterne vntsteken
hadde soe klerde se dat
huys vñ. **W**ant thant als
sine gotheyt apenbaerde
soe besdyt oer al vnse con
science. **W**ant men kiert
dat huys vñ als dre mē
schelike conscience bedroeft
wort mytten merke vā
oere sunden. **W**nde dese
reden vā om kieren en
scheelt daer af myt dat
men yn enē anderē boke
fleset se suuerde dat huys.
want een quaet herte ist
dattet ierst myt en wort
by vresen vñ ghekiert
soe en worttet myt ghe

zuert vā sine ghewoent
liken sūde. **A**ls dat huys
dus vnghekiert vs soe vñt
men den pēnynt. wāt
als eens mynsche consaē
te bedroeft wort soe wort
yn den mynsche weder
vmaect sijnre stappers ghe
lycmysse. **W**ñ als se den
pēnynt gheuonde heeft
soe vergadert se oere vrien
dinnen vñ gheburynē vñ
secht. **S**yt blide myt my
wāt ytz hebbe den pēnynt
gheuonde den ytz vlaere
hadde. **W**re syn dre vrien
dinnen of dre gheburynē
sonder dre hemelsche potes
taten dre thant voerghe
secht syn dre soe voele
te naerre syn der ouster
wijsheyt als se oer naerre
ghenake aumyds grāne
vā stedighē ansiene. **S**ier
vnder dyt en sollen my
myt rokelose achterlatē.
waer vñ datmen secht
dat dyt wijs daer dre
wijsheyt gades by betey
kent vs tien pēnyghe
hadde daer se enē af v
loes den se want doe se
em sochte. **W**ā dē neghe
thoren der enghelen.
Wse he schiep dre

116
natuer der enghelen vñ
der mynſche vp dat se em
bekēnē solden. **W**nde vñ
dat dese natuer ewelike
solde durē soe schiep he die
sonder twiuel tot synre
ghelijckmyſſe. **W**at dat wyf
hadde tien pēmynghe vñ
dattet syn neghe ordenen
ofte thore der enghelen
mer vñ dattet wtutaze
ne ghetal vertuullet wor
den solde soe was dye my
sche dye tiende gheschape
dye vā synē strepper na
synē sunden oer nyet ver
laren een bleef. **W**ant die
ewighe wiſſheyt dye au
myds den vleysche blite
yn myraculen vmaecte
den vten lichte des scher
res. **W**y hebben ghesecht
dat neghe ordenen ofte
thoren der enghelē syn.
wat alsoe dye heilighe
ſchryfture orkont weten
wy dattet syn enghelen
archangelen of grote en
ghelen virtute
potestate p̄cipatē
dnacionē thronē cheru
bin vñ seraphim. **W**at
dat enghelē vñ archange
len syn dat orkonde vol
na alle boeke der heilig

ſchryfture. **C**herubin vnde
seraphim alsoe men weet.
spreken dicwyl der **ap**lyſte
boeke. **W**nde paulus dye
apostel yn der epistel totte
vā ephesen tellet dye name
vā den vier ordenē segghē
de. **W**auē allen potestate
vñ p̄cipatē vñ virtuten
vñ dnacion. **W**nde ether
daer he ſchryft totte colose
sen secht he. **O**fte thronē
ofte dnacion ofte p̄cipatē
ofte potestate. **W**ant dye
dnacion vñ dye p̄cipatē
vñ dye potestate hadde
he thant bescreuē spreke
de totten vā ephesen mer
doe he se oer solde totten
vā colosen soe sette he
dye thronē voer daer
he noch nyet af totten
vā ephesen hadde ghespra
ken. **A**ls men dan totte
vierē dye totte vā ephesen
seyde dat ys den p̄cipa
ten den potestate dē vir
tuten vñ den dnacionen
dye thronē toe settende
soe syn vyf ordenē dye
men sonderlynghe secht.
Wnde als men toe den
doet dye enghelē vñ arch
angelen cherubin vnde
seraphim soe wynt men

sonder twiuel dat ghe neghe
thoer der enghelen syn. **Hij**
by ys aumyds den pphete
den enghete dye ierst ghe
schapen wort gheseyt. **Du**
een teyke der ghelijckmyse
vol wijsheyde vñ vol schoen
heyde waerstu yn den weel
dichheyde vā gades paradise.
Wnde et ys te merke dat
men secht dat he nyet ter
ghelijckmyse gades ghemact
en was mer een teyke der
ghelijckmyse. **W**ant vñ dat
yn om dye natuer subtilre
was datmen daer mede
bewiset dat yn em gades
beelde ghelijckste apebaerde.
Wnde thant volcht yn dye
stad daer na. Alle duerbaer
steen was dyn audetsel for
sardius thopasius vñ iaspis
arfolitus onix vñ berillus
saphirus carbunculus vñ
smaragdus. **S**ych he secht
neghen namen vā stenen.
Want waerlich syn neghe
ordenē der enghelē vñde
die ierste enghel was myt
desen ordenē vertiert vñde
ghedeet wāt vñ dat he ba
uen alle dye schaezē der en
ghelen gheset was soe was
he daezre gherekent teghe
dye andere. **H**ier waer by

hebbē wy dese thoer der
enghelen vñgaderende ver
tellet yst dat wy oer ambodht
subtyliken nyet en vñdaren.
Want yn greynscher tale
hiet men enghete baden
vñ dye archangelen dye
hoechste baden. **H**ier sal
oer weten dat dye name
des enghels ys een name
des dienstes nyet der na
turen. **W**ant dye hellighe
gheeste des hemelschen
vaderlandes se syn altoes
gheeste mer men en mach
se altoes nyet enghete hie
ten wāt dan alleen syn se
enghelen als men aumyds
em enyge dynghe baetscap.
Hier vñ ys by den psal
mista gheseyt. **D**ye syne
gheeste enghete maect.
Als oft he apenbaerlich
segghede. **W**āt dye he altoes
gheeste heeft dye maect he
oer enghete als he wyl.
Wāt dye ghene dye de
mynde dynghe baetscapē
hiet. **H**iet men enghete
le vñ dye de meeste
dynghe baetscapē hiet
men archangele. **H**ier by
yst dat der ioncfrouwen
marien nyet een yghelijck
enghel mer gabriel dye

archangel ghesent wert.
wanttet was wael behoer-
lid: dat tot den dienste die
hoetste enghel quam die
den hoetste alre dynge
baetscapte. **W**ir vm noemt
men se oer myt sonderlin-
ghe name vp dat men
by den name beteykenen
sal wat se oer vmoghen
yn den werken. **W**ant
yn der helligher stad dye
vanden ansiene des almey-
tighen gades myt volko-
menze const volmaect ys
en vntfaen daer vme
gheen po proper namen
vm dat men oere perso-
ne myt gheweten en mach
sonder name mer als se
tot vns kome vm enighe
dyenst te doene soe trecke
se oer vns namen des
drenstes den se doene. **W**at
Wat michael ys ghesecht
mye ys als god vn gabri-
el gades starchyt vnde
raphael dye medicine
gades. **W**nde alsoe ditz
als men het doet van
wonderliker cracht soe
secht men dat mychael
ghesent wort vp datme
by den werke vn by den
name gheue te vstane

117
dat nyemiet doen en mach
dat god vmach te doene. **W**ir
by dye alde vyant dye auer-
myds houdicheyt begheer-
de god ghelyc te wesen
segghende. **I**tz sal vpuare
yn den hemel ytz sal myne
troen setten baue dye ster-
nen des hemels ytz sal
syten yn den berghe des
testamentes yn den zide
des noerden ytz sal vaere
baue dye hoetheyt der
wolkten ytz sal ghelyc
den hoetste wesen. **A**ls
men den yn den eynde
der werlt yn sinre cracht
sal laten te ghepinighet
te werden myt vterster
pynen soe secht men dat
he vechte sal myt michael
den archangel. **A**ls aumyds
sunte iohan ghesecht ys.
It wert een stryt ghe-
maect myt michael den
archangel vp dat he dye
em houerdelyt verhieft
totter ghelijcmyse gades
als he aumyds michael
verwonen ys leren sal
dat nyemiet aumyds ho-
uerdicheyt tot gades ghe-
lijcmyse kome en mach.
Tot marien wert oer ga-
briel ghesent den men

daer

gades starckheit hyet wat
he quam om den te baet
stappen dye ghewerdichde
oetmodich te apenbaeren
om te verwynne dye po
testate vā der lucht. **D**an
welken dye psalmistasecht.
Ghy princē doet en wech
uwe poerten vñ ghy ewi
ghe poerte werdet opuer
heuen vñ dye konynck
der glorien sal yn ghaen.
Wre ys dese konynck der
glorie dye starcke vñ dye
mechtighe here dye meth
tighe here yn den strijde.
Wnde echter dye he der
trachtē he ys konynck der
glorien. **H**ier om was he
aunydē gades starckheit te
baetstapē dye een he der
trachten was vnde meth
tich yn den strijde vñ qua
te strijden teghen dye potes
taten der lucht. **A**lsoe wy
gheseyt hebbe soe bedudet
oer raphael dye medicine
gades. **W**ant doe he auer
nyds den dyenst vā ghe
nesene thobias oghē taste
de soe wegede he af dye
donckerheide synre blynt
heit. **D**ye dan aldus wert
ghesendet om ghesont te
maken et ys betemelick

datmen den dye medicine
gades hyete. **H**ier om dat
wy der enghelen name bedu
dende aughen hebbe nu
hoert ons dat wy dye na
me vā oere dyenste tortelic
veruolghen. **W**ant dye
gheeste hietmen virtuten
aunydē welken dyensten
teyken vñ myrakel ghedaē
werden. **D**ye hietmen
oer potestate dye dat meth
teliker dan dye anderen
yn oere ordene ontfanghe
hebbe soe dat vnder oer
macht dye vkieerde virtu
ten gheworpe syn vñ die
myt oere macht alsoe
bedwonghe werde dat se
den mynsche myt en ver
moghe te betaeē alsoe
voele als se wyllen. **D**ye
hyet men oer principate
dye baue dye guede en
ghele gheset syn dye den
andere enghelen dye vñ
der em syn als het te
done ys vñ se syn als
princē baue em om gades
dienst te voldone. **W**nde
dye hyet men dñacionē
dye baue dye macht der
principate myt hogher
vngheleynheit baue ghaen.
Wat princelich te hebbe

ys vnder den anderē die
 ierste te sine. mer heer
 stappe te hebbe ys datmen
 alle dye anderē dye vnder
 syn besittet. **H**ir vm die
 schazē der enghelen dye
 myt wonderliker macht
 bauē syn vm dat em dye
 anderē vm ghehoersam
 te syne vnder ghedaen
 syn soe hietmen se dñatio
 nē. **W**nde dye schazē syn
 oec throne ghehietē.
 daer vns heret. **A**ltoes
 bauen syttet vm syn
 ordel te doene. **W**dant vm
 dat wy throne yn duyt
 siter tonghe lyetē zetele
 soe syn dye throne ghehietē
 dye myt soe groter gracie
 der gotheyt veruullet syn
 dat vns here yn em syttet
 vñ dat he by em syn won
 nyse gheuet. **H**ir by ys
 aumyds den psalmista
 ghesecht. **D**u sittes vp
 onē throne dye de gherech
 tich ordelst. **C**herubin secht
 men oec volheyt der constē.
Wnde dye hoedyste schazē syn
 hir vñe cherubin ghehietē
 wāt se syn veruullet myt
 soe groter volmaetheyt der
 consten soe se naere gades
 claerheyt anschouwe soe dat

se na der maniere der crea
 ture alsoe voele te volmaet
 liker alle dynghe weten
 als se by der vdierten oer
 re weerdich bet ghenake
 oets streppers ansvē.
Det hietmē dye scharen
 der helligher gheeste sera
 phim dye van der sonder
 lyngheer naetheit dat se
 naest oerē streper syn ber
 nen myt unbegripeliker
 mynē. wāt seraphim hiet
 men bernende oft vntste
 kende vñ vm dat se gade
 soe na toe gheuoeghet syn
 soe dat tussche gade vñ em
 ghene ander gheeste en
 syn. **H**ir vm bernēse alsoe
 voele te meer als se gade
 naerre syn. vñ oer vlāme
 ys dye mynē wāt so se
 subtiliker dye claerheyt
 synze gotheyt ansvē soe
 se stardliker bernē yn sin
 re mynen. **M**er wat help
 tet vns dat wy vā den
 enghelsche gheeste dese
 dynghe vtellen yst dat
 wy dyt oec myt en pyne
 myt temelike werten
 toe vnsen oerbaer te kiere.
Wdant vm dat dye ouste
 stad ghemaect ys vā en
 ghelen vñ vā mynschen

vñ wy wane dat daer vñ
uazē sal vā den mynstheli
ken gheslechte alsoe voel
mynsthe als daer vāzen
re enghelē bliuen als ghe
schreue ys. **H**ie settede der
lude termine na den ghe
talle der enghelen gades.
Hijr vñ sollen wy het
vten vndercheidynghē
der hoesther poerters
trecke totten ghebrucken
vñser wandelynghē vñ
vñs seluē vntsteken myt
guede ernsticheyde ten
toe wassene der doethde.
Wat vñ dat men ghe
loeft dat daer alsoe grote
menichte der mynsten
vñuazē sal als daer dyc
menichte der enghelen
bleef soe ys behoerlick
dat dyc mynsthe dyc ten
hemelsche vaderlande
wert wederkierē dat se
derwert wederkierende
vanden schaerē het nauol
ghen vñ leuene want
dyc vnderseide wande
lynghe der mynsten
ghelike den ordinē van
elker schazē vñ se werde
vñ oerre gheselschap gheacht
na der ghelikenysse oerre
wandelynghē. **W**ant

sonnyghe syn dyc cleyn
dynghe vntfanghē nochtā
en laten se nyet af dese
selue cleyn dynghe te
baetscappē guerdertierlick
oerē broderē vñ dese lopē
ynt ghetal der enghelen.
Wnde sonnyghe syn dyc
ghesadet syn mytter ghif
ten der gotliker milicheit
vñ vñmoghe te begripen
dyc hoghe dynghe der
hemelscher ver
dyc te baetscappē. **W**aer
achtet men dese sonder
ynt ghetal vā dē archan
gelen. **W**nde andere syn
dyc wonderlike dynghe
doen vñ doen machteli
ke tekenē waer betemē
dese sonder ten gheselschap
pe vñ ghetale vā dē ho
ghe virtute. **W**nde sonny
ghe syn dyc de quade
gheeste wte besete licha
men verdriuen vñ wer
pen se wt mytter nacht
oerre bedynghe vñ
mytter macht vñ der
nacht dyc se vntfanghen
hebben. **W**aer hebbē de
se oere vdynten sonder
vnder dat ghetal vā den
hemelsche potestate. **W**ñ

somighe syn dre mytte doecht
den dre se vntfanghe hebbe
baue vertaenre mynsche
vdierten ghaen vn als se
baue guede mynschen beter
syn soe hebbe se oer pzen
lucheyt baue oere vtarenre
broeder. **W**aer hebbe se
oer deel vntfanghe sonder
vnder dat ghetal va den
primapate. **W**nde somighe
syn dre yn em selue alsoe
heerscappe hebbe baue alle
sunde vn baue alle begheer
te datmen se myt rechte
vm oere suuerheyt vnder
dre mynsche gade liet. **H**ier
by wert tot moyses gheseyt.
Sie ytz hebbe dy ghesat
pharaonis god. **W**erwert
lopen dan dese na die wel
ke te rekene dre ander
mynsche alsoe ytz segghe
mach knechte syn sonder
yn dat ghetal der domina
cionē. **W**nde somighe syn
dre als se myt wackere
sorghe baue em selue heer
scaphe hebbe als se em al
toes vndersoeke myt en
stigher menyghē altoes
em haldende an dre vrese
gades vn se dat yn ghifte
va doechden vntfaen dat
se te rechte dre andere or

delen moghe. **W**an vm dat
yn dusdaenre lude ghedach
te dre godlike cōtemplacie
bereyt ys soe sittet yn de
sen vnse here als yn synē
thronē vn vnder soect der
ander mynsche werken.
vn he beleydēt alle dringhe
wonderlike va synē zetele.
wat syn dese sonder oers
steppers throne. ofte waer
werden se toe gheschreuen
sonder ten ghetalen van
hoghe zetelen. **E**nde als die
hellighe kercke by desen
gheregert wort soe werde
oer gheordelt aumyds em
somighe mynsche va oere
tranche werke. **W**nde so
mighe syn dre soe vol syn
va gades vn oers euekerf
tens myne datmen se te
rechte cherubin liet. **W**ant
vm dat cherubin alsoe wy
voerseit hebbe dre volheyt
va constē bedudet vn als
paulus secht soe weten wy
dat dre caritate ys volheyt
der wyt. **A**lle dre ghene
dre volre syn dan dre
andere va der myne ga
des vn oers euen mynsche
se hebbe vntfanghe dat
deel oers vdierten vnder
den ghetale va cherubyn.

Wnde enyghē syn dyc vnt
steken syn mytten brande
der cōtemplacien vā bauē
soe dat se cleuen allene an
dyc begheerte oers steppers
soe dat se nyet yn deser
werlt en begheerē se wer
den gheuodet allene myt
ter myne der ewichēyt
se werpen alle erdsche dy
ghe vā em vñ se rymen
mytter ghedachtē bauen
alle tijtlike dynghe se my
nen vñ bernen vñ yn
oerre myne rusten se.
mynende bernen se. spreke
de doen se dyc andere ber
nen. vñ dyc se mytte woer
den tastē dyc doen se slap
hantes bernen yn der myne
gades. **W**at sal yck dese
segghē sonder seraphime
wāt oer herte dat yn vuer
vmandelt ys lichtet vnde
bernet. wāt se vluchtē dyc
oghe der ghedachtē ten
hemelsche dynghe vñ se
doen se bedrouē yn ghewe
ne vñ puergerē dyc roef
tich der sundē. **D**yc aldus
ter mynen oers steppers
vntsteken syn waer hebbē
se dat deel oerre roepyn
ghe vntfanghē sond vnder
dat ghetal vā seraphim.

Mer lieue broedere daer
yck dyt nu spreke gae elc
yn v seluen vñ vnder soe
ke dyc vdiēntē vñ die ghe
pynse vā uwer hēmelicheit.
Besiet of ghy nu het gue
des myt v vā blynen doet
vñ besiet of ghy dat deel
uwer roepens vint ynde
ghetallen vā desen schare
dyc wy kortelic rozende
voergheficht hebbē. **W**nde
wy der zielen dyc nyet
yn oer en bekēnet vā dese
guedē dynghe dyc wy ver
tellet hebbē. **W**nde der zie
len komet noch ene quad
vze aen dyc vstaet dat se
vā ghiften berouēt ys vñ
nyet en vsuchtet. **M**yne
broedere soe wy dusdanc
ys den sal men zere ver
suchtē vñ dat he dat nyet
en besucht. **M**yn vñ laet
vns weghē dyc ghiften
der wtuertazere vñ voghe
wy vns myt al der nacht
dat wy moghē komen
ter myne dus groter ghe
selfcap. **D**yc yn em nyet
en bekent dyc gracie
der ghiften he vsuchte
vñ dyc yn em dyc myn
der ghiften bekēnet he
en benyde nyet dyc ande

ren dye meere ghisten
 hebben. wāt dye hoghe vn
 derſcheydinghe vā den ho
 ghen gheesten syn soe ghe
 ſapen dat dye ene baue
 den anderē vs gheſet. **N**en
 ſecht dat dyoniſius dye
 ariopagita een alt vñ een
 eerſam vader ſecht dat vā
 den mynſten ſchazē der
 enghelen werde wtgheſat
 ſienlic of vnſienlic vñ dē
 dyenſt te voldone dat vs
 dat enghelē of archangelē
 komē tottē ſolacs der myn
 ſtē. **W**āt dye ſeuē baue
 ſte ſchazē en ghaen num
 mermeer en wech vā dē
 bynenſten ghebrukone.
Wāt dye ſchazē dye baue
 ſyn en hebbē myet vnder
 hande dye dyenſte bā butē.
Desen dynghe ſchynē con
 trarie te weſen dat yſaias
 ſecht. **E**en vā den ſeraphim
 vloech toe my vñ yn ſynze
 hant was een tale dye he
 myt eenze tanghe ghenamē
 hadde van den altaer vñ
 he taſtede mynen mont. **N**er
 yn deſer ſentencie des pro
 fetes wil he datmen vſtae
 dat dye gheeste dye men
 ſendet dier gheeste namen
 vntſaen welker dienſte dat

ſe doen. wāt vñ dat he vnt
 ſteken ſolde dye ſunde des
 ſprekens ſoe brenghet dye
 enghel ene tale vā den altaer.
Wnde daer vñ liet men
 dye ſeraphim dat men bedurt
 bernende. **W**nde myt deſen
 ſyne ſchynētemelick te
 auerdraghe dat by daniel
 gheſecht vs. **D**uſentich du
 ſent dyenden em vñ tien
 werf hondert duſent ſton
 den by em. **E**en ander dindz
 vs dyenē vñ een ander
 dyndz vs by te ſtane. **D**ye
 gade dyenē ſyn dye. dye
 tot vns wtkomē vñ te
 baetſappē. **W**nde dye ſtaen
 by dye ſoe oerre ymgher
 cōtemplacīe ghebrukē dat
 men ſe myet wt en ſendet
 vñ dye wertē vā butē
 te doene. **N**er vñ dat wy
 yn ſomyghe ſteden der hel
 ligher ſcriſtuzen ghehoert
 hebben dat ſomyghe dyn
 ghe by cherubin vñ ſomy
 ghe by ſeraphim ghedaen
 werde of ſe by em ſeluen
 deſe dynghe doen of dat
 ſe ghedaen werden by den
 enghelē dye vnder em
 ſyn dye alsoe men ſecht
 vñ dat ſe vā den meere
 enghelē komē ſoe vntſaen

se der meere enghelen name.
Dyt en wille wy voer waer
myet segghe dat wy myt
ware onscapen myet en
proeue. **N**ochtan wete wy
dat alte sekerlick dat v
den dienst vā haue te voldoe
ne sommighe gheeste dyc an
dere sende. Als zacharias
dyc pphete orkont vū sedyt.
Syet dyc my sprack ghyndt
wt vū een ander enghel
ghyndt ^{wt} em toe ghemoe
t vū he seghede tot em loep
vū spreck tot desen kynde
vū sech em. **S**onder muer
sal men yn iherusale wone.
Wat als dyc enghel totte
andere spreck loep vū seg
ghe soe en yst gheen tuiuel
dyc een en sendet den an
dere. mer dat syn dyc myt
ten dyc men sendet vnde
dyc ghene dyc de senden
dyc meestē. **W**n wy halde
dyt oer voer waer vā dē
scharen dyc men sendet.
Wat als se tot vns kome
soe doen se den dienst vā
buten alsoe dat se nochtan
nimmermeer en ghebreke
vā oere ynwendighe trou
we. **W**nde aldus werde
se ghesendet vū staen by.
wat al is dyc enghelsche

gheest ombeuangelick
nochtā en ys dyc hoechste
gheest dyc got ys myt vme
beuangelick. **A**ldus syn dyc
enghelē ghesent vū oer
voer em wat waer men
se sendet se kome se loepē
bynen em. **N**ien sal oer
weten dat sommighe orde
nen vā den hellighe ghees
ten vntfaen dyc namen
der gheeste dyc em naest
syn. **W**at wy hebben ghe
secht dat dyc throne syn
dyc setele gades ene son
derlynghe ordene wesen
der helligher gheeste vū
nochtā is by den psalmis
ta ghesecht. **D**yc vp dyc
bin sytten apenbaere. **W**at
vū dat yn dyc onderlyn
ghe vā den scharē cherub
beneue dyc throne ghe
uoecht syn soe secht men
dat vise here oer sytten
vp cherubin vū dyc ghe
lycheyt der scharē dyc be
neue em syn. **W**at alsoe
syn yn dyc hoechste stad
sommighe sonderlynghe
name der gheeste elcs
oer sonderlynghe dat se
nochtā ghemeyne oere
alre syn. **W**nde dat elc
yn em seluen heeft yn

enen dele dat he yn enen
andere ordenē dat al besyt
tet. **M**er hijs om noem
men se al ghemeynlyck
myt myt enē gheliken na
me vp dat men dwe orde
nen noemē sal myt enē
sonderlynghe name eny
gher dynghe dwe se volko
meliker vntfanghe heeft.
yn ghyften. **W**ant wy heb
ben seraphim bernēde ghe
noemet yn nochtan bernē
se alle te gader yn dwe my
ne oerē scēppers. **E**herubim
sren gade yn volheyt der
consten yn nochtā wie ys
dwe daer myt en weet dat
se alle te gader gade sren
dwe fonteyne der consten.
Dwe schare daer vnse he
baue yn sittet hiet men
thronē. mer wie mach sa
lich wesen ten sy dat syn
scēpper baue dwe ghedachte
sy. **D**at se alle aldus yn
enen dele hebbe dat ys
den tot enē sonderlynghe
name ghegheue dwe dat
volmaecteliker vntfanghe
hebbe yn ghyften. **W**at al
yst dat daer enynghe yet heb
ben soe dattet dwe andere
myt hebbe en moghe ghe
lyck als dwe principaten

vnde dwe dñatone myt
sonderlynghe namē ghe
hietē werden. **A**lle dynghe
syn daer elcs sonderlynghe.
wāt aumyds mynē des
gheestes soe werden se
daer ghehad vā den enē
yn den andere. **M**er sich
als wy der hemelscher
porters heymelich vnder
soekē soe syn wy verre
af ghekiert vā der ordi
nancie vnser bedudynghē.
Derfuchte wy hijs om
toe den wert vā den dat
wy spreken. **M**er kieren
wy weder tot vns selue
wāt wy sollen verdenke
dat wy vleisch syn. laet
vns nu swyghē van den
hormelicheidē des hemels
mer veghen wy voer vns
scēppers oghē mytter hant
der penytencie dwe smet
ten vns ghy mulles. **S**yet
dwe godlike vntfermich
belaeft vñ secht blytscap
sal wesen yn den hemel
vp enē sunder dwe peni
tenae doet. **W**nde nochtā
setht vnse here by dē pphe
te ezechiel. **W**ant yn wat
daghe dat dwe gherechti
ghe sundicht sollen alle
sine gherechtheydē ver

gheten w^{er}dē voer my. **L**aet
vns weghē of wy moghen
dat beleden der hogher
guedertierenh. Den ghenē
dye staen yst dat se vallen
dreighet he dye pyne vñ
dye gheualle syn vp dat
se sullen begheze weder
vp te stane belaeft he dye
vntfermidh. **H**e verweert
dye staen vp dat se em nyet
dreighē en sollen yn den
guede werke. he smeyket
mytten ghenē dye gheual
len syn vp dat se nyet wā
happen en sullē yn den sun
den yst dat se em ghehelic
bekuerē willen. **V**istu ghe
recht soe vntspe dye gram
scap vp dattu nyet en val
le. bistu een sunder soe ha
pe van der vntfermhertic
heyt dattu weder vp staen
moghes. **S**yt wy synt thāt
gheualle wy en mochten
nyet staen wy ligghe yn
vnsen quade begheerten
mer he dye vns guet schiep
he beidet noch vñ vporret
vns dat wy vp staen he
vntdoet dye schoet synze
guedertierenh vñ he suett
vns te vntfaen toe em au
myds penitencie. **F**aer wy
en moghe nyet werdelike

penitencie doen ten sy dat
wy bekēnen dye manye
vā der seluer penitencie.
Wat dat ys penitencie
te doen dye quade sunden
dye men ghedaen heeft te
bewenē vñ nūmermeer
te doen dat men bewenē
moet. wāt dye alsoe syne
sunde bewenet dat he
nochtan ander sunde doet
oft he en tan noch ghene
penitencie doen ofthe
vynset se te doen. **W**ant
wat helptet dat ene be
wenet dye sunde der on
aig ruyfheyt vñ dat he em
nochtan haldet an dye
hette der ghierichheit ofte
wat helptet dat he dye
sunde der gramscap be
wenet vnde dat he noch
tan veruullet yn hette des
hates mer et ys voel myn
dat wy segghē dat he dye
dye sunde bewenet nūmer
meer doe dat te bewenē
ys vñ dye de sunde bewe
net dat he em vntspe die
sunde te doen. **W**ant mē
sal myt groten ernsten
pynsen dat he dye auer
denct dat he vngheuer
loefde dynghe ghedaen
heeft em oer pyne van

somyghē gheorloefde te hal
 den vp dat he daer mede
 synē scapper ghenoech doen
 sal dat he dye vbadē dyn
 ghen ghedaen heeft em
 seluē oer ontrectē sal dat
 gheorloft ys vñ dat he em
 seluē berispe yn den myns
 ten dynghe dye auerdenet
 dat he mynsdaen heeft yn
 den meesten sundē. **D**at
 yk spreke ys alte groet
 yst dat icks myet en proue
 mytter orkонтстаap der
 helligher schrifturē. **W**at
 dye wyt des alden testa
 mētes vbiedet vns eens
 anders mans wyf te be
 gherē mer se en sanuet
 myet ofte verbiet myt
 pynē dat dye conynck sy
 nē ridder starke dynghe
 beuelē sal ofte water be
 gherē. **W**nde wy weten
 alle dat dauid dye doer
 wont was mytte oerde
 der vulke begherē eens
 anders wyf begheerde
 vñ nam se em mer synre
 sundē volghedē werdighe
 gheselynghe vñ dat qua
 de dat he ghedaen hadde
 beterde he aumyds gheue
 ne der penitencie dye aū
 langhe tyt daer na doe

he lach teghē dye scharen
 synre **v**p vbandē he wol
 de vā begheerte water
 dynckē vter syster nen
 vā bethleem vñ synē wt
 uertazene ridders brakē
 mydde doer dye scaren
 vā den viandē vñ brach
 ten den conynck vngheqāes
 set dat water dat he be
 gheert hadde. **M**er dese
 man dye gheleert was
 myt sleghe he berispede
 staphants em seluē dat
 he dyt water begheert
 hadde myt ridders vre
 sen vñ stortet wt vnsen
 herē offerende als daer
 gheschreue ys he schenitet
 den herē. **W**ant dat wa
 ter daer dat wtghestort
 wert ys ghekiert yn
 vns herē offerhade. **W**at
 he dode dye mynsdaet
 synre begherē aumyds
 dye penitencie syns be
 rispens. **W**at he dye wil
 nei em myet en vntfacy
 eens anders wyf te be
 gherē he vntfacy em
 daer na dat he water
 begheert hadde. **W**ant
 vñ dat he aūdachte dat
 he vntemelike dynghe
 ghedaen hadde soe was

he nutteghen en seluen
wreet ghe wordē vñ derf
de oet vā temelike dynghe.
Laet vns aldus doen peni
tenaen vñ bewenē wy
aldus volmaectelick dat
wy mysdaen hebbē. **L**aet
vns merken woe groet
dye ruycheyden vns step
pers syn vp vns he sach
vns sundighē vñ vdroecht
dye vns voer den sundē
vboet te sundighē he en
laet oet nyet af vns te mit
byndē ter ghenadē vā dē
sundē. **S**iet he den wy ver
omwerdet hebbē roept
vns wy syn vā em afghe
kiert vñ nochtan en kiert
he em nyet vā vns. **H**ir
by ys wael by ysaias ghe
secht. **V**nde dyne oghen
sollē wesen siende dyne
ghebieder. vñ dyne oren
sollen hoerē syne stēme
dye achter rugghe vmaet.
Dye mynsche ys vmaent
als yn syne ansichte doe
he ter gherechtich ghesa
pen was vñ dye ghebade
der gherechticheyt vtfent.
mer doe he dese selue ghe
bade veromwerde soe gaf
he syne scapper dē rugghe
synre ghedachte als yn

syn ansichte. **M**er syet
he volghet noch achter dē
rugghe vñ vmaent. **V**ñ
Wat he ys nu thant ver
omwerdet. vñ nochtā en
laet he noch nyet af vns
te roepē. **W**y hebben em
als vnsen rugghe ynt
ansichte ghekiert wies
woert wy veromwerdē.
wes ghebadē wy auer
trede. **M**er staende acht
vnsen rugghe roept he
vns weder dye vā em
ghekiert syn. dye oet syet
dat he veromwerdet ys
vñ nochtā roept he by sy
nen ghebadē. **V**nde vntbiet
by ghedoechsamts. **A**yeue
broedere hīr om weghet
wert dat enyck vā v lide
synē knecht anspreke vñ
dye knecht dat veromw
de vñ vhouerdichde vñ
he em den rugghe ynt
ansichte kiede en solde
dye here nyet dye dus
vontwert were syne hou
die slaen vñ em wondē
gheue der scarper wraken.
Sy et wy hebbē sundighede
den rugghe vnsen scapper
ynt ansichte ghekiert vñ
nochtā ghedoghet hīt vñ
vns dye houdelike ghekiert

syn vā em roept he weder.
 vñ he dye vns slaen mocht
 te doe wy vā em ghekiert
 ware vp dat wy wederkie
 ren sollē soe belaeft he vns
 ghiften. **H**ijr vme dese gro
 te vntfermherticheide vns
 steppers vermorwe dye
 hertheyt vnses sundē. **V**n
 een mynsthe diet myt slac
 ne hedde moghē prouen
 dat quaet dat he ghedaen
 heeft schame em doch dat
 men em vntbeidet heuet.
Droedere ydz segghe kortē
 lutz een dynck dat ydz be
 kende vā den eerfamen
 māne maximiano dye doe
 was vader vā mynē cloest
 vñ priester mer nu ys he
 bisscop vā siracusa dye dyt
 vertelde. **V**nde yst dat ghy
 dyt dynck nernstelich
 hoert soe wane ydz dattet
 met deyne uwer mynen
 helpen en sal. **N**u yn vnsē
 tyden was een victorijn dē
 men oec myt eenē anderē
 name emelianus hiet. myt
 vā deyne guede mer yn
 myddelberch sijns leuens.
Mer om dat somtijt dye
 funde regnert yn auer
 uloedich des guedes soe
 viel he yn grote sunden

daer he em seze solde heb
 bē vntfien vñ ghepynset
 hebbē vā den scarpheit
 synre doet. **H**ijr vme wat
 he by den merckene synre
 fundē bedroeft. vñ he richtē
 em vp teghē em seluē vnde
 liet al dat yn deser werlt
 was vñ ghynck yn een
 cloester. **V**nde yn dē cloest
 was he vā soe groter oet
 moedich vñ em seluen
 alsoe hart dat alle dye bro
 dere dye daer ghewassen
 ware ter mynen gades
 worden ghedwonghē oer
 leuen te veromuerden
 als se des mans penitēcie
 saghē. **W**at he was erns
 tich mytter macht synre
 ghedachte syn vleisch te
 quellē synen eyghenen
 wille te breken hemelike
 bedynghe te soeken vñ em
 te wasshē myt daghelische
 tranē vñ vsmact te syne
 vñ te vntfien dye weer
 dich dye em dye brodere
 deden. **D**ese plach voer
 der broder wakynghe
 yn der nacht vp te stān.
 vñ wāt dye berch daer
 dat cloester vp ghesticht
 was ghynck vp wert vā
 der eenre syde yn dye

heymeliste stad vñ hadde
ghewoente voer der nacht
wakē wt te ghaen tot daer
vp dat he em daghelics yn
ghewene der penytēnaen
soe voele te vriliker solde
moghē quellen soe he dat
heymeliker hadde. **W**ant
he ansach dye scarpheyt
sijnē toekomēden richters
vñ he wasses thantes myt
tē seluen richter eens vñ
rastiede yn bitterē tranē
dye mysdaet synre sundē.
Wnde vp ene nacht waer
te dye abt des cloesters
vñ sach desen al hemelic
wtgheuen vñ he volghede
em al satelick na vñ doe
he em ligghē sach yn dye
heymeliste sijde des ber
ghes yn ghebede soe wolde
he beidē tot dat he vpsaen
solde vp dat he wete sol
de dye landzmoedichē synre
bedynghē. **W**nde haestelic
wert vp em dye yn bedyn
ghe lach een licht vā den
hemel neder ghesant vñ
et sprede alsoe grote claer
heyt yn dye stad soe dat
al dat deel des lantschap
vā den seluē lichte vclaert
wert. **W**nde als dye abt
dyt licht sach soe beefde

he vñ vloet. **W**nde als dese
broeder na eenelanghe
wile ynt cloester weder ko
men was vñ dat dye abt
weten wolde oft he bekēt
hadde dat soe grote licht
vp em ghestort was. soe
vraghede he em vñ sechde
waer heuestu gheweest. **W**ñ
dye em dat waende dat he
solde verhalen bliuē. soe
antworde he dat he yn dē
cloester gheweest hadde.
vñ als hijs myssaete soe
soe wert dye abt ghedwon
ghē te segghē wat he ghe
sien hadde. **W**nde doe dese
broeder sach dat he begrepe
was soe apenbaerde he oer
dat daer dye abt nyet af
en wiste. **A**ls du vp my
saghes dat licht vā den he
mel neder komē soe quā
oer daer mede een stēme die
sechde. **D**yne sunde ys vlatē.
Wnde wattan mochte die
almachtighe god em synē
sunde swighende verlaten
mer sprekende myt der
stēme vñ blickende auer
myds den lichte soe wolde
he vnse hertē anstotē tot
penitēciē aumyds exem
pel synre ontfermicheyt.
Ineue brodere wy verwon

derē dat vnse hē salum syne
 veruolgher vā den hemel
 daer neder sloech vñ vā
 den hemel em ansprack.
Syct oec yn vnser tijden
 soe hoerde oec een sunder
 dye penitencie dede ene
 stēme vā den hemel. **S**au
 le den wert ghesecht wat
 veruolghestu my. vñ dese
 verdiende te hoerē dyne
 sunde vs vlaten. **W**at dese
 sunder dye penitencie dede
 vs voele nedere yn vdyente
 dan paulus. **N**ier om dat
 wy noch yn desen dnyghe
 vā saulo spreke dye em
 noch pijnde dye wreetheit
 der doet den hellighen te
 doene soe moghē wy loen
 like segghē dat saulus om
 syne houerdie hoerde ene
 stēme des berispens vnde
 dese om syne oetmoedichē
 ene stēme des troestes. **W**at
 om dat dye oetmoedicheit
 desen ter eerden vallen
 dede soe hief em dye gotli
 ke gudertierenhē vp vñ em
 dat dye hōdie den vpuer
 heuen hadde soe voetmoe
 dynde em dye gotlike
 sarpheyt. **D**roedere hñr
 om hebt betrouwē vā vns
 scppers vntfermhichēyt.

Penset wat ghy doet vñ
 verpenset wat ghy ghedaē
 hebt. **A**nsiet dye mylthout
 der godliker guedertiere
 heyt vñ komet myt tranē
 ten vntfermighē richter
 al dye wile dat he noch
 berdet. **W**at merkende
 dat he gherecht ys soe en
 wilt uwe sunde nyet ver
 rokelosen vñ merkende
 dat he guedertiere ys soe
 en wilt nyet wanhāpen.

Wat god vñ mynsche
 gheeft den mynschen be
 trouwē voer gade vñ he
 ys vns dye penitencie doe
 ene grote hape. **W**at he
 vnse vnse voerspreker
 ghemaect ys he dye vnse
 richter ys. **D**ye leuet vñ
 regnert mytten vader
 yn dye eenheyt des helli
 ghen gheestes ewelick vñ
 vmermeer Amen. **E**pfe

x sonnendath Lucas

In der tijt als ihūs
 ghenaect was ihe
 rusalem syende dye stad soe
 weende he daer vp vnde
 sechde. wāt oftū es oec be
 kendes. **W**ā oec nu yn de
 sen dynen daghē syn dyn
 ghē toe dynē vrede. mer
 nu syn se vborghen van

dyne oghen. Want dye da-
 ghē sollen yn dy kome vnde
 dyne vyande sollen dy al
 ōme legghē. vñ sollē dy at
 vñ legghen vñ vā allē syde
 quellen vñ se sollen dy neder
 ter eerden werpē vñ dyne
 kyndere dye yn dy syn vñ
 se en sollen yn dy nyet latē
 den eenē steen vp dē ande-
 ren steen vñ dattu nyet
 bekent en heuest dye tijt
 dynre vandynghe. Vnde
 he ghyndt yn den tempel
 vñ begonste daer wt te ya-
 ghen dye daer toften vñ
 vcoften vñ sechde em. Et
 ys gheschreue wāt myn
 huys ys een huys der be-
 dynghe mer ghy hebt daer
 af ghemacēt een hol der
 mordenare. Vñ he was
 alden dach lozende yn dē
 tempel. *Sunte gg omelie
 vp dit selue ewāgeli die he
 preditte yn sūte iohannes
 baptisten kercke.*

O Je korte leze des hel-
 lighē ewangely wil
 yck oft yck mach myt kor-
 ter reden auerlope vp dat
 den mynschen daer yn
 sal werden ghegheue lan-
 gher ernsticheyt dye kōnē
 wt luttel dynghe voele ynn

sen. Dat vā vnsen here
 dye weende dye vsturny-
 ghe vā iherlm gheschreuen
 ys dye ghedaen waert
 vā vespasiano vñ tyto dē
 princē vā den romeynen
 soe wyre dye historie van
 der seluer vsturnynghe
 leest he weet se. Want
 men voersicht dye princē
 vā romē als men secht.
Wāt dye daghe sullē yn
 dy kome vñ dyne vyande
 sollen dy al vmelegghen
 vñ se sollē dy al vmelegghē
 vñ vā allen syde quellen
 vñ se sollen dy neder
 ter eerden werpē vñ dye
 kynder dye yn dy syn. Vñ
 oer dat men secht. Vnde se
 en sollē yn dy nyet latē dē
 eenē steen vpton anderen
 stene dat tughet oer nu dat
 vsettet vā der seluer stad.
 wāt vñ dat se nu yn dye
 stad ghesicht ys butē dye
 poerte daer vñse here ghe-
 cruyset waert soe waert
 dat ierste iherlm altemale
 vstuert. Vnde vñ wat
 sūde dye pynde oerre v-
 sturnynghe oer ghedaen waert
 sechtmen na. Om dattu
 nyet bekant en heuest dye
 tijt dynre vandynghe.

Wat dye scapper alre dyn
 ghe he gheweerdichde se te
 vandene aumyds den sac
 mente synre mynsch mer
 se en v'dachte myet synre
 vrese vñ synre mynen.
Hir werde by oer aumyds
 den pphete yn een berispe
 des mynschelike hertes die
 voghele woert ghebracht
 tot enē tughe als mē secht.
 Dye wyē yn den hemel
 kende syne tijt dye tortel
 duue vñ dye zwaluue vñ
 dye oeruer wachtē dye tijt
 oerre toehoemst mer myn
 volc en kende des heren
 vōnyse myet. **H**ier ierst
 is te vraghē wat dat ys
 dat mē secht. **S**yende he
 dye stad soe weende he daer
 vp vñ sechde. **W**at oft u et
 oer bekendes. **W**at dye
 guedertiere vloeser beweene
 de den val vā der vngghelo
 uigher stad. den se dye stad
 myet en bekende dat he oer
 komē solde vñ oer waert
 te rechte gheseghet vā vnse
 here wenende wāt oft u et
 oer bekendes hoer daer
 na soe soldestu wene dye
 nu om dattu et myet en
 wetes dat dy naect vblides.
Hir vñ volghet daer na

wāt nu yn desen dynen
 daghe syn dynghe toe dynē
 vrede. **W**ant als se oer gaf
 ten ghenuechte des vleisches
 vñ se dye quade dynghe
 myet voer en sach soe had
 de se yn oere daghe dye dy
 ghe dye oer hadde moghe
 wesen ten vrede. **H**ier
 waer vñ dat se dese teghe
 woerdighe dynghe ten vze
 de hadde apenbaert mē
 als men segghet. **H**ier nu
 syn se vborghen vā dynē
 oghe. **W**at en warē van
 den oghe oerre herte dye
 quade dynghe myet vbor
 ghen dye ankome solden
 soe en hadde se myet blide
 gheweest yn den voerspoe
 de deser werltliker dyn
 ghe. **W**nde thant wort
 oer oere pyne toe gheseghet
 dye oer ankome solde vā
 den pryncen vā romen
 alsoe vñ voersecht hebbe.
Wnde als dye beschreue
 was wat vnse he dede
 volcht daer na. wāt he
 ghynt vñ den tempel vñ
 begonste daer wt te iaghe
 dye daer yn coften vñ ver
 coften vñ sechde em. **E**t ys
 gheschreue. **W**at myn huys
 ys een huys der bedynghe.

mer ghygh hebt dat ghe
maect een hol der morde
nare. **W**at he dye quade
dye toekomē sal den vtelde.
vñ staphantes yn den tem
pel ghyntk vp dat he daer
wt rughen solde den roeper
vñ den vroeper. he gaf
waerlick te bekēnen dat
dye val vā den volke son
derlynghe was yn dye
mysdaet der priestere. **W**at
dat he dye vsturynghe voer
seghede vñ dat he dye roper
vñ vroeper yn den tempel
floeth soe tughede he yn
der daet vā synē werke
wane dye wortele der ver
sturynghe wtquam. **W**at
alsoe wy by der orconscap
vā den anderē ewāgeliste
weten soe vcofte men yn
den tempel duuen. **W**nde
wat nemet men by den
duuen sonder dye grauen
des hellighe gheestes.
Ier he werpt wt den
roeper vñ vroeper. **W**at
he dye ghene vñ dye
ghyften gheue dat vp lig
ghen der hande of dye
ghene dye om pynē te roe
pen dye ghyften des helli
ghen gheestes vordelt he.
Wnde vā den tempel secht

men thant na. **I**yn
huys dat ys een huys der
bedynghe mer ghy hebt
dat ghemaect een hol der
mordenare. **W**at se dye
saten yn den tempel vñ
ghyften te vntfaen soe
en wast gheen twiuel se
en sochten enygh deren
teghen dye ghene dye em
myet en gauē. **D**is was
dat huys der bedynghe
ghemaect ene maertaule.
Wat se wiste daer vñ
yn den tempel te wesen
vp dat se dye ghene dye
em ghene ghyften en
ghauē solden pynē ynden
lichame te quelle oft dye
se em gheue dat se den
gheestelike dode solden.
Ier vñ dat vnse vloeser
dye woerde synre predi
catie myet en vntrect den
onwerdighē vñ den vnt
dancsamen na den dat
he auermyds stapheyt
der disciplinē dye ver
kierde wtyghede ver
ueert hadde soe toende
he toe hant dye ghyften
der gracie. **W**at daer vol
ghet na. **W**nde he was
alden dach lerende ynde
tempel. **D**ese dynghe hetm

wy kortelick aulopen spre-
 kende vā der historien.
Nier om dat wy nu we-
 ten dat iherlm daer neder
 gheworpe ys vū dat se myt
 oere nedertwerpene yn de
 besten verwandelt ys. **W**at
 wy weten dat dye morde-
 nare vten tempel vdreue
 syn vū oer dat dye tempel
 omgheworpen ys vū ver-
 stuert soe solle wy vā den
 wtwendighē dynghe een
 ghelikenysse trecten tot
 ynwendighē dynghe. **W**ū
 vā den omwerpen der
 wanden des ghestichtes sol-
 len wy vntsvē den val
 vā vnse zeden. **W**at syen
 de dye stad soe woende he-
 daer vp vū sechde. want
 oft u et oer bekendes. **D**yt
 dede he tot eenre tijt doe he
 voerschde dat dye stad
 te myte werde solde. **D**yt
 en laet vnse vloeser noch
 daghelick myet te done au-
 myds synē wtuertarene
 als he meret dat somyghē
 vā guede leuen tot quaden
 zeden komē wāt he beweēt
 dye. dye myet en wetē waer
 vū datmē se beweent.
Dye als salmon secht ver-
 bliden als se quellie ghedaē

hebben vū vbliden yn den
 alre quactste dynghen.
Wert dat se oere vdoeme-
 nysse dye em ankomet be-
 kende soe soldē se em selue
 bewene mytten tranē der
 wtuertarene. **W**nde wael
 betemet der vlaeremre
 syele dye sentencie dye daer
 na volghet wāt nu yn de
 sen dynē daghe syn dyn-
 ghē toe dynē vrede mer
 nu syn se vborghen vā
 dynē oghe. **D**ye vlierde
 syele heuet hīr oere dach
 dye oer vblit yn dese n-
 vgancliken tijde der nochtā
 dye dynghe dye hīr syn-
 ten vrede syn. **W**ant als
 se vblit vā desen tijtliken
 dynghe als se oer vhouer
 dicht vā der ere. als se oer
 wtghaet yn ghenuechte
 des vleisches als se myt
 ghenē amte der toekome
 der pyne verueert en wort
 soe heeft se vrede yn oere
 daghe dye grote stande
 oerre vdoemnyse hebben
 sal yn ene vzeemde daghe.
Wat se sal ghequellē wer-
 den daer dye guede ver-
 blide solle vū alle dynghe
 dye oer nu ten vrede syn
 sollen oer dan ghetriert

werden yn bitterheyden
vā ghescheelde. wāt se be-
ghynt dan myt oer seluē
te schelden waer om se myt
en vnsfath dyc vdoemenys
se dyc se dan ghedoghet vñ
waer om dat se toe slaet
dyc oghē oerre ghedachte
vm te voer syen dyc quade
dynghe dyc nauolghē soldē.
Hyr by secht men oer mer
nu syn se verborghē vā dy-
nen oghen. **W**ant dyc ver-
kierde ziele dyc oer gheghe-
uen heeft toe desen teghē
woerdighe dynghe se ver-
berghet dyc nauolghende
quade. **W**ant se schuwet
voer te syene dat na kome
sal dat verstore mochte de
se tijtlike blytscap. **W**ñ als
oer aldus yn dyc ghenuech-
te vā desen leuen gheeft
wat doet se anderē dan
dat se myt beslaetenē oghē
ten vuerwaert ghaet. **H**yr
af ys wael gheschreue. **I**n
den daghe der gueder-
dynghe en wes myt ver-
ghetel der quader dynghe.
Wnde daer af secht sunte
pauwel. **D**yc vbliden sollē
wesen als oft se myt en
vbliden. **W**ant al yst dat
emighe blytscap deser te

ghenwoerdigher tijt ys die
sal men alsoe doen dat nūmer
meer van der ghedachte we-
sen en sal dyc bitterheyt des
nauolghende gherichtes vp
dat als dat besorthde herte
doerstekē wort mytte an-
te der lester wrake datter
alsoe sere ghemytet werde
sal vā der nauolgheder grā-
scap als nu dese teghewoer-
dighe blytscap ghematicht
wort. wāt hyr af ys ghe-
schreue. **S**alich ys dyc my-
sche dyc altoes vreesachtich
ys mer dyc vā enē harden
herte ys he sal vallen int
quaet. wāt dyc gramscap
des toekomeden ordels sal
men alsoe voele te swaer-
liker draghe als men se nu
vnder den sūde myn vnt-
syet. **D**aer na volghet. **W**āt
dyc daghe sollen yndy ko-
men vñ dyne vyande sollē
dy alle vñmeligghē. **W**dyc syn
meerre vyande der myn-
scheliker sielen dan dyc qua-
de gheesten dyc se vñme set-
ten als se vā den lichame
vaert dyc se als se yn myn-
nen des vleisches gheset
ys voedet myt bedriechlike
ghenuechte. **W**elke syele
se al vñme legghē want se

brenghe oer voer dye oghen
oerre ghedachte oere quaet
heyde dye se ghedaen heuet.
vñ bekynghelē se vñ trecke
se ter gheselschap wert oerre
vdoemenysse. vp dat se thāt die
begrepen ys yn dat eynde
oers leuens syen sal myt
wat vyande se vñ besla
ton ys vñ dat se nochtan
myt en mach vynde enyge
wech vm te vutgaene wat
oer en ys dan myt gheoz
loft guet te doeng. dye dat
veronwerdet te doen als
syt doen mochte. **W**nde vā
desen mach men noch teme
lidt vstaen dat daer volghet.
Se sollen dy vmelegghen
vñ vā alle syden benauwē
vñ quelle. **W**āt dye quade
gheeste quelle dye syelē vā
alle syden als se oer vtellen
dye quaeth myt allene des
werts mer oer oers sprekēs
vñ hyr en bauē oers ghe
prens dat se dye oer te voe
ren doer voele dynghe be
leyde ten vterste vā em
alle ghequellēt sal werden
yn oere loene. **D**aer na vol
ghet. **W**nde se solle dy neder
ter eerde werpē vñ dyne
kynder dye yn dy syn. **D**an
wort dye syele aumyds ken

nyssē oerre myddaet neder
ter eerden gherorpē als dat
vlesch dat se waende oer
leuen te wesen wort ghe
dwonghē weder te kieren
ten ghemulle. **D**an vallē
oer kynder yn den doet
als dye vntemelike ghepyn
se dye nu wt oer komen
yn der achterster wrake
vā oere leuen ghescheydē
worden. **A**ls gheschreuen
ys. **I**n den daghe solle al
oer ghepynse vlaere bliuē
vñ vgaen. **W**nde dese har
de ghepynse mach mē oer
vstaen by der beteykenysse
der stene. **W**āt daer vol
ghet na. **W**nde se en sollen
yn dy myt laeten dē enē
steen vpten anderē stene.
Wāt dat vkiende herte
alset vp syne vkiende ghe
pynse noch vkiender ghe
pynse toe doet. **W**at doet
he anders dan dat se den
enē steen vpten anderen
leit. **A**lser yn der vstuer
der stad en laetmē den
enē steen vpten anderē
myt. **W**āt als men dye sie
le voert tot oere vdyrentē
waert soe wort vā oer
ghescheydē alle stichtynghe
oers ghepynses. **W**ñ waer

um dat se dat ghedoghet wort
daer toe gheset. **W**an dattu
myet bekent en heues dye
tijt dynze vandynghe. **D**ye
almachtighe god heuet ghe
ploghe te vandene dye qua
de syele yn me nygher ma
nyere. **W**ant stedelike van
det he se myt ghebade vñ
sontijt myt gheselynghe
sontijt aumyds myracule
um dat se dye waerheyt
hoere sal dye se nyet en
wiste. **W**an nochtā se diet
noth vhouerdicht vñ ver
onwerdet sal wederkieze
berouwenysse hebbende
aumyds droefheyde. ofte
verwonen werde myt
waeldade vñ dat se oer
alsoe schame vā de quade
dat se ghedaen heeft. **N**ier
um dat se dye tijt oerre
vandenyse myet en beke
net soe wort se yn den ach
terste ordel den vrant ghe
leuert myt welke se yn
dat ewighe ordel ghebon
den wort yn dye ghesel
scap der ewigher vdoe
menysse als gheschreuen
ys. **A**ls du myt dyne we
dersake gaest yn de wege
ten pryncē wert gis crus
ticheyt vloest te werden

vā em dat he machtschien
dy myet en trecke ton iph
ter vñ dy dye richter leuer
den stocker vñ dye stocker
myet en legghe yn den
kerker. **W**ant vñse we
dersake yn den weghe
ys vñse here wort dat yn
desen leue contrarie ys
vñsen vleyschelike be
gheerte. **W**an den wort
he vloest dye oetmoe
dich vnderdaen ys synē
ghebade. **A**nders leuert
dye wedersake de den
richter vñ dye richter de
stockere. **W**at wte vsmanc
vñse here woerdes sal die
sunder mysdadich ghe
halde werde yn des rich
ters ordele. **W**nde dyerich
ter sal om leuere de stor
ker. **W**at he sal desen
late leuere den quaden
gheeste ter wzake dat he
dye bedwonghe ziele ter
pynē hale wte lichame
dye em oers dancks ter
sunde consentierde of vol
borde. **D**ye stocker werpt
se yn enē kerker. want
se wert vā den quade
gheeste ghetrect yn dye
helle tot dat dye doem
dach kome sal daer dat

lutham dan mytter syele
 te gader vnt wter der hel
 len ghepijnt werde sal.
Als dus voersecht ys dat
 vlics vā der stad dye wy
 ghetreit hebbē ter gheli
 kemysse der spelen dye v
 laere wort soe volghet
 daer thant na. **W**nde he
 ghynck yn den tempel vñ
 begonste daer wt te wer
 pen den roper vñ den ver
 toper. **A**ls dye tempel ga
 des yn der stad ys alsoe
 ys vnder den ghelouighe
 volke dat gheestelike leue.
 vñ diuolle vnsaen somy
 ghe dat habijt der gheeste
 lichert. vñ als se vntsaen
 dye stad der helligher orde.
 soe trecke se den dyenst
 der gheestlich yn dye come
 scap der certsther wymin
 ghe. **W**āt dye vertopen
 yn den tempel. dye dat
 dat enyghē personē vā
 rechte behoerlic ys om
 loen oft om ghelt gheue.
Want dat ys dye gherech
 tich te vertopē dye te hal
 den om daer af lof te
 vntsaene. **N**ier dye syn
 ropende yn den tempel
 dye als se oere eue myn
 schen myet en wilden

ghelden dat recht ys vñ
 als se veromwerdē te done
 dynghe dye men vā recht
 schuldich ys te doene als
 se den patrone dat ys
 den ouerste loen gheue
 soe ropen se dye sunde.
Wnde den secht men
 wael. **M**yn huys ys een
 huys der bedynghe mer
 ghy hebt dat ghemact een
 hol der mordenare. **W**āt
 als somtijt enyghē vkier
 de mynsche haldē dye stad
 der gheestelich soe doden
 se daer mytten swerde
 oerre boesheyt oere eue
 mynsche daer se se leuen
 dich makē solden myt
 hulpe oers ghebedes. **W**ñ
 dye tempel vnde dat ga
 des huys ys dye ghedach
 te vñ consciencie der gue
 dertiere ne mynschen.
Wnde yst dat se enyghē
 tijt quade ghepynse voert
 brenghet te derē oere eue
 mynsche soe sytten se als
 mordenare yn der cule
 vñ dye simpelike wan
 derē dode se als se yn dye
 ghene dye nerghent yn
 mysdadich en syn stekē
 dye zwerde oerre quissyn
 ghe. **W**āt der vngheloui

ghedachte en vs dan myet
een huys der bedynghe
mer een moertule wā
neer se laet dye vmoesel
heyt vñ dye sympelheyt
der hellicheyt vñ piynt
oer dat te doen daer se
oere euen mynsche mede
dere mach. **I**der vñ dat
wy teghe alle dese vñker
de dynghe myt vns ver
loesers woerde yn der
helligher schrifturē stade
like gheleert werde nu
doet men dyt toe daer
dat men secht dat ghe
daen waert als men
na secht. vñ he was al
den dach lerende yn den
tempel. **W**ant als god
der gueder mynschen
ghedachte subtilike leert
vñ dye quade sunden
te stuwē soe leert dye
waerheyt alden dach
yn den tempel. **I**der wy
sollen wete dat wy waer
lick mytter waerheyt
woerden werde gheleert
yst dat wy vnse leste qua
de besorchlick vñ stadelic
ansyen naden woerde
dat by ene wysen māne
ghesecht ys. **I**n alle dyne
werke ghedentke dynre

lester dynghe vñ du en
sals nūmermeer sundy
ghen. **W**at wy solle alle
daghe merke dat wy
ghehoert hebbe aumyds
vns vloesers steme. **W**at
en yn desen dyne daghe
syn dynghe to toe dyne
vrede mer nu syn se v
borghē vā dyne oghen.
Wat als dye starpe rich
ter vntbeit vñ syne hāt
noch myet en besychte
slaen alst eenrehande
sekerheyt schinet te
wesen des gheldens
der achterster wrake
soe solle wy merke dat
quade dat daer nauol
ghet vñ dat merkende
vsuchten vñ dat vsuch
tende stuwē. vñ wy
solle sonder vnderlaet
ansyen dye quade sun
den dye wy ghedaē heb
ben vñ dye ansyen be
wenē vñ bewenende
dye af veghe. **W**ns en
onstelle ghene blitscap
der vergencliker voer
spoedich. vñ dese aulide
de dynghe en moeten
myet beslute dye oghē
vnser herte dat se vns
myet blynt te vuerē wert

en leyde. **W**at yst dat ment
 nauwe merct woe swaer
 dye last ys des lasters soe
 bekent men vter waerh
 monde als men den roke
 losen vñ dye myet en ver
 spet dye toekomēde dynghe
 secht. **W**at en yn desen
 dynen daghe syn dynghe
 toe dynē vrede mer se
 syn nu vborghen vā dy
 nen oghe. **D**en ys schul
 dich seze te pynsen woe
 vreeselich vns wesen sal
 dye vre vns vſcheidens
 wat anzte des herte vñ
 woe groet vdencke dat
 wesen sal vā alle quade
 dat wy ghedaen hebben.
 vñ wat verghetelheyde
 der salichert dye auerlede
 ys. **O**nde wat anzte vñ
 merke dan syn sal vā dē
 richter. **W**at sal vns dan
 ghenoghe moghe vā den
 dynghe deser werlt als
 alle dynghe te gader auer
 liden sollen dat dat myet
 en sal moghe auliden
 dat ankomet als dat al
 temale eyndet datmen
 mynt. vñ dat beghynt
 daer dye rouwe nūmer
 meer eynde en sal **D**an
 solle dye quade gheeste yn

dye ziele dye wtuaert oer
 re werke eyschen vñ dā
 vtellen se dye quade sin
 den dye se oer riede vp dat
 se se tot eenre ghesellyne
 ghe ten tormentē wert
 trectē solle. **H**ier waer
 om segghe wy dyt allene
 vā der verkierder ziele
 als dye quade gheeste oer
 kome ten wtuaerenē als
 se vſcheyden vñ soetzen
 yn den niet vā den oere
 of se moghen. **H**ier een
 was vnder den mynsche
 dye voer synze passien
 myt onbetomerder ste
 me sechde. **I**tz en sal toe
 hant myet voele myt v
 spreke. **W**at dye prync
 der werlt dye komet vñ ^{duel}
 en heeft yn my myet. **W**at
 om dat dye prync der
 werlt sach dat dese was
 een sterflich mynsche soe
 waende he niet vā den
 synē yn em te vynden.
Hier he ghynt sonder
 alle sunde wt vander
 ghebrechtich der werlt
 dye sonder sunde ter werlt
 ghecome was. **O**n dyt
 en dorste sunte peter vā
 em seluen myet segghen
 teghen den prync der

werlt dye vdiende te hoe
zen soe wat dringhe ghy
bynde salst vpter eerde
sollen ghebonde wesen
yn den hemel vnde soe
wattu vntbynde salst yn
der eerde se sollen vntbon
den wesen yn den hemel.
Dyt en dorste oec paulus
myet segghe dye eer he
stazf quam totten herme
licheyde des derde hemels.
Dyt en dorste sunte ioha
myet segghe dye va son
derlynghe myne ynden
witten donredaghe ten
auentmale lach vp sius
vloesers boest. **W**at vm dat
dye pphete secht wat syer yti
bryn yn sunde vntfanghen
vn yn sunde ghebeerde my
myn moeder. soe en moch
te dye sonder sunde ynder
werlt myet wesen dye yn
dye werlt qua myt sunde.
Hyr by secht oec dye selue
pphete. **G**heen leuedich my
sche sal hellich wesen yn
dine anshouwe. **H**yr by
secht salomon. **E**t en ys
gheen rechtuerdich mysche
yn der werlt dye myet en
sundicht. **H**yr af secht sun
te iohan. **I**st dat wy segghe
dat wy gheue sunde en

hebbe soe bedrieghe wy vns
selue vn dye waert en ys
yn vns myet. **H**yr af secht
sunte iacob. **I**n voele dyn
ghe mysdoen wy alle. **W**at
aldus yst apenbaer dat al
le dye ghene dye ghewon
nen syn aumyde ghenuech
te des vleisches dat dye
prync vā deser werlt yet
vā den syne hadde yn em
of yn den werke of yn de
sprake of yn den ghepynse.
Nier hyr vm en mochte
he den daer vm myet grij
pen of daer te voere halde
wat he vloesede dye van
oerre schult dye om vnse
wille sonder schult galt
dye schult des dodes. vp
dat hyr vme vnse schul
den vns myet en sollen
moghe halden vnder des
vpandes recht. **W**at dye
myddelaer gades vn der
mynsche dye mynsche
ihus xpus vm vnse wil
len synen wille galt als
vā schulde dat he myet
schuldich en was. **W**at he
vm vnse wille galt den
doet des vleisches den he
myet schuldich en was he
vloesede vns vā der ziele
doet dē wy schuldich ware

^{vm}
 hinc secht he wāt dyc i pēre
 deser werlt komet vñ en
 heeft yn my nyet. **H**ir by
 staet vns te besorghē vñ
 alle daghe myt grote ghe
 wene te prisen woe wreet
 vñ woe anytelick dyc pry
 ce deser werlt kome sal yn
 den daghe als wy vscheide
 sollen vñ soekē yn vns sy
 ne werke als he oet quā
 tot gade dyc yn den vlei
 sche starf vñ yet sochte
 yn den daer he nyet vā
 den synē vynde en mocht
 te. **W**at sollen wy onsalighe
 dan segghe vñ wat sollen
 wy hoere dyc untellike
 quade sūde ghedaen heb
 ben. **W**at solle wy segghe
 vñse vrandē dyc soeken
 sal vñ woelē des syns yn
 vns vynden sal sonder
 alleen dat vns ys ene se
 kere toe vlucht dyc hape.
 wāt wy een myt dē ghe
 wordē syn yn welcke dyc
 prynt deser werlt yet
 des syns sochte vñ en mocht
 te nyet vynde vñ dat he
 allene onder dode vñ
 ys. vñ se werde thant vnt
 bonde vā den dienste der
 sūde myt ghewarigher
 vñheyt. wāt se werden

myt den veremicht dyc
 waerlick vñ ys. **W**anttet
 ys apenbaer vñ wy en
 moghens myssake. mer
 wy belient ghewaerlick
 dat dyc prynt der werlt
 woelē yn heuet vns. **M**er
 nochtā yn der tyt vnser
 doet en mach he vns nyet
 tot synre behoef grēpen
 wat wy syn des lede wor
 den yn den he nyet en
 hadde. **M**er wat helptet
 vns dat wy vnser vloeser
 toe gheuoecht werde auer
 myds den gheloue yst dat
 wy vā em ghescherdē wer
 den myt vnser zede. **W**at
 he secht. **H**et elc dyc my
 secht he here en sal komen
 ynt hemelrike mer dyc
 doet dyc wille myns vā
 ders dyc yn den hemel ys.
Hir vñ sal men ghereth
 te werke doen totten ghe
 rechten gheloue dyc boef
 herdē dyc wy hebbe ghe
 daen laet vns af dwaen
 myt daghelike ghewene.
Dyc ghereth te werke die
 rīsen vter mynē gades
 vñ des euen mynschen
 moeten verwynen dyc
 voerledē schalcherdē. **V**ñ
 en vntsegghen wy gheen

guet dat wy vnsen broede-
zen doen moghe wat an-
ders o en werde wy niet
vns vloesers lede sonder
yn den dat wy vns an ga-
de halden vñ medelijden
hebbe myt vnsen eue my-
sche. **M**er vñ dat dicwile
der gheenre herte diet hoe-
ren meer ter myne gades
vñ des euen mynsche ver-
wecke exempele dan woer-
de soe wil yck uwer carita-
ten segghe een myrakel
dat dese epyphanius dye
hijr by nu ys myn gheeste-
like sone dyaken dye ghe-
bare ys vter prouinc ysau-
rien pletghet te vertellen
dat ghescheyde by dē lan-
de vā licaonien. **W**ant he
segghet dat yn den lande
was een monich vā harde
eersame leue dye martirius
hete. dye wt synē cloester
ghynck tot enē anderen
cloester wert vñ te vande-
ne daer een hellich vader
abt was. **W**nde doe he
ghynck soe want he yn sy-
nen weghe enē lazarus
man den dat stinkende
ouel myt dicken gaten
auer al syn lede vuel vñ
eyfelike ghemact hadde

dye als tot synē huys wert
ghaen wolde vñ he en ver-
moctes niet te doen van
moetheyden. **W**nde he sech-
de dat he yn den weghe
synē herberghe hadde daer-
em dese martirius haeste
toe te ghaen. **W**nde dese
gude man hadde vntfer-
mynsse vā des lazarus
mynsche moetheyde vñ he
werp staphantes synen
mantel daer he mede ghe-
deet was vp dye earde
vñ recte wt vñ leyde den
lazarus man daer vp vñ
he bewant em al vñ myt
synē mantel. vñ hief em
vp synē scholderē vñ droech
em al daer he ghynck
myt em. **W**nde doe he te
hant der poerte van den
cloester naecte dye helly-
ghe vader vā den cloester
begonste te roepē myt lu-
der ste men loepte vñ doet
vp haestelick dye doere
vā den cloester. wat broe-
der martirius koemt
vñ brenghet vnsen herē
draghene. **W**ñ toe hant
doe martirius komē was
ter poerte des cloesters
doe sprand dye man vā
synē halse dē he waende

lazarus wesen. **W**n he apē
 baerde em yn der ghedaē
 te daer em dye mynsche
 mede pleghe te bekennen
 dat he dye vloeser ys des
 mynschēlike gheslechtes
 god vñ mynsche cristus
 ihū. **W**nde voer vp ten
 hemel wert daert mar
 tiriū sacht vñ vpuazēde
 sethde he em. **M**artiri du
 en schaemste dy myns
 met vpter eerde. vñ yck
 en sal my dyns met scha
 men vpten hemel. **W**nde
 thant als dese heilighe mā
 ynt cloester ghekomē was.
 soe seethde em dye abt des
 cloesters. **B**roeder martiri
 waer ys he dē du brochtet
 draghe vñ he antwoerde
 em vñ seethde. **H**adde ick ghe
 weten wie he was yck sol
 de syne voete ghehouden
 hebbē. **D**oe seghede dese
 martiriū dat doe he em
 droech nyet en gheuoelde
 dat he yet droech. **W**nde
 dat en was gheen wonder
 wāt woe hadde he enyghē
 swaerh moghe voelē dye
 den droech dye em droech.
Wn yn dese dynghe ys
 vns te merke woe voele
 dat broederlike medelidē

vmach vñ woe seze vns
 mytte almēchtighē gade
 voeghe dye daerme der ^{merke}
 vntfermich wāt daer by
 soe nakē wy em te meer
 dye haue alle dynghe ys
 soe wy vns meer vnder
 vns seluē doen aumyds
 medelidē vns eue mynsche.
In desen lichamelike dyn
 ghe en ghenaeft mymet
 hoghe dynghe sonder dye
 voerwert wort ghetrect.
Ider yn gheestelike dyn
 ghe soe ist seker dat soe
 wy meer aumyds mede
 lidē an werde ghetrect
 alsoe vōle te meer nakē
 wy waertliker den hoghe
 dynghe. **W**āt syet dē ver
 loeser des myschenliken
 gheslechtes en ys nyet
 ghenoech dat he seghet
 dat he yn den achtersten
 ordel segghē sal. alsoe dic
 wil als ghijt dedet enē
 vā mynē mysten soe heb
 dyt my ghedaen sonder
 dat he voer den ordel
 yn em seluē toene wil
 dye dat he ghesecht had
 de dat he toene solde dat
 soe wie my guede werke
 duet den ghenē dies te
 doen hebbē dat he dese

werke sonderlynghe doet
den ghenē vū wies myne
dat he se doet vū alsoe voele
te meerre loen vntsaet elc
yn em seluē soe he myn
vsmact den dye meest
schijnt te vsmadene. **W**at
wat ys hogher yn mēsche
likē vleysche dan xpūs
vleysch dat vheue ys baue
alle dye enghēle. **W**nde wat
ys yn den mynschebikē
vleysche meer verworpe
dan eens lazarus vleysch
dat myt gheswollenē ga
tē wort ghedaue vū wort
veruult vā vullen stantke
dye daer wt komet. **N**ier
siet he apenbaerde vnder
ghedaente eens lazarus
mynsche vū he dye baue
alle dringhe te eze vū te
vntsyen ys he en vōmwert
myt ghesvōn te werden
vsmact te werde vnder
alle dringhe. **W**aer vū
dede dyt sonder dat he
vū dye traech vā syne
syn vmanē solde. dat soe
wie dye em haestet by dē
te stane dye yn den hemel
ys dat he nyet sauē en
sal oer voetmoedicht te
werdē vū medeliden
te hebbe vp syne vworpe

ne vū vsmacde broede.
Idz hadde gherwaent vū
caritate vnder tote rede
te spreke mer vū dat yn
den mynsthe syn wech
nyet en ys soe en mach
men dye lopende rede
myt weder haldē dye he
beleyt vū vstatet van dē
dat wy spreke. **I**hus xpūs
vūse hore dye leuet vnde
regimert mytte vader
yn dye eenheyt des helli
ghē gheestes god ewelick
vū vmermeer. **Amen.**
Eptē xx sommendath. Lucas
In der tijt sprac
Ihus totte pryncē der
pharizeen vū der prieste
vū yn parabolē vū sechde.
Et hemelricht ys ghelyck
enē māne enē conynck
dye brulofte maecte synē
sone. **W**nde he sende syne
knechte vū dye ghenoot
ware ter brulof vū se
en woldē nyet komen.
Wn he sende echter an
der knechte vū sechde.
Segghet den dye ghenoot
syn. **S**iet ydz hebbe my
ne maectit bereyt myne
stere vū myne ghemeste
voghele syn ghedoet vū
al bereyt komit ter brulof.

Hier se verrokeloesdent
 vñ ghynghe en werch dre
 ene yn syn doerp dre ander
 tot synre comenschap. Hier
 dre andere hieldē syne knecht
 ton vñ als se om laster ghe
 daen hadde d soe dode sye
 se. Wnde doe dat dye co
 mynt hoerde soe wert he
 vgramt vñ he sende syne
 schare vñ vderfde dre mā
 slachtighe vñ he vberuede
 oer stad. Doe seghede he
 syne knechte. **Wāt** dese
 brulofst syn bereyt mer dye
 ghenoeet warē en waren
 nyet werdich. **Hij** vñ gaet
 totte eynde der weghē vñ
 alle dye ghy wyndet roept
 se ter brulofst. Wnde dye
 knechte ghynghe wt yn
 dre weghen vñ vgradder
 den alle dye ghene dye
 se vondē guedē vñ quade.
 Wnde dye brulofsten warē
 veruult vā den ghenē dye
 ten eten saten. Wñ dye co
 mynt quam daer vñ vñ
 dat he se syen solde dre
 te etē satē. Wñ he sach daer
 enē mā dre nyet ghedeet
 en was myt enē brulof
 tes cleden. Wnde he sechde
 em. **Wdyent** woe bistu
 hij yn ghecome nyet

hebbende een brulofstes cle
 de. Wñ he swaech. **Doe** sech
 de dye comynt dē dyenres.
Wyndet em handde vnde
 voete vñ werpte yn dre
 vterste duyfternyse daer
 sal wesen gheween vñ
 crisel vā tandē. **Wāt** voe
 le ysser gherope mer lut
 tel ysser vertare. **Sunte**
ijg omelie vñ dit selue
 ewāgeli die he pdiute yn
 sunte demens kerke.

Iene brodere yck wil
 vñ dat yck math
 den text der lexe des ewā
 geli cortelut aulopen vñ
 dat yck yn dat eynde daer
 af sal moghe stonde heb
 ben te mydeliker daer
 af te spreke. Hier mē sal
 ierst vraghe oft dyt yn
 matheus ewāgeli dre lexe
 sy dre lucas beschriuet vñ
 der den name vā enē
 auētmale. Wñ oer syn so
 myghe dringhe daer dre
 yn sonderhynghe schynē
 te schele. **Wāt** men hiet
 hij cene maeltijt vnde
 daer een auentmael. **He**
 dre hij ghecome was
 myt vñwerdighē cleden
 zē. wort wtgheworpen
 vñ daer secht men dat

minnet vā den dyre daer
ringhekomē warē wtghe
stotē en wort. **W**nde wt
dese dringhe trect mē te
rechte dat hīr by deser
brulofst dese kerke vñ daer
by den auētmacle dyre ewi
ghe vñ dyre achterste wer
scap ys beteykent. **W**dant
yn deser kerke kromen
somyghē dyre daer wt
ghaen sollē vñ soe wy
tottē auētmacle eens yn
komet he en sal daer
nūmermeer wtgaen.
Wn yst machsthen dat
ymēt haldē wille dat dyt
dyre selue lexe ys my dūt
best behaldē der gheloue
te haldē eens anders ver
standemysse dan daer om
te kyue. wāt mē machst
oec temelick vstaen. **W**at
vā den dyre wtgheworpe
wort dyre myt ghenē bru
lofs cleden en quā dat lūcas
sweeth dat sechde ma
theus. **H**ier dat dese wer
scap by lūcas een auent
mael vñ by matheus
een maeltijt ghesecht
wort dat en ys teghen
wuse vstandemysse myt.
Wat om dat dyre alde
vaders ter neghender

vre vā den daghe alle da
ghe oec maeltijt dedē soe
hyet men oec dyre maeltijt
een auentmael. **W**dant yst
ghedencke dat yst dicwile
ghesecht hebbe dat mē dir
wil yn den hellighe ewan
gelio hemelriick hyet dese
kerke. wāt dyre vgaeryn
ghe der rechtūdigher myn
sche hyet men hemelriick.
Wat vme dat wuse here
sechde by den pphete. **D**ye
hemel ys myn zetel. **W**n
salomon secht. **E**ens recht
ūdighe ziele ys der wijs
setel. **P**aulus secht oec dat
cristus gades cracht vnde
gades wijsheyt ys soe sollē
wy claerlick vgaere. wāt
ys god dyre wijsheyt vñ
eens rechtūdighe ziele
ys dyre setel der wijsheyt
als men secht dat dyre
hemel gades setel ys soe
ys dan eens rechtūdighe
ziele dyre hemel. **H**ir by
yst aumyds den psalmis
ta ghesecht vā den hellighe
predicaren. **D**ye hemel
vtellen dyre glorie gades.
Hir om ys hemelriick
dyre vgaerynghe of dyre
kercke vā den rechtūdy
ghe mynsche. **W**dant als

oer herte yn eertrike nyet
 en beghere by den dat se
 totte hemelsche dynghen
 wort vsuchten soe regniet
 vnse here thant yn om
 als yn den hemel. **S**eghet
 men dan. **E**t hemelrhy
 ys ghelijc ene mā enen
 conynck dyc bruloft maet
 te synē sone thant vstaet
 uwe caritate wie dese co
 nyck dyc vader des co
 nycks syns soens. he ys
 waerlick dat den dyc psal
 mista secht. **G**od ghif dyn
 gherechte den conynckhe
 vñ dyc gherechtich des
 conycks sone. **D**yc bruloft
 maecte synen sone. **W**at
 doe maecte god dyc vader
 bruloft synē sone doe he
 em yn der ioncfrouwen
 litham gheuoethde mytter
 mynscheliker nature als
 he wolde dat he dyc god
 was voer alle dyc werl
 de mysche werde ynden
 eynde der werlde. **N**ier
 om dat dese vgnaderinghe
 peghet te gheschiene vā
 twen persone dat moete
 verre wesen vā vnser v
 standenysse dat wy ghelo
 uē soldē dat gade persone
 vñ des mynsche vns ver

loesers ihu xpi vgnadert
 of veent soldē wesen vā
 twē persone. **W**at wy seg
 ghe dat he ys ghebaren
 vā twen vñ yn twen na
 ture mer wy sawē te ghe
 louē als dat quaet ys dat
 he vā twee persone ghemō
 nen of ghemactt ys. **N**ier
 om mach men temeliker
 vñ sekerliker segghe dat
 yn dyc dyc vader den co
 nynghe synē soen bruloft
 maecte yn den dat he myt
 em vgnaderde dyc hellighe
 kerke aumyds dē sacra
 mente synze mynscheyt
 wat der ioncfrouwe ma
 riē buick was dyc zael
 des brudegoms. **N**ier by
 ys aumyds den psalmista
 ghesecht. **H**e sette synen
 tabernakel yn dyc sone
 vñ he ys als een brude
 gom komende wt synze
 camere dyc god vñ my
 sche was om myt em te
 vgnaderē dyc hellighe ker
 ke quā wt den onbesmet
 tē lithame der ioncfrou
 we mariē. **D**us sande
 he synē knechte dat se
 dyc vriende tot deser
 bruloft ladē soldē. **H**e san
 de se eemwaruē he sande

se weder. **W**at he maecte
dye predicatē vā der myſch
vns herē ierſtwerf dye pro
fetē vñ daer na dye apos
tolē. **D**us ſande he twewerf
ſyne knechte vñ te noede.
Wat dye mynſch ſyns
eenghebare ſoens ſechde
god aumyds den ppheten
dat ſe toekomē ſolde. vnde
he baectſapte aumyds den
apostolē dat ſe veruullet
was. **N**ier vñ dat dye
ghenē dye ierſt ghenoot
warē myet komē en wol
den ten werſcap vā der
bruloft ſoe ſecht he thant
vñ der ander noedyghe.
Spet yck hebbe myne
maeltijt bereyt myne ſtie
re vñ myne ghemefte
voghele ſyn ghedoet vnde
alle bereyt. **A**reue brodere
wat nemē wy vñ dē ſtiere
vñ vñ den ghemefte vo
ghele ſonder dye vaders
vñ den mycen vñ vñ den
alden teſtamēte. **W**ant
vñ dat yck ghemerlytz
ſpreke ten volke ſoe yſt
my oer noet dat yck dye
woerde der leyē des ewā
gelij yclaerē moet. **W**ant
ghemefte voghele ſegghē
wy datmen wetmaect.

wat men hyet ſe ſoe vñ
datmen ſe voet. **W**ñ vñ
dat vñ wypt gheſchreuen
vñ. **D**u ſalſt mynē dynē
vriend vñ hatē dynē vñ.
Doe hadde dye rechtuer
dighe myſche orlof vñ
ſanghē dat ſe gades vñ
de vñ dye oere mochten
vnderdoen myt alre macht
dat ſe mochte vñ ſe ſe te
rechtē mytten ſwerde ver
ſlaen mochte. **N**ier dyt
woert ſonder twiuel ynde
mycen teſtamēte vñ
als dye waerheyt by oer
ſelue prediat vñ ſecht. **W**ñ
met unwe vñande doet wael
den ghenē dye vñ hatē. **W**at
vñ dan by dē ſtiere ſonder
dye vaders vñ den alden
teſtamēts betekent. **W**at
vñ dat ſe vñ vñhengemys
ſe hadde vñfanghē dat ſe
oere vñande aumyds ghel
de des hates ſlaen mochte
vñ dat yck alſoe ſegghē
mach wat warē ſe an
ders dan ſtiere dye oere
vñande mytē lichamilike
hoerne der cracht ſietē.
Nier wat vñ betekent
by den ghemefte voghele
ſonder dye vaders des
mycen teſtamēts dye alb

dyne gracie der ymgher velt
 vntfaen em haldende yndye
 ewighe begherte soe werde
 se vphueuen te hoehste dyn
 ghe mytte vloghele oerre
 besthouwinghe wat dat ghe
 pyens benede te legghen.
 wat yst anders sonder
 eentrehande vdroetheit des
 herte. **I**der dyne yn der ver
 standenysse der hemelsscher
 dynghe thant aumyds hel
 lighen begherte vā haue
 gheuoet werde mytter
 spysen der ymgher ghe
 noechte dyne werden vet
 als myt mylder voetsel
 wat myt derfer vetheyt
 begherde dyne psalmista
 vet te werde doe he sechde.
Als myt roete vā vetheyt
 de moet myne ziele ver
 uult werde. **W**at vā dat
 dyne predicare dyne gheset
 ware vā te baetstappen
 gades mynsch ghedoethde
 persecucie vā vuolghinghe
 vā den vnghelouighen ieste
 werue dyne priefeten vā
 daer na dyne apostole soe
 sechtmen den ghenē dyne
 ghenoot ware vā myt
 komē en woldē. **M**yne
 stiere vā myne ghemeste
 voghele syn ghedoet vā

alle bereyt. **A**ls of men
 apenbaerlick sechde. **A**nshet
 der vaders doet dyne te voe
 re gheweest hebbē vā pyen
 set vā dyne beterynghe vā
 lūwe leuen. **I**der men sal
 merke datmē ynder ier
 ter noedynghe myt en secht
 vā den stiere vā vā den
 ghemesten voghele mer yn
 ander noedynghe sechtmen
 dat thant dyne stiere vā dyne
 ghemeste voghele ghedoet
 syn. **W**at dyne almachtige
 god als wy syne woerde
 myt hoere en wille soe
 doet he vns daer exempe
 le toe vā dat alle dynghe
 dyne wy wanē onmoghe
 lūz wesen alsoe voele te
 lūcht vā vns te hapene sol
 len syn als wy hoere dat
 tet dyne andere auerleden
 hebbē. **D**aer volghet na.
Ider se vrotkeloesdent vā
 se ghynghe en wech een
 ander yn syn droep vnde
 dyne ander tot synre comē
 scap. **I**nt doerp te ghaen
 ys dat em een vmmamier
 lick halt an desen eerdshē
 arbeyt. **I**n comēscap te
 ghaen ys datmē hanghet
 an dyne ghewyne deser
 eerdsher werke. **W**ant

om dat dye ene ernstich ys
yn den eerdsc̃he arbeide.
ṽn dat em dye ander ghe
gheue heeft ten werken
deser werlt soe ṽnse se
em te merke dat sacramēt
vā vns herē mynsc̃h ṽn
daer na te leue als oft
se den dorpe wert of ter
comēscap ghynghe soe en
wille se toe des comyns
brulofst myet kome. **W**nde
dicwile gheualtet dat zwaer
re ys dat somyghē myet
allene des gheens gracie
veronwerden dye se noet
mer se ṽuolghē se oer. **H**ij
by uolcht daer na. **D**er
dye andere hieldē syne
knechte ṽn als se em te
achtezē ghedaen hadden
soe dodē se se. **D**er doe
dye comynck dye bekēde
soe sende he syne scharen
ṽn ṽdref dye māslachtighe
ṽn ṽberuede oere stad.
He vloes of ṽderfde dye
manslachtighe. **W**at he
ṽderfde dye ghene dye
syne knechte veruolchde.
He ṽberuede oere stad
mytten vuerze wāt myet
allene oere spele mer oer
oer vleysch daer se yn
woende wort ghyymich

mytter vlāme des hel
sthe vuers. **D**ren secht
dat he dye schazē sande
ṽn dye manslachtighe
dode. wāt al dat ordel yn
den mynsc̃he wort auer
myds den enghelē ghe
daen. **W**at wat syn die
schazē der enghelē sond
dye schazē vns comyns.
Hij by ys dese selue co
mynck ghechietē here der
herē. **H**ij ṽn sent he een
heere ṽn syne vyande te
ṽderue. **W**at ṽnse he doet
syne wrake aumyds den
enghelē. **W**ā dye macht
sijnre wrake hoerde doe
ṽnse vādere mer my syen
se nu. **W**at waer syn nu
dye houerdighe ṽuolgers
der mertelare waer syn
dye teghē oere scapper vp
gheue hadde dye nachte
oerre herte ṽn dye em.
Whouerdē vāder sterflic
glorien deser werlt. **S**iet
der martelare doet bloyet
nu yn der leuēder ghelo
ue. ṽn se dye teghē dese
ṽbliden vā oerre selheyt
se en komē yn ṽnse ver
dentzē myet of ṽnder
dat ghetal der dode. **D**us
bekēnē wy yn den dringe

dat wy ghehoert hebben
in parabole. **N**ier he dye
daer noet vñ syet dat he
veronwerdet wort he en
sal des conyns syns soens
bruloft myet ydel late. **H**e
sendet den andere. **W**ant
al yst dat gades woert in
der somyghē ludē arbeyt
nochtā gades woert te eny
gher tijt toekomēde daert
rustē sal. **H**ijr by secht mē
na. **D**oe sechde he synen
knechte. **W**at dese brulofte
syn bereyt mer dye ghenoot
warē en wazens myet we-
dich. **H**ijr vñ ghaet tot dē
wtghanghē der weghen
vñ soe wien ghy vyndet
roept ter bruloft. **I**st dat
wy in der helligher scthrif-
ture nemē vnse werke voer
dye weghe soe vstaen wy
dye wtghanghe vā den
weghē dye ghebrekē vnser
werkē. **W**at dye comen
lichtelick dicwil toe gode
den in desen eerdschen
werkē ghene voerspoody-
ghe dynghe en volghen.
Daer voghet. **W**nde syne
knechte ghynghe wt in
dye weghe. vñ se vga-
den alle dye se vonden
quade vñ guede vñ dye

brulofte warē vol vā den
ghenē dye daer saten vñ
aten. **S**y et men toent te
hant apenbaerlick in dye
manere der gheenre dye
daer werstapē dat by des
conyns bruloft beteyket
ys dese teghewoerdighe
kercke dñer dye quade
mytte guede vga-
deren. **W**at se ys vndermenghet
myt vscherdenen kynde.
Wat se brenat se alsoe een
gheloue soe dat se se nochtā
aunmyds oere sunde myt
alle en gheleydet ter vryh-
der gheesteliker gracen
aunmyds verwādelynghe
oers leuens. **W**at alsoe
langhe als wy hijr leuen
soe yst noet dat wy vnder-
menghet dat leuē deser
werlt voldoen moete. **N**ier
dan werdē wy ghestheide
als wy ten lantscappe ko-
men. **W**at dye gueden
en syn nerghent allene
sonder in den hemel. vñ
dye quade en syn nergēt
allene sonder in der helle.
Wat dyt leuē dat tusschē
den hemel vñ der helle
gheset ys alsoe et ynden
myddel ys. soe vntfatet
ghemeenlick dye porters

vā beyde parten nochtan
vntfaet dye nu dye hellighe
kercke sonder vnderfcheyt
vñ hñr na als se vñfcheyde
fal soe vnderfcheyt se se.
Hñr vñ yst dat ghy guet
fyt. alsoe langhe als ghy yn
desen leue fyt soe vdraghet
guedertierlic dye quaden.
Want soe wye dye quade
myet en vdraghet he ys
em selue een tuytch aumyds
fynze onvdrachtlicheyt dat
he myet guet en ys. **H**e ver
omwerdet abel te wesen
den myns quaetth myet en
oefent. Aldus wort vnder
fcheyt dat rozen vnder
dat stroe vpletet. Aldus
wassen vnder den doer
ne dye bloeme vñ dye
rose dye wael ruket wasset
myt doerne dye steket.
Wat dye verfte mynsche
hadde twe sone dye ene
vā den was vertaere vñ
dye ander was vsteken
vñ vñmaet. Dye antie had
de drie noch sone bynne
mer vā den ware dye twe
vñmaet vñ dye ene vñmaet.
Abrahā hadde twe sone
mer dye ene was vñmaet
vñ dye ander wert vsteken.
Isaac hadde twe sone mer

dye ene waert vñmaet vñ
dye ander wert vsteken.
Jacob hadde twelf sonen
mer vā den wert dye ene
veronnoesellheyt vñmaet vñ
andere ware aumyds boef
heyt vñopers oers broders.
Et ware twelf apostolen
vñmaet mer daer was
een toe ghemēghet dye dye
elf prouē folde dye ghepro
uet werden folde. **W**ā de
apostole worde seue dyac
ne gheordniert mer dye
fesse bleue yn den gherech
te gheloue vñ dye iene
was een werker der doly
ghe. **H**ñr vñ en moghe
yn deser kercke dye guede
sonder dye quade myet
wesen noch dye quade
sonder dye guede. **H**ñr
vñ lieue broedere brenit
weder yn v ghedachte die
tijde dye voerledē syn. vñ
ghesterit v selue vñ dye
quade te vdraghen. **W**at
yst dat wy der wtmaere
re mynsche kynder syn
soe behoert vñ toe by noe
de dat wy oere exēpelen
volghe. **W**at he en was
myet guet dye vntfeethde
den te vdraghen. **W**ant
hñr by yst dat iob vā em
quaden

selue sprekt vñ secht. **I**ck
was der drake broder vñ
der struiffen gheselle. **M**ijn
by yō aumyds salomion ghe
secht ynder stemme des bru
degomes totter helligher
kercke. **A**ls dye lilien vñd
den doerne alsoe yō myne
vriendyne vñd den doeth
tere. **M**ijn af secht vñse lie
tot ezechiel. **D**er mynsche
sone syn mytti dye vnghe
louich vñ vkiertes syn vñ
du wones myt scorpionē.
Mijn by prees sumte peter
loth leue vñ sechde aldus.
Vnde den hellighe loth die
bedwonghe was vloesede
he vader vnredijdygher
wandelyghe der boeser
mynsche. **W**at yn ansiene
vñ yn hoerene was he recht
uerdich vñ woende vnder
den dye vā daghe te daghe
des rechtidighē ziele pijn
den myt quade werken.
Mijn by priyst paulus synze
ionghere leuen vñ sterctet
segghede. **I**n den myddel des
quade vñ des vkyerde ghe
slechtes vnder wellē ghy
lichte sollt als lichte yndeser
werlt behaldende dat woert
des leues. **M**ijn by tughet sun
te iohan ewāgelist der kert

ken vā pygama vñ secht.
Ick weet waer du woent
waer sathanas stoel yō vñ
du haldes myne name vñ
du en heues myne gheloue
myt gheloedient. **S**iet lieue
broedere wael na al dye
schryfture doerloepende
soe bekēne wy dat he myt
guet en was den dye boes
heyt der quader myt ghe
proeft en heeft. **W**ant vp
dat yck alsoe spreke moghe.
Dat yser vnser spēle en mach
men myt brenghē ter subtyl
heyt der scapheide yst dattet
myt af en vilet dye vile
der vreemde quaeth. **W**ant
v en sal myt veruere dat
ynder kercke voele quad
mynsche syn vñ luttel gue
der. **W**at dye arke ynden
water der diluuiē droech
dye bedudenysse deser kert
ken se was vñd wylt vñd
baue nauwe dye oer baue
wt wies ter matē vā ene
cubitū. **W**at men gheloest
dat se benede hadde dye
beeste myt vier voete vñ
dye crupende dieze mer
baue hadde se dye mynsche
vñ dye voghele. **S**e was
daer wylt daer se dye beest
te hadde. **V**ñ daer was se

nauwe daer se dye mynsche
lyelt. **W**ant dye hellighe
kercke ys yn vleischelike
dynghe wylt vñ ynden
gheestelike dynghe nauwe.
Wat daer se vdraghet dye
zeden vā den beesteliken
mynsche daer ondoet se
oere schoet wyde. mer daer
se dye heeft dye beset syn
myt gheesteliker reden
daer wort se ten hoechste
gheleyt. **A**lser nochtā vñ
dattet luttel ys soe wort
se daer nauwe wāt dye
weth ys wylt dye ter doet
wert leyt vñ et syn
voele dye daer yn ghaen
vñ dye weth ys nauwe
dye ten leuen leydet vñ
der ys luttel dye dē weth
vynde. **W**at tot daer wert
dye arke nauwe yn den
hoechste tot dat men se
brenet ter mate vā enen
tubitus. **W**at yn der helli
gher kercke soe enygh
helligher syn soe oer myn
ys dye ynden hoechsten
totten ghebracht wort dye
allene mynsche vnder dē
mynsche vnde sonder teghe
ymet te rekene soe wert
he allene hellich ghebaere
dye nadē woerde des

psalmiste wordē ys als
een mynsche ynden ghe
stichte. **A**lser vñ sal men
dye quade alsoe voele meer
vdraghe soe se meer auer
uloyen. **W**at yn dorsthe
der schuze ys luttel coernis
dat men helt vpte legghē
mer grote myte stroes
dye men mytten vuere
ubernet. **A**lser by der hul
pen vñ herē ghy dye thāt
ghekomē syt yn dat huys
der brulof dat ys yn dye
hellighe kercke. **I**euē broe
dere nu soet nernstelich
dat dye comynck als he
daer yn komē sal myten
vynde enygh dynck vā
der habyt uwer ghedach
ten dat he berispe moghe.
Wat myt groter vresen
des herte sal men merke
dat men daer staphantes
na setyt. **W**nde dye comynck
quam daer yn vñ dat
he se sven solde dye ten
ete saten vñ he sath daer
enē man dye myt gheleer
en was myt brulofs dede
ren. **W**at wanē wy lieue
broedere dat men meyn
myt desen brulofs dede.
Wat yst dat wy segghen
dat brulofs cleet dye

doepsel vñ dyc gheloue nye
ys sond doepsel of gheloue
yn dese brulofst komē. **W**at
daer mede ys een daer bu-
ten dat he noch nyet en
gheloeft. **W**at solle wy dā
vstaen dat brulofst cleet
sond dyc myne. **W**at dyc
koemt yn dyc brulofst mer
he en koemt daer nyet yn
myt enē brulofst cleder dyc
bynen der helligher kerckē
ys vñ den gheloue heeft
mer dyc myne nyet en heeft.
Wat toe rechte lyet men
dyc myne een brulofst cleet.
Wat vnse schepper hadde
dese yn om doe he ter brulofst
quā vñ dyc hellighe kert-
ke myt om te voeghe. **W**at
dat wert ghedaen allene
mytter mynē gades vp
dat syn eenghebaerē sone
aen em verpē solde der
wtuereene mynsthe herte.
Hir by secht sunte iohan.
Alsoe mynde god dese werlt
dat he synē eenghebaeren
sone voer vns gaf. **D**yc
dan aumyds mynen ten
mynsthe quam he gaf te
kenen dat dyc selue myne
ys dat brulofst cleet. **E**lck
vā v lude dyc yn der kert-
ke ys gheset vñ gade ghe-

loeft heeft he ys thant ghe-
komē tot brulofst. mer he
en ys nyet ghekomē myt
enē brulofst cleet yst dat
he nyet behoet en heuet
dyc gracie der mynē. **W**ñ
waerlich lieue broedere
wert dat ymēt ghenoot
worde ter vleischerliker
brulofst he solde syn cleet
verwandele vñ he solde
toenē by der schoenheyt
synre cledynge dat he
mytte brudegom vñ mytt
bruyt vblide. he solde em
schamē te apenbaerē myt
oneersamen clederē vñ
dyc ghene dyc vbliden
vñ fest haddē. **W**dy syn ko-
mē tot gades brulofst vñ
wy vnsen vns te verwa-
delen dat cleet vns herte.
Dyc enghelē vblidē als
dyc wtuerē vpghe name
werdē ten hemele. **D**yt
wat ghedachte ansvē wy
dese gheestelike feesten dyc
dat gheestelike cleet. dat ys
dyc myne nyet en hebben
dyc vns alle schone maect.
Wnde men sal weten dat
ghelyck als men yn twee
holtē dat ys yn dat bauēste
vñ yn dat onderste een cleet
meuet alsoe heeft men yn

tween ghebade dye myne.
dat ys yn der myne gades
vn des euen kerstens. **W**at
et ys gheschreue. **D**u sal
mynen dyne here dynen
god va al dynre herte vn
va al dynre ziele vnde van
al dynre cracht vn dynen
eue mynsche als dy seluen.
Wnde yn desen dynghe
ys te merke dat men yndes
euen mynsche myne settet
mate vader myne als men
secht du salst dyne eue myn
sche myne als dy seluen.
Mer dye myne gades en
vaetmen myt gheerze ma
ten als men secht du salst
mynen dyne here dynen
god va al dynre herten vn
va al dynre ziele vn van
al dynre crachte. **W**atmen
en beueelt myniet woe voe
le dat he myne sal mer va
woe voele. als men secht va
al. **W**at dye mynt ghewaer
lich gade dye en selue van
en selue myt en laet. **H**ij
vm yst noet dat wy dese
twe ghebade der mynen
halde. soe wy yn dye brulof
begheert te hebbē een brulofs
tleet. **W**ant hij by yst dat
men yn ezechiel den pphete
der poerte van der stad dye

vpten berghe stont dat voer
poertael myt dan va twee
cubitus secht wesen ghemet.
Want dye toe ghanck der
hemelscher stad en wort
vns myt gheopent yst dat
men yn dese kortke dyne
dat voerpoertael byt vm
dat se noth bute ys myt en
haldet gades vn des myn
sche myne. **H**ij vm yst
datmen yn dye cortinen
des tabernakels beuelt te
weuene ghelu twe verwe
gheuerwet. **G**hy sijt broe
dere ghy sijt dye cortinen
va den tabernakel dye
aumyds den gheloue yn
uwe herte dye hemelsche
hemelich bedect. **M**er yn
den cortine des tabernakels
sal wesen ghelu tweverf
gheuerwet. **W**at ghelu
heeft dye ghedaente des
vuers mer wat ys dye my
ne dan vuer. **M**er dese
myne sal wesen tweverf
gheuerwet dat ys datmen
se verwe aumyds der myne
gades vn der mynen des
euen mynsche. **W**at dye soe
gade mynet dat he aumyds
synre contemplatie vroke
loeft syne eue kerste he ys
ghelu. mer he en ys myt

tuwenet gheuerwet. **E**chter
dye soe synē eue mynsche
mynt dat he aumyds des
mynen vrokeloest gades
contēplatie he ys ghelumen
he en ys nyet tuwenet ghe
uerwet. **O**p dat dan uwe
myne syn mach ghelu tuwe
werf gheuerwet vñ dat se
oer vntsteke ter mynen
gades vñ ter mynen des
euen mynsche soe dat se
aumyds den medeliden
oers eue mynsche nyet ach
ter en late gades contēpla
tie dat ys vñ gade stedeli
ke te dencke vñ dat se nyet
meer an en hanghe dan
se solde an gades contem
platie dat se daer by nyet
af en werpe dye compassie
of medeliden oers eue my
sche. **W**at elck mynsche
dye vnder den mynschen
leuet he sal em alsoe ande
halde den he begheert dat
he nochtā dese nyet late
en sal myt de dat he liep
vñ he sal desen soe helpen
doen dat he vā den nyet
en vtraghe toe den dat he
haestede te komē. **E**ren sal
oer weten dat dye myne
des euen mynsche yn twee
dynghe wort vnderfchey

den als een wys man secht.
Al dattu hates datmē dy
doen solde sye dattu dat
enē andere nyet en doet.
Wnde dye waerly prediet
aumyds oer selue vñ secht.
Wat ghy wylt dat v dye
mynsche doen solle dat
selue doet em oer. **W**ant
yst dat wy dat. ~~dat wy~~
willen datmen vns vande
andere te rechte doe. oer enē
alsoe andere doen. vñ dat wy
nyet en willen datmen
vns doe dat wy dat scu
wen oer enē anderen te
done soe halde wy dat
recht vā der myne vnghe
quest. **E**rer myemet als he
ymet mynet en wane
dat he thant dye myne
hebbe ten sy dat he te voe
re dye aracht synre my
ne proeue. **W**at yst dat
ymet ymede mynet dese
en heeft dye myne nyet
mer he waent se te hebbe.
Ghewarighe myne ys
als men de vrient yn ga
de vñ den vyat mynt vñ
gade. **W**at dye mynet vñ
gade dye he mynet dye de
ghene mynt daer he weet
dat se em nyet en myne.
Wat mē plegghet die myne

te proeue allene by den we
derstote des hates. **M**yt by
secht dye waerheyt aumyds
oer selue. **M**ynet uwe vya
de doet den wael dye u ha
ten. **M**at dye mynet seker
lik dye den mynt vāween
he vstaet dat he em myet en
mynet. **D**yt syn grote dyn
ghe vā hoghe dynghe vā
seer pynlick voele lide te
doen mer nochtā vs dyt dat
brulofst cleet. **D**oe wyte yn
der brulofst ten eten sytten
vā dyt cleet myet en heeft
he vntsyce om myt sorghe
dat men wtuerpe sal als
dye comynck yn komet. **M**at
syet men secht. **M**ant dye
comynck quā yn dye brulofst
vm dat he syen solde dye
ten eten saten vā he sach
daer enē man myet gheide
det myt enē brulofst ciede.
Iyeue broede wy syn dye
ten eten sytten yn dye bru
loft des woordes dye thāt
den gheloue yn der kercke
hebbē vā dye gheuoet wor
den mytter spysen der hel
ligher schrifturē dye vblide
dat dye kerke myt gade
gheuoecht vs. **I**ck bydde v
dat ghy merket of ghy toe
deser brulofst komet sijt

myt enē brulofst ciede vnd
soect uwe ghepyne myt
eernstighē vndersoeke vā
examinert uwe herte vā
elkē dynghe of ghy thant
teghē ymēt hat hebt of
ghy v iet vntsteket myt
brande des hates teghens
eens anders salich vā of
ghy v iet pynt aumyds
boesheyt ymēt te deren.
Syet dye comynck komet
yn ter brulofst vā he meret
dat habyt vns herte. **M**ā
den he myet en vynt ghe
cledet myt myne secht he
staphantes myt gramscap
pe. **V**rient woe bistu hiir
yn komē myet hebbēde
een brulofst cleet. **I**yeue
broedere et vs sere te ver
wonderē dat he dese vriet
hyet en nochtā vsmact.
Als of he em apēbaerlich
sechde. **V**rient vā myet
vrient, vriet aumyds de
gheloue, mer myet vrient
aumyds den werke. **W**nde
he swēch wāt datmē sond
vruchte myet segghen on
mach vnder nauheyt des
achterste berispons helt
vp alle proeue des vnt
schuldighes. **M**at he beris
pet vā butē dye tynch der

consciencie dyc vā bynē dyc
ziele wroeghet. **N**ier vnd
dyc sal men wete. wāt soe
wie dat cleet vā deser doghet
heeft yst dat hijt nochtan
myet volmaectelick en he
uet he en sal nyet wanha
pen vā ghenadē tottē ynho
mē des guedertiere conyts.
Wāt he gheeft vns by dē
ysalmista dauid hape segghe
de. **M**yne vnuolmaecthē
hebbē dyne oghe ghespen
vū alle mynsthe solle be
schreue werde yn dynen
boke. **N**ier vū dat wy de
se luttel dynghe ghesicht
hebbē te troeste des gheens
dyc dat cleet heeft mer
nochtā tranck yb. **N**u laet
vns dyc woerde kiezen
toe den dyc dat cleet al
myt alle myet en heuet.
Daer volghet. **D**oe sechde
dyc conytk den dyemres.
Vyndet em hande vnde
voete vū werpt em yndie
buteſte donckerheyde daer
sal wesen gheween vnde
trifel vā tandē. **D**an wer
den hande vū voete ghe
bondē aumyds nauheyt
des ordels dyc nu myet
en wille ghebondē werde
vā quade werke aumyds

beteringhe oers leuens. **O**f seker
dan bynt dyc pyne dyc ghe
ne dyc de myſdaet nu byn
det vā guedē werke. **W**āt
dyc voete dyc de ziele ver
rokeloefet te visitiere vnde
te vande vū dyc hande dyc
den arme myet en gheue
dyc syn nu aumyds oere
wille ghebondē vā guedē
werke. **M**yn vū dyc nu
oers dants ghebondē wer
de ynden sūde dan solle
se oers vndants ghebondē
werde ynden tozmēten.
Wāt men secht wael dat
men se werpt yn dyc uler
ste donckerheyde. **W**āt wy
segghe dyc bynenſte doncker
heyde wesen dyc blyntheit
des herte mer dyc butēste
donckerheyde dyc ewighe
nacht der vdoempthē. **D**us
wort dan elck dyc vdoept
yb gheworpe myet ynden
bynenſte donckerheyden.
mer yn dyc butenſte. wāt
he wort daer syns vndants
wtgheworpe yn dyc nacht
der vdoempse. dyc hyn
syns dants viel yn dyc
blyntſ syns herte. **W**nde
men secht dat daer yb ghe
ween vū knersynghe of
clateynghe vā tandē. dat

daer dye tande trisele solle
dye hijn vbliden vā gulsu
herde. dat daer dye oghen
wenē sollen dye om kiere
tot vulre ghenuechte. vp
dat se myt elke lede vnd
sondlynghe tormēte syn
solle dye hijn vnder alre
hande sundē laghe den
drenēde. **N**ier als dye ene
wtghe worpē was yn den
welke men beteykent al
dat licham der quader soe
voghet daer thant na dye
ghomeyne sentencie daer
men secht. **W**at voele syn
re gheropē mer luttel ver
taere. **I**veue broedere et vs
te vntsyene dat wy ghe
hoert hebbē. **S**yet wy syn
thant al gheropē aumyds
den gheloue wy syn ghe
komē yn des hemelschen
conyts bruloft wy ghelouen
vū belien dat saaramēt sijn
re mynscheit. wy nemen
dye spryke vā den woerde
gades mer yn den doemf
daghe als dye konyck yn
komē sal wy weten dat wy
gheropē syn mer of wy va
taere syn en weten wy niet.
Hijn vū yst alsoe voele meer
noet dat em elck vā vns lu
den te meer vmedere yn oet

moedicheyde als he myn
weet of he vtaere vs. **W**at
somyghe syn dye ghene
guede werke en begynne
vū somyghe en volstaen
niet yn den guede werke
dye se begonne hebbē. **N**ier
syet ene anderē vol na al
syn leuen yn quaetheyde
leyde. mer by den eynde
vā synē leuē wort he vā
synre quaetheyt bekieret
aumyds gheween vā straffe
penytencie. **E**en ander schy
net een hellich leuē leyden.
mer em gheualt dat he
vntrynt dat eynde syns
leuens em kiert ter quaet
heyt vā dolynghē. **E**en an
der beghynt een guet leuē
wael mer he eyndet bet.
Een ander werpt em seluē
neder vā synre ioncheit
yn quade werke yn den
seluē werke wort he altoes
quader tot dat he sterft.
Hijn vū sal elck myt meer
re sorghe em vntsyen soe
he myn weet wat em blift.
Want dyt vs datmē dur
wile segghe sal vū sonder
vergeten vntyalde. **V**oele
yffer gheropē mer luttel
vtaeren. **N**ier vū dat die
wile meer expeple van

guedē ludē dan der lere
woerde der gheenre herte
bekere diet hoere. soe wyl
yck v het segghe vā unen
euen mynsche dat uwe he-
te alsoe voele te besordliker
hoere sollē als em dyt van
by luut. **W**at wy en segghe
myt dynghe dye langhe
vleden syn. mer dye dynghe
daer tughe af syn dye seg-
ghe dat se daer by waren.
Myn vader hadde drie
susterē dye alle drie hellige
meghede wazē vādē wel-
ke dye ene lyete terfilla
dye ander gordiana. vnde
dye derde emylia. **S**e
bekerde alle drie myt eenre
hette vñ wordē tot eenre tyt
ghewijet yn armoede leuen
de vnder strenghe discipli-
nē vñ woende tegader vñ
leuede yn oere propere huse.
Wnde als se langhe ynden
leue wazē soe begonste ter-
filla vñ emylia myt da-
ghelike toe wassen voerganc
te hebbe vñ der mynē oers
stappers vñ al wazē se hyn-
allene mytte lichame noch
tan voere se daghelike au-
mytt begherte ten ewighe
guede. **H**ier hyn teghen
begonste gordiane ghedach

tē vā der hette oere ym-
gher mynen te vtraghē
by daghelike af nemē vnde
allenske weder te kiere ter
mynen deser werlt. **W**nde
terfilla pach dicwille emylia
nen oere suster myt grote
vsuchten te segghe. **I**ck sye
dat gordiana vñse suster
vā vñser gheselschap myt
en ys wāt yck merke dat
se oer wtuert weent vnde
dat se oer herte myt en hoet
te doen dat se ghelaest heeft.
Wnde se plaghe se daghelike
myt sachte begripe te beris-
pen vñ weder te brenghe
vā der lichtheyt oere zede
ter swaerheyt oers habijts.
Wnde se vntfent haestelic
weder een anghesichte vā
gheestelicheyde vñ den
woerde des berispens mer
als dye vze der berispynghe
aüleden was soe vghenick
oer oer haestelick dye swaer-
heyt vā eersomheyde dye se
vntfanghe hadde vñ thant
kierde se oer weder ten licht
vñ dighen woerde. **S**e vblide
vā lertierre meghede ghe-
selschap vñ enyth persone
dye em toe deser werlt
myt ghekiert en hadde was
oer harde swaer. **H**ier vp

ene nacht soe apēbaerde de
ser tarsillen mynre moeyen
dye vnder oere susterē myt
ter doecht der steder bedyn
ghe vñ quellynge vā son
derlygher abstinēcie vnde
yn swaerheyde vā eersomē
leue ghewassen was yn oe
ren eynde yn hoeth vā hel
lichheit. **F**elix myns alden
vaders broder dye bisscop
was vā deser kerkē vā
romē als tarsilla voerseth
plach te segghe vñ he toen
de oer dye womynghe vā
der ewigher claerheit vñ
sethde. **H**om wāt ick vnt
fac dy yn dye womynghe
vā desen lichte. **W**nde se
waert thant zier vader
colde vñ quā tot oere ach
tersten daghe. vñ alsoe voe
le lude vgnaderen ten edele
vrouwe vñ māne dye ster
ue dye oer naeste troeste
soe stonde totter seluer vñ
vntrynt oer bede māne
vñ wiue vñ vnder den
was oer myn moed daer.
Wñ als tarsilla haestelic
opwert sach soe sach se
ihus comēde vñ myt grote
eernste begonste se tot dē
ghenē dye hy oer stonde
te ropē. **G**aet en wech gaet

en wech ihus koemt. **W**ñ
doe se yn em staerde den
se sach. soe wort dye helli
ghe Ziele vntbondē vādē
vleische. **W**ñ daer wart
haestelic alsoe grote gore
vā rocke ghebreyt dat dye
sueth em alle toende dat
daer dye maker der zuet
heit ghekomē was. **W**nde
doe oer licham vndet was
vm te dwane naden zede
vā den dode soe vant mē
dat an oere knyeen vnde
ellenbaghe ghewasse was
ene vharde huyt alse ke
mel vā ghewoentē langher
bedynge. **W**ñ wat oer leue
de gheest altoes ghedaen had
de dat orkonde oer dode
vleische. **W**ñ dyt wort ghe
daen voer den daghe vns
herē ghebuerte. **A**ls dye dach
auerledē was soe apēbaerde
dese tarsilla emyliaē oer
re suster by visitacien van
nacht visione vñ sethde.
Hom wāt vm dat ydr den
dach van vns herē ghebuer
te myet mytti en dede. dat
ydr thant mytti doen mo
ghe syne hellighe apēbary
ghe dertienendach. **W**ñ se
antwoorde oer thant vnde
was ernstich vā gordianē

oerre suster salicheyt. **W**nde
ofte ytz allene kome wen
late ytz gordiane vnse sus-
ter. **W**n doe se dat sechde
soe sechde se oer weder myt
ene droue ansichte. Com
wat gordiana vnse suster
ys gheachtet vnder dye
leke wiue. **W**n na dyt visio-
ne waert se thant siet vñ
alsoe gheseghet ys soe meev-
rede dye siecte vñ se sterf
vp den dach vns herē apē
bazynghe den men hret
dertien dach. **W**nde staphan-
ts doe gordiana sach dat se
allene bleue was soe wies
oere quaetht. vñ dat te voe-
rē vborghē was yn dye be-
gheerte oers hertē dat dede
se na yn der daet vā quade
werkē. **W**at se vgat vns
herē vrese. se vgat oerre su-
uerheyt vñ weerdicheyt. se
vergat oers wiens. vñ se
nā daer na toe enen man-
den vñyser vā oerē lande.
Siet dese drie bekuerden
alle yn eenre hette verst-
mer se en gheduerdē myt
yn enē ghelike ernsticheyt.
Wat na vns herē woert
soe isser voele gheropē mer
luttel vertaerē. **D**yt hebbe
ytz hñr vñme ghesecht dat

myemēt dye nu yn guedē wer-
ken staet em seluē toe legghē
sal dye doghet vā guedē wer-
ken vñ dat myemēt betrou-
wen en sal vā sijnre proper-
re daet. **W**at al weet he te
hant woe daen dat he hude
ys he en weet noch myt
wat he morghē werdē sal.
Hñr vñ en sal myemāt se-
ker vā sijnē werkē vblidē
als he noch myt en weet
yn dye vnselzerheyt vā dese
leuē wat eynde em volghē
sal. **H**ñr vñ dat ytz v een
dynet ghesecht hebbe dat v
vā gades starpheyt verueert
heeft soe segghe ytz noch
een dat hñr by ghesriede.
dat unwe verueerde herte
vā gotliker vntfermicheyt
vntroesten sal nochtā ver-
dencke ytz dat ytz dat yn
een ander sermoen hebbe
ghesecht mer ghy en waert
daer myt al. **A**uer twee-
iaerē quā een broeder yn
myn cloester dat ghesicht
ys beneuē der helligher
martelare kercke iohans
vñ pauwels vñ daer vnt-
fanghē te sijn. **W**nde mē
vntrecte em langhe nader
regulē vñ he wert ten leste
vntfanghen. **W**nde een

syn broeder volghede em
na yn dat cloester myt
vm bekierē mer vā vlei
scheliker mynen. **W**ā dese
dye ghekomē was ter be
kierzyghe he ghenoechde
herde seer den broederen.
mer daer teghe syn broed
he scheelde verre vā synē
zedon vā vā synē leuen
nochtēefde he meer ynde
cloester vā noede dan van
wille. **W**āde als he yn al sy
nen werke verkiert was
soe vdroghe nochtā alle die
broede vā syns broeders
wille. **W**ā he was licht
uerdich yn talen quaet yn
dādē. behaghel yn cledere
vā vngheraect yn zeden.
Wā he en mochte myt
doghe dat ymēt em sechde
vā der verwandelyghe des
helighe habytē. **W**ā al
syn leuen was aldē broe
dere swaer te syen mer
nochtā als ghesecht ys soe
vdroghen se om alle vā
dye myne syns broeders
he veronworde em seze
als em ymēt het sprack
dat he synē quaetheyt be
tezen solde. he en mochte
gheen guet myt allene
myt doen. mer he en mochte

oer myt hoere he swaer
dicwile myt ede myt grā
scap myt scampe dat he nū
mer komē en solde tottē
habyt vā hellighen leuē.
Mer yn deser steerften
dye nywelnghe yn enē
grote dele dat volck vā
der stad ghedoet heeft soe
wert he gheslaghe yn synē
lyue vā quam ter doet.
Wāde doe he yn synē vter
stē gheeste lach soe vgaer
den daer dye broeders dat
se syn vstherde verwaren
soldē myt bedynghe. **W**ā
syn licham was thant doet
yn den vterstē leden mer
allene was noch yn sijnre
borst ademē leuēde herste.
Wāde alle dye broeder be
gonste alsoe voele te meris
teliker voer em te bydden
soe se saghe dat he thant
meer crandker wert. **W**āde
he begonste haestelich den
seluē broedere dye by em
stondē mytter macht dat
he vmochte te roepē. **G**haet
en wech ghaet en wech.
syet yth byn enē draken
ghegheue te vflynden dye
my myt vflynden en mach
vm dat ghy hīr sijt. he
heeft te hant myn hoeft yn

synē monde verſwolghen
 gheeft em ſtad dat he my
 myt langher en tormente.
 mer dat he doen mach dat
 he doen ſal. of yck em ghe
 gheue byn te vſlynden
 waer om doghe yck om
 uwē willē dat vſlenghen.
Doe begonſte em dye bro
 dere te ſegghē. **B**roder wat
 ys dattu ſyes ſegghē dy myt
 ten teyken des hellighen
 cruces. **H**e antworde ſoe
 he beſt mochte vñ ſechde.
Ick wil my teykenē mer
 yck en mach wāt yck wer
 de verpletet vā den dra
 ke. **W**nde doe dyt dye bro
 dere hoerde ſoe vielē ſe
 up dye eerde vñ begonſte
 ſterliker te bydde om ſyne
 vloefynge. **W**nde ſyet
 haeftelick begonſte deſe
 ſycke vbetert myt woer
 dē ſoe he beſt mochte te
 vblidē vñ ſechde. **G**ade ſy
 danck. **S**yet dye drake
 dye my vntſaen hadde te
 vſlyndē he ys wtgheſtote
 vñ en mochte voer uwē
 bedynde myt ſtaen. **I**ck
 bidt voer myne ſundē
 wāt yck byn bereyt te be
 krieyge vñ dat werltlike
 leuē alte mael te latē. **D**eſe

man dye als nu gheſecht ys
 doet was vñ den lichame
 he wert behalde tē leuen
 vñ wert myt al ſynre her
 tē toe gade bekiert. **A**ldus
 wert he myt langher vñ
 myt ſtedighe gheſellyghe
 yn der zicheyt gheleert
 vñ doe dye zicheyt yn em
 wies ſoe ys he vñlanghe
 daer na gheſtoruē. **W**nde
 doe als he ſterf en ſach he
 dē drake myt wāt he ver
 wan em byden bekiere
 ſyns leuē. **S**iet lieue bro
 dere gordiana als yck voer
 ſechde viel ter pynē vā een
 re helligher nōnē habyte.
 vñ deſer broder daer yck
 dyt af voer ſecht hebbe he
 klerde weder vā ſynre doet
 tē ewighe leuē. **M**yr om en
 weet myemēt wat vā em
 ghedaen wort yn gades
 hemelikre ordel wāt voele
 yſſer gheropē mer luttel
 vtaere. **M**yr vme wāt mye
 mēt ſeker en ys of he vtae
 rē ys ſoe behoue em alle
 myſthē te vntſpen vñ dat
 ſe em alle vrese vā oeren
 werke. vñ dat ſe allene
 vbliden yn gades vntformich.
 vñ dat myemēt en vwane
 vā ſynre tracht he ys dye

vnse betrouwe voldoen mach.
Dye yn em selue vnse nature
ghewerdichde an te nemen.
Dye leuet vñ regnyert myt
gade den vader yndye een
heyt des hellighe gheestes
god ewelich vñ vñmekeer
Amen. *Optē xxi sonne*

In der tyt dath ihesus
was een conyſckē wes
sone dat zieck lath toe ca
pharnaū. Dese doe he hoerde
dat ihus komē solde van
iudea yn galileen soe ghynck
he en wech tot em vñ bat em
dat he neder queme vñ syne
sone ghenese wāt he begonf
te te sterue. *Wyr* vñ sechde
ihus tot em. Ten sy dat ghy
tekene vñ wond syet ghy en
gheloeft myet. *Dyt* conyſckē
sechde tot em. *Wē* kom ned
cer myn sone sterue. *Ihus*
sechde em. *Ganck* neder dy
ne sone leeft. *Dye* man ghe
loefde der rede dye ihus sech
de vñ he ghynck. *Wñ* thant
doe he ned quā so quamen
em syne knapē te ghemoeke
vñ se baetscapē em vñ sech
dē dat syne sone leefde. *Wñ*
he vraechde vā em dye vre
daer he bet yn ghehadht had
de. *Wñ* se sechde em want
ghysterē ter seueder vñ liet

em dye rede. *Wñ* dye vader
bekendet dattet dye vre
was daer em ihus vñ sech
de ganck dyn sone leeft.
Wñ he gheloeftde vñ al
syn huyſ. *Sūte gregorius*
omelic vñ dit selue ewāgeli
die he predite ynd marte
laze dath Kerei adillei vñ
pānaci

Boedere dye lere des
hellighe ewāgeli
dye ghy nu ghehoert
hebt en behouet gheeme be
dudynge. *Wyr* vñ dat
wy myet schynē en sollē dat
wy se al swighede auliden
soe sollē wy iet daer yn
sprekē betradende dan
bedudēde. *Wyr* ytz sye dat
vns dyt allene staet te vra
ghe vā der bedudynge
waer vñ dat he dye ko
mē was vñ salich te biddē
hoerde ten sy dat ghy teykē
vñ wond syet ghy en ghe
louet myet. wāt dye syne
sone ghesontheyt badt sond
twiuel he gheloeftde. *Wāt*
he en solde vā den myet
salich eyſchē den he myet
gheloeftde enē ghesontme
ker te wese. *Wāer* vñ
sechtme dan then sy dat
ghy teykē vñ wond syet
ghy en gheloeft myet.

Aer ghedenet wat he ey
sthet vñ ghy sollet opelic be
kenen dat he ynde gheloue
twiuelde. wāt he eyschede
dat he neder queme vñ ghe
nē synē sone. wāt he eysche
de vns herē lichālike te
ghewoerdich dyc nerghet
en ghebrack by dē gheeste.
Wāt he gheloefde te myn
yn em dyc waende dat he
dyc ghesonth myet en solde
hebbē moghē gheue he en
weer daer teghewoerdich
yn den lichame. **W**āt hed
de he volmaectelic gheloest
sond twiuel solde he dan
weten dat ghene stad en
were daer god myet en
were. **D**us twiuelde he vā
enē grote dele wāt he en
gaff dier moghentē gheen
ere mer der teghewoerdich
syns lichams. **W**ñ aldus
badt he synē sone ghesonth
wāt den daer he toe komē
was gheloefde he merchtich
te wesen vñ te ghenesen
mer he waende dat he daer
myet gheestelick en were
dat syn sone sterf. **A**er
vñse he den men bidt dat he
daer gae he bewiset dat he
myet en ghebreit daer mē
em noet. he gaff dyc ghe

sonth allene myt synē be
uele. wāt he schrey alle
dynghe by synē wille. **W**ñ
yn desen dynghe sollē wy
nienstelick merke alsoe wy
wetē dat dyc and ewāgelista
orkont soe quā centurio dat
ys een hē dyc hondert rid
derē vñd em heeft tot vñse
hē vñ seide. **H**ere myn knecht
lecht lam yn dē huse vñ wort
qualick ghequelt. **W**ñ ihus
antworde em thant. **I**ck sal
komē vñ em ghenesen. **W**āt
yst dat dyc conyngken bidt
dat he tot synē sone kome.
Wñde dat he nochtāt yn
den lichā daer myet ghaen
en wil. mer dat he myet
ghenoet en wort tot centu
rioens knecht. vñ dat he
nochtā belaeft dat he daer
lichamlīke ghaen sal. **H**e
en ghewerdicht tottes conyng
sone myet lichālike te gaene
vñ he en vromwert myet te
ghaene tottes centurioens
knechte. **W**āt ys dyc sonder
dat vñse hōudicheyt ghesto
ten wort dyc yn den myn
sche myet en eert dyc natuer
daer se mede ghesthapen
syn te beelde gads mer dat
se dyc erē vñ dyc rijcheyde.
Wñ als wy merke vñ erē

dat vntrent en ys soe en
ansyen wy maerlicke niet
dat byneste. **A**ls wy dye dy
ghe merke dye vnden licha
me vsmact syn soe vrokelo
sen wy te merke dat se syn.
Dier vm dat vnse vloeser
toene solde wat dat de myn
sche hoghe ys dat dye hellige
dat vromweerde sollen vn
dat den mynsche vsmact
ys dat dat niet te vromwe
den en ys soe en wolde he
tottes conynskes sone niet
ghaen mer he was bereyt
te ghaene tot teturioens
knechte. **A**ldus wort vnse
houerdich berispet dye dye
mynsche meten kan mer
ke vm dye mynsche alsoe wy
ghesetht hebbe. soe merkt
he allene dat vm de myn
sche ys mer he en bekent
dye ere gades niet vnden
mynschen. **S**iet dye gades
sone en wil niet ghaen
tot eens conynskes sone.
vn he was bereyt te kome
tot eens knechtes ghesonts.
Maerlicke wert dat vnse
ymens knecht bede dat wy
tot en ghaen solden soe solde
vnse staphats vnse houdyht
yn hemeliker ghepyne
antwoerde vn segghen.

Ghand: daer niet wantu
vnderste dy. men vromwert
dyne ere dyn staet wort
ghearghert. **S**iet he dye
qua va den hemele he en
vromweerde niet te ghaen
tot ene knechte vnder eer
den vn nochtan vromweerde
wy voetmoedicht te werde
yn eertrike dye va der
eerde syn. **W**at wat ys
voer gade snoeder of wat
math wesen meer te ver
omwerde dan dye ere te be
halde voer den mynschen
vn niet vntsyene des yn
wendighe tughes oghe.
Hier by setht vnse he totte
pharizeen vnden ewagelij.
Ghy siet dye v selue guet
maect voer den mynsche.
mer god weet uwe herte
wat dat den mynschen
hoghe ys dat ys te vromwe
den voer gade. **M**erit
brodere merit dat men
setht. wat ys dat te vrom
den voer gade dat de my
sche hoghe ys soe ys dat
ghepyne vnser herte soe
voele te nederre als se de
mynsche ys ynt hoghe vn
dye oetmoedich vnser her
te ys soe voele te meer ynt
hoghe voer gade als se

voer den mynsche nederre
ys. **H**ijr om laet ons von
werde of wy het guedes ghe
daen hebbe. **G**heen va onsen
werke en vheef ons. **D**ye
auervloedich des guedes
noch glorie en vheffe ons
myet. **I**st dat wy va byne
vhouerde va enyghen guede
dat ons toe wasset soesou
wy va gade vonneert. **H**ijr
teghen secht dauid yn de psal
ter va den oetmoedighen.
Wise he behoet dye cleynen.
Wn em dat he dye oetmoe
dyghen cleynen liet na de dat
he dye sentencie gheseyt had
de. soe sechde he synen raet
na. **W**at als of he vraghe
de wat he hijr toe doen sol
de. soe sechde he daer toe. **I**ch
byn voetmoedicht vnde he
heeft my vloest. **D**roere
prysen dyt aldus vn meret
dyt myt alre menyghen vn
en wilt yn uwe eue myn
sche myet doen werdicheyt
vn dat guet va deser werlt.
dat eert om gadeswille
vnde mynsche de ghy noch
ta myet beualen en sijt dat
se ghemaect syn ten beelde
gades. **D**at doen ghy dan
waerlich uwe eue mynsche
yst dat ghy te voere voer v

selue yn uwe herte v myet
en vheffet. **W**at dye em
selue noch em dese vghanc
like dynghe vheffet he en
kan yn synen euen kersten
dat myet ere duere sal. **E**n wilt
dan yn v selue myet rekenen
dat ghy hebbet. mer wat
ghy sijt. **S**iet dye werlt die
men mynt vliet. **D**ese hel
lighen by welker grane wy
staen se ta traden dye bloye
de werlt vnde dye voete myt
vsmactheyden der herte. **D**at
leue was lande stedelike
ghesontheyden auervloedich
yn guede drachtich yn hy
dere te wyne vn stilheyt
yn langhe vrede vn noch
ta als dye werlt yn oer
selue bloyede soe was se
thant vdroeghet yn oere
herte. **S**pet dye werlt ys
that vdroeghet yn oer sel
uen vn se bloyet noch yn
onsen herte. **T**oe alle stede
ys dye doet alre weggen
ys gheween toe alle stede
ys droefheyt an alle syde
werde wy gheslaghe vn
vervult myt bitterheyden
vn nochtan myt blynd ghe
dachte vleyschelijker ghenuech
ten mynen oere bitterheyden
wy volghen oer dye vliet

wy haldē vns an ^{oer} dye valt.
vñ vñ dat wy dye werlt
dye valt nyet hādē en mo
ghē soe vallē wy myt oer die
wy halden als se valt. **I**h̄
voormaels trechte vns dye
werlt vā gade nu ys se soe
vol vā soe voele bitterheyde
dat se vns noedet toe gade
wert te tyden. **W**erit dan
woe dye dynghe nyet en syn
dye tytlike auerlope. **D**at
eynde deser tytlike dynghe
toener woe dattet nyet en
ys dat auerlope mach. **D**ye
val vā dese dynghe bewy
set dattet dynck dat aulijdet
dattet doe vol na nyet en
was als men se staensach.
Lieue brodere dese dynghe
voerpenset myt forchliken
merckē vñ maect uwe her
ten vaste yn dye myne der
ewicheyt vp dat als ghy
veromweert te begheeren
dese eertsche hoecheyde dat
ghy totter glorien komen
moghet dye ghy mytter
gheloue haldet. **D**umyds
vnse hezē ihesū cristū dye
mytten vader vnde den
hellighe gheest leuet vnde
regnert god ewelick vnde
vmermeer. **A**men. **O**p **sūte**
andries dach matheus.

In der tijt wanderde ih̄s
beneuē dye zee vā galilea
vñ sach twe bruedere symon
den men peter hyet vnde
andries synē broeder oere
nette yn dye zee werpen
wāt se warē visschers. **W**ñ
he sechde em. **C**oemt na my
vñ yck sal v makē visschers
der mynshē. **W**ñ se lieten
tehants dye nette vñ se
volchde em. **W**nde ghynt
voert vñ sach twe and broede
re iacob zebedeus sone vnde
iohan synē broeder myt
zebedeus oere vader oere
nette vmakren he riep se
vñ se lieten tehants oere
netten vñ oere vader vnde
volchden em na. **S**unte
gregori omelie vñ dit selue
ewāgeli die dit p̄dite yn
sūte andries kerke.

Ghy hebt ghehoert
lieue brodere dat
peter vñ andries
ten woerde vā enen beue
len oere nette lieten vnde
volchden vnser vloesser.
Se en hadde em noch nyet
gheffen doen enyghē myra
culen se en hadde vā em
nyet ghehoert vā den loene
des ewighe leuens vñ noch
tan tot enē ghebade vns hezē